

Raftul
Denisei

NATIONAL BOOK AWARD 2019

SUSAN CHOI

~~Exc~~erciții
de
încredere

„UN ROMAN DRAMATIC
ȘI MEMORABIL.”

—THE NEW YORKER—

SUSAN CHOI

EXERCİȚIU DE ÎNCREDERE

Traducere din engleză și note de
MILHAELA BURUIANA
EDITURA HUMANITAS
2021

Colecție coordonată de DENISA COMĂNESCU

SUSAN CHOI
TRUST EXERCISE
Copyright © 2019

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2021, pentru prezenta versiune
românească (ediția digitală)

ISBN: 978-606-779-922-4 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

Acest e-book este protejat de legea drepturilor de autor. Reproducerea sa integrală sau parțială, multiplicarea sa prin orice mijloace și sub orice formă, punerea sa la dispoziție publică pe internet sau în rețele de calculatoare, stocarea sa temporară sau permanentă pe diverse dispozitive sau în sisteme care permit recuperarea informației, gratuit sau în scop comercial, precum și alte fapte similare, fără permisiunea scrisă a editurii reprezintă o încălcare a legislației privind protecția dreptului de autor și se pedepsesc conform legilor în vigoare.

Exercițiu de încredere

Nici unul nu știe să conducă. David împlinește șaisprezece ani în martie, Sarah, în aprilie. Este început de iulie și nici unul nu va avea prea curând șaisprezece ani și cheile unei mașini. Mai sunt opt săptămâni de vară, o perioadă care pare nesfârșită, dar, cu partea intuitivă din ei, simt și că nu este mult timp și că va trece foarte repede. Partea intuitivă din ei se acutizează de fiecare dată când sunt împreună. Intuiția le spune numai ce vor, nu și cum să reușească asta, ceea ce este intolerabil.

Povestea lor de dragoste a început cu adevărat vara aceasta, dar prologul a durat tot anul dinainte. În toamna și primăvara anului dinainte, au trăit doar în relație cu celălalt și au fost văzuți drept un cuplu neoficial de toți ceilalți. Remarcată puțin, simțită universal, această energie încordată, chiar periculoasă, dintre ei. Când a început? Asta era mai greu de zis. Erau amândoi experimentați – nici unul nu era virgin – și este posibil ca asta să fi și grăbit, și încetinit ceea ce s-a întâmplat. În acel prim an, în toamnă, fiecare începuse școala cu un prieten, respectiv, cu o prietenă care mergeau la alte școli, mai obișnuite. A lor era specială, menită să ia caimacul celor mai înzestrați la anumite discipline de la școlile obișnuite din tot orașul și chiar de mai departe, din orașele de provincie uitate de toți. Fusesse un experiment îndrăzneț cu zece ani în urmă, iar acum devenise o instituție de elită, mutată recent într-o clădire nouă, scumpă, plină de dotări „profesionale”, „de talie mondială”. Școala trebuia să separe, să taie legături care era mai bine să fie tăiate în copilărie. Sarah și David au acceptat acest lucru ca pe un ritual aspru, pretins de

viețile lor excepționale. Și-au răsfățat poate cu mai multă tandrețe prietenul și prietena în procesul îndepărtării lor. Școala se numea Citywide Academy for the Performing Arts, dar ei, și toți elevii, și profesorii îi ziceau, într-un mod mai degrabă afectat, CAPA.

La CAPA, elevii din primul an de Arte teatrale studiau Arta compoziției dramatice, Shakespeare, Citirea unei partituri la prima vedere și, la ora de teatru, Exerciții de încredere, toți acești termeni trebuind scriși cu litere mari, au fost ei învățați, așa cum se cuvenea, dată fiind legătura lor cu Arta. Exercițiile de încredere păreau să fie de nenumărate feluri. Unele presupuneau discuții și semănau cu ședințele de terapie de grup. Altele necesitau tăcere, legat la ochi, căzut pe spate de pe mese sau scări în brațele împletite ale colegilor. Aproape în fiecare zi stăteau întinși pe spate pe podeaua rece de gresie într-o poziție care, Sarah va afla mult mai târziu în viață, se numea poziția mortului în yoga. Domnul Kingsley, profesorul lor, pășea încet ca o pisică printre ei, în papucii lui moi, de piele, cu vârf îngust, intonând o mantra de conștientizare a mușchilor. *Lăsați-vă mintea să se plimbe de-a lungul gambelor, să le umple încet, de la glezne la genunchi. Dați-le voie să devină lichide și grele. Pe măsură ce simțiți fiecare celulă, îmbrățișați-o cu conștiința voastră atentă, dați-i drumul. Dați-i drumul. Dați-i drumul.* Sarah fusese admisă la această școală cu un monolog din *În vara aceea verde...* de Carson McCullers. David, care fusese într-o tabără de teatru, îl interpretase pe Willy Loman din *Moartea unui comis voiajor*. În prima zi, domnul Kingsley a alunecat în cameră ca un cuțit – avea un stil de-a se mișca fără zgomot, ca într-o ambuscadă – și, după ce elevii au făcut liniște, adică aproape imediat, le-a aruncat o privire pe care Sarah încă o vedea în minte. Părea să amestece disprețul cu provocarea. *Nu-mi pareți cine știe ce, privirea*

a căzut asupra lor ca un jet de apă cu gheață. Apoi, ca pentru a-i tachina, s-a modificat: ...*sau poate mă înșel?* THEATRE, scrisese domnul Kingsley cu litere înalte, tăioase, de cretă pe tablă. „Așa se scrie, zisese el. Dacă scrieți vreodată cu «ER» la urmă, veți pica.”¹ Acestea au fost primele cuvinte pe care li le-a adresat, nu disprețuitoarele „nu-mi păreți cine știe ce” pe care și le imaginase Sarah.

Sarah purta o pereche de blugi de firmă. Deși îi cumpărase din mall, nu vedea niciodată același model purtat de altcineva: o caracterizau, foarte strânși pe corp, cu cusături elaborate. Cusăturile erau sub formă de spirale și modele care îi acopereau fundul și părțile din față și din spate ale coapselor. Nimeni nu avea blugi texturați; toate fetele purtau Levi's cu cinci buzunare sau leggings, iar băieții, aceiași Levi's cu cinci buzunare sau, o scurtă perioadă, pantaloni-parașută, în stilul lui Michael Jackson. La Exerciții de încredere, într-o zi, poate spre sfârșitul toamnei – David și Sarah nu au fost niciodată foarte siguri; nu au vorbit despre asta decât în vară –, domnul Kingsley a stins toate luminile din sala de repetiții fără ferestre și i-a cufundat într-o grotă întunecată și încuiată. La un capăt al sălii dreptunghiulare era o scenă ridicată la aproximativ un metru de la podea. După ce luminile au fost stinse, în liniștea absolută, l-au auzit pe domnul Kingsley atingând ușor întreaga lungime a peretelui opus și urcând pe scenă, a cărei margine o distingeau vag datorită bandei luminescente atârnată deasupra într-o linie întreruptă, ca o constelație subțire. Mult timp după ce ochii li s-au obișnuit cu întunericul, nu au văzut decât atât: o beznă ca aceea a pântecului sau mormântului. De pe scenă, se

¹ Teatru. Cuvântul se scrie diferit în engleza americană (*theater*) și în cea britanică (*theatre*), aceasta din urmă fiind forma preferată pe Broadway și, în general, pe scena teatrală newyorkeză.

auzea o voce severă, înceată, care îi golea de tot trecutul. Îi priva de toate cunoștințele. Erau nou-născuți orbi și trebuiau să se aventureze prin beznă, să vadă ce găsesc.

Târându-se, ca să nu se rănească și să nu se urce pe scenă, unde stătea el, ascultând. Au ascultat atent și ei cum, inhibați de întuneric, dar, în același timp, dezinhibați de el, de ascunzișul pe care li-l oferea, s-au aventurat în aventură. O tulburare acustică tot mai răspândită de mișcări și foșnete. Sala nu era mare; imediat, trupurile s-au întâlnit unele cu altele și s-au retras, speriate. El a auzit asta sau a presupus-o. „Mai e vreo creatură cu mine în întuneric?” a șoptit el, dând glas, ca un ventriloc, fricii lor. „Ce are aceasta – ce am *eu*? Patru membre care mă duc înaintea și înapoi. Piele care poate simți frigul și căldura. Aspră și fină. Ce este *ea*. Ce sunt *eu*. Ce suntem *noi*.”

În plus față de târât apoi: atins. Nu tolerat, ci încurajat. Poate chiar impus.

David a fost surprins să constate cât de multe poate să identifice prin miros, un simț căruia nu-i acorda niciodată atenție; acum își dădea seama că îl asalta cu informații. Ca un copoi sau o iscoadă indiană, aprecia și evita. Cei cinci tipi, în afară de el, începând cu William, aparent cel mai evident rival al lui, dar, de fapt, deloc rival. William emana un miros de deodorant, bărbătesc și industrial, ca un exces de detergent de rufe. William era arătos, blond, suplu, grațios, știa să danseze, avea un soi de memorie a rasei despre convențiile curtoaziei, de exemplu, cum să ajuți o fată să-și îmbrace haina, să-i dai mâna să coboare din mașină, să-i ții ușa deschisă, pe care William nu ar fi putut să le învețe niciodată de la mama aceea nebună și rigidă a lui, care lipsea de acasă câte douăzeci de ore odată, fiindcă avea două slujbe cu normă întreagă, iar cât era acasă se închidea în camera ei și refuza să-și ajute copiii, pe William și cele două surori ale lui, la mese sau la

curățenie, nici vorbă de lucruri mai delicate, cum ar fi temele; acestea erau lucruri pe care le puteai afla despre colegii tăi de paisprezece ani în doar câteva săptămâni, dacă erai elev la Teatru la CAPA. William era feblețea lui Christian Julietta, Pammie Grasa, a lui Taniqua, cea care știa să danseze, și a adjunctelor ei, Chantal și Angie, care țipau de plăcere când William o învârtea și o apleca pe Taniqua, când o trimitea răsucindu-se în partea cealaltă a sălii. În ceea ce-l privește pe William, el nu arăta altă dorință decât să danseze tango cu Taniqua; energia lui nu avea căldură sexuală, la fel cum sudoarea lui nu avea miros. David l-a ocolit pe William, atent să nu-i atingă nici măcar călcâiul. Următorul era Norbert: mirosul uleios al coșurilor lui. Colin: mirosul de scalp al părului său ridicol în stil clown-afro. Ellery, în care mirosul de ulei și cel de scalp se combinau într-un fel plăcut, aproape atrăgător. În fine, Manuel, „hispanic”, așa cum scria în formulare, de care aproape că nu mai erau la CAPA, deși păreau să fie numeroși în oraș. Poate că asta explica prezența lui Manuel, poate că el era un fel de simbol necesar pentru ca școala să primească finanțare. Țeapăn, tăcut, fără vreun talent vizibil, cu un accent puternic de care era evident că se jena. Fără prieteni, chiar și în seara aceasta de intimități adesea cerute, grabnic oferite. Mirosul lui Manuel, mirosul de nespălat acoperit cu praf al gecii lui cu căptușeală din lână artificială de oaie.

David se mișca acum, târându-se rapid, îndemânat, ignorând foielile, încăierările și icnetele. Un nod de șoapte și de produse cosmetice pentru păr: Chantal, și Taniqua, și Angie. Când a trecut pe lângă ele, una dintre fete l-a apucat de fund, dar el nu a încetinit.

Aproape imediat, Sarah și-a dat seama că blugii ei erau un semn distinctiv, ca un mesaj în Braille. Numai Chantal avea să iasă la fel de mult în evidență. Chantal purta în

fiecare zi, fără excepție, un cardigan lung până la coapse de o culoare foarte vie, cum ar fi stacojiu, sau fucsia, sau verde-albastru, strâns bine în talie cu o curea cu cataramă dublă și ținte punk. Alt cardigan, aceeași curea sau poate mai multe curele identice. În clipa în care s-au stins luminile, cineva se ghemuise lângă Sarah și bâjbâise-pipăise până când îi nimerise sânii, apoi strânsese tare de parcă spera să scoată suc din ei. Norbert, fusese ea sigură. Când luminile erau încă aprinse, el stătuse aproape, holbându-se la ea, așa cum făcea de obicei. Ea se sprijinise pe podurile palmelor și lovise tare cu ambele picioare, regretând că era încălțată cu balerini albi, care deveniseră cam ponosiți și cenușii, și nu cu cizmele cu vârf ascuțit, trei catarama și tocuri cu flecuri metalice, pe care și le cumpărase recent din banii câștigați muncind în turele de dimineață în weekend la patiseria Esprit de Paris, muncă ce presupunea să se trezească înainte de șase în fiecare zi a săptămânii, deși adesea nu se culca înainte de două noaptea. Cel care o apucase de sâni, oricine fusese el, se retrăsese pe furiș în întuneric, fără să scoată măcar un icnet ascuțit, iar de atunci ea continuase să meargă ca racul, sprijinindu-se pe podurile palmelor și pe tălpi, ținându-și fundul în jos și coapsele strânse. Poate fusese Colin sau Manuel. Manuel care nu o privea niciodată lung, care nu privea pe nimeni în ochi, a cărui voce nu era sigură că o auzise vreodată. Poate că era stăpânit de violență și dorință. „...tot felul de forme în întuneric. Asta este rece, are margini tari, când pun mâinile pe ea, nu răspunde. Asta este caldă, cu o formă ciudată, ondulată: când îmi pun mâinile pe ea, se mișcă...” Vocea domnului Kingsley, pătrunzând prin întuneric, era menită să-i facă să se deschidă, totul era menit să-i facă să se deschidă, dar Sarah se închisese și își scosese țepi de porc spinos, era o

ratată, cea mai recentă recitare a ei din Shakespeare fusese oribilă, cu tot corpul țeapăn, plin de ticuri.

Cel mai mult se temea că o să dea peste Julietta sau Pammie, amândouă atât de sincere și de dezinhibate, ca niște copii. Ele ar fi mângâiat vesele orice s-ar fi nimerit sub mâinile lor.

Fusese găsită. O mână i-a strâns genunchiul stâng, și-a trecut palma peste partea din față a coapsei ei, peste muchiile învântejite ale cusăturilor. Sarah i-a simțit căldura prin blugi. Din senin, în stomac i s-a căscat un gol, o trapă s-a deschis fără zgomot, de parcă vocea domnului Kingsley fusese vântul sâcâitor care trăsesese degeaba de încuietoarea pe care mâna aceasta o deblocase acum.

Mâna aceea i-a rămas pe coapsă, în timp ce o alta a găsit mâna ei dreaptă și i-a ridicat-o, apoi i-a așezat-o direct pe o față proaspăt bărbierită. I-a luat degetul cel mare, moale și neajutorat, i-a potrivit poziția și l-a apăsător de parcă voia să-i ia amprenta. Sub vârful degetului, Sarah a simțit o umflătură mică, asemănătoare urmei lăsate de o mușcătură de țânțar. Semnul din naștere al lui David, o aluniță plată, ciocolatie, cu același diametru ca o gumă de creion, pe obrazul lui stâng, chiar în apropierea gurii.

Până în punctul acela al relației lor sărăcăcioase, încă nu discutaseră despre alunița lui David. Ce adolescenți de paisprezece ani discutau despre alunițe sau măcar le observau? Dar Sarah o observase, fără cuvinte. David știa asta, fără cuvinte. Asta era marca lui, mesajul lui în Braille. Mâna ei nu a mai rămas pasivă pe fața lui, ci i-a cuprins-o, de parcă voia să i-o echilibreze pe gât. Și-a lăsat degetul mare să-i alunece peste buze, cu o formă la fel de distinctă ca alunița lui. Buzele lui erau pline, dar nu feminine, mai degrabă ca de maimuță. Oarecum ca ale lui Mick Jagger. Ochii lui, deși mici, erau adânciți și semănau cu agatele albastre. Aveau și ceva inteligent de sălbatic în

ei. Nu era deloc arătos la modul convențional, dar nici nu era nevoie.

David i-a luat degetul mare în gură, i l-a atins ușor cu limba, nu l-a umplut de salivă, l-a împins cu un sărut înapoi, astfel încât să i se așeze din nou pe buze. Degetul i-a trasat despicătura buzelor de parcă voia să le măsoare.

Vocea domnului Kingsley trebuie să fi continuat, lămurind îndrumări, dar ei nu au mai auzit-o.

David nu mai amânase niciodată un sărut astfel. Se simțea străpuns de dorință și ca și cum ar fi putut să atârne acolo, plutind pe durere. Sus i-au plutit mâinile, în tandem și i s-au închis peste sânii ei. Ea s-a cutremurat și s-a lipit de el, iar el și-a ridicat mâinile doar milimetric, astfel încât palmele să-i atingă ușor sfârcurile, acolo unde îi întindeau pânza subțire a tricoului de bumbac. Dacă Sarah purta sutien, atunci era unul minuscul, moale, o bucată de mătase care îi înconjura coastele. În mintea lui, sfârcurile ei îi apăreau sub formă de ploaie de pietre prețioase, diamante și cuarțuri tari, strălucitoare, și de mănunchiuri multifațetate de cristale de piatră care se țineau în borcan, înșirate. Sânii ei erau ideal de mici, exact cât să-i încapă în palmă. I-a cântărit și i-a măsurat, minunându-se, atingându-i cu palmele sau cu vârfurile degetelor, în același fel iar și iar. Cu prietena de la școala precedentă, acum alungată, dezvoltase Formula și apoi devenise prizonierul ei: mai întâi, Sărutat cu limba un interval fix, apoi Țățele un interval fix, apoi Folositul degetului un interval fix înainte de punctul culminant: Fututul. Niciodată vreun pas neglijat sau vreo schimbare a ordinii. O rețetă pentru sex. Acum, cu un șoc, și-a dat seama că nu este nevoie să fie așa.

Au îngenuncheat, genunchi lângă genunchi, cu palmele lui cuprinzându-i sânii, cu mâinile ei strângându-l de o parte și de alta a feței, cu fața ei lipită de umărul lui astfel

încât o bucată din tricoul lui cu guler a devenit umedă și fierbinte din cauza respirației ei. El și-a întors fața spre greutatea părului ei, savurându-i aroma, bucurându-se de ea. Acum o găsisese. Nu exista alt cuvânt pentru a descrie asta în afară de recunoaștere. O substanță chimică oarecare o făcuse pe ea pentru el și pe el pentru ea; nu erau încă prea distruși de viață ca să nu înțeleagă asta.

— Îndreptați-vă spre un spațiu de pe perete și sprijiniți-vă de el. Mâinile relaxate pe lângă corp. Ochii închiși, vă rog. O să aprind luminile treptat, ca să fac tranziția mai ușoară.

Cu mult timp înainte ca domnul Kingsley să termine ce avea de spus, Sarah s-a îndepărtat și s-a târât de parcă fugea de un incendiu până când s-a lovit de un perete. Și-a tras genunchii la piept, și-a apăsât fața pe genunchi.

David avea gura uscată, simțea că îl strâng chiloții. Mâinile lui, atât de sensibile cu câteva clipe mai înainte, deveniseră atât de neîndemânatică, de parcă erau îndesate în mănuși de box. Și-a tras iar și iar părul, care era scurt și nediferențiat, de pe frunte.

Când luminile s-au aprins, fiecare se uita fix înainte, în centrul gol al sălii.

Primul an crucial al învățăturii lor a continuat. În clasele cu pupitre, au stat la pupitre diferite. În clasele cu scaune dispuse pe rânduri, au stat pe rânduri diferite. Pe holuri, la cantină, pe băncile de fumat, luau parte la subiecte de conversație diferite, uneori stând la doar câțiva centimetri distanță, cu spatele unul la celălalt. Dar în momentele de tranziție, de mișcare generală, privirea lui David ardea o gaură în aer, privirea lui Sarah țâșnea spre el, apoi se ferea, ca un bici. Fără să-și dea seama, atrăgeau atenția ca niște faruri. În starea de repaus, chiar când amândoi se uitau drept în față, îi unea un fir, iar colegii lor își deviau drumul ca să nu se împiedice de el.

Aveau nevoie să se distanțeze pentru un nou întineric. La sfârșitul anului, cu un genunchi sărindu-i neobosit, cu privirea căutând în colțurile cele mai îndepărtate ale sălii, cu încheieturile degetelor trosnind frenetic, David s-a oprit lângă Sarah și i-a cerut, nedeslușit, adresa. Se ducea cu familia în Anglia. Voia să-i trimită o vedere. Ea i-a scris adresa rapid, i-a înmănat-o și i-a întors spatele.

Vederile au început să sosească peste o săptămână. Pe față, nimic special: London Bridge, gardienii serioși de la Palatul Buckingham, un punker pitoresc cu o creastă de nouăzeci de centimetri. Spre deosebire de David, a cărui familie călătorea periodic în locuri precum Australia, Mexic, Paris, Sarah nu ieșise niciodată din țară, dar până și ea recunoștea vederile ca fiind generice, scoase la întâmplare din caruselul magazinului de suveniruri. Pe verso însă era altceva: scris mic de la un capăt la altul, adresa ei și timbrul abia strecurate printre rânduri. Se simțea recunoscătoare că poștașul continua să le aducă; probabil își mija ochii la ele, ca și ea, dar cu emoții diferite. Cel puțin o vedere pe zi, uneori mai multe, pe care ea le pescuia din teancul de corespondență de îndată ce sosea poștașul, lăsând facturile și cupoanele să le găsească mama ei când se întorcea de la serviciu. Scrisul lui David era expansiv, aproape feminin, cu bucle înalte și înflorituri late, și totuși foarte regulat, toate literele în exact același unghi, iar *t*-urile și *l*-urile la exact aceeași înălțime. Conținutul era asemănător cu forma: exuberant în observații și, cu toate acestea, măsurat cu pricepere. Fiecare vedere reprezenta o mică vigneta. Iar în colțurile din dreapta jos, înghesuite lângă codul ei poștal, câte o formă de alint experimentală care îi tăia respirația.

Orașul sudic vast în care locuiau ei era bogat în terenuri, sărac în orice altceva – fără ape, fără drenaje, fără dealuri, fără varietate topografică de vreun fel, fără transport

public sau măcar conștientizarea lipsei lui. Orașul, ca o vie fără spalier, se răspândea dezlânat și illogic, lipsa lui de organizare fiind singurul aspect unificator. Cartiere elegante cu stejari vii și conace îndesate din cărămizi, precum cartierul în care locuia David, se învecinau îndeaproape cu deșeuri de pietriș, sau cu oficii poștale asemănătoare cu baze ale armatei americane, sau cu fabrici de îmbuteliere Coca-Cola asemănătoare cu niște stații de tratare a apelor reziduale. Iar complexe ieftine, labirintice, de apartamente, formate din sute de cutii de cărămidă cu două niveluri, răspândite în jurul a numeroase piscine de beton, pătate de alge, precum complexul în care locuia Sarah, se puteau învecina în marginea lor situată cel mai la est cu un bulevard larg, de-a lungul căruia se înșirau palmieri zdrențăroși, și pe partea opusă a căruia se ridicau porțile celui mai prestigios club pentru evrei din oraș. Mama lui David, la întoarcerea familiei din Londra, a fost plăcut surprinsă să-l vadă interesat de racquetball și înot la Centrul Comunității Evreiești, față de care, de când se înscriesese la CAPA, manifestase numai dispreț.

— Mai ai măcar rachetă? I-a întrebat ea.

El a scos o rachetă din fundul dulapului. A scos chiar și un prosop. Amândouă se clătinau moi în mâinile lui când a ajuns la ușa lui Sarah. Distanța reală de la club, peste bulevard, până la ușa lui Sarah fusese mult mai mare decât o sugeraseră diversele scenarii. Plimbarea – fără beneficiul trotuarelor sau al semafoarelor, fiindcă orașul lor nu era construit pentru pietoni – din parcare la clubul până la poarta de sud a complexului lui Sarah durase aproape douăzeci de minute, pe o căldură afurisită, de-a lungul fâșiei mediane a bulevardului plantată cu rododendron uscat, dar nu și cu copaci, timp în care câțiva motocicliști s-au oprit, pe rând, să-l întrebe dacă are

nevoie de ajutor. În orașul lor, numai cei mai săraci dintre săraci sau victimele care abia scăpau de niște infracțiuni mergeau pe jos. Odată ajuns în complexul împrăștiat și labirintic în care locuia Sarah, David s-a clătinat: era enorm, un oraș în sine, fără indicatoare. Sarah și mama ei se mutaseră acolo când Sarah avea doisprezece ani, a cincea mutare în patru ani, dar prima care nu avea legătură cu tatăl lui Sarah. Ea și mama ei au încetat să se mai rătăcească în labirintul de garaje când au desenat cu creta un X pe poarta de lemn văruiată ce separa spațiul lor de parcare de curtea din spate. Iulie în orașul lor: o temperatură medie în timpul zilei de treizeci și șase de grade. Din singurul indiciu pe care îl avea David, numărul apartamentului ei, nu ar fi ghicit niciodată că ea locuia în capătul îndepărtat, vestic, față de club, lângă intrarea opusă. Sarah îi dăduse instrucțiuni de orientare de la intrarea de vest, de care el nu ținuse cont, știind că nu va veni din direcția aceea. Îi fusese prea rușine să îi explice asta, planul lui incluzând un drum cu mașina până la club, prea rușine că nu avea mașina lui, deși nici unul din ei nu avea mașina lui, la cincisprezece ani neavând vârsta legală pentru a conduce. Nu i-a trecut prin minte că și ea simțea la fel de acut lipsa aceasta cumplită a carnetului de conducere într-un oraș de mașini. Făcea parte din starea aceea dureroasă de tranziție, când nu mai erau copii, dar încă nu aveau puterile de care se bucurau adulții. „Străzile” din complex nu erau deloc străzi adevărate, ci o metastază de trotuare sau alei, care se ramifica neîncetat, primele distingându-se prin bordurile cu tufe muribunde de sporul casei, ultimele, prin spațiile limitrofe de parcare. Lui David i-a luat mai mult de o oră să găsească apartamentul lui Sarah. Probabil a mers vreo patru sau cinci kilometri. David își închipuise că o va lua în brațe, așa cum făcuse în ziua aceea pe întuneric, dar doar a rămas așa, lipit de

pragul ei, cu sângele înfierbântat de soare împrăștiindu-i pete pe ochi. A crezut că o să vomite sau o să leșine. Apoi, l-a atins aerul comun al copilăriei lor: aerul acela specific orașului lor, stătut și răcoros, din cauza călătoriei lui nesfârșite prin conductele aparatelor de aer condiționat, unde soarele nu ajungea niciodată. Indiferent dacă locuiai într-un conac sau într-o cutiuță din cărămizi, aerul acela mirosea exact la fel. David a pășit spre el orbește.

— Am nevoie de un duș, a reușit el să spună.

Pentru păcăleala lui, fusese nevoit să poarte pantaloni scurți, șosete până la genunchi, teniși albi copilărești și un tricou sport. Ținuta o făcea pe Sarah să se simtă jenată. El îi părea străin, nearătos, deși căutarea aceasta de nod în papură îi arunca priviri timide de sub greutatea mare a dorinței. La rândul ei, dorința era eclipsată de o altă emoție, fără precedent, o izbucnire de tandrețe tristă, de parcă bărbatul care avea să devină, plin de o obscuritate și o slăbiciune nebănuite, s-ar fi arătat pentru o fracțiune de secundă prin băiat. Băiatul a trecut repede pe lângă ea și s-a închis în baie. Mama ei lucra până târziu undeva; mama și fiica împărțeau baia mică, ponosită, atât de diferită de fiecare dintre cele patru băi din casa lui David. În ținutul acesta ciudat, a făcut duș cu un săpun fin Ivory, trecându-și-l printre picioare, săpunind bine fiecare centimetru de piele, meticulos și răbdător, pentru că era cu adevărat înspăimântat; nu făcuse niciodată sex cu o fată pe care o iubea. Mai făcuse sex cu două fete înainte de asta, amândouă dispărute acum din mintea lui. Mintea lui, dilatându-se încet pe măsură ce temperatura sângelui își revenea din fierberea periculoasă. Făcuse apa de duș răcoroasă, aproape rece. A ieșit cu grijă din baie, cu un prosop prins în talie. Ea îl aștepta în pat.

Domnul Kingsley, profesorul lor, locuia cu un bărbat pe care îl numea soțul lui; a clipit provocator spre ei când le-a

spus asta. Era 1982, departe de New York. Nici unul dintre ei, în afară de Sarah, nu mai cunoscuse vreodată un bărbat care să-l numească pe un altul soțul lui, clipind provocator în timpul ăsta. Nici unul dintre ei nu mai cunoscuse vreodată un bărbat care locuise mulți ani în New York, care făcuse parte din distribuția originală a spectacolului *Cabaret* de pe Broadway, care vorbea despre Joel Grey, amintindu-și de vremurile acelea, zicându-i „Joel”. Nici unul dintre ei, din nou în afară de Sarah, nu cunoscuse vreodată un bărbat pe al cărui perete de birou să atârne, printre alte suveniruri fascinante și îndrăznețe, o fotografie reprezentând o femeie exuberantă, sumar îmbrăcată, machiată puternic, cu brațele întinse larg în sus, care, în ciuda faptului că nu semăna deloc cu domnul Kingsley, amintea cumva de el și despre care se zvonea că era *chiar* domnul King-sley, deși nimeni nu credea asta. Vărul primar al lui Sarah, fiul surorii mamei ei, era o „leather queen”², le-a zis Sarah calm colegilor de clasă cu ochii cât cepele; vărul ăsta locuia în San Francisco, purta adesea haine de femeie ca să cânte cântece de dragoste și, în general, îi dădea lui Sarah o cheie de descifrare a ezotericii domnului Kingsley care le lipsea cu desăvârșire colegilor ei. Așa a observat-o David pe Sarah prima dată: datorită aurei ei de cunoaștere. Uneori o vedea râzând cu domnul Kingsley, iar râsul lor părea împărtășit, aflat pe același plan îndepărtat. David îi invidia pentru asta, la fel ca toți ceilalți, și voia să-și anexeze planul acela.

În 1982, nici unul dintre ei, în afară de Sarah, nu cunoscuse vreodată o persoană homosexuală. Și la fel, în 1982, nici unul dintre ei nu vedea în orientarea homosexuală a domnului King-sley decât încă un aspect al superiorității lui generale asupra tuturor celorlalți adulți

² În argou, homosexual efeminat, cu un fetiș pentru hainele și accesoriile de piele.

din lumea lor. Domnul Kingsley era imposibil de spiritual și, uneori, imposibil de acid; perspectiva de a vorbi cu el era înspăimântătoare și entuziasmantă; tânjeai să te ridici la înălțimea inteligenței lui sclipitoare și, în egală măsură, te temei că așa ceva nu era posibil. Sigur că domnul Kingsley era homosexual. Ei nu știau cuvântul pentru asta, dar intuitiv simțeau fiorul: domnul Kingsley nu era doar homosexual, ci și iconoclast, primul pe care îl întâlniseră vreodată. Asta își doreau și ei să fie, chiar dacă nu reușeau să o formuleze. Erau cu toții copii care nu reușiseră până atunci să se adapteze sau nu reușiseră să se simtă mulțumiți, în așa măsură încât resimțeau asta ca pe o nefericire acută, și se agățaseră de impulsul creator cu speranța că vor fi salvați.

Perturbări și traume ciudate, adecvate, prevesteau sfârșitul verii. Uraganul Clem se târa înspre ei dinspre Caraibe, rostogolindu-și roata la buletinul de știri din fiecare seară. Mama lui Sarah și-a luat concediu o săptămână și a stat acasă, privind-o pe Sarah cu o suspiciune plictisită și punând-o să lipească X-uri din bandă adezivă pe ferestre și să umple bidoanele de apă de rezervă. Sarah a scăpat doar pretinzând că trebuie să meargă la bibliotecă, în campusul facultății aflate foarte aproape de casa lui David. Ea și David au fost lăsați cu mașina departe unul de altul și, amândoi, din greșeală, departe de bibliotecă și, chiar și după ce s-au găsit, s-au simțit cumva inadecvați. S-au plimbat în căldura amețitoare, de la un capăt la celălalt al campusului lovit de vară, căutând fără speranță un loc în care să stea, prea transpirați și supărați pentru a se ține de mână. Periodic, un muncitor din incintă, într-o mașinuță de golf încărcată cu prelate și saci de nisip, trecea pe lângă ei și le arunca o privire. Nu erau studenți în campus. Tot campusul, inclusiv biblioteca, era închis. Traversând un ocean de asfalt din

parcare, au ajuns la stadionul de fotbal, ca o ruină din Roma stând tăcută și decolorată de caniculă. S-au strecurat printr-o poartă pliantă îndoită. În spatele tejghelei dintr-un snack-bar, la baza unui aparat de popcorn, pe două cutii teșite care miroseau a grăsime stătută, Sarah l-a lăsat pe David să o fută, cu gura zdrobită de urechea lui, cu picioarele cuprinzându-i talia, cu mâinile zbatându-i-se să se sprijine de spatele lui alunecos din cauza transpirației. Icnetele lui chinuite, ritmice, i-au pârjolit lateralul gâtului când el a avut orgasm. Pentru prima dată, ea nu a avut și asta a făcut-o să se simtă singură. S-au aplecat cu spatele unul la altul pentru a se îmbrăca la loc. David nu i-a șters cu mâna murdăriile care i se lipiseră de picioare, nici nu a făcut vreun comentariu care să-i dea de înțeles lui Sarah că este în regulă să râdă. David, luptându-se cu șireturile tenișilor, și-a dorit să nu fi ajuns la orgasm fără ea. Și-a dorit să nu o fi simțit atât de rigidă sub el, pe un pat de carton. Fusesse foarte diferit de dățile acelea din apartamentul ei, când avuseseră la dispoziție tot patul ei, și dușumeaua cu mochetă, și holul, și chiar și canapeaua din sufragerie, și fotoliul de vizavi pe care să-și împrăștiie dorința, când uneori își reveneau ca dintr-un vis și râdeau dându-și seama că sunt în altă cameră, iar el îi atinsese cu buzele fiecare centimetru de piele și își împinsese limba în pizda ei și o strânsese de mâini când ea se încorda și țipa, amândoi surprinși și încântați de plăcerea ei.

După ce s-au îmbrăcat, au ieșit din campus, dacă tot avuseseră atât de aproape de marginea lui, și au descoperit că erau în aceeași piațetă în care se afla patiseria franceză a lui Sarah. Într-un magazin care îi plăcea lui Sarah, David a urmărit-o probând bijuterii, chestii ciudate, artizanale, făcute din pietre neșlefuite. Când mama lui Sarah a apărut în Toyota ei în fața vitrinei

magazinului, Sarah s-a grăbit să plece fără să-l lase s-o sărute de față cu vânzătoarea. David a mai rămas, apoi a plecat cu o cutiuță legată cu o panglică.

Țineți minte imposibil de numeroasele evenimente ale acelor vremuri, transformarea și emoția înghesuite ca praful de pușcă în țeava armei. Țineți minte dilatarea și difuziunea, zilele care păreau ani. Ale lor erau nesfârșite; viețile înfloreau și mureau între ora de trezire și prânz. Uraganul Clem a acostat și a transformat bulevardul pe care David îl traversase în toiul verii într-un râu maroniu învolburat, care absorbea mașinile de pe trotuare și răsturna copacii. Prima zi de școală a fost amânată o săptămână, confirmându-le suspiciunea că trecuse o viață de om, nu o vară. Nu era posibil să aibă tot cincisprezece ani. Au dus ambiția – normală la vârsta aceea – de a-și șoca grupul de colegi cu o metamorfoză petrecută peste vară la extreme și mai mari, fiind actori. Chantal s-a întors la școală cu o coafură afro. Norbert a încercat, cu un succes nesigur, să se ascundă sub o barbă. Cele mai intense prietenii feminine se destrămaseră cumva. Sarah nu știa de ce, când a intrat iar pe ușile de la Cutia neagră, tot corpul i-a devenit rigid la vederea lui Joelle Cruz, care se apropia de ea țipând. Primăvara trecută, aproape că locuise cu Joelle. Joelle avea o soră mai mare, Martine, la școală, iar Sarah își petrecuse mai puține nopți acasă decât cu Joelle, pe bancheta din spate a mașinii slinoase a lui Martine, plimbându-se prin oraș în căutare de băutură, sau droguri, sau de un bodyguard pe care să-l păcălească cu actele lor false și ieftine. Joelle o inițiasse pe Sarah în consumul de cocaină, în musicalul *Rocky Horror* și în purtatul de balerini negri la blugi; acum, până și carnea ei îi provoca repulsie lui Sarah. Era prea umedă și roz. Sarah simțea mirosul subsuorilor lui Joelle. Sarah simțea că nu face ceva anume diferit; doar că *era* diferită. Nu a respins-

o pe Joelle. Nu i-a vorbit cu răceală. Dar nu; se schimbase. Nu mai era prietena lui Joelle. Părea atât de predestinat, atât de impregnat în circumstanțele complet noi ale clasei a zecea, încât era sigură că Joelle știa și ea, chiar își dorea asta, poate, un act evident la care Sarah doar răspundea.

Dar irelevanța lui Joelle era irelevantă pentru Sarah, chiar în timp ce Joelle stătea de vorbă cu ea. Totul i se părea irelevant lui Sarah, în afară de David. Își închipuia cum gestul lui de recunoaștere va scânteia spre ea, ca o oglindă. Ea și David ajunseseră atât de departe, doar ei doi; dispăruseră dincolo de un orizont, lăsând în urmă eurile de la școală. Dacă își păstrau pieile aruncate, asta era doar pentru ochii lumii. Pentru Sarah, era de la sine înțeles că vara aceea era secretul lor, ca un Munte Olimp (dacă ar fi știut ea ce însemna asta, atunci) unde șopteau împreună ca niște zei. Nici măcar nu se gândise să-i explice asta lui David. Presupusese că el știa deja.

David a dat buzna în Cutia neagră nu ca o oglindă scânteietoare, ci ca un reflector, îndreptat în jos, luminos și fierbinte, și dând din brațe ca unul luat deja. Ascundea ceva pe care îl arăta tocmai prin încercarea de a-l feri, flancat de vreo doisprezece colegi care se agățau de carisma lui ca scamele. Sarah s-a trezit ținând în mână o cutiuță de cadou cu o fundă, în timp ce toți se holbau la ea.

Colin a cârâit:

— David o să cadă într-un genunchi!

— la uite, ești *roșie* ca un *o sfecă*! a râs Angie.

— Deschide-o, Sarah! a implorat-o Pammie.

Sarah i-a îndesat cutia înapoi în palmă.

— Pot s-o deschid mai târziu.

— Deschide-o acum, a îndemnat-o David.

Poate Colin, și Angie, și Norbert, și Pammie și toți ceilalți de care Sarah era grotesc de conștientă erau invizibili

pentru el, și el nici măcar nu auzea ce spuneau ei. Frântura aceea de imagine, cu ea singură în centrul privirii lui, a durat numai o clipă. Indiferența lui la publicul lor i s-a părut brusc o provocare sau un test. Nu a văzut, ca indiciu care să contrazică ideea aceasta furioasă a ei, roșeața lui, la fel de puternică precum a ei; dacă fața ei era roșie ca sfecla, a lui era roșie ca o arsură, se manifesta ca niște pete aprinse care se suprapuneau peste tuleiele lui inegale, de băiat, ca să-i transforme chipul într-un dezastru.

— O s-o deschid *mai târziu*, a spus ea în timp ce domnul Kingsley intra dând din brațe în jurul capului, pentru a le da de înțeles că, deși era minunat să fie din nou cu toții împreună, îi roagă să-și pună odată lacăt la gură și să-și ocupe locurile.

David a ajuns cu două scaune în spatele lui Sarah; ea nu avea nevoie să se uite ca să știe exact unde era el. Cu ochii ațintiți înainte, ardea de senzația unei nedreptăți. Făcute de ea sau făcute ei? Nu voia să-și întoarcă privirea, nu voia să se uite spre el, indiferent cât de mult o îndemna el în gând să facă asta. Adrenalina curgea zgomotos prin venele lor, avertismentul ei, urgent și obscur. Cu doar câteva minute înainte, David intrase pe ușile mari, duble, țopăise, de fapt, *mersese ciudat din pricina inimii ușoare*, pentru că, în sfârșit, intra pe scenă în rolul iubitului ei. Sarah, iubita lui. David vedea rolurile acestea ca pe ceva sacru; erau cele două roluri care îl interesau cel mai mult. Cui îi păsa vreun pic de Hamlet? Îi fusese teamă că luase o cutiuță prea mică și că ea va fi dezamăgită de o cutie care îi încăpea în palmă. Dar când o s-o deschidă, lăntișorul de argint o să se desfășoare, piatra albastră o să se așeze în scobitura pe care el o adora de la baza gâtului ei. Ceva ca propria exuberanță o să emane din ea – nu frica, nu

dezgustul pe care le văzuse. Sau rușinea? Din cauza lui, evident.

David s-a chinuit să-și îndese cutiuța la loc, s-o ascundă. Trebuia s-o ducă în dulapul lui, s-o distrugă, umflătura aceea greu de mistuit pe care o făcea în fața blugilor lui era o glumă. Pentru David, dragostea însemna declarație. Nu asta era ideea? Pentru Sarah, dragostea însemna un secret în doi. Nu asta era ideea? Sarah a simțit privirea lui David îndreptată asupra ei pe toată durata orei și a stat absolut nemișcată, a ținut-o acolo cu mintea ei. Ani mai târziu, într-un viitor în care va intra în teatre doar ca spectatoare, Sarah va vedea o piesă în care un actor întreabă: „Nu poate să existe o limbă tăcută?” și va fi surprinsă când ochii i se vor umple de lacrimi. La două rânduri în fața lui David, suportând durerea efortului de a sta complet nemișcată pentru ca privirea lui, ca o molie, să nu-și ia zborul de pe ceafa ei, Sarah încă nu știe cuvintele pentru această limbă care nu are cuvinte. Nu va înțelege ce înseamnă când David nu îi va mai vorbi în această limbă.

— Reconstrucția egoului, a zis domnul Kingsley, necesită o fundație. Dragii mei elevi de clasa a zecea: cu un an mai în vârstă și mai înțelepți decât când ne-am cunoscut. Care ar putea fi această fundație?

Voiau atât de tare să-i facă pe plac! Dar întrebarea „Cum?” nu avea niciodată un răspuns clar. Să spună lucrul potrivit? (Dar care ar putea fi acesta?) Să spună ceva greșit intenționat, dar amuzant? Să pună altă întrebare ca răspuns la întrebarea lui, așa cum făcea el adesea când răspundea la întrebările lor?

Pammie a ridicat mâna, dornică și optimistă.

— Modestia?

El a râs de ea, nevenindu-i să creadă.

— *Modestia!* Explică de ce crezi asta și, te rog, nu fi modestă! Etalează-ți procesul gândirii, Pammie, că poate pricep și eu atunci.

Fața dolofană a lui Pammie, sub agrafele de păr aurii, s-a înroșit până la rădăcinile părului. Dar Pammie avea o încăpățănare ciudată, o capacitate de a se proteja bine și a-și susține punctul de vedere. Era creștină, o înclinație neremarcabilă în afara zidurilor școlii, dar în cadrul acesteia, neacceptată, ba chiar ridiculizată, iar în anul precedent Pammie se obișnuise să se apere.

— Oamenii cu prea mult ego sunt niște înțepați, a zis ea. Modestia este opusul vanității.

— Dați-mi voie să lămuresc un lucru: nu putem avea niciodată „prea mult” ego – cu condiția să-l controlăm.

Controlul sinelui: fiecare din ei se temea că îi lipsește. Sarah, de exemplu. Mai devreme în anul acela, o rugase pe mama ei să depună actele pentru ca ea să-și ia un permis de conducere special, acordat persoanelor în vârstă de paisprezece ani care au nevoie de el să-și susțină familia financiar, ceea ce Sarah a susținut că face, jignindu-și grav mama. În cearta care a urmat, Sarah a aruncat cu un scaun în ușa de sticlă care dă către curtea din spate, a cărei reparație a costat-o salariile de la patiserie pe toată durata verii.

— Și mai crezi că ai putea să *conduci*! îi spusese mama ei.

David, de exemplu. În ziua în care Sarah i-a dat cutiuța înapoi, o zdrobise cu o singură mână, tăindu-și palma. Mai târziu, când ea a încercat să-l întrebe: „Pot s-o deschid acum?”, el răspunsese: „Nu știu despre ce vorbești.” Dacă aceste exemple dovedeau stăpânire de sine sau lipsa acesteia lui îi era neclar.

— Fundația de care avem nevoie pentru Reconstrucția egoului este *Deconstrucția* egoului, a conchis domnul Kingsley.

Auziseră cu toții de ea anul precedent, de la elevii care fuseseră atunci clasa a zecea și care acum erau a unsprezecea, care se întorceau constant la acest mister, dar refuzau să le dezvăluie și cel mai mic detaliu. „O să vedeți când ajungeți acolo.” „Sunteți încă boboci! Nu încercați să urcați scara din zbor.” „Din câte știu eu, nu se poate traversa un pod de la mijlocul lui.” Foștii elevi de-a zecea și actualii de-a unsprezecea erau o clasă uimitor de exuberantă, unită, care părea să aibă o aură specială care elevilor de-a zecea de acum le lipsea și care nu era numai avantajul vârstei. Foștii elevi de-a zecea și actualii de-a unsprezecea erau mai fotogenici, individual și împreună. Într-o școală fără program sportiv, ei dădeau impresia unui grup de majorete. Hainele lor erau coordonate, dinții lor, pătrați și albi. Formaseră cupluri timpurii și trainice, cu excepția unuia singur, Brett și Kayley – a cărui saga de despărțire, durere și reconciliere fericită pe parcursul câtorva săptămâni în anul precedent fusese consumată de toată școala cu lăcomia rezervată de obicei telenovelelor –, care confirma regula. Puținii foști elevi de-a zecea care mai erau singuri erau afiliați exclusiv ca A treia roată sau Cei mai buni prieteni. Nu existau singuratici, ca Manuel, sau ratați iremediabili, ca Norbert. Nu era nimeni ca Sarah, al cărei secret terifiant era că, în timpul despărțirii dintre Brett și Kayley, petrecuse o noapte cu Brett în apartamentul tatălui lui, timp în care el vorbise despre Kayley și plânsese și, la un moment dat, încetase s-o sărute pe Sarah ca să-și arunce lenjeria de pat pe geam. După ce el și Kayley s-au împăcat, Brett a înșfăcat-o pe Sarah de încheietură în penumbra unei repetiții și a avertizat-o: „Să nu spui *nimănui* !”, iar ea fusese atât de

speriată că ar putea să-i păteze imaginea încât nu i-a spus nici măcar lui David.

Deși acum David se îndepărta când o vedea venind. Când, inevitabil, se întâlneau la ore, David o privea îndelung și rece, iar Sarah îi răspundea cu o privire lungă, încă și mai rece, plină de amărăciune, și era un concurs în care adunau răceală și o aruncau furioși din inimile lor.

— Haideți să formăm un cerc, a spus domnul Kingsley.

Ca de atâtea ori până atunci, au devenit stânjeniți de vintrele lor, cum stăteau așezați cu picioarele încrucișate, și au simțit atingerea ca de gheață a linoleumului, care le amortește fundurile. Cei mai mulți dintre ei ajunseseră la convingerea intimă că Deconstrucția/Reconstrucția egoului era un fel de orgie necarnală și roșeau fără voia lor, pielea furnicându-le de excitare și groază. Peretele de oglinzi le dubla cercul, în jurul căruia domnul Kingsley orbita cu pași apăsați. Privirea îi era îndreptată undeva dincolo de ei. Chiar felul acesta al lui de a privi le spunea clar cât de dezamăgitori erau față de elevii de anul dinainte? Față de propriul potențial? Față de actorii pe care îi cunoscuse el în New York? Se simțeau cu atât mai deficitari cu cât unitatea de măsură era complet necunoscută. Sarah a încercat să-l vadă pe David, dar el se așezase suficient de aproape în stânga sau în dreapta ei încât să nu-l poată vedea, însă destul de departe ca să nici nu-l poată simți. Va fi David ales? Va fi Sarah aleasă?

— Joelle, a murmurat domnul Kingsley pe un ton de admonestare încărcată de regret.

De tristețe, aproape, la eșecul ei, dar ce făcuse Joelle? Era roz tot anul, iar soarele care o arsese pe durata verii o lăsase pestriță și jupuită pe toată fața și în jos, în decolteul expus cu generozitate de bluza ei în anchior. Pielea mai nouă, de un roz crud, a devenit de un roșu aprins la auzul numelui ei; toate încrețiturile din epiderma ei moartă, pe

jumătate jupuită, păreau să freamăte de frică. Suprafața ei era dezgustătoare, și-a spus Sarah.

— Joelle, te rog să stai fix în centrul cercului. Tu ești axul. Linii invizibile radiază din tine către fiecare dintre colegii tăi. Aceste linii sunt spițele. Colegii tăi, tu și spițele astea formați roata. Tu ești axul roții, Joelle.

— Bine, a zis Joelle, roșind teribil, cu un izvor de sânge pompându-i sub piele.

— Aș vrea să alegi o spiță acum. Privește în direcția acelei spițe. La capătul ei se află cineva. Cineva de care ești legată prin spița aceea care trece prin tine și prin celălalt. Cine este persoana la care te uiți?

Linoleumul nu mai pare rece. Te rog, nu, își dă seama Sarah, uitându-se drept în față la mijlocul lui Joelle, la burta ei moale ascunsă sub bluza strâmtă.

— Mă uit la Sarah, zice Joelle cu vocea răgușită, aproape ca o șoptă.

— Spune-i ce observi.

— Nu m-ai sunat toată vara, abia reușește să îngaime Joelle.

— Continuă, spune domnul Kingsley, privind undeva la kilometri depărtare; nici măcar nu se uită în direcția lui Joelle. Poate că folosește oglinda uriașă a sălii ca să privească pielea arzătoare a lui Joelle, ochii ei strălucitori, bluza ei prea strâmtă, cu coada ochiului.

— Și eu te sunam, dar tu nu mă sunai înapoi și, nu știu, poate mi se pare mie, dar e ca și cum, mi se pare că...

— Asumă-ți sentimentele, Joelle! se răstește domnul Kingsley.

— Eram cele mai bune prietene și acum te porți de parcă nici nu m-ai cunoaște!

Durerea gătită din vocea ei este mult mai greu de suportat decât cuvintele. Sarah este înmărmurită, o statuie, privește în gol spre peretele din față ei, cu ușa

care dă spre hol, de parcă ar putea să se convingă să iasă din sala asta, când, brusc, Joelle este cea care o ia la goană: se împleticește năvalnic prin cerc, călcându-i pe Colin și Manuel, deschide ușa cu o smucitură și, izbucnind în hohote de plâns, dispare pe hol. În urma ei, nimeni nu respiră, nimeni nu se uită în altă parte decât în podea, nimeni nici măcar nu privește spre Sarah. Viața este suspendată. Abrupt, domnul Kingsley se rotește spre Sarah.

— Ce faci? o ceartă el și Sarah tresare speriată. Du-te după ea!

Sarah sare în picioare și iese din sală, incapabilă să-și închipuie fețele pe care le lasă în urmă, nici măcar pe a lui David. Nu poate nici măcar să-i găsească locul în cerc.

Holurile sunt pustii, podeaua alunecoasă, negru cu alb, ca o tablă de șah, răsunând sub tălpile tari ale ghetelor ei. Ghetele ei punk, cu vârfuri ascuțite, tocuri metalice și câte trei cataramă argintii, pătrate, mari, fiecare. În spatele ușilor închise ale sălilor de clasă din holul de vest, elevii de-a noua și a unsprezecea moțăie la lecții, engleză și algebră, studii sociale și spaniolă. Pe holurile de sud și de est, se poate auzi adevărata viață a școlii: trupa de jazz scufundându-se în Ellington; mâinile pianistului singuratic sărind pe clape în studioul de dans și bufnetul picioarelor legate, însângerate. Curtea fumătorilor este goală, băncile sale arse de soare fiind ocupate numai de conurile stejarului uriaș. Sala de clasă în aer liber, un dreptunghi de iarbă împrejmuț, cu o scenă într-un capăt, este și ea goală, iar poarta dinspre stradă este încuiată cu lacătul. Sarah își dorește ca David, nu Joelle, să apară în locurile acestea ascunse, David să stea pe banca goală a fumătorilor, David să stea sub stejar. Intrarea din spate duce la parcare din spate, unde elevii își lasă mașinile și mănâncă la prânz, pe capotele lor, când vremea este

frumoasă. Joelle este dincolo de uși, chircită, hohotind de plâns. Joelle intenționase să fugă în mașina ei, dar fusese încetinită de durere; cheile de la Mazda îi ieșeau dintr-un pumn. Este o Mazda nouă-nouță, asemănătoare cu o rachetă, pe care Joelle a cumpărat-o cu banii jos – peste zece mii de dolari în numerar – pe care i-a arătat odată lui Sarah, îndesați într-o cutie de cafea, pe care o ținea sub pat. Sarah nu știa de unde erau banii ăia. Vânzări de droguri, a presupus ea; poate altceva. În fiecare zi, Joelle se duce cu mașina la casa unei prietene, aflată la câteva străzi distanță, apoi merge pe jos restul drumului, pentru ca părinții ei să nu o vadă. Joelle nu este complicată, ci simplă, nu este ursuză, ci senină, și totuși are viața extinsă, clandestină, a unui infractor de carieră, și asta o fascina pe Sarah înainte. Acum Joelle pare dezbrăcată, cu miezul ei expus. Este doar o fată petrecăreață, dornică să fie plăcută. Revelația aceasta o sperie pe Sarah, nu din cauza asprimii ei, ci, își dă brusc seama, pentru că este genul de revelație pe care domnul Kingsley încearcă tot timpul să o extragă. Anul trecut, se plimba nerăbdător în timpul orei de Observație, când își spuneau unul altuia lucruri ca „Ești o fată tare de treabă” sau „Cred că arăți bine”. Și totuși în momentul acesta Sarah știe, se desfășoară o poveste în care sentimentele ei adevărate nu-și au locul. Ar trebui să o îmbrățișeze pe Joelle, să o împace. Este sigură de asta, de parcă domnul Kingsley ar fi acolo și ar supraveghea totul. Are senzația intensă că el este acolo.

Joelle, cu un corp și un miros precoce, își manifestă carnalitatea atât de nonșalant, încât lui Sarah propria carnalitate, de care este jenată, îi devine dezgustătoare, alături de propriul corp, propriul miros. Sâni enormi ai lui Joelle sunt extrem de pistruiați, iar despicătura și pliurile lor sunt tot timpul transpirate; pelvisul lui Joelle, închis în

blugi, lasă în urmă un indicator olfactiv ca un fel de floare de noapte lipicioasă care stârnește liliiecii din junglă. Joelle se culcă cu bărbați mult mai în vârstă; la școală, nu-i bagă în seamă pe băieți, de parcă nu ar fi nici măcar bărbați incipienți. Nu are ochi decât pentru Sarah.

Închizându-și ochii pe jumătate, aproape scrâșnind din dinți, Sarah o ia pe Joelle în brațe. Joelle se agață de ea cu recunoștință, îi udă umărul cu lacrimi și muci alunecoși. Și asta este autocontrol, se gândește Sarah. Comanda asta brută dată sinelui să acționeze. Până acum, Sarah credea că autocontrolul înseamnă numai reținere: să *nu* arunce scaunul prin geam.

— Îmi pare foarte rău, se aude bălmăjind. Sunt așa de vraiste acum, nu voiam să par distantă. Doar că lucrurile au luat-o așa de razna...

— Ce s-a întâmplat? Mi-am dat seama că ai de rezolvat niște rahaturi. Eram *sigură*...

În curând, prefăcătorii se încheie. Sarah nu avea de gând să facă confidențe, iar dacă ar fi spus totuși ceva cuiva, acea persoană nu ar fi fost Joelle. Acum, de parcă ar citi un scenariu, îi povestește lui Joelle despre racheta de tenis folosită ca paravan, despre barul gol. Odată confidențele făcute, este din nou destinatară întregii devoțiuni a lui Joelle. Suspinele ei se transformă în bucurie, implorările ei mizere, în veselie. Nu se mai agață de Sarah cu slăbiciunea suferinței, ci ca să nu se rostogolească cu voioșie pe trotuar. După ce și-a răscumpărat o prietenie pe care nu o mai voia, pângărind singurul lucru de care îi pasă, Sarah știe că nu contează că îi impune lui Joelle o „discreție” care o încântă. Joelle este înfășurată ca un vrej în jurul lui Sarah, când se întorc împreună în clasă și aproape dau împleticindu-se peste David, pentru că au lipsit atât de mult timp că ora s-a terminat, iar David este primul în picioare, să fugă. La vederea lui David, Joelle

izbucnește în râs și își acoperă fața. David trece brutal pe lângă Sarah, iar Sarah simte că îi ia foc pielea. Domnul Kingsley, și el pregătindu-se de plecare, spune ca o completare:

— Sarah, vino să mă vezi mâine la prânz.

Nici măcar David, în fuga lui de acolo, nu ratează chemarea și semnificația ei. Chiar și Joelle, care a înțeles atât de greșit toată tranzacția ei cu Sarah, înțelege acum ce înseamnă chemarea domnului Kingsley. Joelle o strânge mai tare, cu mâna transpirată, pe Sarah, cu invidia unei surori. Sarah a devenit genul de Problemă care ar vrea cu toții să fie.

— A fost drăguț gestul tău de ieri, a început domnul Kingsley după ce Sarah a închis ușa în urma ei cu un clic puternic.

Îi arătase scaunul pe care să se așeze și poate că senzația nouă de a sta pe un scaun în biroul lui a fost cea care a determinat-o să spună, imediat:

— Nu voiam să fiu drăguță.

Era conștientă de o pornire periculoasă de a se certa cu el.

— De ce nu? a întrebat domnul Kingsley.

— Nu mă mai simțeam apropiată de Joelle. După tot ce ne-ați învățat, m-am gândit că ar trebui să-mi respect sentimentele în privința asta. Dar ieri a părut că ce simțeam eu nu conta.

— Cum așa?

— Ați vrut să mă duc după ea și s-o fac să se simtă mai bine și să-i spun că suntem încă cele mai bune prietene. Și asta am făcut, chiar dacă am mințit. Iar acum trebuie să mint în continuare, pentru că ea crede că suntem din nou cele mai bune prietene.

— De ce crezi că asta am vrut?

— Pentru că mi-ați spus să mă duc după ea!

— Da, dar doar asta am spus. Nu ți-am spus s-o faci să se simtă mai bine. Nu ți-am spus să minți și să spui că sunteți încă prietene.

— Și atunci ce trebuia să fac? Plângea. M-am simțit vinovată.

Acum Sarah era cea care plângea, deși jurase că nu o să facă asta. Toată furia cu care venise în cameră se transformase în suspine. Pe colțul cel mai apropiat de ea al biroului domnului Kingsley, era o cutie de șervețele, de parcă se întâmpla des ca oamenii să stea unde stătea ea și să plângă, fie de furie, fie de vreo altă emoție. A luat o mână de șervețele și și-a suflat nasul.

— Trebuia să fii prezentă cu ea în momentul acela, cu tenacitate și sinceritate. Și asta ai făcut.

— Nu am fost sinceră. Am mințit!

— Și ești conștientă de minciună și de motivul pentru care ai spus minciuna. Ai fost prezentă atunci, în circumstanțele acelea, Sarah. Mai prezentă decât Joelle.

Faptul că discreditarea colegii ei ar putea fi considerată un comportament necinstit din partea domnului Kingsley nu se număra printre gândurile lui Sarah din clipa aceea. Comentariul lui i s-a părut adevărat, într-un fel, și, preț de o secundă, plânsul i s-a potolit.

— Tot nu înțeleg de ce dacă spun o minciună înseamnă că rămân fidelă sentimentelor mele. Doar dacă spuneiți, de fapt, că a face pe cineva să se simtă mai bine este mai important decât a spune adevărul.

— Nu spun deloc așa ceva. Sinceritatea este un proces. Apărarea propriilor emoții este un proces. Nu înseamnă să-ți calci în picioare pe toți ceilalți. Dacă nu ai fi o persoană integră, nu cred că ai sta aici, contrazicându-mă în ceea ce privește evenimentele de ieri.

Sarah a devenit alertă când l-a auzit spunând despre ea că-l „contrazice”. Evident, asta trebuia făcut.

— O să contez pe integritatea asta a ta când vor veni aici elevii englezi, la primăvară, a continuat el. Vor avea nevoie de îndrumarea cuiva ca tine.

Rolul acesta viitor de lider i se părea mult mai puțin real lui Sarah decât criza ei actuală.

— Simt că, zicându-i că suntem încă prietene, am căzut în propria capcană.

— O să-ți găsești singură calea de ieșire.

— Cum?

— Am zis că o să găsești *singură*.

Sarah a plâns cu un aplomb nou atât de mult timp încât, în cele din urmă, a devenit conștientă de o voluptate nefamiliară. De cele mai multe ori, plângea singură, arareori de față cu mama ei, dar în ambele cazuri emoția care însoțea suferința era nerăbdarea. Nerăbdarea proprie, nerăbdarea mamei cu lacrimile ei. Domnul Kingsley părea să devină tot mai mulțumit și mai răbdător cu cât ea plângea mai mult. Stătea acolo zâmbind binevoitor. Sub efectul narcotic al răbdării lui, s-a simțit tentată să-i dezvăluie adevăratul motiv pentru care plângea, dar gândul la el o făcea să plângă prea tare pentru a vorbi, iar pe urmă plânsese și se gândise la asta atât de mult timp, încât simțea că vorbise, de fapt, despre David, poate chiar i se spusese ce să facă, și a fost cuprinsă de o pace ciudată, care ar fi putut la fel de bine să fie epuizare. Domnul Kingsley încă zâmbea binevoitor. Părea din ce în ce mai satisfăcut.

— Povestește-mi cum e viața ta în afara școlii, a zis el când suspinele ei s-au potolit.

— Adică ce? Ăăă. Locuiesc cu mama în Windsor Apartments.

— Unde se află astea?

— Nu știți? O, Doamne, e gen cel mai mare complex de apartamente din lume. Fiecare clădire, și parcare, și copac

arată la fel. În primul an în care am locuit acolo, de fiecare dată când ieșeam din casă, ne rătăceam la întoarcere. A trebuit să desenăm un X pe poarta noastră.

Asta l-a făcut să râdă, iar ea s-a înfoiat de plăcere.

*

O mare parte din ceea ce fac cu domnul Kingsley este reținere în numele descătușării. Pare că trebuie să-și înăbușe emoțiile pentru a avea acces complet la ele. A avea acces la emoțiile proprii = a fi prezent în clipa de față. A juca = a răspunde cu emoție autentică în circumstanțe închipuite. Își umplu caietele cu astfel de declarații unice, fiecare, pe măsură ce sunt scrise, părând să ofere cheia sau poate fundamentul care va ajuta la coeziunea întregii structuri, dar mai târziu, când Sarah își recitește notițele, aude o melodie repetitivă care nu atinge niciodată un punct culminant și nu se termină, asemenea cântecului acela înnebunitor care se aude de la mașina de înghețată vara. Sarah nu învinuiește informațiile sau pe domnul King-sley, sursa lor, cum nu ar învinui nici cartea pe care se străduiește s-o citească, *Tropicul cancerului*, de Henry Miller, pentru impenetrabilitatea ei. Evident, este prea tânără ca să citească *Tropicul cancerului*, dar nu poate accepta asta; dacă știe ce înseamnă cuvintele, sensul cărții ar trebui să i se dezvăluie. Cu încăpățănare, încearcă în continuare. La fel și în cazul actoriei, cu încăpățănare, încearcă în continuare. La fel și în cazul lui David, cu încăpățănare, își continuă partea ei de duet, pentru începutul căruia se învinovătesc reciproc, senzația aceasta nouă de alean, transformată de revoltă în amărăciune, dar nu mai puțin exclusivă pentru ei. Încă este o promisiune, se încăpățânează Sarah să creadă. Încă este un spectacol pe care fiecare îl rezervă numai celui alt. Sarah ascunde teama că se înșală – că nu are talent, iar

David – sub o fanfaronadă tânără, indiferentă, o insistență că ea este dispusă să facă orice.

La sfârșitul lui septembrie, repetițiile sunt deja în curs. Orele se termină oricum târziu, la patru după-amiaza, spre deosebire de școlile obișnuite, unde programul se încheie la două jumătate. Dar în perioadele în care au loc repetiții, ceea ce acoperă mai mult de jumătate de an, acestea încep la patru jumătate și pot dura trei sau patru ore. La ieșire, toată masa de elevi de la Teatru se revarsă prin parcare către U Totem, la junk food: inele de ceapă și șorici cu boia iute, porții de înghețată, fișicuri cu bomboane dulci-acrișoare și grămezi de Kit Kat. Joelle fură majoritatea produselor și nu este prinsă niciodată. Întorși în parcare, se îndoapă cu prada, aruncă ambalajele în coșurile de gunoi de afară, se spală pe mâini, apoi se duc pe scenă. În ciuda tuturor îmbrâncelilor și strigătelor imature, a indiferenței lor la standardele de nutriție, a dezordinii lor neigienice, așa cum se manifestă în dulapurile, rucsacurile și, pentru cei care au carnete de conducere, în mașinile lor, există anumite obiceiuri delicate pe care toți elevii de la Teatru le respectă ca grup, din reflex. Nici nu le-ar trece prin minte să mănânce pe scenă, în culise, în sala de spectacol cu scaunele ei roșii de catifea. Or fi ei adolescenți, dar nu este nimic adolescentin în dedicarea lor acestui spațiu, catedrala lor. Mai degrabă ar defeca pe culoar decât să mănânce dulciuri acolo. Vor păstra o parte din aceste obiceiuri tot restul vieții. Mult timp după ce vor fi lăsat în urmă teatrul și visurile lor de a juca teatru, încă îl vor scrie „theatre”. Cealaltă formă li se va părea mereu ignorantă. Mândria maestrului față de un meșteșug dificil: domnului Kingsley vor trebui să-i mulțumească pentru moștenirea aceasta, indiferent ce alte concluzii vor trage despre el.

Zilele acestea lungi, viața aceasta dusă aproape în întregime departe de părinții lor, într-o lume prea puțin supravegheată de egali lor, este sursa înflăcăării pe care o simt față de școala lor. Libertatea, individualitatea – valorile acelea intangibile pe care odată le credeau apanajul adulților – se dovedesc deja ale lor. Până și Sarah, care mai are încă de așteptat câteva luni până să-și ia carnetul de șofer și poate o eternitate până să aibă mașina ei, după ce a fost nevoită să-și cheltuiască toate economiile pe reparațiile ușii glisante, simte gustul libertății acum, că Joelle o duce peste tot, oricând, cu Mazda, chiar dacă locuiesc la o oră distanță una de cealaltă, în capete opuse ale orașului. Este o consolare pentru ranchiuna lui Sarah că a fost forțată să reia prietenia. Sarah și Joelle fac parte amândouă din echipa de costumieri și nu au nimic de făcut până când domnul Freedman, creatorul costumelor, termină măsurătorile, dar rămân la repetiții pentru că nici nu le-ar trece prin cap să plece; stau în clădirea teatrului cu temele obositoare la istorie. David face parte din echipa de recuzită, care, la rândul ei, nu are nimic de făcut, pentru că așteaptă rezolvarea anumitor conflicte artistice între domnul Browne, recuzitorul, și domnul Kingsley, regizorul, dar și echipa de recuzită rămâne; toată lumea rămâne, indiferent dacă trebuie sau nu, cu excepția unor boboci care încă nu înțeleg etosul sau ai căror părinți ridică obiecții la ziua de școală de douăsprezece ore.

Din locul ei în sală, Sarah îl vede pe David printr-o despărțitură din decor, traversând din partea dreaptă în partea stângă a scenei, foarte aproape de peretele din spate. Dispare în direcția atelierului. Toate cortinele sunt sus, în spațiul de deasupra scenei; scena este o gură palpitant de uriașă, utilitară, în care actorii se învârt, așteptând. Sarah se ridică repede de la locul ei, îi spune lui

Joelle că se duce la baie. În fața ușilor teatrului, o ia la stânga pe holul care duce la ușa exterioară a atelierului. Ca la un semnal, ușa se deschide și din atelier iese David. Este trecut de șase; holul este gol. Sunt singuri pentru prima dată din ziua aceea de vară târzie din campusul facultății. Holul este gol, dar starea aceasta este temporară; ușa atelierului este chiar acolo, mai departe se află ușa rampei de încărcare ce duce în partea stângă a scenei, echipa de platou încă nu construiește, așteaptă, la fel ca echipa de recuzită, rezolvarea conflictelor legate de scenografie, dar în orice clipă pot intra aici, prin domeniul lor.

Sarah și David au torente de acuzații acumulate săptămâni în șir pe care să și le arunce unul altuia. Acum, furia îi părăsește.

— Salut! zice David, roșeața ridicându-i-se din gulerul tricoului.

La vederea roșeții lui, pieptul lui Sarah pare să se umfle și să facă implozie. Chinurile dragostei nu circulă prin inimă, ci de-a lungul aceluși canal fragil și subțire al sternului.

— Salut! răspunde Sarah, holbându-se la sternul lui, care se ascunde de ea sub tricou.

Tânjește să-și așeze capul acolo, să se odihnească după acest dor agonizant.

— Unde te duci? întreabă el.

— Nu știu, răspunde ea sincer.

Intră amândoi în atelier. Suprafața sa de lucru ocupă întreaga înălțime a clădirii. Fierăstrău circular, fierăstrău bandă, foi de placaj, rumeguș pe podea. În capătul îndepărtat, o scară abruptă duce la un spațiu de depozitare aflat la mezanin; în spatele zonei de depozitare, o ușă dă în holul de la primul etaj, unde se află sălile de repetiție ale muzicienilor. Pe durata verii, cineva a

dezmembrat și a scos toate elementele vechi de decor și alte mărunțișuri și mezaninul este destul de gol. Ies pe ușa de pe peretele opus și acum stau în holul de la primul etaj. Sarah îl traversează spre ușile duble care duc la sala orchestrei. Aceste uși sunt amplasate cu vreo jumătate de metru mai în spate față de hol, astfel încât formează un alcov lung și îngust; încearcă ușile, care sunt încuiate. Când se întoarce, David îi acoperă gura cu a lui, lipind-o de colțul alcovului, așa că balamalele ușii îi intră în pielea brațului. Deloc protejați sau ascunși; cu spatele apăsător pe colț, Sarah vede toată lungimea holului. Singura lor șansă este ca nici unul dintre colegi să nu rățăcească pe aici. Gândurile acestea i se târăsc prin minte, clare, dar ignorate, în timp ce îi devorează gura lui David. Aceasta este puterea lui asupra ei: nu penisul sau mâinile, ci gura. Penisul și mâinile lui sunt destul de precoces. Aparțin unui bărbat norocos, încrezător, și au călătorit în timp, din motive de neghicit, pentru a se anexa unui adolescent. Spre deosebire de ele, gura lui nu este o putere străină; este o parte ce lipsește din ea. Când l-a văzut prima dată, anul trecut, s-a uitat îndelung, a recunoaștere, la gura lui, la forma ei neplăcută, ca de maimuță, la buzele ușor prea late pentru fața lui îngustă de băiat. Gura lui nu seamănă deloc cu a ei pentru că a fost făcută pentru a ei; prima dată când l-a sărutat a fost prima experiență din viața ei care i-a depășit așteptările.

Trăgând adânc aer în piept, îi cuprinde capul cu mâinile și îi umple vârtejul urechii cu limba, pentru că a descoperit că asta îl dezarmează, chiar mai mult decât când se străduiește să-i ia tot penisul în gură. Apoi, un scrupul sau o rușine de neignorant intervine în plăcerea lui, în timp ce limba ei în ureche îi dă senzația de leșin. Chiar făcuseră o glumă din asta în vară: ziceau că asta este kryptonita lui. Acum, el geme fără reținere și cade în genunchi, trăgând-o

pe Sarah după el. Cu mâna liberă, se descheie smucit la blugi și băjbâie până-și scoate erecția groasă prin despicătura boxerilor. Hainele ei nu au asemenea orificii, trebuie să-i tragă blugii în jos cu totul, măcar de pe un picior, ceea ce înseamnă să-i scoată o gheată, apoi și chiloții; răsuflând din greu, amândoi trag și smulg hainele de pe ea în mijlocul podelei în carouri alb și negru a holului, cu toată sânguința lipsită de stângăcie cu care poate ar fi întins pânza pe cadrul de lemn al unui decor. Apoi Sarah este goală de la degetele unui picior până la talie, iar împreunarea fierbinte și alunecoasă este împlinită; în ciuda reciprocității lor nestăpânite de până acum, amândoi sunt șocați că fac sex într-un spațiu public al liceului lor, iar acum se desfășoară și mai frenetic, până când, cu o schimonosire cumplită a feței, David ajunge la orgasm, în zbuciumul lui lovind-o pe Sarah neașteptat de tare cu capul de ușa sălii orchestrei, care este acum în spatele ei. Aproape în același timp, aud o altă ușă deschizându-se și închizându-se rapid: ușa de la mezaninul atelierului.

Tremură amândoi, cu degetele la fel de inutile ca niște cârnați, în timp ce se îmbracă la loc. Nu-și mai spun nici un cuvânt; Sarah nici măcar nu știe dacă privirile li se întâlnesc și se despart când pleacă în direcții diferite, fără ca vreunul să se întoarcă pe ușa de la mezanin. David se îndreaptă spre scările din spate, care duc la intrarea în rampa de încărcare, iar Sarah cotește spre holul principal și coboară scările late, centrale, de vizavi de galerie, și intră la loc în teatru.

— Unde ai fost? o întreabă Joelle, apoi începe să râdă. Ce fată obraznică!

Îi întinde lui Sarah pudriera ei, iar Sarah își privește gura în hubloul prăfuit al acesteia. Rujul i s-a întins, buzele sunt

umflate și par dureroase, ciudat de mari pentru fața ei, ca gura lui.

În fine, scopul și mijloacele par să se potrivească.

Au o nouă profesoară de Mișcare, care o să-i învețe să se miște. Vor învăța să se miște mișcându-se; vor învăța să-și elibereze mișcările prin mișcări libere. Misiunea profesoarei de Mișcare este atât de simplă, încât lui Sarah i se pare stupidă. Mai e ceva la profesoara de Mișcare ce lui Sarah îi displace vag. Nu este sigură cum să se simtă când își dă seama că antipatia aceasta provine din faptul că profesoara cea nouă este femeie. Domnul Kingsley, domnul Browne, domnul Freedman, domnul Macy, care face scenografie, dramaturgie și istoria teatrului: toți sunt bărbați. Doamna Rozot îi va învăța Mișcare. Din clipa în care o întâlnesc prima dată, toți o tratează nerespectuos, pe față. Ceva din privirea domnului Kingsley, când o prezintă pe doamna Rozot, îi avertizează: n-au decât să râdă de ea, dar ar face bine s-o facă pe ascuns.

Este dansatoare și „artistă multidisciplinară” și se înfioară de bucurie la gândul că va fi profesoara lor. „Să fii profesor presupune o încredere sacră”, se extaziază ea. „Voi sunteți viitorul.” În ciuda lipsei lor secrete de respect, sunt flatați în secret. Îi vor da o șansă.

De la întâlnirea de pe holul de la primul etaj, David a întrerupt orice contact. Nu a mai rămas nici măcar furia ca punct de legătură. Privirea lui se retrage dinspre Sarah de parcă ar fi un magnet care respinge un altul similar. Și-a perfecționat trucul de a exista în altă parte, chiar și atunci când sunt în aceeași cameră. În corpul lui trăiește un străin; amnezia i-a spălat creierul. Cu fiecare confirmare că David a dispărut, Sarah se simte tot mai îndurerată și mai expusă, de parcă momentul ei de abandonare disperată ar continua, în timp ce toată clasa i-ar privi cu ochii mari. Ora de Mișcare va avea loc în Cutia neagră; ei

sosesc de îndată ce pleacă elevii de-a douăsprezecea, iar Sarah îl vede pe David oprindu-se să stea de vorbă cu Erin O'Leary. Erin este în clasa a douăsprezecea, minionă și blondă, iar chipul ei fără cusur este serios, conștient de preeminența ei. Erin a apărut pe genericul unui film, face parte din sindicatul actorilor. Conduce o decapotabilă Karmann Ghia bleu. Are atâtea atuuri încât este ridicol; pare un personaj fictiv implauzibil. Corpul ei mic, cu șoldurile mici, ideale, și sânii mici și fundul mic, compact, atrage o atenție generalizată, ca o plasă. Băieții, chiar și cei de-a douăsprezecea, se tem de ea: se zvonește că se vede cu actori adevărați, consacrați, pe care îi cunoaște pe „platourile” ei. Fetele o disprețuiesc. Călătorește într-un cilindru de aer rarefiat, netulburată de izolarea ei socială: este aici numai pentru că e de prost gust să renunțe la școală. Anul viitor, va merge la Julliard.

— Ce oră ai acum? o întreabă David pe Erin.

— Comediile din perioada Restaurației. Tu?

— Mișcare.

— Îh, a fost oribil. Ar trebui să facem duș.

— A, ești OK, zice David, iar Erin râde fermecător.

Este atât de perfect, de adorabil de mică încât coroana de păr blond strălucitor abia îi atinge bărbia. Își ridică privirea la el, mulțumit de supusă. O fată care poate face orice vrea. Poate să iasă cu un băiat de-a zecea, dacă vrea. Să-l ungă.

Sarah se năpustește în Cutia neagră, orbită de revelație. În obraji, subsuori și vintre, îi freamătă ace de căldură, stigmatul ei familiar. În cușca pieptului, coastele îi plesnesc de parcă ar fi crengi uscate. „Bine ați venit!” jubilează doamna Rozot. „Bine ați venit la *Mișcare*.” Imediat, doamna Rozot îi pune să se ridice de pe scaune și să-și lase cărțile, gecile și gențile și să vină pe platforma mare și pătrată a scenei. Lui Sarah îi este greu să renunțe

la teancul de cărți, dosare, caiete spiralate, cu ediția broșată zdrențăroasă, digerată parțial, din *Tropicul Cancerului* de deasupra grămezii, ca o decorațiune pe tort; și-a apăsat teancul pe piept ca pe un scut sau un bandaj și renunțarea la el îi provoacă o durere fizică. Pieptul îi geme la expunerea nouă. Abia poate sta în picioare. David este undeva în spatele ei, îl simte acolo – privind-o? Când ea nu se poate întoarce să se uite în spate? Poate că toți se uită la ea. Toți îi cunosc dilema. Ieri, încercând să scape de absența derutantă a lui David, pe care acum o înțelege, s-a cățarat în spațiul tehnic din culise și, în loc de singurătate, a găsit-o pe Pammie, cu fața pătată și lipicioasă de lacrimi. La șapte metri în aer, nu au avut de ales, au trebuit să vorbească, două fete obligate de activitatea comună de la școală la un nivel de intimitate mult mai profund decât ce ar fi împărtășit restului lumii, și totuși două fete care nu își adresaseră până atunci vreun cuvânt în plus față de strictul necesar. „Îl iubești, nu-i așa?” a zis Pammie.

Cutia neagră era exact așa cum se numea, o cameră ca o cutie neagră, care avea în centru o scenă mare suficient de joasă ca să nu aibă nevoie de trepte, patru seturi de locuri înălțate pe fiecare parte și culoare în jurul scenei și al seturilor de locuri. În timpul spectacolelor, o draperie neagră făcea din culoarele din spatele locurilor înălțate din culise, patru ascunzători de catifea clandestin de folositoare uneori, dar astăzi draperia este strânsă, cutia este deschisă către pereții și tavanul său îndepărtat, traversată de pasarelele de lumini. Elevii trebuie să meargă, să meargă, să meargă – să se miște, să se miște, să se miște! – prin spațiul acesta minunat; trebuie să se elibereze pentru a explora fiecare centimetru. Nu pasarelele sau scările, nu. [Râsete.] „Bine, sunteți foarte isteți cu toții! Veți explora toți centimetrii *tereștri*. În

literatură, există conceptul de scriere automată. Scrii fără să lași stiloul jos. Stiloul trebuie să se miște continuu; poate că scrie «De ce dracu' trebuie să scriu întruna?» [Alte râsete, șocate și încântate de înjurătura ei. Înjurătura, așa colorată cum e din cauza accentului ei, este mai degrabă încântătoare decât șocantă. Este posibil ca ei să o poată respecta?] „Ei bine, această mișcare neîntreruptă a stiloului descătușează secretele dinăuntru. Și dacă stiloul poate face asta, atunci cât de multe poate face întregul corp? Lăsați-vă corpul să vă conducă. Singura comandă pe care i-o dați: *nu te opri din mișcare*. Altfel, el conduce! Eu o să vă ajut cu muzică.”

O, nu, nu pot s-o respecte. Totul este ridicol. Și muzica pe care le-a pus-o! Cat Stevens. The Moody Blues. Atunci, satiric, merg, merg, merg, strâmbându-se unii la alții, bălăbănindu-și brațele, sărind pe vârful picioarelor, grăbindu-se comic astfel încât să mășăluiască asemenea roboților. Oricând Norbert sau Colin trec unul pe lângă celălalt, fac niște fețe absurde și sar în aer, dar fără să întrerupă ritmul. Comportamentul acesta se răspândește, evoluează. Majoritatea băieților adoră Monty Python și le stânenesc pe fete la prânz cu scheciurile lor memorate perfect și complet neamuzante, la care ei, care le pun în scenă, mor de râs. În Cutia neagră, băieții fac „mersuri caraghioase” și apoi căzături false în mișcare, pentru a arăta că mor de râs. În mare, fetele devin tot mai serioase în timp ce băieții devin tot mai ridicoli. Fetele nu mai merg acum, ci alunecă, plutesc, *spintecă*. Muzica se schimbă în ceva clasic, fără cuvinte. Fetele încep să ia viteză. Se adaugă un strat suplimentar: viteză mare fără să se lovească unii de alții. Țes cu toții o tapiserie nebună cu mișcările lor, unii schimbă direcția imprevizibil sperând la o coliziune. Indiferent ce fac, indiferent cât de subversiv procedează, doamna Rozot strigă de pe margine:

— Bine!

— Mișcați-vă! Mișcați-vă! MIȘCAȚI-VĂ!

— Ah, acum chiar *creați ceva*!

Și așa și este. Cumva, prosteala se risipește. Toate formele scenice de mișcare - „mersul caraghios” și căzăturile, dar și legănarea brațelor („N-am nici o grijă!”) și schimbarea intenționată a direcției („Vă sfidez!”) - se scurg afară din cameră. În locul lor, pe nesimțite, a apărut o colectivitate neașteptată. Poate mai important de atât, stânjeneala a fost lăsată la o parte. Fără să observe, nu s-au mai simțit stânjeniți. Viteza lor s-a uniformizat și acum toți se mișcă în același ritm. Drumurile lor șerpuite, intersecțiile și curbele și buclele împletesc un fel de tipar subiacent, de parcă au învățat acest dans în jurul stâlpului alături de părinți, în copilărie, de parcă îi obligă la ceva și îi transformă în ceva.

Chipul lui Sarah este ud de lacrimi. În momentul în care ar trebui să cotească la stânga sau la dreapta, se duce drept înainte și se năpustește pe ușile Cutiei negre afară, pe hol, fugind, iar viteza îi smulge lacrimile de pe față.

Este o singură cabină de toaletă în spatele vestiarului fetelor, lângă partea dreaptă a scenei, care nu e folosită decât în timpul spectacolelor. Sarah se încuie înăuntru și cedează, tot corpul încovoidindu-i-se și smucindu-i-se violent de parcă ar urma să vomite în vasul de WC. Minte o sperie cu dorința de a muri. De a muri în loc de a suferi. Suicidul, își dă ea seama, nu înseamnă să renunți la viitor, ci să renunți la prezent, căci cine poate vedea un viitor dincolo de asta? Referirile la viitor, la promisiunea sa neîncălcată, sunt reflexul celor pentru care mirajul viitorului încă există. Acești oameni sunt norocoși, înșelați.

Ca invocată de gândurile lui Sarah, doamna Rozot intră în vestiar și insistă să discute despre viitor. Sarah nu-și dă seama cum a putut să o găsească franțuzoaica asta

hipiotă nedorită, altfel decât prin magia propriei minți, contrară intereselor sale. Doamna Rozot este nouă-nouță la școală. Mai mult de jumătate dintre elevii și profesorii experimentați ai școlii nici măcar nu știu de existența acestei băi. Dincolo de ușa cabinei, doamna Rozot spune:

— Sa-rah? Sa-rah? pronunțând greșit ambele a-uri, rotunjindu-le. Sarah, ești acolo? Te doare ceva?

— Vă rog, lăsați-mă în pace! hohotește Sarah furioasă.

De ce e atât de al dracu' de greu să fii singur? Dacă ar avea o mașină, se gândește pentru a miliarda oară. Ar încuia toate portierele și ar pleca.

— Sarah, vreau să-ți povestesc ceva. Cred că te va ajuta. Tinerii, cum ești și tu, resimt durerea mai *intens* decât cei care suntem un pic mai în vârstă. Mă refer la durerea emoțională. Durerea ta este mai mare, ca durată și ca forță. Este mai greu de îndurat. Asta nu este o metaforă. Este un adevăr, ține de fiziologie. De psihologie. Sensibilitatea ta emoțională este mai mare decât cea a părinților, a profesorilor tăi. De aceea anii aceștia din viața ta, când ai cincisprezece, șaisprezece, șaptesprezece ani, sunt atât de dificili, dar și atât de importanți. De aceea dezvoltarea talentului la vârsta asta este esențială. Durerea aceasta emoțională intensificată este un dar. Un dar dificil.

Deși nu vrea, ascultă.

— Vreți să ziceți, reușește ea să răspundă după un timp, că în viitor, când o să fiu mai mare, nu o să mai doară la fel de mult?

— Da, exact. Dar, Sarah, eu mai zic un lucru. Zic să nu respingi durerea. Când vei fi mai mare, da, vei fi mai puternică. Asta este și o binecuvântare, și un blestem.

Doamna Rozot nu insistă ca Sarah să deschidă ușa și asta o face pe Sarah să se deschidă. Rămân așa, nu știe cât timp, fiecare pe partea ei de ușă.

— Mulțumesc, șoptește ea într-un final.

— Te rog, stai cât ai nevoie, zice doamna Rozot, plecând.

A fost evident de la început cine e Copil de Broadway și cine nu. Majoritatea celor care pot cu adevărat să cânte, care pot *să uimească cu strălucirea lor*, care trăiesc pentru *senzația aceea unică* au atras atenția asupra lor încă din prima zi de școală. Se adună ciorchine în jurul pianului din Cutia neagră în timpul pauzelor de prânz din zilele ploioase și cântă *The Fantasticks*. Poartă la școală bluze imprimate cu *Cats*, pe care și le-au luat din excursiile la New York. Unii dintre ei, ca tipul de-a zecea pe nume Chad, sunt muzicieni serioși, demni de invidie, care pot nu numai să cânte cu vocea, ci și să interpreteze piese de Sondheim de-adevăratelea, de pe partituri. Alții, ca Erin O'Leary, nu doar cântă, ci și dansează ca Ginger Rogers, părând că au încălțat pantofii de step cam pe când ceilalți învățau să facă primii pași.

Faptul că Sarah nu era Erin O'Leary fusese un motiv de mândrie, chiar dacă unul fragil. Acum Sarah este furioasă pe părul ei aspru, greu, opusul părului fin, ca de pădăie, al lui Erin, pe șoldurile ei late, opusul celor înguste ale lui Erin, pe picioarele ei mari, neîndemânatică în balerinii murdari, folosiți greșit, opusul picioarelor miniaturale ale lui Erin, cu care face foarfece prin aer. Sarah este furioasă pe pițigăiala ezitantă din vocea ei, opusul „cântecului de pasăre” al lui Erin. De-a lungul timpului, elevii de la Teatru, ca Sarah (și David), care nu puteau să cânte sau să danseze se consolau cu Uta Hagen, Beckett și Shakespeare. Își aminteau că sunt artiști serioși, că Broadway-ul este o chestie siropoasă de la un capăt la altul. Sigur că păstrau pentru ei aceste informații, din respect pentru domnul Kingsley și din admirație reală față de talentul lui muzical. Nu erau niciodată deranjați de

superioritatea lor, sau cel puțin Sarah nu era. Dar acum, că au loc iar audiții, tuturor li se reamintește, unora mai dureros decât altora, cât de entuziasmați sunt de musicalurile mari. David adoră *Jesus Christ Superstar*, știe pe de rost toate replicile, cântă nearmonios odată cu albumul, când este singur. Sarah are aceeași relație secretă cu *Evita*. Sunt serioși; dar cât de bine ar fi dacă ar putea și să cânte, dacă ar putea să-și surprindă și să-și emoționeze colegii în zilele acelea ploioase când se adună lângă pian? Dacă, implorați de domnul Kingsley, ar catadicsi să-i interpreteze pe Isus sau pe Evita, pentru binele spectacolului, având în vedere că sunt cei mai potriviți pentru rol?

Cu toate acestea, ei nu au astfel de talente secrete. Își amintesc singuri – deși nu în conversații, pentru că David și Sarah nu își vorbesc, nu au idee unde stă așezat celălalt, la o distanță de atât de multe rânduri încât să fie redus la doar un cap întunecat aplecat peste o carte, îndepărtat și indiferent și plin de ură și complet ignorat (de fapt, nici măcar observat) – cât de siropos este *Guys and Dolls*, cât de bucuroși sunt amândoi să zică pas la audiții, cum li se pare mult mai fascinantă *Sfârșit de partidă* (David) sau prima scenă din *Regele Lear*, dincolo de care totuși nu a putut să treacă (Sarah). Ei nu-și povestesc aceste senzații asemănătoare, asemănarea neavând înțeles pentru ei. Sigur, de fapt, ei urmăresc audițiile cu inima la gură, aproape bolnavi de speranțe pentru alții.

Este ca o încoronare a lui Erin O'Leary, se gândește Sarah cu amărăciune. Erin va fi Adelaide, bineînțeles. Confirmând asta, cântă *Adelaide's Lament*, domnul Bartoli, acompaniatorul departamentului de dans, care funcționează și ca director muzical, practic sărind de pe bancă în timp ce apasă clapele pianului, atât de acută este plăcerea lui de a cânta pentru ea. Mulți, mulți băieți,

inclusiv mulți care, ca David, nu pot să cânte, dar cărora, spre deosebire de David, nu le pasă, cântă *I got the horse right here*, compensându-și vocile ridicole cu o grămadă de strâmbături și gesturi comice. Unii dintre ei vor fi distribuiți, fiindcă jucătorii de jocuri de noroc nu au nevoie să fie melodici, dar trebuie să fie amuzanți. David roșește la gândul propriei lașități, al înșelăciunii atracției pe care o exercită asupra lui Erin. În curând, Erin, la fel ca Sarah, îl va considera respingător, dacă nu se va dovedi merituos. Uitându-se în gol la *Sfârșit de partidă*, își jură că va da audição pentru musical anul viitor. În departamentul lor, audițiile au loc constant – pentru producțiile de clasă, pentru proiectele de regie ale celor de-a douăsprezecea, pentru Shakespeare în aer liber, în fiecare mai, pentru spectacolele de primăvară (teatru) și, ca acum, pentru spectacolele de toamnă (musical) – și fiecare tură de audición pare să confirme o ierarhie corespunzătoare, ușor diferită: ierarhia strict socială a clasei a zecea, în care și Sarah, și David ocupă locuri superioare; ierarhia actorilor serioși, în care David a început să urce; ierarhia adulților-pe-cale-de-devenire, a veșnicilor regizori, competențe pe care domnul Browne li le descoperă chiar și când ei încearcă să le ascundă (Sarah se teme că asta este soarta ei). Însă numai audițiile din toamnă pentru musical scot la iveală o ierarhie aplicabilă întregii școli, fiindcă numai la musicalul din toamnă ia parte toată școala. Dansatorii se mulțumesc cu roluri în cor. Elevii de la muzică instrumentală organizează propriile audicióni, pentru orchestră. Printre elevii de la teatru, se repetă adesea că producțiile de teatru și musical sunt egale ca importanță, dar toată lumea știe că asta este o minciună. A juca rolul principal într-un spectacol de teatru nici măcar nu se ridică la același nivel cu a juca un rol secundar în musical. Nici unul dintre ei, nici măcar cei care au ajuns la școală cu o

ură reală împotriva musicalurilor, nu contestă această evaluare. Nici unul dintre ei nu se întreabă cum ar fi dacă, de exemplu, altcineva decât domnul Kingsley ar conduce programul de teatru. O fi el genial, dar ierarhiile lui trebuie să fie obiective, și chiar anul trecut, când Sarah încă se mândrea că nu este Erin O'Leary, își rugase mama să o ducă la lecții de balet, jazz și step, ca să se descurce mai bine la lecțiile de la școală. Mama ei zisese:

— Glumești? Nu faci deja asta toată ziua, în loc să te pregătești pentru facultate?

Pe măsură ce audițiile avansează, Sarah lasă deoparte *Regele Lear* și, împreună cu Pammie, Ellery și Joelle – toate vor lucra la costume – alcătuiește o listă de distribuție. Rolurile feminine sunt floare la ureche; nu prea ai cum să nu ghicești. Rolurile masculine, mai numeroase, uneori aduc o surpriză sau două și distracția constă tocmai în a le ghici pe astea. Norbert dă audiție acum, iar Ellery se afundă în scaun și le înșfacă de mâini pe Sarah și Joelle, fiecare de câte o parte a lui.

— Fetelor, șoptește el, dați-mi putere!

— Tu de ce nu dai audiție? îl întreabă Sarah.

— Doar pentru că sunt frumos și negru nu înseamnă că pot să cânt.

Anul trecut, ca elevi de-a noua, învățaseră să citească partituri și fuseseră obligați să stea în picioare lângă pian și să cânte o partitură întreagă, aleasă fără a se ține cont de vocile lor, dacă măcar aveau voce. Nu fusese cine știe ce paradă de aptitudini vocale sau măcar de citit de partituri și unii dintre ei, așa cum se întâmpla adesea, o dăduseră în bară, în timp ce câțiva alții avuseseră un succes neașteptat. Taniqua și Pammie, amândouă veterane în corul bisericii, uimiseră cu cunoașterea partiturilor și cu vocile lor competente. La capătul opus al spectrului, Manuel, când a fost chemat la pian, a devenit

rigid, iar partitura i-a sărit în mâinile tremurânde. Pielea lui, întotdeauna de un maroniu prăfuit, a devenit hipnotic de roșie, ca un cărbune încins. Chiar când credeau că o să leșine, gura i s-a deschis încet și a rămas așa, mută, de parcă era păpușa abandonată a unui ventriloc. Sala a fost străbătută de murmurul unui râset incipient. „Liniște” spusese domnul Kingsley, apăsând pe prima notă din ce îi dăduse lui Manuel să citească. Au fost cu toții obligați să privească tremurul jalnic al lui Manuel depășind ca durată vibrația lungă a notei. „Încă o dată” zisese domnul Kingsley, apăsând clapa pianului și repetând nota pentru urechile tuturor. Era posibil ca înmărmurirea totală să se adâncească și mai mult, să fie și mai intensă? Se pare că da. Manuel avea să stea acolo, exemplificând sensul lui „consternat” până când fie domnul Kingsley îi arăta milă, fie suna clopoțelul de terminare a orei. „Nu ai scăpat încă”, îi spusese, în cele din urmă, domnul Kingsley cu o furie surprinzătoare, lăsându-l pe Manuel să plece. De obicei, furia domnului Kingsley era rezervată pentru animalele lui de companie, care o primeau ca pe un semn că sunt deosebite. Domnul Kingsley nu se deranja să se înfurie pe oameni, de la care nu avea așteptări prea mari.

Acum, când domnul Kingsley a strigat „Următorul!” celor care așteptau în culise să dea audiție, Ellery a prins-o din nou de cot pe Sarah.

— Visez? a chițăit el.

Pe scenă intrase Manuel, o arătare. Poate nu era Manuel. Nu era îmbrăcat ca Manuel, în tricourile dungate cam prea strâmte și cam prea puerile care, îți dădeai seama doar privindu-le, fuseseră cumpărate la reduceri de la Sears sau poate la mâna a doua de la magazinul caritabil al veteranilor de mama necunoscută a lui Manuel, după ce fuseseră donate de cei care le cumpăraseră de la Sears. Tricourile pe care Manuel le purta zi de zi erau

scămoșate și cu pete decolorate, vechi, de genul celor care înving orice eforturi, și îl strângeau la subraț și la gât. Ca pantaloni, Manuel purta reiați a căror catifea se tocise de mult. Și indiferent de vreme, Manuel nu-și dădea niciodată jos jacheta, aceeași jachetă de catifea cu căptușeală de lână falsă cu care îl văzuseră îmbrăcat prima dată și care acum le părea la fel de permanentă precum carapacea roasă a unei țestoase. Manuel de pe scenă nu avea ținuta lui obișnuită, dar nu era îmbrăcat mult mai bine. Purta o pereche de pantaloni negri care luceau de vechi ce erau și o cămașă gri-albă, care se închidea cu nasturi până sus și care, deși îi era scurtă la mâneci, era bine închisă la manșete, scoțând în relief încheieturile osoase prea lungi. Picioarele îi erau acoperite în pantofi negri de piele tare care păreau prea mici, iar părul lui șaten stufos era pieptănat pe spate, lăsându-i la vedere ochii mari, speriați, nefamiliari celorlalți, sub o frunte la fel de nouă, încruntată. În mâini, strângea o foaie de hârtie. Arătarea semăna cu un chelner, unul nefericit și prost îmbrăcat. Sarah și-a dat seama uimită că se costumase, pe cât de bine putuse, pentru rol. Desigur, pentru *Guys and Dolls* era nevoie de îmbrăcăminte demodată de bărbați: pantofi de piele, pantaloni de stofă, cămașă închisă până la gât. Nici un alt băiat nu își modificase câtuși de puțin hainele de fiecare zi de dragul audiției. Cu toții dăduseră audiție în blugi și tricouri cu gulere sau din cele caraghioase, cu sloganuri.

Chiar părea posibil ca acesta să fie un vis. Ca în ziua testului cu partituri, o chicoteală a cuprins toată sala, potolită de îndată ce domnul Kingsley s-a ridicat de pe locul lui din centrul rândului trei.

— Bine, Manuel. Ce ne prezinți?

Ellery o strânge pe Sarah de mână, iar Sarah îi răspunde la fel. În partea cealaltă, Ellery o strânge de mână pe

Joelle. Dincolo de Sarah, stă Pammie. Joelle și Pammie țin ochii închiși și obraji cuprinși în palme; Pammie este așa de neliniștită, că se ghemuiește pe scaunul ei ca un arici. Și Joelle, și Pammie, din motive separate, deși la fel de feminine, resimt o milă mămoasă față de Manuel, chiar dacă nici una din ele nu a reușit să se împrietenească cu el. El nu le dă nici cea mai mică ocazie, fiindcă nu vorbește cu nimeni – nici măcar Pammie, cu curajul ei copilăros și pios, nu-l poate face să răspundă la salutul ei vesel. Sarah o aude pe Pammie mormăind fervent. Este posibil, ba chiar probabil, să se roage.

— Ce ne prezinți? repetă domnul Kingsley.

Și de data aceasta, Manuel se face de culoarea cărbunelui aprins. În cele din urmă, zice, abia audibil:

— O să cânt Ave Maria de [o grămadă de silabe pe care Sarah nu le deslușește].

Coatele lui par legate cu sfori, care trag de el din ambele direcții, astfel încât, în starea lui tensionată, nemișcată, ar putea să se rupă în bucăți. Atunci, sfoara dinspre stânga scenei se rupe și el se repede spre domnul Bartoli, întinzându-i foaia cu muzica. Domnul Bartoli se uită pe ea, încuviințează din cap.

— Să încep? întreabă el.

Manuel își frânge mâinile îngrijorat ca o bunică, apoi le lasă brusc în lături. Domnul Kingsley, încă în picioare, cu spatele la restul sălii, îi zice:

— Manny, știi că poți.

Vorbește de parcă el și Manuel sunt complet singuri. Cu toate acestea, îl aud toți cei din sală, până în ultimul rând.

Este posibil ca liniștea să-și schimbe calitatea. Liniștea fusese impusă, liniștea veseliei frânte. Acum este liniștea uimirii sincere. Domnul Kingsley nu folosește niciodată porecle sau nume de alint. Pentru a marca o schimbare de atitudine, uneori, în loc să îi strige pe prenume, le spune

Domnul sau Doamna, urmate de numele de familie. Acest lucru denotă amuzament, dezaprobare și multe nuanțe la mijloc, dar, despre oricare dintre acestea ar fi vorba, întotdeauna se subînțelege o distanță. „Manny” nu respectă distanța aceasta. „Manny” nu respectă nici măcar faptul că ar putea fi vreo patruzeci de persoane altundeva în sală.

Domnul Kingsley se așază la loc. Ceafa lui, cu trăsăturile ei limitate, cu tunsoarea scumpă și cu capetele brațelor ochelarilor agățate de urechi, este aproape la fel de expresivă pentru ei ca fața lui – radiază o certitudine categorică. „Haide. Știi ce vreau. Dă-mi.” Dacă ceafa lui poate spune asta, închipuiți-vă fața. (Doamna Rozot: „Dacă stiloul poate face asta, atunci cât de multe poate face întregul corp?”) Manuel – Manny? – pare să comunice fără cuvinte cu partea aceasta ascunsă a feței domnului Kingsley. O privește lung, primește ceva de la ea – arăta altfel când a urcat pe scenă și, cumva, arată altfel iar. Cu ceea ce aproape s-ar putea numi stăpânire de sine, încuviințează din cap spre domnul Bartoli. Domnul Bartoli ridică mâinile și le coboară cu putere. Manuel trage aer în plămâni.

Până în momentul acesta din viața ei, Sarah a asociat opera cu Bugs Bunny purtând codițe împletite, postul TV PBS, bărbați supraponderali îmbrăcați în tunici, femei care țipă și sticlă spartă. Nu a înțeles niciodată, cu siguranță din cauză că nu a văzut niciodată un spectacol de operă în direct, dar și pentru că nu a auzit niciodată un spectacol cât de cât decent, nici măcar parțial, la televizor, că, de fapt, opera este cea mai nobilă izbăvire a dorului. Că este propria ei suferință, salvată prin muzică. Cântecul de luptă al armatei victorioase, în apărarea inimii ei mute, sălbătice.

Acum înțelege de ce Doamna Rozot a avertizat-o să nu fugă de propria durere.

Manuel cântă. Accentul lui spaniol, pe care îl târăște ca pe o povară în călătoriile lui nesigure printre cuvintele englezești, este acum autentic. Cine altcineva dintre ei ar putea cânta asta, chiar dacă ar fi binecuvântați cu voce? Cine altcineva dintre ei este binecuvântat cu voce? Manuel cântă, așa pare, către orizonturile de dincolo de cabina de lumini. Ochii lui privesc în sus, temător, de parcă ar fi conștient că abia captează atenția capricioasă a lui Dumnezeu. Atât de tânguitor roagă acest public îndepărtat încât Sarah privește peste umăr, așteptându-se să vadă cete de îngeri, cu picioarele abia plutind. În schimb, vede chipurile colegilor ei, fascinați de naturalețe, repausul vesel de la problemele sinelui. Și ea și-a ieșit din sine, într-un mod atât de complet, de fericit, încât preț de o clipă până și fața lui David îi pare străină, și asta nu doar pentru că ochii lui sunt plini de lacrimi.

Corpul ei se răsuțește la loc, ca plesnit, când Manuel, ca o fântână, ridică brațele și povara lor glorioasă, nota finală, în aer. De parcă aștepta gestul acesta, sala explodează: aplaudă, fluieră, bate din picioare, Ellery sare în picioare ca să strige „*Hombre!*” Manuel de pe scenă, pe care curge sudoarea, zâmbește larg în timp ce-și frânge mâinile. Cu toții am avut visul ăsta, se gândește Sarah. Visul în care, spre surprinderea lumii și a noastră, ne dovedim cei mai buni.

Domnul Bartoli împinge repede banca pianului în spate, traversează scena până la Manuel, îl bate ușor pe umăr și îi strânge mâna călduros. Sunt numai vreo patruzeci de copii, dar fac zgomot cât o sală întreagă. Continuă, în picioare, astfel încât, cu excepția celor de pe rândurile cele mai apropiate de el, domnul Kingsley trece aproape

neobservat când, ridicându-și ochelarii pe creștet, își trece brusc mâneca peste frunte și ochi. Pe urmă:

— Cineva să noteze data! le strigă el. Debutul public al lui Manuel Avila!

În parcare, la prânz, Sarah stă cocoșată pe capota Mazdei cu Joelle, Sarah notând uneori în carnet, amândouă fumând țigări de cuișoare, Sarah ignorând sendvișul pe care i l-a pus mama ei la pachet. Mama lui Sarah îi pune la pachet, în fiecare dimineață, chiar și când nu își vorbesc, ca acum, un sendviș cu carne de la magazinul de delicatese, brânză feliată, muștar de Dijon, o felie de roșie și salată cu un fel de chiflă de la patiserie, care are semințe ori de mac, ori de susan. „Sendvișul tău arată ca unul de la restaurant!” a exclamat odată Joelle uimită și, de atunci, Sarah nu-și mai desface pachetul, iar la sfârșitul pauzei de prânz, îl aruncă la coș înainte să intre. Face asta cu privirea întoarsă, de parcă, dacă nu se vede pe sine făcând gestul, ar fi ca și cum nici nu l-a făcut. În partea îndepărtată a parării, intră Karmann Ghia bleu, poate cu ceva ambalaje de la Del Taco aruncate neglijent pe jos, poate cu David, ridicol cu ochelarii Ray-Ban, înscăunat pe locul din dreapta, dar dacă Sarah nu a văzut toate astea poate înseamnă că nu este cazul. Nimeni nu poate dovedi că așa este. Ochii ei sunt faruri de noapte; văd numai ce se află în față. Este o muncă nesfârșită această supraveghere a privirii și a gândurilor.

— Pari epuizată, zice domnul Kingsley după ce închide ușa biroului cu un clic care se aude pe toată lungimea holului.

Biletul de primire. Ușa s-a închis în fața unor chipuri care se prefăceau absorbite de afișier, de parcă ar avea careva nevoie de altceva decât propria memorie pentru lista completă a distribuției, care a fost afișată săptămâna trecută (Sky Masterson: Manuel Avila). Colegii ei zăbovesc

pe hol, afară, cu speranța de a obține ceea ce tocmai a primit ea: chemarea lui personală. Mândria și umilința își amestecă ciudat gusturile în gura ei sau poate e din cauza cafelei înțepătoare, acre, spre care și-a coborât fața. El i-a înmânat-o, într-un pahar de polistiren, de la cafetiera lui. Mândrie că a fost aleasă, umilire din cauza motivelor presupuse de ea pentru această alegere. Îi știu cu toții pe elevii cu care este văzut uneori plecând la prânz, în Mercedesul lui, pe care îi oprește cu o simplă privire, în spatele cărora închide ușa biroului la prânz. Ei sunt elevii cu probleme, cei aflați la limită, ale căror suferințe sunt șoptite avid pe toată lungimea holurilor. Jennifer, care a lipsit de la școală o lună și acum poartă numai mâneci care îi atârnă mult peste încheieturi. Greg, elevul de-a douăsprezecea incandescent de frumos, de care Julietta și Pammie sunt îndrăgostite nebunește, care, în ciuda hainelor lui impecabile, a zâmbetului amețitor și a bunătății, a fost dat afară din casă de tatăl lui și acum locuiește la YMCA. Manuel, a cărui sărăcie lucie este, mai nou, acceptată pentru că vine la pachet cu talent. Și Sarah, despre care se spune - ce?

Este atât de îndrăgostită de David încât l-a lăsat să i-o tragă pe hol! Și acum, el i-a dat papucii.

— Nu prea dorm, recunoaște ea.

— De ce nu?

— Lucrez. La o patiserie franțuzească. Trebuie să fiu acolo la șase dimineața în weekend. În ambele zile.

— La ce oră te culci când mergi la muncă a doua zi?

— Poate la două.

— La ce oră te trezești în timpul săptămânii?

— La fel. Pe la șase.

— Și la cât te culci? În timpul săptămânii.

— La fel. La unu sau două.

— O să te omori, observă el și ea crede că prezice un eveniment viitor, sinuciderea ei, și abia pe urmă își dă seama că el vorbește la figurat, sau probabil la figurat, despre efectele pe termen lung ale somnului insuficient.

— Sunt foarte obosită, admite ea și, brusc, începe iar să plângă.

Umerii i se zguduie și, oricât s-ar strădui, nu poate să se abțină de la a scoate niște zgomote umede, răgușite. Știe că asta este de așteptat, dar la fel de bine știe și că, uneori, este de așteptat și o mai mare stăpânire de sine. Domnul Kingsley nu este doamna Rozot. Jennifer sinucigașa ratată, Greg orfanul forțat, Manuel sărăcitul, și ea, Sarah – tuturor li s-a furat copilăria fără griji – și de aceea au fost aleși –, iar maturitatea lor precoce, recunoscută. Toți puștii vor o astfel de recunoaștere fascinantă. Obscuritatea ei. Duritatea ei. Realitatea ei. Adevărul tăios că viața chiar e distrusă. Iar Sarah, cu tricourile ei cu Morrissey, și țigările ei Camel fără filtru, și lipsa somnului, și cedarea ei dornică în fața poftelor sexuale, a tot căutat depozitarea asta îngrozitoare, a tot urmărit-o îndeaproape, iar acum, că a primit-o, tânjește să se întoarcă. Ce bine ar fi dacă ar putea să se întoarcă și să mănânce sendvișul pe care i l-a împachetat mama ei, cu roșia aceea tăiată cu grijă.

Plânge, așa cum se așteaptă el, și, în cele din urmă, își stăpânește lacrimile, tot așa cum se așteaptă el. Se șterge pe față și își suflă nasul cu șervețelul lui, pe care îl aruncă apoi la coș. Chiar își scoate trusa de machiaj și, fără să se grăbească, se aranjează la loc. Când închide pudriera cu un pocnet, îi simte aprobarea la fel de clar de parcă i-ar fi vorbit.

— Bun, zice el mulțumit. De ce nu-mi povestești ce se întâmplă, de fapt?

Ea îi povestește. Nu totul în aceeași zi; deja nu mai au timp. Dar acum vine în mod regulat în biroul lui. Întâlnirile lor, complet evidente și complet nerecunoscute, așa cum este orice legătură exclusivă, de cei pe care îi fac complici și totuși îi exclud. David vede și își scrâșnește molarii zi și noapte în așa hal încât dentistul l-a amenințat că îi face o gutieră, pe care s-o poarte când doarme. David, săracul, nu conștientizează că s-a îndepărtat de Sarah, ci că a fost îndepărtat. Iată o fată, diferită de toate celelalte fete cu care a fost până acum, care, odată ce i-a vorbit despre dragostea lui, nu îl ia de mână, nu se agață de brațul lui, nu îl târăște la mall sau la cinema cu gașca de prietene vorbărețe, ci, dimpotrivă, se sperie ca un cal când intră el în cameră. Se înfășoară cu un aer rece și apoi îl provoacă să încerce să ajungă la ea, dar cum ar putea el să facă asta? Este posibil ca toată povestea lor de dragoste să fi fost o neînțelegere? David știuse că ea se culcase cu tipi mai în vârstă decât el, în unele cazuri, mult mai în vârstă. Văzându-i stinghereala, în prima zi de școală, David se simțise ca unul cu care se culcase din milă. Ea îl *tolerase*, dar el nu trebuia să *spună* nimănui. Și pe urmă, treaba aia de pe hol, o dovadă ciudată: ea se va duce la el când nu va vedea nimeni.

Sau este posibil, îl întreabă Sarah pe domnul Kingsley, ca toată despărțirea lor să fie o neînțelegere? Nu este posibil, îl imploră Sarah pe domnul Kingsley, ca David să o iubească încă? Cum a putut să spună că da, și apoi nu?

— Tu îl iubești pe el?

— Da.

Apoi, enervată de siguranța ei:

— Adică, poate. Așa cred.

— I-ai spus ce simți?

— Cum puteam?

Actoria înseamnă fidelitate față de emoția autentică, în circumstanțe închipuite. Fidelitatea față de emoția autentică înseamnă să-ți aperi sentimentele. Nu este acesta principalul lucru, *principalul* lucru pe care a încercat el să îi învețe? La început, ea crede că el se răstește furios, pe urmă înțelege că râde. Poate râde de ea, dar măcar nu e furios.

— Doamne, zice el și, chiar și în sanctuarul biroului său, râsul lui este unul de scenă, un foc de artilerie. Mulțumesc. Uneori uit: este un proces. Și, știi, nu se termină niciodată. Tocmai în asta stă frumusețea lui.

Ea nu știe despre ce vorbește el, dar după ce s-a șters încă o dată cu șervețele, își ia fața înțeleaptă, obosită.

— Așa e, confirmă ea.

— Și mama ta?

— Ce-i cu ea?

— Cum vă înțelegeți?

— Nu știu. Nu prea rău. Nici prea bine. Nici când nu ne certăm nu prea stăm cu adevărat de vorbă.

— Te duce la serviciu în weekend. Sigur vorbiți în mașină.

— Nu prea. E așa de devreme dimineața. Doar urcăm în mașină și mergem până acolo.

— Cred că jobul de la patiserie este prea mult. Ar trebui să dormi în weekend. Să te distrezi.

— Am nevoie de job, zice ea scurt, pentru că probabil, la fel ca mama ei, nici domnul Kingsley nu va înțelege nevoia ei implacabilă de a-și cumpăra o mașină.

Nu-și dă seama că tonul ei ar putea sugera mândria bruscă a celor cumplit de săraci, în special când este combinată cu garderoba ei punk de prost gust. Este adevărat că e iritată de absența din viața ei a unei decapotabile Karmann Ghia bleu, dar știe că nu este săracă. Nu bogată, cu siguranță, în micul apartament cu

două camere din spatele X-ului desenat cu cretă, cu vechea Toyota a mamei ei. Dar nici săracă.

El tace o clipă, gânditor.

— Tu și David veniți din lumi foarte diferite.

— Cum adică?

— David face parte dintre privilegiați.

Ea nu se întreabă de unde știe el asta sau dacă a ghicit.

— Bănuiesc că mai mult decât mine.

— El nu muncește.

— Nu. Nu are de ce. Când face șaisprezece ani, mama lui și Philip o să-i cumpere o mașină.

— Cine e Philip?

— Tatăl lui vitreg.

— Ah! E o chestie recentă?

— Nu are cum să fie așa recentă. Mama lui și Philip au un copil de doi ani.

— Deci David este fratele cel mare, zice domnul Kingsley zâmbind.

Zâmbește și ea când David este desemnat astfel.

— Era deja. Este cel mai mare dintre copiii pe care mama lui i-a avut în prima căsnicie. Pe urmă, mama lui l-a părăsit pe tatăl lui pentru Philip, David crede că din cauză că Philip avea bani. Tatăl adevărat al lui David nu avea bani niciodată. David zice că părinții lui, mama și tatăl lui adevărat, au dat foc casei în care a copilărit el ca să încaseze asigurarea. Deci, în sensul ăsta, la origine, nu este dintr-o lume chiar așa de privilegiată, conchide ea, copleșită de torentul de confesiuni.

Dar domnul Kingsley nu îi judecă apetitul de a vorbi despre David. Nu îi judecă nesiguranța rămasă fără suflu, acum, că s-a oprit. Se întinde peste colțul biroului și o ia de mână.

— Trebuie să vă cunoașteți unul pe altul, observă el.

Ea încuviințează tăcut, toată elocvența fiindu-i deturnată iar dinspre limbă spre ochi.

În noaptea aceea, când Joelle o lasă acasă cu mașina, după zece, mama ei stă la masa din bucătărie în halat. De obicei, la ora asta e în camera ei, cu ușa închisă. Părul castaniu al mamei, cu șuvițe albe, excentrice, îi atârnă desfăcut pe umeri. Poartă șosete sport de bărbați.

— A sunat profesorul tău, zice ea.

— Cine?

— Domnul Kingsley.

— Domnul Kingsley a sunat aici? De ce?

Un grup de animale îngrozite – un stol de prepelițe, un cuib de șoareci? – o iau la fugă în pieptul lui Sarah.

— Habar nu am de ce. Știu motivul pe care l-a dat el. A sunat să întrebe despre jobul tău de la patiserie. A întrebat dacă ar fi posibil să te las să nu te mai duci, pentru sănătatea și bunăstarea ta. Părea să creadă că eu te oblig să faci asta și că păstrez tot ce câștigi.

— Nu i-am zis așa ceva niciodată!

— I-am zis că nu am nici cel mai mic control asupra modului în care îți petreci timpul, la patiserie sau în altă parte. Aș vrea să știu ce i-a dat lui impresia că poate să mă sune pentru asta.

— Nu știu, mamă.

— Aș fi foarte fericită dacă ți-ai da demisia de la jobul ăla, iar eu aș putea să nu te mai duc acolo cu mașina la cinci jumate în *amândouă* diminețile de weekend, dar ești așa de hotărâtă să-ți cumperi mașină, ești așa de convinsă că, dacă nu ai mașină la cincisprezece ani, suferi de o privare îngrozitoare, încât cumva m-ai convins că m-aș comporta rău dacă *nu* te-aș duce la jobul ăsta. Iar acum *profesorul* tău, care te ține la *școală* douăsprezece ore pe zi ca să pictezi bucăți de pânză și să lipești flori pe pălării, omul ăsta deci sună ca să sugereze că mă comport rău cu

tine, obligându-te să muncești, de parcă te pun să cânți ca să-ți dau de mâncare? Cum îndrăznește? Cine puii mei se crede?

— Nu știu, mamă. Eu nu i-am zis niciodată așa ceva.

— Întâmplător, sunt de acord cu el că ar trebui să renunți la jobul ăsta, dar asta nu înseamnă că mă interesează părerea lui. Viața ta din afara școlii nu este treaba lui, punct. Tu *știi* asta, nu?

— Da, zice ea îndreptându-se spre dormitor.

Deja impactul telefonului lui și-a schimbat forma. În prima clipă, s-a simțit trădată, a simțit că alianța lor specială fusese încălcată. Acum înțelege că a contestat autoritatea mamei ei. S-a amestecat de dragul de a se amesteca. Cât de mândră e că are atenția lui!

Sala de repetiții, cu peretele său lung, acoperit de oglinzi, și podelele reci de linoleum. Atât de multe s-au întâmplat aici, în această cutie frigorifică fluorescentă, unde gemenii lor se holbează la ei din camera din oglindă. Camera din oglindă este la fel de luminoasă și de rece ca aceasta și pare la fel de provizorie, cu scaunele ei de plastic/crom, saltelele de spumă/vinilin, pianul și banca împinse deoparte, ca să facă loc corpurilor lor. În camera aceasta, s-au târât prin bezna plată, întâlnindu-se și pipăindu-se. Au stat întinși pe spate și au fost cadavre. S-au legănat unii pe alții, s-au lăsat să cadă în brațele înlănțuite ale celorlalți, au format o roată și, cu rîndul, au fost priviți și li s-a dat verdictul (Norbert lui Pammie: „Cred că ești cea mai de treabă fată din clasa noastră și, dacă ai fi mai slabă, cred că ai fi destul de drăguță”; Chantal lui David: „Io nu mă fut cu albi, dar dacă ar trebui să mă fut cu un alb, cu tine m-aș fute.”) Acum, când intră în cameră, li se spune să așeze scaunele ca într-o sală de teatru. Vreo trei rânduri de scaune cu fața încoace. În fața lor, două

scaune față în față. Ca întotdeauna, domnul Kingsley va rămâne în picioare.

— Cu culoare laterale, vă rog! zice el, iar ei se grăbesc să strângă rândurile astfel încât să rămână loc de trecere între capete și pereți.

Apoi se așază, grupându-se ca de obicei: fetele de culoare, băieții albi, ceilalți umplând locurile libere în funcție de regulile vagi, schimbătoare, ale atracției/repulsiei. Cele două scaune „de pe scenă” rămân goale. Sarah, care vine târziu de la toaletă, se așază pe locul liber din spate, lângă Manuel, din simplul motiv că este neocupat. Manuel poartă o cămașă drăguță; în ultima vreme, pare să aibă haine mai bune, deși impresia aceasta a ei nu este formată conștient, ci undeva, în fundal. Memoria o va scoate la iveală.

— Sarah, te rog să ocupi unul din cele două scaune din față. Oricare.

Este atât de surprinsă să fie nominalizată încât, la început, nu se ridică, deși privirea îi țâșnește spre domnul Kingsley, întrebător. Nu găsește nici un răspuns în ochii lui. El stă cocoțat țăntoș pe metereze, conducând manevrele trupelor în miniatură. Când se ridică, Sarah observă că Manuel își mută repede rucsacul, de parcă ar putea s-o încurce.

Anul trecut, și-a scos măselele de minte. Îi ieșiseră neobișnuit de devreme, i-a zis dentistul, și fuseseră neobișnuit de mari, astfel încât sigur ar fi făcut pagube mai greu de reparat după aceea; se putea face o glumă despre mintea prematură exagerată și despre pagubele ireparabile, dar nu a reușit să o formuleze mulțumitor înainte ca măselele să îi fie înlocuite cu pansamente îmbibate de sânge. Au anesteziat-o ca să-i facă procedura, cu mama ei stând în sala de așteptare, citind ziarul, în timp ce Sarah stătea întinsă, inconștientă, sub luminile

fierbinți; și de îndată ce măselele i-au fost smulse și pansamentele îndesate, se pare că Sarah și-a coborât picioarele de pe scaun, în timp ce dentistul și asistenta se spălau pe mâini cu spatele la ea, și înainte ca vreunul dintre ei, sau recepționista, sau mama lui Sarah, sau alți pacienți din sala de așteptare să proceseze că Sarah mergea, a ieșit din cabinet și din clădire și a traversat aproape toată parcare până când, alergând după ea, recepționista și asistenta au prins-o, în sfârșit, când ataca portierele încuiate ale Toyotei mamei ei. Nu și-a amintit nici măcar o frântură din evadarea ei. De fapt, a crezut că mama ei glumește, până când s-a dus înapoi pentru un control și dentistul a întrebat-o: „Să te leg mai întâi?”

La fel îi iese din memorie și drumul acesta până la scaunul din fața sălii. Se trezește privindu-se în oglinda înaltă și lată cât peretele. Celălalt scaun este cu spatele la oglindă. Un avantaj de care nu și-a dat seama.

— David, zice domnul Kingsley. Te rog să ocupi celălalt scaun. Vă rog să apropiați scaunele astfel încât genunchii să vi se atingă.

Colegii lor nu scot nici un sunet, dar se apleacă în față aproape toți odată. Poziția cu genunchii lipiți nu le este cunoscută, dar nu asta este noutatea picantă. Ei, care au mângâiat, frecat, apucat și strâns în orice configurație posibilă, la cererea profesorului lor, în numele Artei lor, cu greu pot fi impresionați de atingerea genunchilor. Impresionantă este scoaterea în evidență de către însuși domnul Kingsley a ceea ce cu toții s-au săturat să trateze cu mânuși: David și Sarah și toată drama lor plină de importanță, de care sunt atât de mândri că nici măcar nu vorbesc despre ea. La Reconstrucția egoului, evită subiectul cu comentarii ridicole ca „Apreciez efortul tău de a face curat în atelier”. Sunt niște strângători aroganți de emoții; era și timpul să li se dea peste nas. Cu coada

ochiului, Sarah simte invazia flămândă, înrăutățită numai de fărâmele de milă – Joelle și poate Pammie, cu ochii măriți de anxietate pentru ea, în timp ce Norbert își curbează colțul gurii. Nu e nici pe departe singurul dornic de sânge.

Genunchii lui David, care îi ating pe ai ei prin cele două perechi de blugi, nu par să facă parte dintr-o persoană. Toți cei patru genunchi se lovesc și tresar, niște convexități oarbe și uimite. Trebuie să stea așezată ciudat de afectat, strângând din coapse, ca să păstreze contactul cerut. Neașteptată, nesuferită, în minte îi apare amintirea feței lui David când a penetrat-o prima dată, în dormitorul ei scăldat în penumbră, în după-amiaza aceea caniculară. *Simt*, tot încercase el să-i spună. *Simt*... Simțise că trupurile lor erau făcute unul pentru celălalt, clișeul răsuflet golit de orice, mai puțin de adevărul său surprinzător.

Strânge tare din ochi, să alunge amintirea.

— Sarah, deschide ochii! îi ordonă domnul Kingsley. Sarah și David, vă rog să vă priviți.

Ea își ridică privirea spre fața lui. Agatele albastre o fixează cu ciudă. Orizontul care îi separă buzele. Alunița ca un nasture. Clavicula, parțial întrezărită prin anchiorul tricoului, ridicându-se și coborând puțin prea repede. Se agață de asta ca de un indiciu, iar speranța, pe care o crezuse pierdută, îi explodează nevăzută și neauzită din piept; dar probabil că forța ei se simte, pentru că David se retrage, agatele albastre devin simple puncte.

— Acesta nu este un concurs de priviri, zice domnul King-sley. Vreau să găsiți o privire blândă. Prin blândă nu înțeleg plângăcioasă.

(Spune asta pentru că vreunul din ei pare plângăcios? Sarah nu va plânge. Mai degrabă, își spune cu o

convingere rece, absolută, n-ar mai respira decât să cedeze plânsului.)

— Prin blândă nu înțeleg tandră.

(Spune asta pentru că vreunul din ei pare tandru? Și-a uitat deja jurământul de acum o clipă, ochii i se umplu de lacrimi, scotocesc cu disperare în ai lui David după vreo urmă de tandrețe, apoi se surprind în oglindă și se usucă de căldura rușinii.)

— Vreau să fie neutră. Receptivă. O privire neutră, fără anxietate, acuzații sau așteptări. Neutralitatea este sinele pe care îl oferim celuiilalt, alert și deschis, neîmpovărat. Fără bagaj. Așa venim pe scenă.

Acum, că i-a adus acolo, pe scaune, și i-a pus să păstreze contactul vizual, fără să aibă voie să se holbeze, să acuze, să aștepte sau să resimtă anxietate, presupus neutri, alerti, neîmpovărați – câteva minute, pare că uită de ei. Rătăcește pe la marginea sălii, vorbind fără grabă. Ce înseamnă să fii prezent. Integritatea momentului. Recunoașterea... Libertatea... Sigur că simțim și știm ce simțim și, în același timp, ne controlăm sentimentele, nu suntem sclavii lor; sentimentele sunt arhiva din care ne inspirăm, dar arhiva are uși sau poate are sertare, are un spațiu de stocare, un index, metafora arhivei de sentimente nu funcționează pentru Sarah, dar a înțeles ideea. Ai pus-o dacă nu este în ordine.

— David, zice brusc domnul Kingsley, întorcându-se lângă ei și privindu-i de sus. Te rog să o iei de mâini pe Sarah. Sarah, te rog să-l iei de mâini pe David.

David s-a apropiat, s-a îndepărtat, s-a aplecat și a plutit în vederea ei paralizată, tricoul lui roșu a devenit o pată și aproape l-a înghițit, dar, la comandă, David s-a întors pe scaun cu un bufnet crud, tot numai colțuri ascuțite și nemiloase, având cuie în loc de ochi.

Se iau de mână.

Mâinile lui David sunt oribil de inerte, parcă ar fi fleici de carne, mâinile acestea ale lui care au fost atât de pline de viață cu ea.

Suprafețele propriilor mâini se înfioară a protest, mâinile acestea ale ei care au mototolit perna strânsă la piept și s-au strecurat pline de plăcere între picioarele ei, nereușind să-i aline dorul de el. Mâinile ei au ajuns din nou la el, iar el stă ca un mort.

— Vreau să comunicați prin intermediul mâinilor, le dă instrucțiuni domnul Kingsley. Fără cuvinte. Numai prin atingeri.

Mâinile lui David rămân inerte. Nu strâng, nu mângâie, nu lovesc – dar cum ar trebui mâinile să comunice cu alte mâini? De fapt, ale lui au făcut deja asta. Nici măcar nu le țin pe ale ei. Mâinile lui Sarah rămân nemișcate pentru a păstra impresia că sunt ținute de ale lui. Coatele îi sunt blocate în dreptul coastelor, încheieturile și antebrațele îi tremură de efort; dacă ar renunța, mâinile i s-ar prăbuși în lateral, David nu le-ar prinde.

Domnul Kingsley îi înconjoară încet.

— Asta e tot ce puteți? întreabă el. Mâinile astea se cunosc, nu-i așa? Ce își amintesc? Ce ar putea să ne spună, dacă ar putea să vorbească? Sau poate ne-ar minți. Poate deja ne mint.

El vede, se gândește Sarah. Vede că mâinile nu sunt cu adevărat împreunate. Sunt înlănțuite, dar cumva nu se ating. Cât de proști îi consideră probabil, din moment ce nu sunt în stare să urmeze o instrucțiune atât de simplă. Nu este în stare să apuce mâinile lui David, să le strângă, să comunice prin atingere. Transpirația îi inundă scalpul; o simte strecurându-i-se printre firele de păr. Podeaua pare să se ridice și să se încline, iar și iar, descriind același arc fără să-l încheie vreodată. Alunecă încet de pe scaun, cu o pată neagră, ca de insolație, întunecându-i vederea.

Departe, fața lui David rămâne suspendată în aer, cu obraji tumefiați de sânge și cu ochii care nu văd nimic, strălucind de furie. Sarah se desprinde de sine; David ar putea să-i zdrobească degetele în ale lui, să-i trosnească oasele subțiri ca pe niște spaghete uscate. Măcar de-ar face asta. În cele din urmă, devine vag conștientă că tremură și hohotește. Aude zgomotul dezagreabil cu mult timp înainte să-i poată identifica sursa și, ca victima forțată să-și aplice singură tortura, fără voia ea, își amintește prima dată când a avut orgasm, țipetele de care nu-și dăduse seama că îi aparțin până când David a plâns de bucurie pe gâtul ei.

Tonul acuzației domnului Kingsley s-a schimbat și s-a ascuțit, pentru că Sarah a adus emoție autentică. Poate că nu a făcut asta prin intermediul mâinilor, dar biata de ea, face și ea ce poate.

— Asta e tot ce poți *tu* să faci? țipă domnul Kingsley cu fața roșie.

Și-a împins ochelarii pe creștet, sculându-și o șuviță de păr care acum îi stă zburlită, într-o dezordine fără precedent.

— Asta este fata pentru care ai mers *kilometri* întregi pe jos. Pe *caniculă*. Cu o prostie de rachetă de tenis, pentru ca mama ta să creadă că te-ai dus la *club*. Pentru că ai *iubit-o*, David. *Nu o minți acum și nu te minți singur!*

Colegii lor rămân gură-cască. Oare e posibil ca totul să fie o piesă de teatru? Printre ei, exhibiționismul emoțional este ceva la ordinea zilei. Confesiunile sunt la ordinea zilei. Învinuirile zgomotoase și reconcilierile sunt la ordinea zilei. Acum este diferit, dar în ce fel nu pot să definească încă. Unii simt nevoia să strige, ca la un eveniment sportiv, ca să-i încurajeze, să-i certe sau să-i insulte de-a dreptul. „Nu-i ceda curvei ăsteia!” îi vine lui Colin să-i strige lui David. Lui Pammie îi vine să se repeadă la Sarah și să-i cuprindă

cu brațele capul plecat. Odată, Pammie a stat în spatele lui David, care stătea în spatele lui Sarah, și s-a gândit: „Dacă un băiat o să se uite vreodată la mine măcar o jumătate de secundă cum se uită el la ceafa ei, o să mor și o să mă duc la Dumnezeu virgină, nici măcar n-o să am nevoie să fiu sărutată.” Lui Chantal îi vine să spună: „Hai, David, fii bărbat, ce dracu’ te înroșești așa?” Norbert, care ar linge fericit balerinii lui Sarah, ar plesni-o peste față și i-ar zice: „Așa-ți trebuie dacă-l iubești pe cretinul ăsta, când ai fi putut să mă ai pe mine.” Unii, care nu văd prea bine, încearcă să stea în genunchi pe scaune sau chiar se ridică cu totul. În cele din urmă, Sarah își trage brusc mâinile, își acoperă fața cu degetele răsfirate, printre care lacrimile și muci i se scurg în șiroaie transparente, scârboase, care devin dungi lipicioase pe brațele ei.

— Fault! strigă Colin și sala explodează în râsete ușurate, răutăcioase.

— Pauză cinci minute! le trânteste domnul Kingsley, nemulțumit de obrăznicia clasei.

Dar are o mână pe umărul drept al lui Sarah, cealaltă pe umărul stâng al lui David și se apleacă spre ei: ei încă nu au voie să plece. Sarah nu poate, nu vrea să-și descopere fața, dar îi simte buzele trecându-i în grabă peste creștet.

— Bravo! îi zice în păr.

Apoi îl aude vorbind încet cu David.

— N-o să am pace până când nu plângi.

Sarah trage cu ochiul printre degete. Domnul Kingsley zâmbește, savurându-și glacial profeția. E numai o chestiune de timp. Fața lui David este aproape stacojie de efort. Sare de pe scaun, dărmă alte câteva când mai mult cade decât iese din cameră.

— la pauză cinci minute, drăguță, zice domnul Kingsley pentru ca toți cei care își târâie pașii, își leagă șireturile, scotocesc în genți, se prefac că au un oarecare motiv

pentru a rămâne în sală – toți, cu excepția lui David, care a plecat – să audă clar. Știi unde găsești șervețele.

la pauză cinci minute, drăguță.

— Ce altceva i-ai mai spus? strigă David, care nu a mai vorbit cu ea, nici măcar nu a catadicsit să-i recunoască existența mărunță, de câteva luni și care acum lovește ca un justițiar sacru când ea și Joelle traversează parcareă spre mașina lui Joelle.

JOELLE: *(interpunându-se)*: Taci din gură, David! Las-o în pace!

DAVID: *(împingând-o pe JOELLE într-o parte cu ambele palme, astfel încât JOELLE se clatină pe cizmele ei cu tocuri cui și aproape se dezechilibrează)* I-ai zis că nici măcar nu vorbești cu mine, dar te fuți cu mine pe holul de la sala de muzică?

SARAH: *Eu nu vorbesc cu tine?*

DAVID: *(vorbind peste ea)* Sau el ne privea când ne futeam, ai aranjat și asta?

JOELLE: *(redobândindu-și echilibrul și urlând la un volum înfricoșător)* Ești un cretin...

SARAH: *(prea uimită ca să vorbească – dar David deja i-a întors spatele, mașinuța lui Erin O’Leary s-a apropiat deja; el urcă, trănțește portiera, iar șoferița lui blondă, cu chipul implacabil în spatele ochelarilor de soare, îl duce de acolo)*

MAMA LUI SARAH: Viața ta din afara școlii nu e treaba lui, punct. Știi asta, nu?

DOMNUL KINGSLEY: Te rog să începi, Sarah.

Sarah și David stau din nou așezați în fața sălii, pe cele două scaune. Genunchii nu li se mai ating, au voie să stea la o foarte mică distanță. David se uită la Sarah fără să se uite la ea. O vede fără să o vadă. Ea stă pe scaun fără să

fie acolo. Nu înțelege nu de ce face el asta, ci cum; dacă ar putea și ea, ar face-o; înțelege pentru prima dată că David are ce-i trebuie, că David o să reușească în teatru, ar putea chiar să ajungă atât de departe, să conteze atât de mult, încât să poată scrie „theater”, dacă așa are el chef, și mai înțelege că aici, la CAPA, cu domnul King-sley, David este terminat deja. Nu va juca niciodată într-un rol principal. Nu va fi niciodată vedetă. Va termina liceul cu carisma neexplorată, nerecunoscută, neapreciată, acoperită de o miasmă de fum stătut și aburi de alcool, de „mersul caraghios”, de tricoul cu guler, de racheta de tenis nu doar aruncată, ci de-a dreptul invalidată și uitată de toți, cu excepția câtorva păstrători încăpățânați de amintiri.

SARAH către DAVID: Ești furios.

DOMNUL KINGSLEY către SARAH: Nu-i citi gândurile. Încă o dată.

SARAH către DAVID: Ești plictisit.

DOMNUL KINGSLEY către SARAH: (*Exasperat*) Trăiește onest, Sarah!

SARAH către DAVID: Porți un tricou albastru cu guler.

DOMNUL KINGSLEY: Nu *aud* ascultarea.

SARAH către DAVID: Porți un tricou albastru cu guler.

DAVID către SARAH: Port un tricou albastru cu guler.

SARAH către DAVID: Porți un tricou albastru cu guler.

DOMNUL KINGSLEY: Cine trăiește momentul? *Nimeni?*

DAVID către SARAH: Port un tricou albastru cu guler.

Care este momentul? se întreabă Sarah. Unde este acel Acum la care trebuie să răspundă? Cum de repetarea nu golește toate momentele, ca un întuneric imens care se răspândește și în spatele căruia se ascunde David, la adăpost de orice observație, alimentându-și ura față de ea? Dar modul acesta de a gândi, concluzia aceasta nefericită sunt chiar motivul pentru care ei dau greș la

exercițiu, sunt chiar motivul pentru care, încă o dată, domnul Kingsley face gestul de ștergere rapidă: plecați-naibii-de-pe-scenă.

COLIN către JULIETTA: Părul tău este creț.

Indiscutabil. Emblema Juliettei este părul ei cârlionțat ca un tirbușon. Părul ei se ridică în creștet și în laterale, și sare în timpul mersului, și este o prelungire a zâmbetului ei radios. Obrajii Juliettei sunt fini și roz tot timpul. Ochii îi strălucesc. Mama ei este franțuzoaică și i-a transmis Juliettei pronunții unice, adorabile, de exemplu, pentru pasta albă obișnuită, „MA-IO-NEEEEZ”. Mama Juliettei i-a insuflat și o credință creștină extatică. Spre deosebire de Pammie, Julietta nu pare să se simtă vreodată obligată să-și apere religia. Când colegii ei o informează că Dumnezeu nu există, ea le zâmbește fără superioritate. Îi iubește pentru că îi împărtășesc gândurile lor! La fel cum și Isus îi iubește și nici măcar nu este nevoie ca ei să creadă asta.

Julietta îl uimește pe Colin cu zâmbetul ei: ce lucru absolut perfect a spus!

— Părul meu este cârlionțat, chicotește ea.

— Părul tău este *cârlionțat*.

Fată, când cauți „cârlionțat” în dicționar, dai peste o poză cu părul tău!

— Părul meu *este* cârlionțat.

O, chiar așa, Colin. Nu poți să-mi convingi părul să stea altfel decât cârlionțat. Nu-i amuzant?

— Părul *tău* este cârlionțat, încearcă acum Colin.

Dacă stai să te gândești, și Colin are părul des, ondulat. Oriunde altundeva, părul lui Colin ar fi „cârlionțat”, dar aici concurează cu părul ca din povești al Juliettei, cu părul ei ca de prințesă, care-i saltă când merge, cu părul ei dintr-un tablou idealizat al vreunei fecioare a naturii, cu lujeri înfloriți de primăvară în loc de șuvițe! Părul lui Colin, părul lui aspru, în smocuri, mai contează măcar?

— Părul meu este cârlionțat, ridică din umeri Julietta.

Mare chestie. O grămadă de lume are păr cârlionțat pe aici.

— Părul tău este cârlionțat, zice Colin brusc, cu vocea aspră de impulsivitate, ca și cum cuvintele au ieșit înaintea sunetului lor.

O privește lung, cu ochii cât mărgelile, și uite așa Julietta se face stacojie, de parcă el tocmai i-ar fi desfăcut nasturii pantalonilor. Sala este străbătută de chicote surprinse. Fir-ar, *cum* a făcut asta? E bun. De obicei, Colin este atât de ocupat să facă pe golanul irlandez din imaginația lui ancestrală, încât ei uită cât de bun este, de fapt.

Liniște! Domnul Kingsley pocnește din degete, apoi încuviințează scurt din cap înspre Colin. Nivelul următor. Colin conduce încă.

Nivelul următor este observația subiectivă. Subiectiv: o părere, o senzație. O judecată. Foarte des, o mărturisire. Spre deosebire de aparent mai simpla observație obiectivă: afirmarea unui adevăr. În general, ei au tendința să considere observația obiectivă ca fiind descrierea interlocutorului (în cazul acesta, Julietta, care vorbește a doua, răspunde), și pe cea subiectivă, descrierea conducătorului conversației (în cazul acesta, Colin, care vorbește primul, face afirmația de început). Dar asta doar din cauză că gândirea lor dihotomică este nedezvoltată.

Fără ezitare, Colin spune:

— Ești virgină.

Uaaaa!

— Căcat! strigă Angie, care nu poate să „tragă fermoarul”, cum îi repede uneori domnul Kingsley, deși de obicei le spune asta doar cu o privire sau cu un pocnet din degete. Așa face și acum, un pocnet furios, și toți se foiesc, în agonie, pe scaune, unii aplecându-se avid în față,

alții dându-se în spate cu spaimă. Stăpânirea de sine a membrilor publicului este o lecție care, în mod ciudat, nu li s-a predat niciodată la școala aceasta de teatru. Primesc doar șâșâieli și pocnete din degete, de parcă ar fi câini.

Julietta se făcuse deja maximum de stacojie. Sub privirile lor, rozaliul ei obișnuit se retrage foarte încet pe măsură ce căldura roșeții se risipește. Nu se grăbește, poate se întreabă, la fel ca mulți dintre ei, dacă domnul Kingsley o să protesteze fiindcă „Ești virgină” este, de fapt, o afirmație obiectivă – dar *este*? Nu depinde de ea? Nu este ironizarea ei de către Colin subiectivă până când ea confirmă că este adevărat? Totuși, nu poate să *nu* confirme că este adevărat, regulile spun că trebuie să repete schimbând numai pronumele și conjugarea verbului, ceea ce face ca acceptarea ei să fie lipsită de sens. Deci, până la urmă, asta înseamnă că afirmația este *subiectivă*? Gândirea lor dihotomică este nede dezvoltată, această dilemă le face creierii terci. Pammie își cuprinde tâmplele, apoi își acoperă ochii.

Dar Julietta, în tăcerea ei prelungită – fiindcă are dreptul să folosească tăcerea ca pe unul dintre instrumentele cele mai versatile ale actorului –, a înclinat balanța puterii. Obrajii ei și-au recăpătat culoarea cu totul. Nu zâmbește. Nu se încruntă și nici nu arată nesiguranță, jenă sau frică. Julietta îl privește pe Colin cu chipul impasibil, ceea ce și Colin încearcă să facă, dar sala îl vede foindu-se pe scaunul tare de plastic, înclinându-și ușor capul spre ea. O oglindește, dar prost.

— Sunt virgină, spune Julietta, de parcă ar anunța asta din proprie voință.

— Ești virgină, spune Colin, bizar de atras în capcana neutralității ei.

Orice semn de dispreț sau de veselie i-ar confirma imaturitatea.

— Sunt virgină, repetă Julietta cu răbdare.

Răbdarea ei nu este amestecată cu bunătate. Nici cu răutate. Este doar recunoașterea faptului că ar putea fi nevoie ca lui Colin să i se spună asta de mai multe ori.

— Ești virgină, spune Colin tot mai trist.

— Sunt virgină, spune Julietta, compătiment tristetea lui Colin.

Gândirea lui este încă nedevelopată.

Julietta și Colin repetă această afirmație de atâtea ori, încât clasa le pierde șirul. Uneori, domnul Kingsley oprește repetările din motive evidente. Eruptie și rezoluție. Negocierea puterii. Succesiunea clară a tonului, de la ghidușie la tristețe la indiferență, la fel de aleatoriu precum schimbările vremii. Alteori, permite repetițiile să continue monoton. Atunci, chiar și pentru cei care nu vorbesc, cuvintele devin niște sunete fără sens, pe care nici o nouă inflexiune nu le poate reînnoi.

În cele din urmă, interpunându-se între Julietta și Colin, domnul Kingsley spune:

— Mulțumesc. Excelent.

Colegii stau nemișcați, amuzamentul, uimirea, disconfortul - uitare. Starea lor mintală este apropiată de hipnoză.

Julietta și Colin rămân pe scaunele lor o clipă, privindu-se. Apoi Colin se ridică și, cu o sinceritate prostească, întinde o mână. Julietta i-o strânge.

— Ochii tăi sunt albaștri, spune Sarah, poate cea mai puțin atentă observație pe care o putea face.

Aproape ostilă în insipiditatea ei.

— Ochii mei sunt albaștri, zice David cu o neutralitate perfectă, motiv pentru care nu poate fi acuzat de indiferență.

La fel de bine ar fi putut zice „Unu, doi, trei, patru” sau ar fi putut fredona câteva note. Nu: fredonatul, prin natura cântecului, ar fi mult mai expresiv.

— Ochii tăi sunt albaștri.

A descoperit că, dacă se uită direct la el, ajunge să i se pară străin și nici nu-l mai vede, iar domnul Kingsley nu o poate acuza că evită contactul vizual.

— Ochii mei sunt albaștri.

Poate și David face la fel, se uită fix la ea pentru ca ea, la fel ca soarele, să-l orbească.

— Ochii tăi sunt albaștri.

— Ochii mei sunt albaștri.

— Ochii tăi sunt albaștri.

De săptămâni întregi, același lucru. O pedeapsă pe care o îndură cu toții, fiindcă nici unul din cei doi nu cedează nici un centimetru, nici o roșeață, nici o tresărire, nici – mai ales – o lacrimă. Pe Sarah aproape că o entuziasmează moartea aceasta a inimii ei, seceta aceasta a lacrimilor ei. Poate că face progrese: măcar a învățat ceva de la David. O rezistență complet pasivă, supusă. La început, impasul lor rigid i-a fascinat pe colegi. Acum este un purgatoriu. Colegii urăsc să se uite la ei, chiar mai mult decât urăsc să stea acolo. Niciodată nu-și ating scopul. Niciodată nu primesc laude. Niciodată nu li se dă voie să avanseze. Spre deosebire de ceilalți, sunt mereu puși în pereche unul cu celălalt.

— Ochii mei sunt albaștri.

— Ochii tăi sunt albaștri.

— Ochii mei sunt albaștri.

— Stop! strigă domnul Kingsley, dând din mână a dezgust.

Acum sunt amândoi persona non grata. Fără să-și dea seama, se ridică amândoi în același timp și își întorc spatele.

— *Hablas español*³, îi zice Joelle lui Manuel cu o tresărire de neastâmpăr.

Sala freamătă de interes renăscut. Nu au auzit-o niciodată pe Joelle vorbind spaniolă, pe Manuel abia dacă l-au auzit vorbind, în general, iar repetițiile în spaniolă sunt fără precedent, nici măcar nu sunt siguri că sunt permise. Ce tare e Joelle! Părerea lor despre ea se îmbunătățește rapid.

Manuel zâmbeste, surprins.

— *Sí, hablo español.*

— Fără cuvinte suplimentare, zice domnul Kingsley.

Manuel roșește ușor.

— *Hablo español*, se corectează el.

— *Hablaaaaaaas españolOOOOLLLLL*, se strâmbă Joelle cu vocea, poate, a unui Chihuahua fumător înrăit.

Toți se așază mai bine pe scaune, complet treji acum, încântați.

Manuel roșește un pic mai mult, dar simte căldura ei: este conspirație, nu aroganță.

— *Aaaa-BLOW*, behăie el cu o nazalitate haioasă și toți izbucnesc în râs, *eeeeesPAÑOUELLE*, ca să rimeze cu „Joelle”.

Joelle clatină din umeri și își împinge sânii spre el, ridicând un braț în aer.

— *AAAAAABLAAAAAS!* cântă ea puternic, dacă nu frumos, căpătând o nuanță rozalie de la efort, *do mijlociu și până la sol*, ei-cântă-în-gând-odată-cu-ea, *EEESPANOLL!* încheie ea, *la, sí, terminând cu do de sus...*

— Bravo, fată! strigă Angie și nu este certată, toți îl urmăresc cu sufletul la gură pe Manuel, o să, o să, o să?

Manuel îi zâmbeste, la rândul lui, lui Joelle, cu buzele strânse ușor, de parcă ar vrea să-i spună: „Obraznică ce ești, cineva ar trebui să-ți dea una la fund, dar nu eu, pe

³ Vorbești spaniolă (în spaniolă, în original).

mine probabil m-ar bufni râsul.” N-au mai văzut niciodată atâta animație, atâta cunoaștere pe chipul lui Manuel până acum și, atunci, de parcă sincronizarea ar fi încă unul dintre secretele pe care le-a ținut față de ei, fără avertisment, îi dă drumul, își dezlănțuie vocea în sală, „A-a-a-a-a-a-AAA-BLOOOO”, se desfășoară enigmatic – cum este posibil ca un asemenea sunet să iasă dintr-un puști așezat pe un scaun – „e-e-e-eee-ee-EEESS... PAAÑÑÑ... NOLLLLL”, nota finală de bas rostogolindu-se ca o avalanșă de velur. Urletele lor de aprobare îi sunt destinate și lui Joelle, ea și Manuel hohotesc de râs, alunecă de pe scaune, sunt complet subversivi, și totuși domnul Kingsley râde și aplaudă mai tare decât toți.

În viitor, Joelle va fugi de acasă. Pur și simplu va dispărea, la jumătatea clasei a douăsprezecea. Vor apărea tot felul de zvonuri despre motivele ei, despre mijloace și locul unde se află. Tatăl ei a bătut-o cu o curea și un băț și a legat-o de un copac; mama ei a trimis-o să stea cu el, fiindcă era de nestăpânit. Tatăl ei a pus FBI-ul să o caute, au fost dărâmate uși, Joelle a fost văzută în locuri diverse: Tampa, Waikiki, New York, pe fundalul videoclipului de la *Love in an Elevator* al lui Aerosmith, în care ea este una dintre dansatoare. Confirmarea oricărui astfel de scenariu presupune un viitor mai avansat decât cel în care ea fuge de acasă.

În viitor, Pammie va hotărî să devină astronaut. Nu este o decizie superficială, deși, spre nefericirea ei, a rămas supraponderală. Trebuie să se întoarcă la școală și să învețe fizică. După fizică, dietă.

În viitor, Taniqua va deveni una dintre cele mai recognoscibile actrițe de pe planetă. Va interpreta o polițistă într-un serial de lungă durată despre polițiști începători care cresc și se schimbă pe măsură ce dobândesc experiență. Taniqua va juca o polițistă complet

lipsită de umor, al cărei trecut cumplit (bineînțeles), marcat de sărăcie, și abuz, și tați la închisoare, și mame dependente de droguri, și frați uciși împușcați, este vinovat de completa lipsă de umor. Ei vor continua să creadă că umorul ei secret, descoperit cu întârziere, va trebui să fie folosit în serial la un moment dat, dar, an după an, nu se întâmplă asta. Nici talentul ei la cântat și dansat nu este folosit. Nici unul dintre aceste aspecte aparent esențiale ale ei nu vor apărea în rolul care o va consacra. Va juca rolul ani la rând și va fi bogată.

În viitor, Norbert va fi manager la Whataburger. Acest lucru le va îndeplini atât de bine cele mai crude așteptări, încât îl vor antipatiza și mai mult, pentru că nu le-a dovedit neîntemeiate. Norbert, iremediabil el însuși. Atât de încăpățânat de imun la toate mijloacele de metamorfoză.

În viitor, previziunea doamnei Rozot chiar se va adevăra. Lucrurile, cel puțin genul de lucruri despre care era vorba în discuția lor, ca suferința din dragoste, vor fi mai puțin dureroase, deși gama de lucruri dureroase se va măări. Suferința din dragoste va ajunge să pară un motiv mai degrabă de lux pentru durere. Vor mai fi și neajunsurile corpului și portofelului. Dispariția prietenilor. Crimele împotriva copiilor, comise de adulți. Și micile, inexplicabilele gesturi de bunătate, care cumva o ating cel mai profund pe Sarah, ca în ziua aceea de vară când a plecat de acasă atât de zăpăcită, încât a uitat să-și închidă fermoarul rochiei fără mâneci, așa că o crăpătură mare ce se întindea de la subraț la sold lăsa să se întrevadă clar sutienul și chiloții, iar ea a mers în felul acesta, fără să-și dea seama, până în parc, unde o femeie necunoscută i-a strigat „Draga mea! Ce mai faci?” și a îmbrățișat-o.

Și în timp ce Sarah stătea uimită în brațele ei, femeia i-a zis la ureche „Ai rochia descheiată. O să te îmbrățișez până când tragi fermoarul.”

Și Sarah l-a tras, apoi s-au îndepărtat și și-au luat la revedere de parcă erau cu adevărat prietene, păstrând șarada până când s-au întors și și-a văzut fiecare de drum. Și Sarah și-a amintit, pentru prima dată în ani de zile, că actoria înseamnă emoții sincere în circumstanțe false. Deja îi era dor de femeia aceea străină, de prietena ei imaginară.

În viitor, David va fi atât de schimbat, încât va fi greu să îi dea crezare lui David pe care îl cunoscuse în anii aceia din toiuil adolescenței. Va fi greu să nu-l vadă pe tânărul David ca pe un fel de prefăcut, un cocon ușor prin care viitorul David, noduros, și greoi, și dur, deja începe să iasă la iveală. Sau poate că David acela mai tânăr chiar este o cochilie goală. Poate că toți sunt.

Domnul Kingsley nu o mai cheamă în biroul lui. Nu mai au discuții confidentiale despre ea și David, sau despre ea și Joelle, sau despre cât speră el să-i fie de ajutor când vor veni oamenii din Anglia. Nu mai discută deloc. Uneori, el îi face cu ochiul când trece pe lângă ea. De cele mai multe ori, se uită direct prin ea. Ea își dă seama că a ratat vreo ocazie, a irosit vreun avantaj, în timp ce încerca să facă exact opusul. Într-o vineri după-amiază, în loc să se ducă la Empanada Outpost cu Joelle și cu cine mai vine în mașina lui Joelle, Sarah se întoarce în holul pustiu al departamentului. Vinerea, repetițiile încep abia la cinci și jumătate, pentru că e mai mică presiunea să termine până la nouă, dat fiind că nu au școală a doua zi. În loc să mănânce la U Totem vinerea seara, se plimbă cu toții pe jos, formând găști gălăgioase, sau merg în mașini periculos de supraaglomerate la unul dintre restaurantele adevărate pe care le-au adoptat, unde sunt bine cunoscuți și, în unele cazuri, foarte dezagreați. Sunt tolerați cu încredințare la La Tapatia Taqueria, unde consumă cartofii prăjiți gratuit cu banișă. Puțin mai lipsește să le fie interzis

accesul la Empanada Outpost, unde sunt serviți doar dacă stau afară, pe terasa șubredă. Sunt adorați și răsfățați la Mama's Big Boy, localul pe vremuri neremarcabil preluat cumva în totalitate de chelneri homosexuali, care le dau plăcintă gratis cu condiția să cânte. Vinerile pot părea un festival, ora de începere a repetițiilor, stabilită la cinci jumătate, alunecând adesea spre șase, dacă nici domnul Kingsley nu se întoarce de cine știe unde își ia el cina - niciodată în vreunul dintre locurile ieftine din apropiere unde se duc ei.

Pe holul pustiu, ușa domnului Kingsley este închisă. Nu avea de ce să creadă că el va fi acolo, așa cum este în alte zile, în care ei au doar pauza de jumătate de oră și el o petrece la birou, tastând în rafale, cu ochelarii fără rame echilibrați precar în vârful nasului, cu ușa pe jumătate deschisă, dar concentrarea lui severă descurajând toți elevii, cu excepția celor mai disperați sau încrezători.

Se lasă să alunece pe lângă perete, pe podea, își strânge genunchii la piept. Poate Joelle îi va aduce o empanada cu ananas, deși nu îi este foame și nici nu-și mai aduce aminte când i-a fost foame ultima dată. Durerea rece, ca un pumn care îi apasă pe diafragmă, a înlocuit de mult foamea. Aproape s-a obișnuit cu ea, cu presiunea aceasta a tristeții ca o piatră pe mecanismul respirației. Sau poate nu s-a obișnuit cu ea, ci s-a împuținat? Se gândește la promisiunea pe care i-a făcut-o doamna Rozot ca la o profeție. Dacă rezistă suficient de mult, va câștiga puterea de a vrăji și nu va mai simți durere. În fiecare dimineață, marchează cu X un calendar din mintea ei: este cu o zi mai aproape de a nu mai simți durere. Încearcă să respire adânc, chiar își întinde picioarele pe podeaua rece, pentru ca diafragma ei să aibă loc din plin. Nu poate. Nu-și poate umple plămânii. Nu poate muta piatra și inspira până la capăt. Locul

diafragmei și importanța ei fără seamăn, poate chiar mai mare decât cea a creierului. Când vor ajunge să controleze respirația în trei părți, le-a explicat el, se vor întâmpla două lucruri: vor înțelege, în sfârșit, adevăratele dimensiuni ale diafragmei și adevărata întindere a puterilor lor. Până acum, probabil au folosit jumătate (sau o treime!) din capacitatea totală a diafragmei. Chiar mai rău, probabil au crezut că creierul controlează corpul. Greșit. Diafragma – deschisă la capacitate maximă, reglând inspirația și expirația, armonizându-ne cu noi înșine și cu lumea, excluzând tot zgomotul de fond, permițând gândurile clare – este cea care controlează corpul și mintea, care, desigur, formează un întreg. Și Sarah nu și-a pierdut doar controlul diafragmei, ci poate și posesia ei. Este uzurpată de o piatră.

Se întinde cu totul pe podeaua holului gol, atât de rece că îi îngheață coloana. Dacă podeaua asta ar fi fost acoperită cu un covor sau făcută din lemn? Oare textura moale sau temperatura caldă ar fi schimbat substanța memoriei? Duritatea și răceala plate ale podelei de linoleum vor fi întotdeauna, pentru Sarah, o parte inseparabilă a lecțiilor învățate aici. Pentru prima dată în tot anul, încearcă sincer, întinsă pe spate pe podea, cu afișierul deasupra ei. Trebuie să se mute un pic mai aproape de centrul holului, astfel încât brațele și picioarele să stea întinse bine, fără să se atingă între ele sau de margini. Cu palmele în sus, cu ochii închiși. Aerul condiționat îi face pielea de găină pe sub bluza subțire, sfârcurile i se întăresc de disconfort, dar își interzice să își încrucișeze brațele peste piept. Relaxarea cere disciplină. Ciudat, i se pare că aude mai bine de aici, de jos. Bâzâitul rezonant al aparatului de aer condiționat, pe care nu este sigură că l-a mai auzit până acum, pare să aibă părți diferite: un ciocănit surd, îngropat, o notă mai înaltă pe

deasupra unei note joase, huruitoare, un scârțâit, ca acela făcut de un scaun tras pe podea. Baza ușii domnului Kingsley este la doar câțiva centimetri de capul ei. Din spatele ușii, poate din măruntaiele clădirii îngropate adânc pe sub podea, Sarah aude un zgomot vocal fără vlagă și un scârțâit abrupt.

Cât de tare poate, trage aer pe gură, de parcă ar trage de o sfoară. Degeaba. La fel de bine ar putea să-i stea cineva pe piept. David să-i stea pe piept, așa cum a făcut odată. În vară. Când ea a întins mâinile, apucându-l de fese, forțându-l să se aplece peste fața ei.

Se ridică în fund, lovind peretele cu spatele când, aproape fără nici un avertisment, ușa domnului Kingsley se deschide. Manuel iese și o vede uitându-se la el. Închide ușa în urma lui. Ea stă lipită de perete, lângă cadrul ușii, astfel că nu poate vedea în cameră și nu știe sigur dacă domnul Kingsley este înăuntru.

Fără să-i adreseze vreun cuvânt, Manuel se întoarce și se îndepărtează repede, dispare după colțul holului.

Se ridică și ea înainte ca ușa să se deschidă din nou și o ia în direcția opusă lui Manuel.

Anul trecut, a făcut geometrie cu domnul Banks. Despre domnul Banks existau zvonuri nu doar că face sex cu unele fete la școală, ci și că a avut un copil cu una dintre ele, care renunțase la studii cu câțiva ani în urmă. Nimeni nu știa numele fetei și nici n-o văzuse vreodată pe ea sau pe copilul ei. Nimeni nu-l antipatiza pe domnul Banks. Era înalt, cu trunchiul acoperit de mușchi bine conturați, care se mișcau și se umflau când ridica un braț să scrie demonstrații pe tablă. Purta tricouri strâmte cu mâneci scurte și guler, care lăsa la vedere în mod evident un U răsturnat, întunecat, pe partea de sus a brațului drept, cu capete răsucite pe care se sprijinea ca pe niște picioare. Tot anul, domnul Banks îi tratase pe Sarah și pe William ca

pe niște elevi preferați, scutindu-i ostentativ de demonstrații, pentru că, spunea el restului clasei, ei știau ce fac atunci când nimeni altcineva nu avea habar. Domnul Banks obișnuia să spună „William o să stea aici și o să se ocupe de contabilitatea firmei mele, o afacere pe care o am pe lângă școală, și eu o să-l plătesc la negru, chiar aici, în timp ce voi, proștilor, încă nu știți cum să măsurați circumferința.” „Sarah”, anunța domnul Banks, „o să-și pieptene părul ca într-o reclamă la șampon pentru plăcerea lui specială.” Sarah așa făcea, aplecându-se în față astfel încât părul să-i atârne ca niște alge în față, apoi ridicându-și capul brusc pentru ca părul să-i cadă la loc pe ceafă. „Trebuie să faci asta cu încetinitorul”, se plângea domnul Banks. „Hai, L’Oreal.” La sfârșitul anului, când domnul Banks a informat-o pe Sarah că o scoate din campus la prânz, ea nu a fost surprinsă sau consternată. Știuse că el n-o s-o atingă, dar dacă dintr-un instinct superior sau naivitate recompensată cu noroc, nu ar fi putut spune. Îl urmăse în parcare și urcase în cabina camionetei lui imense cu două abțibilduri. Pe unul scria „Șezi blând”, iar pe celălalt, „Cealaltă mașină am tras-o pe nas”.

— Ce înseamnă asta? întrebase ea.

— Înseamnă că viața mea a fost condusă de dependența de cocaină.

— Deci, ce, v-ați transformat cealaltă mașină în cocaină?

— Mai întâi a trebuit s-o transform în bani. Și eu care credeam că ești așa de deșteaptă.

— Și chestia aia de pe braț?

— Stigmatul meu?

— E un stigmat?

— La fel ca marcajul vitelor. E litera omega, din greacă. Nici asta nu știi? M-ai păcălit, fată. Credeam că ești vreun geniu.

Îi arătase spălătoria lui cu autoservire – firma de care se ocupa pe lângă școală – pe drum spre o tonetă de hamburgeri dintr-o parte a orașului pe care ea n-o văzuse niciodată și la care n-ar fi știut să se întoarcă singură, unde toți, în afară de ea, erau de culoare și stăteau în picioare pe lângă mașini, cu burgerii în mână, împăturiți în hârtie cerată, iar femeia mai în vârstă de la tejgheaua în aer liber dăduse din deget către domnul Banks, ca și cum l-ar fi întrebat „Fata asta câți ani are?”, iar domnul Banks o repezise cu un gest și amândoi izbucniseră în râs.

În camionetă, pe drumul de întoarcere, Sarah spusese:

— A fost cel mai bun burger pe care l-am mâncat vreodată. Mersi.

Asta era pe vremea când mânca și îi făcea plăcere.

— N-ai pentru ce, răspunsese domnul Banks. Și mulțumesc pentru compania fermecătoare.

Asta era tot ce se întâmplase. Nu păruse neobișnuit sau greșit să se ducă la prânz cu el. Nici măcar bănuiala ei că el nu o s-o sărute, ceea ce presupunea și varianta mai puțin probabilă ca el s-o sărute, nu făcuse ca prânzul să pară secretos. Nu se duseseră îmbufnați spre camionetă. Nu se îmbufnaseră nici la întoarcere, printre toți ceilalți care se întorceau de unde fuseseră să mănânce.

În ciuda tuturor regulilor – repetările fără cuvinte suplimentare, relaxarea în care brațele nu aveau voie să le atingă trupurile, respirațiile în trei timpi – nu există reguli care să definească relațiile lor cu profesorii. Pot să ia prânzul cu profesorii, sau nu. Pot să verse lacrimi și să divulge secrete, sau nu. Normele vagi apar și dispar, sunt specifice oamenilor, nu se aplică pentru orice, sau oricând, sau întregului grup. Se ajunge instinctual la ele, prin

naivitate recompensată cu noroc sau prin naivitate nerecompensată cu noroc. Când mama lui Sarah îi spusese „Viața ta din afara școlii nu este treaba lui, punct” și o întrebase pe Sarah dacă a înțeles, chiar dacă Sarah a răspuns că da, nu era de acord. Dezacordul ei era poate același lucru cu neînțelegerea.

Părinții lui Manuel apar în seara premierei și se așază cât de bine pot, aproape de spatele sălii, până când Colin, care lucrează ca ușier, la ordinul domnului Kingsley, îi convinge să se mute pe al doilea rând din centru, primele două fiind rezervate și marcate „VIP”. Prima încercare a lui Colin de a-i muta pe părinți nu-i reușește, aceștia sunt uimiți politicos. Trebuie să o aducă pe Joelle din culise, unde este acoperită cu role de bandă adezivă și ace de siguranță, pregătită pentru urgențe legate de garderobă. Joelle iese și, zâmbind și râzând mult în compensare, le explică părinților că locurile acelea au fost păstrate special pentru ei. Aceștia se mută cu mare rețineră, de parcă s-ar aștepta să descopere că au fost ținta unei glume proaste. Amândoi sunt scunzi față de Manuel, solemni ca niște sculpturi, extraordinar de stingheri. La terminarea spectacolului, Sarah, care s-a strecurat sus, în cabina de lumini, unde Greg Veltin se ocupă de panou, îl vede pe domnul Kingsley, cu brațele încărcate de flori până sub bărbie, îndesând unul dintre buchete în mâinile mamei speriate a lui Manuel. Soțul domnului Kingsley, Tim, îl ajută să împartă florile și cei doi bărbați, foarte asemănători cu părul lor tuns și strălucitor, puloverele lor scumpe, cu anchior, din lână, purtate peste cămăși în nuanțe aprinse, și cu pantalonii cu pense și pantofii lucioși, par să îi diminueze pe părinții lui Manuel și mai mult doar stând de vorbă cu ei, chiar dacă este atât de evident că îi copleșesc cu complimente. Domnul Kingsley poartă ochelari, iar Tim poartă mustață și probabil așa reușesc părinții lui Manuel

să-i diferențieze, părinții lui Manuel, care sunt și ei ca o specie împerecheată, în hainele lor ponosite de biserică.

Sarah se simte ușurată când domnul Kingsley și Tim trec mai departe, la membrii distribuției, care își primesc florile cu îndreptățire regală.

Spectacolul este un succes fulminant. Erin O'Leary este adorabilă ca Adelaide; tăntălăul de Tom Dieckmann, care nu prea poate să cânte, este totuși atotștiutorul perfect în rolul lui Nathan; iar interpretarea rigidă a lui Manuel dispare din mințile spectatorilor când își înalță vocea pentru a cânta. Cu coada ochiului, Sarah se uită la Greg Veltin, atât de adorabil de arătos, cu pistruii lui și cu părul des, roșcovan, și corpul înalt și suplu. Anul trecut, în *Anything Goes*, dansase ca Astaire. Tot o grație indirectă fusese, genul care îi exalta pe toți. În plus, Greg știe și să cânte, poate nu la fel ca Manuel, dar cu propria strălucire irezistibilă, la fel de curată precum costumul alb al unui marinar. Pammie și Julietta au făcut un cult pentru el, în special Pammie, care abia este în stare să respire în prezența lui. Se înroșește ca un rac fiert dacă o salută. Nu cu mult timp în urmă, Sarah îl vedea plecând cu domnul Kingsley, în Mercedesul acestuia, la prânz. Acum stă în cabina de lumini.

— De ce nu ai dat probă anul ăsta? întreabă Sarah, sperând că nu este nepoliticoasă.

Toți se gândiseră, dar fuseseră prea timizi să întrebe, presupunând că motivul fusese criza lui personală, în privința căreia el este atât de rezervat.

— Știi, zice Greg, de parcă nu se gândise la întrebarea asta și i se pare cu adevărat interesantă, cred că, pur și simplu, mi-am dat seama că sunt lucruri de învățat în culise. Adică, sunt atâtea oportunități aici pe care nu ar trebui să le ratăm. Cum ar fi panoul ăsta de lumini?

Domnul Browne zice că a costat douăzeci și patru de mii de dolari.

— Dar ești unul dintre cei mai buni cântăreți și dansatori din școală. Oricine poate să stea la panoul de lumini.

— Mulțumesc, zice Greg. E foarte drăguț din partea ta.

— Vorbesc serios, insistă Sarah. Ai fi fost perfect ca Sky Masterson.

— Manuel a fost nemaipomenit.

— Tu ai fi fost mai bun.

— Ești cea mai drăguță, zise Greg amabil, încheind discuția.

Petrecerea are loc în casa imensă și frumoasă a domnului Kingsley, în care locuiește cu Tim. Numai cei care sunt acum a douăsprezecea au mai fost aici, când erau a zecea, ultima dată când domnul Kingsley a fost dispus să fie gazdă.

— Vrea cineva să-mi spună, întreabă el înainte de a toasta, de ce Tapatia Taqueria nu ne mai lasă să închiriem curtea din spate?

Toată lumea râde. Pe platourile elegante așezate pe o masă mare, de tip bufet, din interior sunt puse la dispoziție cidru Martinelli, și sifon, și tot felul de prăjituri, și gustări, însă afară alcoolul este strecurat treptat din mașinile lor în curte. Câte o sticlă de Jack Daniel's aici, câte un pachet de șase Bartles & Jaymes dincolo. Curtea este vastă, amenajată, labirintică, cu ziduri de cărămidă, și tufișuri mari, și locuri în care poți să stai fără să fii văzut din casă. Ei știu că domnul Kingsley va ignora iarba și alcoolul din curte atâta timp cât sunt discreți. În curte, conversațiile lor sunt, în principal, despre unde să plece pe urmă, înțelegând că, pentru gazde și pentru ei, petrecerea este o obligație plăcută. Domnul Kingsley și Tim nu au nici un interes să găzduiască o petrecere sălbatică, după cum n-au nici cei din curtea din spate să se comporte ca niște

sălbatici în acest cadru dichisit. Vor sta o oră, vor intra și vor mulțumi, apoi se vor urca iar în mașini și se vor duce să fie sălbatici în altă parte.

Înăuntru, o cu totul altă petrecere are loc pe cu totul alte direcții. Aici, nimeni nu vrea să se afle în altă parte. Interpretează pe rînd la pian și cântă, speră ca domnul Kingsley să povestească despre Broadway, nici nu-și închipuie că domnul Kingsley ar vrea să-i vadă plecați. Cu toate acestea, vor pleca toți, exaltați și obosiți, cu mult timp înainte să abuzeze de ospitalitatea gazdelor.

Cele două petreceri au în comun câțiva invitați, fac schimb de câțiva invitați, se bucură de prezența celor mai mulți invitați în mod exclusiv. Julietta și Pammie, Taniqua și Angie, Erin O'Leary și Tom Dickerman, printre mulți alții, sunt înăuntru mîncînd chipsuri, bînd apă minerală și cîntînd pînă cînd îi dor gâturile. Tim este înconjurat de câțiva elevi solemni de a noua și a douăsprezecea pe veranda închisă și stau de vorbă despre muzică și artă. Joelle se plimbă cu ușurință dinăuntru afară și înapoi. În bucătărie, aglomerație, scările sunt înțesate de oameni care flecăresc înfocați. David este atât de aliat cu umbra, încât Sarah nici măcar nu este sigură dacă el este acolo și, la fel ca Joelle, dar din motive diferite, se plimbă de colo-colo fără stare, intră și iese, de la gustul înțepător al sticlei de Jack Daniel's al lui Colin, din întunericul suplu pînă la granulația portocalie și caustică a chipsurilor în lumina aspră din casă. Nu se simte în largul ei nicăieri. Trece pe lângă oamenii care trîncănesc înfocați și urcă scările, căutînd o baie în fața căreia să nu fie lume răsfirată. Pe holul de la etaj sunt afișe de spectacole, din acelea adevărate, profesioniste, care au loc în New York. *Godspell*. *Follies*. Holul este acoperit cu o mochetă bej care absoarbe orice sunet, iar Sarah se aventurează pe lungimea acestuia, de parcă lipsa zgomotului făcut de ea

înseamnă și că nici nu poate fi văzută. Aici, la capătul holului, este un mozaic de fotografii în rame colorate, domnul Kingsley și Tim stând umăr la umăr și zâmbind în diverse camere sau în diferite peisaje pitorești. În unele, Tim își ține brațul pe după umerii domnului Kingsley, în altele, domnul Kingsley își ține brațul pe după umerii lui Tim. Întotdeauna arată sănătoși și colegiali. Sarah se întreabă dacă nu cumva are idei preconcepute, adânc înrădăcinate, inconștiente și neintenționate, din cauza cărora în nici una dintre fotografiile acestea nu-i poate vedea ca iubiți. Se mai întreabă și dacă nu cumva există o reticență persistentă din partea lor, când pozează pentru o a treia persoană, care face pozele să arate astfel, fără ca asta să aibă legătură cu ea. Se întreabă cum ar arăta o fotografie cu ea și cu David, dacă ar putea surprinde vreo aură pe care amândoi au căutat să o ascundă.

În capătul holului este o scară mică, îngustă, fără mochetă și abruptă, de parcă abia a crescut din scară mobilă într-una interioară. Sarah urcă treptele direct într-o cameră cu pereți înclinați, care, își dă ea seama, a fost făcută din mansardă, acum finisată frumos și mobilată cu un covor rotund, împletit, un pat și un fel de dulap înalt, cu o oglindă interioară pe toată lungimea uneia dintre uși, în fața căruia Manuel își bagă în pantaloni o cămașă albastră.

— *Locuiești aici?* exclamă ea.

— Nu, răspunde el speriat tare, cu o palmă rămasă întinsă pe sub betelie.

Apoi, cu o agresivitate surprinzătoare:

— Ce cauți aici? De ce dai mereu târcoale?

— Târcoale? E o petrecere.

— Nu-i nici o petrecere aici sus.

— Atunci *tu* de ce ești aici?

— Îmi schimb cămașa, dacă mă lași în pace, zice el închizând ușa dulapului, dar nu înainte ca ea să vadă alte

câteva cămăși scumpe, în culori aprinse, aceleași pe care a observat că le purta la școală.

— El ți le-a dat pe alea? Întreabă ea.

— Sunt ale mele.

— De ce le ții aici, în casa asta?

— De ce nu te duci în altă parte? Poate pe holul de la sala de muzică? Am auzit că dai spectacole bune acolo.

Sarah aproape cade pe treptele înguste și abrupte.

În bucătărie, încercând să iasă pe ușa din spate, dă peste Pammie. Trebuie să plece, hotărârea ei de a pleca este așa de mare, încât nu mai lasă loc pentru nici un alt gând. O să meargă pe jos, nu contează că apartamentul ei este la distanță de peste o jumătate de oră cu mașina. O să meargă pe jos toată noaptea, direct la patiserie pentru schimbul de șase dimineața, șapte ore trebuie să fie suficiente pentru a ajunge acolo pe jos.

— Vino cu noi! strigă Pammie nerăbdătoare.

E cu Julietta; Sarah nu poate nici măcar să deschidă gura ca să protesteze înainte să o ia pe sus ca niște tâlhari veseli, fiecare ținând-o de câte un cot. Curtea s-a golit semnificativ, băutorii și fumătorii și-au luat la revedere de la gazdă înainte să devină prea beți sau prea drogați. David nu se vede nicăieri, poate nici nu a fost aici. Greg Veltin așteaptă în foisorul din curte, a cerut în mod special să vorbească cu ele.

— Am adus-o pe Sarah, zice Pammie fără suflare. E OK?

— Sigur, răspunde Greg cu efuziune.

E perfect că au adus-o și pe Sarah. E perfect că este și ea aici. Vrea să se țină de mâini cu ele, e prea ciudat? Sarah privește prin obscuritatea foisorului, prin lumina sa ca de pe fundul oceanului, la chipul fascinat al lui Pammie. În prezența lui Greg Veltin, acesta strălucește ca luna. Stau așezați în cerc pe podeaua cu așchii a foisorului. Greg se întinde și le ia de mâini pe Pammie, de o parte, și pe

Julietta, de cealaltă, iar Julietta întinde mâna liberă spre Sarah, care o întinde pe a ei către Pammie, într-o transă a cedării, fără să aibă nici cea mai vagă idee ce fac acolo. Greg Veltin seamănă cu Isus – un Isus tuns scurt, cu pistrui și cu părul roșcat –, stând așa cu picioarele încrucișate, ținându-le de mâini pe aceste fecioare de clasa a zecea care îl iubesc atât de mult, încât l-ar împărți bucuroase de soț (au discutat pe larg subiectul, deși între ele, nu și cu el).

— Prietenia voastră este foarte importantă pentru mine, le zice Greg. Mă simt atât de norocos să am niște prietene ca voi și vreau să știți că vă iubesc și că, dacă lucrurile ar sta altfel, Doamne, aș fi atât de îndrăgostit de voi, fetelor, că nici n-aș ști cum să aleg! Dar din fericire – și strânge mâna lui Pammie și pe a Juliettei cu așa un prisos de sentiment, încât cele două perechi de mâini tresar –, din fericire, repetă el, sunt homosexual, așa că nu sunt nevoit să aleg și pot să vă prețuiesc pe toate, pentru totdeauna.

— O, Doamne! strigă Pammie, ducându-și amândouă mâinile la gură.

— Sunteți primele prietene de la școală cărora le-am spus, continuă Greg, în mod incredibil, acest adorat, frumos elev de-a douăsprezecea care poate să danseze ca Astaire și care este atât de clar, de inevitabil, de iremediabil homosexual, încât lui Sarah nu-i vine să creadă că nu și-a dat seama până acum –, dar așa e la cincisprezece ani, o să se gândească ea când va avea de două ori mai mult, și apoi de trei.

Lucrurile evidente și cele de care nu ne dăm seama împart același spațiu mental.

Julietta a izbucnit în lacrimi.

— Sunt așa de onorată, suspină ea. Sunt așa de onorată că ne-ai spus nouă!

— Și eu la fel, zice Pammie cu ardoare pentru că, în clipa aceea, și ea știe că știa deja și este atât de uimită de darul încrederii lui Greg, o intimitate mult mai mare decât cea la care visase ea înainte.

Toți trei s-au cuprins într-o îmbrățișare veselă de grup.

— Sarah! Sarah! râd și plâng ele fără voia lor, încercând să-și întindă brațele spre ea, prea neîndemânatice în fericirea lor pentru a o împiedica să se îndepărteze.

Știu atât de multe unii despre alții, și totuși atât de puține.

Știu că mama lui William îi obligă pe William și pe cele două surori mai mici ale lui să-și țină periutele de dinți, și pasta de dinți, și pieptenii, și orice alte articole personale mai folosesc ei în truse de călătorie cu fermoar, pe care trebuie să le ducă în baie și înapoi în dormitoare în fiecare dimineață și seară și că, dacă mama lui William găsește articole de toaletă lăsate în baie – în baia pe care numai William și surorile lui o folosesc, pentru că mama lui are propria baie lângă dormitorul ei –, le aruncă la gunoi. Aruncă la gunoi, ca pedeapsă pentru nerespectarea regulii ei, orice periută de dinți uitată sau pieptene răătăcit. Ei, colegii lui William, știu asta, dar nu cunosc prenumele mamei lui William, sau unde ar putea fi tatăl lui William, sau dacă mai e măcar în viață.

Știu că părinții Juliettei stochează făină și orez în tuburi de plastic sigilate pentru apocalipsa ce va veni, dar nu știu dacă și Julietta crede în această apocalipsă sau dacă este îngrijorată din cauza ei. Cu siguranță nu pare îngrijorată.

Știu că tatăl lui Colin îl lovește pe Colin, „îi stinge farurile”, „îi face capul sac de box”, „îi dă câte una de-l trimite învârtindu-se”, dar nu știu ce a făcut Colin să merite asta sau dacă este furios sau trist că este bătut. Nici măcar nu știu dacă vorbele pe care le folosește Colin pentru a spune că a fost bătut sunt ale lui sau le-a preluat.

Știu, măcar unii dintre ei știu, cel puțin unul dintre ei știe că Sarah l-a lăsat pe David să facă sex cu ea pe holul de la sala de muzică, chiar acolo, unde ar fi putut să-i vadă oricine.

Nu știu că Sarah lucrează în diminețile de weekend la o patiserie franțuzească, în primul schimb. Singură, Sarah cară tăvile de copt imense pline cu croasanți, papucei cu mere, *pain au chocolat* și briose. Trage produsele grase de pe tăvi, de care s-au lipit ușor, încercând să nu le găurească cu degetele. Umples vitrina. Patiserul, oricine ar fi, a terminat de copt și a plecat cândva înainte să ajungă Sarah aici. Se întreabă cine o fi, de ce nu se intersectează niciodată. Produsele sunt calde încă. Croasanții curbați, rumeniți, sfărâmicioși o duc cu gândul la carcasele aruncate ale lăcustelor pe care le găsea uneori agățate de copaci, când era mică și locuiau pe o stradă cu copaci, înainte ca tatăl ei să se mute de acasă. Uneori, dimineața foarte devreme, se încălța cu tenișii și se strecura afară din casă în timp ce părinții ei dormeau, iar pajiștile erau acoperite cu o pătură de ceață albă, care îi ajungea până la genunchi. Abur ciudat al pajiștilor în zori, ceață magică, înaltă cât un copil, pe care putea să o străpungă cu picioarele, ca un uriaș. Într-un an, nu-și mai aduce aminte care, putea să desprindă carcasele fragile de lăcuste de pe copaci, dacă voia, să le zdrobească în pumn, deși nu a făcut asta niciodată. Ar fi părut așa o risipă a unei structuri găunoase atât de complicate, cu atât de multe camere, și articulații, și țepi, ca o navă spațială extraterestră în miniatură. Probabil nu avea mai mult de opt ani pe vremea aceea. În urmă cu jumătate de viață. Nu fusese niciodată obosită dimineața, nu-și putea închipui ce înseamnă oboseala. Fugea înapoi prin ceață, care se risipea ca un vis, să-și vadă tatăl aplecându-se pe ușa din față a casei după ziar.

Acum, este atât de obosită tot timpul, încât nici măcar nu-și dă seama că este obosită. Cuvintele îi întârzie pe limbă. Lacrimile i se adună prematur în ochi. Visele cu care se trezește îi răătăcesc și i se încolăcesc prin minte, asemănător cu ideile, dar poate nu la fel.

Știu atât de multe unii despre alții, și totuși atât de puțin. Manuel știe, sau crede că știe, despre ea. O curvă ar avea mai multă demnitate.

Ea știe, sau crede că știe, despre Manuel. Secretos și îngâmfat. Ușile închise și cămășile noi.

Și totuși nu știe unde locuiește Manuel, nu-i știe numărul de telefon de acasă. Nu-și dă seama unde poate găsi această informație. A uitat deja dimineața din clasa a noua în care s-a auzit o alarmă anti-incendiu din capătul opus al complexului uriaș de apartamente în care locuiește cu mama ei, un complex atât de mare, încât nici măcar nu vedeau fumul din pricina șopronului lor și au aflat pentru ce erau sirenele de la televizor, unde au văzut complexul filmat din aer și flăcările la șase sau opt străzi distanță. Oricât de departe ar fi fost focul atunci, tot afectase traficul, iar mama ei a lăsat-o târziu la școală, dar când a intrat în birou să-și ia adeverința că întârziase justificat, doamnele din birou au strigat „O, Doamne, draga mea, ai pățit ceva?”, pentru că în birou se știa adresa ei – de fapt, chiar căutaseră în registre când văzuseră incendiul la televizor, ca să verifice dacă vreunul dintre elevi era în pericol.

Așa că, sigur, adresele de acasă sunt cunoscute la secretariat, dar ea nu se gândește la asta. Nu face planuri. Îi lipsesc nu doar aptitudinile, ci și determinarea pentru premeditare.

Cu toate acestea, chiar și cu oboseala ei, este atentă. Dat fiind că a observat anumite lucruri, mai observă și altele. Treaba ei în echipa care se ocupă de costume s-a

terminat, practic, nu a fost numită costumieră, dar încă este responsabilă de starea generală a costumelor; cabina de costume și cabinele actorilor sunt teritoriul ei, patrulează prin ele, făcând ordine și reparând diverse. În special, pălăriile au atras-o în spectacolul ăsta; le supraveghează mănunchiurile de pene, sau fructe, sau benzile de rejansă, scoate pistolul de lipit, dacă e nevoie. În orele de liniște dinainte de repetiția generală, când nu este nimeni prin preajmă, se duce să verifice cabina băieților, unde își lasă pălăriile de fetru neglijate, aruncate pe podea. Le îndreaptă calotele, le șterge de praf, le așază aliniate pe rafturile cu etichetele din bandă adezivă unde ar fi trebuit să le așeze băieții. Membrii masculini ai distribuției împart două rafturi cu haine extrem de suprasolicitate, dintre ele ițindu-se la intervale dese separatoare din carton cu numele personajelor. „Jucătorul 1”, „Jucătorul 2”, „Tipul din Armata Salvării”, „Sky Masterson”. Nu au grijă deloc când își atârnă costumele. Vinerea aceasta, după ore, înainte de începerea celui de-al doilea și ultim weekend al spectacolului, Sarah o să muncească pe brânci la masa de călcat. Își strecoară un deget între ele și desparte masa șifonată de haine bărbătești între „Tipul din Armata Salvării” și „Sky Masterson”. Acolo este o cămașă verde deschis, poate o culoare care în magazin s-ar numi spuma mării. Eticheta: Armani. Pff, asta nu face parte din costumul lui Sky Masterson. Aproape râde de păcăleala jalnică a lui Manuel. Dar sigur că nimeni altcineva nu este atent la cămășile lui. Nimeni altcineva nu și-a dat seama, ca ea, că el poartă cămășile astea numai la școală și că se schimbă la loc în cele ieftine, nasoale, de băiat sărac, înainte să plece acasă. În ciuda șifonării, materialul cămășii pare proaspăt spălat și apretat. Nu are dungă gri la guler, nici pete galbene la subsuori.

Sarah o scoate din rând. Bagă în priză fierul de călcat, răbdătoare, așteaptă să se încălzească, apoi netezește cămașa cu grijă, folosind chiar și forma pentru mânecă. După ce termină, o împăturește cu nasturii pe mijloc și cu mânecile dedesubt, așa cum a văzut cămășile bărbătești scoase de la curățătorie, după care o duce la cabina de costume și o ascunde pe un raft înalt, deasupra cutiilor cu articole de galanterie și cu nasturi, lucruri care nu sunt folosite deocamdată.

În timpul săptămânii și al weekendului, mai apar două cămăși de același gen și în același loc, iar ea face același lucru cu amândouă. Îl urmărește pe Manuel, ca să vadă dacă dă vreun semn de stânjeneală. Mereu arată oarecum stânjenit. Nu se uită niciodată în ochii ei, dacă se întâmplă să treacă unul pe lângă altul. Dușmănia dintre ei este un lucru convenit, care nu mai cere vreo recunoaștere. Joelle este costumiera lui, iar el și Joelle sunt acum prieteni, râd și glumesc tot timpul în spaniolă. Poate că Joelle știe adresa lui Manuel, dar Sarah nu se gândește să o întrebe, nu îi mai pasă unde locuiește Manuel și nu își aduce aminte de ce i-a păsat. Nu are în minte vreun plan în privința cămășilor. Doar le fură, pentru că o înfurie, deși nu e sigură dacă din cauza lui Manuel sau a domnului Kingsley, sau a amândurora. Furia ei este intensă, dar obscură.

Ultima reprezentație, ca de obicei, este duminică la ora două după-amiază, ceea ce, ca întotdeauna, pare că scade din importanța evenimentului, dar trebuie să rămână timp pentru eliberarea scenei. După spectacol, rămân cu toții să strângă decorurile, indiferent de câte ore durează.

Mama lui Manuel re apare pentru ultima lui reprezentație, de data aceasta, fără tatăl lui. În schimb, este însoțită de o tânără suplă, serioasă, în pantaloni și o bluză conservatoare, poate de la T.J. Maxx sau alt magazin

universal care vinde ținute ieftine de birou. Are o poșetă neagră cu o bretea foarte subțire. Seamănă cu Manuel, la fel ca el, este mai înaltă cu un cap decât mama; merge aproape de ea, uneori ținând-o de braț. De data aceasta, mama pare mai relaxată, tânăra nu zâmbește, este alertă. Mama este cea care o conduce pe tânără, vizibil mândră, către rândul marcat cu locuri pentru VIP. Se așază, își apropie capetele, conversează doar una cu cealaltă în mijlocul zgomotului excepțional din sală, al tuturor salutarilor, și îmbrățișărilor, și familiilor care încearcă să găsească șase sau treisprezece locuri alăturate, este ultima reprezentatie. Sarah iese din cabina de lumini, unde a stat cu Greg Veltin, homosexualul, se întoarce la cabina de costume, dar este prea mult haos acolo, toți membrii distribuției, costumați și machiați, gudurându-se pe lângă domnul Freedman, costumierul, și dându-i cadouri. Așteaptă până după începerea primului act; domnul Freedman privește din sală în seara asta. Apoi, cotrobăind prin abundența de gunoaie posibil folosite din cabina de costume, găsește o pungă de cumpărături din plastic cu mânere și strecoară în ea cele trei cămăși călcate, una peste alta. Le așază orizontal, ca să nu se șifoneze. În seara aceasta, toți cară câte un pachet cu ceva, majoritatea cadouri pentru domnul Kingsley, ursuleți care zic „Mulțumesc!” sau cutii cu ciocolată, deși domnul Kingsley a spus recent: „Am ordine foarte stricte de la Tim: GATA CU CIOCOLATA. Haideți să mulțumim fără calorii!”

Pe vremuri, ar fi umplut o cutie cu *pain au chocolat* la patiserie, pentru că, în ciuda ordinelor lui Tim, marea pasiune a domnului Kingsley pentru ciocolată este bine-cunoscută. Ar fi legat cutia cu o panglică, ar fi plătit-o din salariul ei, i-ar fi cumpărat domnului Kingsley o felicitare de la Confetti! The Celebrate Store și s-ar fi perpelit ce să-i scrie.

De spectacolul ăsta, nu face nici un cadou. Nu crede că el o să observe.

Reprezentăția se încheie, ovațiile se sting, membrii distribuției cu machiajul șters imperfect ies din cabine ca să fie îmbrățișați cu efuziune de familii și să se alinieze pentru poze. Bisuri spontane și fragmentare. „Dă-mă-n judecată, hai, dă-mă-n judecată, TE IUBEEEEESC!” Apoi, familiile se retrag fără tragere de inimă, membrii distribuției trebuie să revină pe scenă în zece minute ca să strângă totul, ar trebui să scape și de restul machiajului. Manuel stă de vorbă cu mama lui și cu femeia care probabil îi este soră, se întoarce în cabina băieților, de unde cămășile lui secrete noi-nouțe dispar constant. Sarah, care așteaptă, ținând în mână punga, în galeria din fața ușilor principale ale clădirii, nefiind sigură unde au parcat mama și fiica, aproape le ratează și le zărește chiar când ies. Trebuie să fugă după ele ca să le prindă din urmă.

— Scuzați-mă! strigă ea.

Dacă ar fi plănuit asta, poate ar fi aflat cum se spune în spaniolă. Joelle ar fi putut s-o ajute. Dar, evident, nu a plănuit asta.

— Scuzați-mă! Astea sunt ale lui Manuel, să le ia acasă.

Femeile se întorc spre ea surprinse. Ea îndeasă punga în mâinile mamei, care este nevoită să o accepte.

— Ale lui Manuel? zice mama sceptic, aruncând o privire înăuntru.

— Sunt cadou de la domnul Kingsley pentru Manuel, zice Sarah foarte clar, deși în engleză.

Dar sora sigur vorbește engleză.

— Pentru că Manuel este iubitul lui, adaugă Sarah, întorcându-se repede și plecând.

— Ce ai spus? întrebă tânăra aspru, dar Sarah a luat-o la fugă pe hol și a dispărut.

— ...și veți păstra instrucțiunile regizorale tot trimestrul de primăvară. Aveți întrebări? zice domnul Kingsley.

— Unde e Manuel? întreabă Colin.

Nu l-au mai văzut pe Manuel de când au strâns decorurile după *Guys and Dolls*. Asta a fost înainte de Crăciun. A trecut o lună întreagă de atunci.

Sarah urmărește cu atenție chipul domnului Kingsley. Vinovăție ar vrea să detecteze pe el. Neliniște este tot ce se așteaptă să vadă. Nu găsește nici una dintre astea și nici altceva.

— Manuel are probleme de familie, răspunde calm domnul Kingsley. Să sperăm că se va întoarce curând la noi.

Dar nu se mai întoarce niciodată.

— Târfă! îi zice Joelle la ureche. N-ai decât să-ți faci rost de altă mașină.

— Și mi se pare inadecvat, extrem de inadecvat să fie ținuți copiii la școală douăsprezece, uneori paisprezece ore pe zi...

— Nu suntem copii, o întrerupe Sarah.

— Cu siguranță, rigorile programului nostru nu sunt potrivite pentru toată lumea, zice doamna Laytner, directoare onorifică, o persoană irelevantă cu perle.

Doamna Laytner participă la premiere purtând la corsaj un buchetel de flori proaspete, taie panglici pentru noile panouri de lumini, este citată în ziarul local când școala lor este inclusă în topul zece al școlilor. Din câte își amintește Sarah, nu a călcat niciodată pe holul teatrului.

— Cursurile preprofesionale pentru copiii de vârstă aceasta sunt un angajament major, dar noi credem că elevii noștri...

— Și metodele lui, metodele profesorului ăstaia, iarăși mi se par inadecvate.

— Poate neconvențional. Domnul Kingsley este un om extraordinar, un profesor neconvențional, dar extraordinar; suntem incredibil de norocoși să-l avem aici. Metodele lui sunt adaptate direct din cele inovatoare...

— Am înțeles că sunt metode concepute pentru adulți.

— Cred că, dacă sunteți îngrijorată din cauza metodelor lui, ar fi mult mai logic să stați de vorbă cu Jim...

— Nu! exclamă Sarah.

— E momentul să auzim și ce are Sarah de spus, este de acord doamna Laytner. Sarah, mama ta este îngrijorată că poate nu te simți confortabil cu programul nostru. Este adevărat? Te simți copleșită de ceva?

— Nu, răspunde Sarah.

— Crezi că modul de predare al domnului Kingsley este inadecvat pentru elevii de vârsta ta?

— Nu, răspunde Sarah.

— Sigur că ea o să spună că nu, obiectează mama ei.

— Nu de asta suntem aici? Să ne asigurăm că ei îi merge bine? Sarah, simți că muncești prea mult aici? Că e presiunea prea mare?

— Nu, răspunde ea.

— Te îngrijorează ceva, orice, în legătură cu școala acum?

— Nu, răspunde Sarah, care tot nu poate respira în trei timpi, tot nu poate dormi toată noaptea. Absolut deloc.

— Ești înaltă, declară David, sperînd-o.

Repetițiile lor, ale lui Sarah și David, au căpătat aerul de inutilitate, de greutate ca de plumb a diplomației internaționale, a celui mai mare număr de oameni, a celui mai înalt nivel de tensiune, a celei mai lungi liste de condiții, a celei mai adânc ascunse plictiseli, provocată de cele mai banale și puțin semnificative afirmații. Este cea mai falsă emoție în cele mai reale circumstanțe, cu excepția acestui moment, când tonul lui David se schimbă

pe neașteptate. Jocul s-a terminat, zice asta. Ignoră-i pe toți ceilalți. Uită-te la mine. Vorbesc cu tine.

— Ești înaltă, repetă David.

Aceasta ar trebui să fie o repetare obiectivă. Ei doi sunt singurii din clasă care nu au avut voie să treacă la repetarea subiectivă. Până și lui Norbert îi iese bine subiectiva. Dar Sarah și David sunt prea imaturi, prea hotărâți să-și continue drama personală în detrimentul grupului. Nu vor să proceseze emoția, o acumulează. S-au împotmolit. Sunt narcisiști. Domnul King-sley face aceste acuzații în timp ce ei doi stau pe scaune atingându-și genunchii, de parcă Sarah și David nu ar fi prezenți, de parcă imaturitatea, narcisismul și împotmolirea lor ar însemna că sunt și surzi. Într-un fel, Sarah este. După ce s-a luptat pentru dreptul de a rămâne în școala aceasta, în clasa aceasta, pe scaunul acesta de plastic, fixează cu privirea, fără să se miște, surdă, oarbă, agatele indisponibile ale lui David, iar el, la rândul lui, o fixează pe ea, ca și cum nu ar fi nimeni acasă și jaluzelele ar fi trase. Până astăzi, când stă puțin aplecat în față.

— Ești înaltă, îi spune el lui Sarah.

Inima ei tresare. Sarah are o înălțime medie. Este mai scundă decât David. Dacă ar lua-o în brațe, obrazul ei s-ar sprijini pe sternul lui.

— Sunt înaltă, zice ea cu grijă, de parcă i-ar fi teamă ca nu cumva să-l înțeleagă greșit.

— Ești înaltă, confirmă el.

Nu mai e nimeni în cameră cu ei acum. Toți ceilalți sunt doar piese de mobilier. Domnul Kingsley s-a mutat chiar în fața lor, blocând vederea spectatorilor, cu brațele încrucișate și cu buzele subțiri strânse a neplăcere. Până și el este o piesă de mobilier.

— Sunt înaltă.

Un ușor scepticism: nu crezi că e cam ridicol? Când am făcut dragoste, fața mea era strivită de pieptul tău. Dacă întorceam capul, îți simțeam inima scobindu-mi obrazul.

Telepatie primită. Zâmbet privat: nu te contrazic. Dar, chiar și așa:

— Ești înaltă, zice David.

— Sunt înaltă, răspunde Sarah, încercând afirmația.

— Pauză cinci minute, zice domnul Kingsley iritat.

Codurile secrete nu sunt emoție autentică. Sarah și David nu se comportă cu integritate. Pur și simplu, par să nu fie în stare să nu mai fie criptici; ăsta nu e un joc, oameni buni, e *viață*. Condamnarea familiară cade asupra capetelor lor în timp ce, fără să protesteze, se întorc la locurile lor. Știu că toată lumea le vede dezonoarea, dar, pentru ei, este ceva imponderabil, familiar, ca resturile înflorite din crengi ce le cad în păr și rămân încurcate acolo când cei doi ies afară. E martie, în orașul lor călduros din sud, sfârșit de primăvară. Explozii de azalee înconjoară casele. Toți copacii au degete lipicioase. David are șaisprezece ani, în sfârșit, și mama și tatăl lui vitreg, așa cum i-au promis, i-au cumpărat mașină. David o conduce pe Sarah acasă și, deși tovărășia lor este rigidă și tăcută, Sarah stă pe locul ce miroase a nou din dreapta lui, de parcă ar fi cocoțată pe aripa vreunei ființe fabuloase. Este David, dar îl transportă și pe el. Simt o încântare incurabilă, pe care n-o vor recunoaște niciodată. Deci așa ar fi putut să fie. Să zboare prin oraș departe de privirile tuturor, cu brațele încălzind abisul îngust în care schimbătorul de viteze stă de pază între ei.

La poarta marcată cu X-ul de cretă, Sarah zâmbește a mulțumire, David zâmbește a la revedere. Sarah se întoarce cu spatele, ca să nu-l vadă plecând. David evită oglinzile, ca să nu o vadă îndepărtându-se, devenind tot mai mică. Tristețea lor este un secret comun acum și

poate că asta este suficient. Pentru a îndrăzni ceva mai mult, au nevoie de o cercetare atentă, de intimidare, de limitările inerente pe care le-au primit prima dată de la domnul Kingsley, dar care sunt disponibile din plin în alte părți, de modurile nenumărate în care pot fi criptici, în care se pot comporta cu o integritate incertă, deși niciodată, amândoi știu asta, fără emoții autentice. Indiferent de ce este între ei, este ceva autentic. În privința aceasta, domnul Kingsley s-a înșelat.

*

Când, în sfârșit, a venit momentul sosirii englezilor, până și gazdele lor uitaseră de ei. Vizita englezilor fusese anunțată de domnul Kingsley în septembrie, care acum părea în altă viață. În septembrie, Manuel era încă o non-entitate. În septembrie, Greg Veltin încă era idolul de neatins al tuturor fetelor virgine. În septembrie, abia începeau repetițiile cu fervoarea acumulată în lunga anticipare și încă nu eșuaseră atât încât să-l audă pe domnul Kingsley declarând, așa cum a făcut săptămâna trecută, că sunt cei mai dezamăgitori elevi de-a zecea cu care a lucrat vreodată. În septembrie, încă nu căzuseră în dizgrație – și totuși acum, aceste planuri străvechi, amintindu-le cine au fost, le-au oferit și perspectiva de a o lua de la zero. Vor fi cele mai bune versiuni ale lor, în ochii stimaților vizitatori care nu i-au cunoscut vreodată altfel.

Englezii erau o trupă de teatru de la un liceu din Bournemouth, un oraș din Anglia. La rândul lor, aveau doar cincisprezece și șaisprezece ani, motiv pentru care elevilor de-a zecea le revenise marea onoare de a-i găzdui. În septembrie, când îi adunase în sala de repetiții, domnul Kingsley se așezase pe scaunul răsucit și se aplecase spre ei ca pentru a le face o confidență.

— Fac un turneu cu un spectacol despre care se spune că este o adaptare absolut nemaipomenită a lui *Candide* de Voltaire, le explicase domnul Kingsley, și, așa cum o să învățați la Istoria teatrului european, Voltaire a fost cel mai celebru dramaturg francez. Ia să vedem, cine a fost în Anglia?

Fără să vrea, Sarah se uitase la David și, la fel de repede, își întorsese privirea. Pentru ea, până atunci, Anglia existase numai în vederile lui David. Brusc, toate acele lucruri ca Big Ben, și Piccadilly Circus, și Carnaby Street cu punkerii ei păreau niște glume făcute doar pe seama ei.

Mâna lui David fusese singura ridicată. Cotul îi rămăsese îndoit, denotând reținerea de a răspunde la întrebare. Sarah își amintise prima dată când îi zărise casa, în clasa a noua, de pe bancheta din spate, înțesată de puști, a mașinii lui Jeff Tillson, care era într-a douăsprezecea. Jeff ducând acasă vreo cinci sau șase colegi care nu aveau mașină, după una dintre repetiții, explicațiile suprapuse, îndelungate și confuze, discuțiile despre cine locuiește cel mai aproape de școală și de alții, David care îi tot repeta lui Jeff Tillson să-i ducă pe ceilalți copii acasă până când a reieșit că David stătea cel mai aproape de școală, în cartierul istoric cu stejari bătrâni imenși, care ascundeau case înalte, somptuoase, în spatele unor văluri discrete de mușchi spaniol. Până la urmă, David fusese lăsat primul, iar toți din mașină erupseseră în țipete de „Asta-i casa ta?”, în timp ce el, cu fața stacojie, se desprindea cu greu din mașina supraaglomerată.

Principala trăsătură a casei lui David era că era formată din două case: cea elegantă, cu două etaje, din față, și un apartament luxos deasupra garajului, abia construit, în spate. În afară de baie, apartamentul de deasupra garajului avea o singură cameră enormă de recreere, cu

patul lui David într-un capăt și cu cel al fratelui său mai mic, Chris, în celălalt, iar între ele o mașină de pinball, o canapea, o combină muzicală și un televizor. Mama lui David, ca pregătire pentru englezi, a adăugat un set de paturi suprapuse, un minifrigider ca pentru camerele de cămin studentesc și un cuptor cu microunde. Dacă scopul era să încurajeze exilul total față de casă ori să se scuze pentru el, nimeni nu s-a deranjat să se întrebe. Inițial, fuseseră cerute opt gazde, dar fusese nevoie numai de șase, fiindcă familia lui David avea să găzduiască doi băieți, iar familia lui Joelle, două fete. Ceilalți doi băieți aveau să stea la William și Colin, iar celelalte două fete, la Karen Wurtzel și Pammie. Julietta își dorise foarte mult să fie gazdă, dar, din motive ce rămăseseră neexplicate, domnul Kingsley o alesese pe Karen Wurtzel, în schimb, iar Julietta zâmbise larg a aprobare. Mai erau și doi adulți, amândoi bărbați, amândoi urmând să fie găzduiți de domnul Kingsley și Tim în frumoasa lor casă.

Demult, în septembrie, Sarah făcea încă suficient de mult parte din clasa ei ca să râdă cu toți ceilalți când domnul King-sley a spus că englezii vin în vacanța de primăvară ca să se obișnuiască cu gazdele și cu casele lor temporare „înainte de a da piept cu CAPA, care – cum să spun – poate fi intimidantă pentru *neinițiați*.” Sarah făcea încă suficient de mult parte din clasa ei ca să se delecteze cu îngâmfare că, în ciuda tuturor certurilor și bisericuțelor, școala lor, pe de-a-ntregul, era o clică ce nu-i primea cu brațele deschise pe cei din afară. Sarah făcea încă suficient de mult parte din clasa ei ca să anticipeze plăcerea de a-i compătimi pe acești englezi dornici, inferiori, de a-i surprinde cu bunătate și de a primi recunoștința lor. Dar acum Sarah era atât de exclusă din clasa ei, încât la fel de bine ar fi putut să fie și ea englezoaică. Era atât de exclusă din clasa ei, încât, atunci

când vacanța de primăvară s-a terminat și au reînceput orele, la început nici nu și-a dat seama că avusese loc o revoluție, pentru că ratase toate evenimentele care contribuiseră la ea: oaspetele lui William, Simon, părăsise austeritatea neprevăzută a casei lui William pentru luxul sigur din apartamentul lui David de deasupra garajului; oaspetele lui Colin, Miles, ca protest pentru că ceilalți trei îl lăsaseră pe dinafară, urmăse exemplul lui Simon și fusese urmat de Colin; oaspeții inițiali ai lui David, Julian și Rafe, luaseră în răs moștenirea irlandeză a lui Colin într-o asemenea manieră, încât Colin o crezuse o distincție specială; fratele lui David, Chris, părăsise apartamentul din motive nemărturisite, lăsându-i pe Simon și Miles să se certe în fiecare noapte pentru cine doarme pe patul lui Chris și cine pe canapea, în timp ce Colin, fără să se plângă, dormea pe podea.

Între timp, printre fete, în mod surprinzător, nu casa lui Joelle, ci cea a lui Karen Wurtzel devenise sediul general. Musafira englezoaică a lui Karen, Lara, aflase și trâmbițase în scurt timp ceea ce aproape doi ani de Exerciții de încredere nu reușiseră să scoată la suprafață: că mama lui Karen, Elli, spre deosebire de Karen, era drăguță, și amuzantă, și stătea până noaptea târziu bând Bartles & Jaymes, și uitându-se la televizor, și vorbind, și râzând, în timp ce Karen rămânea închisă în camera ei și ieșea doar ca să-și roage propria mamă să facă mai puțină gălăgie. Joelle și cele două musafire ale ei, Theodosia și Lilly, care se înțeleseseră bine din prima și, după repetiții, stăteau până târziu în oraș, mergând cu Mazda lui Joelle oriunde, mai puțin cele patruzeci și cinci de minute până la casa lui Joelle, situată incomod de departe, începuseră să doarmă la Karen; după care, la fel cum se întâmplase și în cazul băieților, a patra englezoaică, musafira lui Pammie, Cora, protestase că fusese lăsată deoparte și migrase și ea la

Karen, unde încercase și Pammie să se ducă, dar descoperise că nu fusese invitată.

După aceste rearanjamente domestice, care duraseră mai puțin de o săptămână, clica se coagulase.

În prima zi la CAPA, englezii au debutat ca lideri. Deși, din punct de vedere fizic, păreau mai tineri decât colegii lor americani, băieții – Simon, Miles, Julian și Rafe – fiind slabi și cu pielea netedă, fețele și piepturile încă în întregime nepăroase, iar fetele – Lara și Cora, Theodosia și Lilly – suple ca niște fete, fără șolduri sau sâni, totuși, luați separat și încă și mai mult în grup, englezii păreau mai în vârstă, cu mintea mai ascuțită, cunoștințe mai multe și, cumva, impenetrabile. Poate că era din cauza diferențelor culturale. Poate că era totul un miraj pe care îl produceau cu accentul lor, ale cărui imitații proaste au devenit o boală larg răspândită în rândul clasei a zecea. Impresia de putere pe care o dădeau părea nu lucrată cu mîgală, ci inevitabilă. Faptul că David, sau William, sau Joelle, sau Sarah, sau oricare dintre ei își imaginase că îi vor impresiona pe englezi era acum atât de greu de imaginat, încât era mai bine să fie dat uitării. Cei doi adulți englezi – Martin, profesorul/regizorul, și Liam, vedeta – au apărut prima dată după prânz, dat fiind că erau adulți, nu elevi în vizită și, prin urmare, nu participau la ore. Când s-a adunat toată lumea în Cutia neagră, Martin și Liam s-au așezat pe scenă cu domnul Kingsley, stând tot ca domnul Kingsley pe scaunele răsucite, în timp ce Theodosia, Lilly, Lara și Cora, Rafe, Julian, Simon și Miles s-au așezat anonim în sală cu restul elevilor. Tachinându-se cu domnul Kingsley despre viața în turneu și hotelurile care seamănă între ele și plăcerea de a reveni acasă, Martin și Liam păreau făcuți din același aluat regal ca profesorul numit pe

bună dreptate astfel⁴. Martin și Liam puteau afișa același aer ostentativ de relaxare: modul acela de a se comporta de parcă nu i-ar observa nimeni, de a transmite calm, conștienți fiind că sunt observați cu atenție. Martin, și Liam, și domnul Kingsley, ignorându-și complet elevii, schimbând glume teatrale între scaunele folosite impropriu, formau nu o gașcă, subînțelegându-se că adulții nu formează găști, ci o altfel de unitate, poate cel mai bine numită club. Pentru Sarah, existența clubului s-a înregistrat nu chiar ca un gând, ci ca o senzație de excludere iremediabilă. Pentru David, existența clubului s-a înregistrat ca o provocare iritantă, pe care voia să o respingă, dar într-un fel care să-i facă pe domnul Kingsley, Martin și Liam să se simtă jenați și să vrea să-i între în grații. Pentru Joelle, erau doar trei bărbați, pe doi dintre ei nu îi evaluase încă. Pe Martin, l-a catalogat rapid ca prea bătrân și l-a alungat în același teanc inert în care se găsea și domnul Kingsley cel homosexual. Liam, în schimb, se încadra. Ca și cum ochii ei ar fi fost un stetoscop, Joelle i-a măsurat sângele: temperatură mare, ritm lent. Energia făcea zigzaguri imprevizibile prin el, la fel ca electricitatea printr-o veioză cu cabluri prost montate. Avea niște ochi albaștri de gheață, izbitor de unici, așa cum găsești prin basme, dar lui Joelle îi transmiteau un fel de disperare înăbușită. Era vorba despre un tip atrăgător care nu avea să fie sexy niciodată, dar din cauza cărei lipse sau cărui obstacol, pe Joelle nu o interesa să descopere. Renunțând și la Liam, Joelle s-a întors la schimbul de bilețele cu Theodosia și Lily despre pachetul de cocaină din geanta de machiaj a lui Joelle și la întrebarea cu cine ar trebui să-l împartă la prânz.

⁴ Kingsley se pronunță asemănător cu „kingly”, care înseamnă regesc, maiestuos, asemenea unui rege.

Liam fusese elevul-vedetă al lui Martin cu câțiva ani înainte, iar Martin pusese în scenă *Candide* special pentru el, lucru pe care elevii actuali ai lui Martin păreau să-l accepte fără vreo urmă de resentiment. Liam avea douăzeci și patru de ani, terminase liceul de șase ani. De vârsta lui Martin nu era nimeni, sigur. Sarah a aflat povestea lui Liam, inclusiv vârsta lui, abia când i-a spus-o chiar el, mai târziu în acea Lună a englezilor. Doamna Laytner fusese neobișnuit de vizibilă de la sosirea englezilor, dat fiind că aceasta se intersecta cu interesele pe care le avea pentru școală. Teatrul lor de multe milioane de dolari, cu cei șaiszeci de metri de spațiu de deasupra scenei, cele patru sute de locuri din catifea roșie și panoul de lumini de douăzeci și patru de mii de dolari, avea să găzduiască spectacole date de companii de dans și orchestre în turneu și orice altceva se putea găsi în astfel de orașe-far ca Los Angeles și New York. Deși *Candide* marca debutul american al regizorului și al tinerilor actori precoci din Bournemouth, era și mai important pentru debutul CAPA pe scena artistică a orașului său. O primă reprezentație *Candide* în timpul unei zile de școală obișnuite a fost rezervată elevilor și profesorilor CAPA, dar doar pentru ca aceștia să nu ocupe locurile în cele două weekenduri de reprezentații cu public, pentru care biletele se epuizaseră în avans, după un articol cu poze în ziarul local, încă o dovadă a eforturilor doamnei Laytner.

În ziua primei reprezentații, a „avanpremierei” de la CAPA, englezii sunt aproape la jumătatea sejurului. Par și familiari, și străini, de parcă au fost dintotdeauna aici și de parcă abia au sosit. Familiare sunt fețele și vocile lor, posturile, ținutele – oricare dintre elevii de la CAPA poate recunoaște orice englez din oceanul de capete din hol, din capătul celălalt al parării, în timp ce se ascunde în Mazda

lui Joelle sau sare în Mustangul decapotabil al lui David. Străin este aproape orice altceva. Oricât de bine își cunosc între ei elevii de-a zecea viețile personale, pe care domnul Kingsley i-a făcut să și le cedeze de parcă ar fi plătit contribuții la un fond, au aflat atât de puține despre colegii lor englezi, încât nici măcar nu observă cât de puține știu. Nu știu despre Rafe dacă trăiește într-o casă mare sau într-o locuință socială sordidă, ori despre Cora dacă este o virgină pricepută sau o libertină discretă. Nu pot să spargă codul hainelor lor, dacă există un astfel de cod, sau al accentelor lor, care, pentru ei, sună toate la fel. Nu știu ce roluri joacă englezii în *Candide*, în afară de Liam, nici ce roluri sunt măcar, nici care este rolul principal sau dacă „Candide” este un nume sau un lucru. Ocupați cum sunt cu Istoria costumelor și Monologul shakespearian și Muzica emblematică americană din acest trimestru, nici unul dintre ei nu a citit *Candide*. Își pot imagina că titlul său are un semn de exclamare. Nu au văzut nici o repetiție, pentru că, se înțelege de la sine, englezii nu au nevoie să repete. Nu au văzut niciodată decoruri, recuzită sau costume, pentru că nu există. Englezii călătoresc cu bagaje puține.

Sarah stă singură în sala plină, ascunsă printre muzicienii instrumentiști. Acum este dublu exilată din teatru, persona non grata și printre cei de-a noua. Cumva, secretul vechi de un an, cu singura ei noapte cu Brett, a devenit o știre de ultimă oră. Nici măcar nu făcuseră sex; în mintea ei, Sarah vede corpul suplu, fără păr, al lui Brett și penisul lui jenat și încovoiat, palid și rece la atingere. Dar aceste detalii nu îi împuținează cu nimic crima, după cum nici autoizolarea ei, tratarea cu răceală a fidelelor Julietta și Pammie, hainele ei funebre, perdeaua întunecată de păr și dâra de fum de țigară nu au pregătit-o cu nimic pentru statutul de proscrisă. Clocotește de o umilire nouă și nu poate vedea dincolo de nimbul de

căldură al acesteia mai mult decât cineva care ar fi ars pe rug.

Luminile din sală se sting. Greg Veltin are o listă cu semnale pentru schimbarea luminilor, pe care i-a dat-o Martin. Cum *Candide* nu are nevoie decât de un operator de lumini, Greg Veltin este singura persoană din CAPA, ba chiar din toată SUA, care a văzut o repetiție, fiindcă, de fapt, repetițiile au avut loc. Greg Veltin abia așteaptă reprezentația. Poate că propriile paradoxuri ale lui Greg, privind personalitatea și persona, statutul social și experiența reală, alcătuiesc o combinație unică, datorită căreia așteaptă nerăbdător spectacolul.

Greg Veltin aprinde primele lumini și pe scenă își face apariția Liam, îmbrăcat într-o bluză albă bufantă și pantaloni până la genunchi, tipice pentru vremurile de demult. În afara lui, scena este absolut goală. La CAPA, întotdeauna sunt necesare decoruri elaborate, recuzită și costume pentru a-i ține ocupați pe elevii care nu vor face niciodată parte din distribuție – sau care au făcut parte odată, dar nu mai este cazul. De exemplu, Greg Veltin, pe vremuri viitorul Fred Astaire, acum tipul anonim de la lumini. Greg Veltin apreciază lipsa evidentă de rahat din producția aceasta englezească. În afară de lista cu instrucțiunile pentru lumini pe care o ține Greg în mână, producția constă în întregime din actorul care îl interpretează pe erou și alții opt care joacă, în fel și chip, celelalte roluri umane, vreo două animale și niște piese de mobilier, roluri care nu sunt cu adevărat jucate, ci denotate, cu o nepăsare surprinzătoare, despre care Greg Veltin știe că nu este, de fapt, nepăsare. A văzut totul repetat cu o precizie impecabilă, gestul repezit făcut din nou, cu aceeași forță, la aceeași distanță, iar și iar, cu neclaritatea păstrată intenționat, astfel încât să nu fii niciodată sigur dacă gestul denotă un obiect sau o acțiune,

sau chiar un element de decor, de exemplu, când actorii se pun în patru labe, așa cum se întâmplă frecvent, ca să facă pe mesele, sau oile, sau munții din sudul Americii, sau ceva complet diferit.

Odată ce Liam a apărut pe scenă, concentrarea lui Greg asupra luminilor sale a devenit completă; din păcate, nu putea să fie atent și la reacția publicului, de teamă să nu greșească. Fascicule de lumină se deschideau și se atenuau pentru a indica schimbări de scenă care altfel ar fi putut trece neobservate – în ciuda, sau poate din cauza narării continue și asurzitoare. „ODATĂ CA NICIODATĂ TRĂIA UN BARON ÎNTR-O CASĂ MARE ȘI SOFISTICATĂ” striga Cora, în timp ce restul actorilor, fetele costumate la fel ca ea, în fuste cu volănașe până la genunchi și bluze strânse pe corp, băieții îmbrăcați ca Liam, în cămăși largi și pantaloni strâmți, se năpusteau pe scenă ca niște trupe de comando în plin atac, întruchipând o casă, un baron, mobilier elegant, servitori și multe abuzuri ale servitorilor, iar Liam, în rolul lui Candide, rătăcea prin acest peisaj frenetic de evenimente într-o asemenea pâclă de prostie carismatică, încât Greg nu se putea hotărî dacă Liam nu făcea absolut nimic pe scenă sau, dimpotrivă, era un geniu. Sarah, singură pe rândul ei de muzicieni, l-a văzut pe Miles, lipsit de orice expresie, stând cu brațele în șolduri pentru a arăta că este un perete, de după care Theodosia, pe furiș, mima că trage cu ochiul. În spatele „peretelui” erau Lilly și Rafe, Lilly întinsă pe spate cu picioarele desfăcute în aer, iar Rafe în patru labe împingându-se energic.

— OH! țipa Lilly cu ardoare. OH! OH! OH!

— ÎNTR-O ZI, a strigat la concurență Simon, preluând de la Cora rolul de narator, ÎN TIMP CE SE PLIMBA PRIN GRĂDINĂ, EA L-A SURPRINS PE CONAȘUL PANGLOSS

INSTRUIND-O PE SLUJNICĂ ÎN ȘTIINȚĂ. S-A GÂNDIT CĂ ȘI EA, ȘI CANDIDE AR TREBUI SĂ ÎNVEȚE ȘTIINȚĂ!

Theodosia și-a ridicat cu hotărâre fustele până în talie și a sărit pe Liam, a cărui expresie de imbecilitate a devenit și mai imbecilă, încât Greg Veltin a tras concluzia că sigur și-a intrat în rol, deși cu o subtilitate unică față de restul distribuției. Sarah a văzut, fără să vadă, împingerea soldurilor, a auzit fără să audă țipetele și gemetele. Nici o parte a acestei pantomime nu i s-a părut sexuală; s-a uitat ca la animale sau copii, organisme care nu-i stârneau interesul. Un sunet vag, în egală măsură chicot și murmur, se răspândise prin sală, ca un vânt sporadic pe deasupra apei. Doamna Laytner, care stătuse în primul rând cu domnul Kingsley, s-a ridicat brusc și a plecat țanțoș pe culoar. Ușile din spatele sălii s-au legănat în urma ei.

Oare reprezentația a fost întreruptă sau așa scurtă a fost ea, de la început? Chiar și cu rezezierea lor năvalnică – englezii au galopat prin *Candide* de parcă se așteptau, pe bună dreptate, să fie smulși de pe scenă de niște cârlige uriașe – membrii publicului au putut să-i pătrundă sensul. Aceasta era prima lor experiență adevărată de dublu înțeles și începeau să priceapă gluma nepotrivirii dintre cuvinte și acțiuni: puteau să o surprindă înainte să zboare pe lângă ei. A mai fost o nepotrivire, aceea dintre acțiunile actorilor și expresiile lor vesele, chiar toante. Rânjind prosteste, englezii – Rafe, Julian, Simon și Miles, Lara, Cora, Theodosia și Lilly și, desigur, Liam – au mimat energic cum se omorau unii pe alții: ghilotină, pistol, ardere pe rug, pumnal și ștreang. Au mimat morți naturale prin înec și boli cu transmitere sexuală; au mimat violuri și sex consimțit; și, mai presus de orice, se părea, scene cu sex anal forțat și consimțit. În public, chicotele și murmurele nesigure și confuzia absolută au lăsat locul râsetelor reale, încurajate, care

izbucneau răzleț, amenințând să aprindă toată sala, apoi se întorceau pe dos și reveneau la suprafață în mod bizar ca rușine. Totul era foarte amuzant și, fără avertisment, nu mai era amuzant deloc, ci profund jenant și, la fel de repede, *acest* lucru devenea amuzant, această seriozitate ridicolă – sau nu? Erai oare o curvă dacă așa credeai? Și de ce te-ai gândit la cuvântul „curvă”? Cât de incredibil de amuzant! Sau nu.

Greg Veltin a respectat și ultima indicație regizorală, după care și-a îndreptat atenția spre domnul Kingsley, aflat încă în primul rând, de unde le arăta celor din sală o ceafă complet lipsită de expresie. Spre dezamăgirea lui, Greg nu a putut discerne nici un indiciu despre expresia de pe chipul lui Jim, sau, mai degrabă, a domnului Kingsley, judecând după ceafa acestuia. Greg nu mai era sigur la ce se așteptase sau ce sperase. Spectacolul se terminase – actorii se înclinaseră deja? Cum nu ridicaseră cortina la început, nici nu puteau să o coboare la final, așa că doar au ieșit de pe scenă. Ca și pe parcursul reprezentației, publicul, odată eliberat de spectacol, nu a putut ajunge la un consens asupra reacției pe care s-o aibă. Unii s-au bulucit spre uși. Alții au rămas ca țințiți pe scaune. Chiar și aceștia imobili, ca Pammie, păreau sfâșiați între impulsuri contradictorii; în cazul lui Pammie, între imobilitatea pasivă a șocului și imobilitatea activă a furiei. Colega de scaun a lui Pammie, Julietta, nu a rămas să afle. Pentru Julietta, singurul lucru mai rău decât să privească spectacolul era să vorbească despre el.

— Hai-ho! a strigat o voce englezească pe un ton sarcastic și sincer în același timp.

Să presupună intenții prietenoase? Să presupună sarcasm?

Sarah și-a ridicat privirea dinspre bocanci. Stătea pe capota mașinii Toyota Corolla antice a mamei ei, în colțul

parcării din față. Parca acolo ca să-i evite pe toți și, până atunci, reușise. Ar fi reușit și în parcare din spate, care era neobișnuit de goală, dat fiind că restul colegilor ei plecaseră deja.

Cei de-a zecea nu aveau repetiții, de fapt, nu aveau mai nimic de făcut până la sfârșitul lunii. În loc să joace luna aceasta, trebuiau să învețe rolul de prezentatori – să facă rost de publicitate și să imprime programe, să conducă spectatorii la locurile lor, să numere încasările. Dar *Candide* fusese anulat.

Nici Martin, care strigase „Hai-ho!”, nici Liam, care stătea pe locul din dreapta al mașinii conduse de Martin, nu păreau să regrete acest lucru. Martin era autorul adaptării pentru scenă a lui *Candide*, precum și regizorul piesei. Erau departe de casă, într-un oraș în care clima din aprilie era deja mai călduroasă decât cea cu care erau ei familiarizați chiar și în cele mai fierbinți zile de august, își aduseseră, așa cum se plângeau neobosit, prea multe pulovere și pantofi sport și nu destule tricouri și sandale, pentru care foloseau termenii lor britanici, și locuiau ca oaspeți, în unele cazuri, din ce în ce mai puțin doriți. Erau Martin și Liam furioși, sau jenați, sau chiar mulțumiți să nu aibă nimic de făcut când se așteptaseră la șase spectacole în decurs de zece zile? Era imposibil de spus, după cum știa și Sarah, pentru că nu putem să citim gânduri, ci doar să reacționăm cinstit pe moment.

— Bună! a răspuns Sarah cu precauție.

Sunt multe lucruri care o derutează. Nu a vorbit niciodată cu Martin sau Liam și nici ei nu i s-au adresat ei vreodată în tot timpul pe care l-a petrecut în prezența lor la școală. Nu i-a văzut niciodată într-o mașină fără domnul Kingsley, gazda lor, la volan. Cum abia își luase, în sfârșit, permisul, un eveniment important, a cărui enormitate este egalată numai de senzația de dezamăgire și de neputință

acestuia de a-i alina durerea, Sarah este extrem de conștientă de ocaziile în care un corp și un volan se unesc. Se întreabă dacă Martin are voie să conducă în țara aceasta. Cumva, se îndoiește. Mașina pe care o conduce Martin nu este Mercedesul domnului Kingsley. Este o mașină de adolescent, un model vechi, cochet, de exact aceeași marcă la care Sarah tânjește cu disperare, o broscuță Volkswagen decapotabilă, aflată în toiul unei renovări dermatologice de amploare. Capota sa este acoperită cu ceva ce Sarah presupune că se folosește pentru a îndepărta rugina. În anul acesta în care ei împlinesc șaisprezece ani, mașinile – sau absența lor – sunt singurele embleme semnificative. Sarah știe că a mai văzut mașina aceasta, dar nu-și dă seama unde, fiindcă a apărut abia recent în parcare, cam în același timp cu Toyota secătuită a mamei ei, cu care Sarah speră că nu este asociată în mințile colegilor, chiar dacă s-a luptat atât de mult pentru dreptul de a o conduce. Esențial este să nu fie adusă la școală de mama. Sarah are voie să conducă de la serviciul mamei ei până la școală și de la școală până la serviciul mamei ei. De asta se află încă în parcare de la CAPA, chiar dacă nu se fac repetiții. Programul de lucru al mamei se termină abia la șase.

— Te-ar încânta o promenadă cu șareta noastră? continuă Martin, în timp ce Liam zâmbește încurajator.

Este mașina lui Karen Wurtzel, își dă seama Sarah. Tatăl lui Karen a ajutat-o să o recondiționeze. Cumva, cu indiferența ei taciturnă, Karen a transformat defectele mașinii într-un avantaj, dovadă că într-adevăr se pricepe la mașini.

— Trebuie s-o iau pe mama de la muncă, zice Sarah, atât de surprinsă de invitație, că nu se gândește să mintă.

— Unde lucrează? E aproape?

— E secretară la universitate.

— Se poate să fi fost pe acolo, am văzut fiecare obiectiv turistic, la naiba! E cea de după fântâni? Ce-ar fi să te urmărim acolo, poți să lași mașina la mama ta și pe urmă să vii cu noi la cină.

Este așa de simplu, așa cum descrie el totul – ca atunci când conduci și un lucru se metamorfozează în altul, de exemplu, veghea ei solitară în parcare din față eclipsată ușor de strâmbăturile lui Martin și Liam, care știu că ea poate să-i vadă în oglinda retrovizoare îngustă, încadrați a doua oară de parbrizul împrăștiat cu găze al mașinii lui Karen Wurtzel. Îi conduce pe Fountain Boulevard, pe sub brațele împreunate ale stejarilor pereni, cu soarele după-amiezii ca reflector atent, cu Toyota Corolla scăldată într-o splendoare străină.

Sarah știe că entuziasmul ei plin de speranță este rezultatul suspendării exilului, a statutului ei, care nu este chiar acela de curvă, ci unul de rebut murdar, pe care până și Norbert îl ignoră. Nu vrea să își recunoască această speranță, care este același lucru cu recunoștința abjectă față de Martin și Liam pentru că au băgat-o în seamă, la fel cum nu o recunoaște nici față de Martin și Liam, cu atât mai puțin față de mama ei, căreia îi ascunde totul cu o asemenea meticulozitate, încât mama ei nu știe că la școală au vizitatori englezi, disponibili să o smulgă ca prin magie pe Sarah din dizgrație. Înainte de propria dizgrație a englezilor, care pare să-i afecteze atât de puțin, elevii de-a zecea de la CAPA se aflau sub presiune constantă din partea domnului Kingsley și a doamnei Laytner de a vinde bilete la *Candide* familiilor și prietenilor. Sarah nu îi vânduse bilet mamei ei. Atâta timp cât Sarah continuă să fie elevă la CAPA, mama ei poate uita că școala există.

— Ai ajuns devreme, zice mama ei, nu fără plăcere. Vrei să folosești mașina de scris a Petrei? A plecat deja acasă.

În trecutul aproape uitat al sfârșitului de gimnaziu, Sarah își petrecea majoritatea după-amiezilor cu mama ei, în micul ei birou, de asemenea nu fără plăcere. Mama ei își lua pauza de prânz de o oră târziu, la două și jumătate, ca să o ia pe Sarah de la școală și să o aducă înapoi în campus. Acolo, Sarah primea o libertate pe care încă nu o mai avusese în altă parte. Rătăcea prin toată universitatea, cu peluzele ei enorme de meișor, cu celebrii stejari pereni, cu aleile late din pietriș, cu clădirile în stil spaniol adesea fotografiate, cu studenții grăbiți, purtând rucsacuri în spate, dintre care Sarah se prefăcea că face și ea parte. De la librăria campusului cumpărase exemplarul broșat din *Tropicul cancerului*, pe care tot nu reușise să-l citească; în cantina din campus stătuse singură, cu un Dr. Pepper, prefăcându-se că-l citește, afișând un aer care voia să arate că singurătatea ei era voită și uneori chiar simțind o mândrie aprigă de a fi singură. Dar de cele mai multe ori se întorcea prin căldura amețitoare de la sfârșitul după-amiezii pentru a tândăli fără scop cu mama ei, cocoșându-se în scaunul suplimentar al mamei, primind fără jenă atenția colegilor mamei, rearanjând colecția ei de căni de cafea cu mesaje spirituale, toate primite cadou de la Sarah de Ziua Mamei în anii precedenți. Își petrecuse acele după-amiezi cu mama ei cu atâta ușurință, că nici măcar nu s-a mai gândit la ele până acum, când au devenit atât de intim de străine ca peisajul de pe ecranul computerului mamei.

— Nu, mersi, zice Sarah, ridicând fotografia cu ea care îi place cel mai mult, cea din clasa a șaptea.

Arată mult mai mare decât vârsta ei, este machiată exact cât trebuie, zâmbește cu o încredere de nerecunoscut. Nu se vede nici dermatograful excesiv, de ușuratică, nici contactul vizual excesiv, de disperată, care i-au stricat ultimele trei poze de la școală, în ciuda

precauțiilor atente de a obține exact efectul opus. Nu o recunoaște pe fata foarte drăguță, foarte fericită, de treisprezece ani din fotografie, poate pentru că fotografia a devenit pentru ea un obiect de idolatrie. Ar vrea să aibă un pretext să le-o arate lui Martin și Liam.

— M-am întâlnit cu Karen Wurtzel după ore și m-a invitat să dorm la ea.

Ca de obicei, minciuna e cu atât mai reușită cu cât este mai puțin pregătită. Duplicitatea, sau i-ar spune mai degrabă inventarea de povești, este singurul ei domeniu de inspirație, unica bază a convingerii ei greșite că poate juca.

— Cine e Karen Wurtzel?

— O știi, stă în Southwoods.

— N-o știu.

— E colegă cu mine. A venit în urma mea aici ca să pot să las eu mașina.

Nu e nevoie să menționeze lipsa unei parcări pentru vizitatori, motivul pentru care nu se află și Karen lângă ea; Sarah s-a gândit să spună asta pe drum înapoi, ceea ce înseamnă că sunt prea multe detalii, așa că nu spune. Mama lui Sarah și-a ales demult bătăliile și acum au ajuns la o înțelegere aproape maritală: permisiune tacită în schimbul unei aparențe fără pată. Notele lui Sarah nu vor scădea niciodată, nu va fi niciodată dependentă, sau arestată, sau însărcinată.

— Te duce ea la școală dimineață? confirmă mama în loc de rămas-bun, întorcându-se la munca ei.

Sarah simte o durere bruscă; mama ei se bucurase să o vadă. Dacă ar fi o mamă și o fiică diferite, s-ar duce în spatele biroului și ar săruta-o pe obrazul lăsat, dar chiar și în trecut, când aveau aceeași lume, rar se atingeau una pe alta.

Sarah coboară cu liftul și îi găsește pe Martin și Liam prostindu-se în hol, în ciuda lipsei unei parcări pentru vizitatori; prin ușile de sticlă, mașina lui Karen Wurtzel se vede parcată pe aleea pentru pompieri.

— Tocmai voiam să trimitem după tine, zice Martin și, când Sarah răspunde că e mai bine că n-au făcut asta, probabil arată alarmată, fiindcă amândoi bărbații râd.

— Te-am speriat? speră Liam.

Pe bancheta din spate a mașinii lui Karen Wurtzel aproape că nu se poate sta și Sarah este nevoită să se răsucescă într-o parte ca să încapă.

— Acum hai s-o luăm pe Karen, zice Martin. Țărănoii Catastrofali din Bournemouth Invadează⁵.

— Trăsnite Căpitan, Bagă lute.

— Taurii Cântă Baritonal Iodlere.

— Tâlharii Corpolenți Bulesc Ignosele.

— Ai un viitor pe Fleet Street, Liam. Taci Că Bag Iar, Turneul Celebrului Bonny Yanni.

— Cine-i Yonny?

— Y-a-n-n-i. Un grec cu păr lung, unduios, cântă la clape și din voce.

— Deci îți place?

— O, daaaa, îmi aduce aminte de tine, frumușelule, trebuie să se bărbierească, la fel ca tine. Bătrâna Lillian nu te-a învățat să te bărbierești, fiu nărvit al unei mame sufocante?

— Ia te rog să nu o pomenești pe sfânta de mama.

— Îți fac pe plac doar ca să-i câștig inima.

— O să fii tăticul meu atunci?

⁵ Urmează o serie de jocuri de cuvinte care pleacă de la acronimul TCBY, numele magazinului în care lucrează Karen, pe care particularitățile limbii române nu-mi permit să le redau decât fonetic.

Liam se ghemuiește grotesc pe locul îngust din față și îl atinge pe Martin pe mânecă de parcă ar fi un pisoai cu mișcări necoordonate.

— O să-mi schimbi scutecele? Oaaa! Oaaa!

— Nu fac asta deja?

— Gata, Martin, îl ceartă Liam, renunțând la rolul de pisoai și așezându-se drept pe scaun. Încerc s-o impresionez pe fata asta, nu?

Toate aceste replici mucalite sunt strigate de la unul la altul peste schimbătorul de viteze, ca pentru publicul de la balcon, în timp ce Martin manevrează mașinuța pe stradă ca un om cu carnet de șofer în toată regula sau ca unul care nu a avut niciodată carnet. Sarah nu are nevoie să confirme ce a spus Liam. Dacă el nu ar fi făcut acel comentariu, mai că ar fi crezut că uitaseră de ea. Dar chiar și așa, nu poate fi sigură că ea este fata pe care încearcă el s-o impresioneze; poate că „fata asta” este Karen. Forța vântului din goana mașinii lui Karen o izolează pe Sarah pe bancheta din spate, tornada ei de păr orbind-o și punându-i căluș din când în când. Ascunsă în spatele acestor atacuri, poate să-l contemple pe Liam. Are trăsăturile sculptate ale unui idol, ochi atât de incredibili prin albastrul și strălucirea lor, încât sugerează ceva îndoielnic, un aranjament improvizat sau artificial, ascuns sub piele. Cum Sarah a fost respinsă de Joelle – de Joelle, pe care *Sarah* încercase să o respingă – nu este la curent cu verdictul pe care l-a dat Joelle despre Liam și, dacă l-ar fi știut, cu siguranță l-ar fi contrazis. Cu toate acestea, Sarah ajunge cam la aceeași concluzie. Liam corespunde, deși ea nu-și pune problema astfel. Dar impresia de deficit inexplicabil, de diferență ciudată dintre darurile exterioare – înalt, frumos, suplu, cu ochi sclipitori, cu un zâmbet amețitor, cu bretonul încurcându-i-se fix cât trebuie în gene și lista ar putea continua la nesfârșit – și integritatea

interioară nu-i scapă lui Sarah. Își închipuie o creatură dezgustătoare, o chestie inumană goală și înspăimântată, care s-a acoperit cu corpul lui Liam ca și cum ar fi un costum. Acum, trebuie să fie vigilentă, trebuie să se păzească de oamenii din jur, să vadă cum să acționeze ca să nu fie descoperită. Și de cine se păzește Liam? De Martin.

Viziunea cu creatura în costumul de Liam a trebuit alungată cu forța din mintea ei. Liam era excepțional de atrăgător. Sarah și-a repetat această idee în minte de parcă era o lecție.

Martin a tras de volan și mașina lui Karen Wurtzel a sărit brutal peste o bordură și a intrat într-o parcare mică. Un mall liniar și scurt, câteva vitrine, la intrare, un stâlp cu mărcile prezente, care arăta mâncare chinezească la pachet, un centru de expedieri și TCBY, care era acronim fie pentru „Cel mai bun iaurt din țară”, fie pentru „Ăsta nu are cum să fie iaurt”, Sarah nu era sigură care din ele. Karen Wurtzel stătea în fața magazinului TCBY îmbrăcată în blugi și într-un tricou verde aprins, pe care, deasupra sânului stâng, era cusută marca TCBY. Ținea în mână o cutie albă de plastic, cam cât o porție medie de popcorn. Martin a frânat chiar înainte să dea peste ea și a salutat-o bombastic întinzând un braț.

— Trăsura Comandată Biruiește Inima.

— Tare Creativ Băiatul Iar, s-a plâns Martin.

— Tânărul Certăreț Bombăne Inutil, a răspuns Martin.

Sarah a văzut o serie de furtuni izbucnind pe chipul lui Karen și apoi dispărând înainte ca cei doi bărbați să-și ridice privirea de la jocul lor de cuvinte.

— Salut! i-a zis Karen brusc lui Sarah fără să o privească, în timp ce Martin și Liam au ieșit din mașină, iar Martin i-a înmănat cheile lui Karen cu o plecăciune.

Karen i-a întins lui Martin cutia albă de plastic, iar Martin a desfăcut capacul și s-a uitat înăuntru.

— Țsta *nu are cum* să fie iaurt, a zis el.

Cum Karen era la volan, Martin i-a luat locul lui Liam pe locul din dreapta, iar Liam a urcat în spate cu Sarah.

— Cum e apa? a întrebat el.

Genunchii li s-au lovit în spațiul inadecvat și Liam s-a aplecat să studieze împreunarea lor.

— Vorbesc despre noi, i-a zis el lui Sarah, care și-a aplecat capul spre el ca să-l audă.

— Ce spun?

— Nu știu. Nu vorbesc genuncheza.

— De unde știi că nu scot doar niște sunete ca să te păcălească?

— Așa cum fac câinii? Ham, ham, ham, de parcă ar spune ceva? Probabil câinii ne cred destul de proști.

— Eu, de fapt, nu aud genunchii vorbind.

— Sunt pe o frecvență mai înaltă, ca fluierile pentru câini. Poate câinii vorbesc cu genunchii. Dar ei nu *au* genunchi, nu-i așa? Sau au? Uite, Martin! Cine sunt?

Liam a sărit în genunchi pe locul minuscul din spate și a scos limba, lăsând-o să-i atârne prostește din gură în timp ce vântul îi flutura părul de pe față.

— Ham, ham! a strigat el în vânt.

Vârfurile pantofilor lui răsturnați săpau în coapsa lui Sarah; erau niște pantofi uzați, negri, cu șireturi, dintr-o imitație ieftină de piele, pantofi de ratat, dar pe care el îi purta la fel de indiferent ca un băiețel căruia încă îi cumpără mama toate hainele. Se dedicase complet rolului de câine înnebunit de plăcere și lătra, și băloșea, și îl împungea în umăr pe Martin cât de bine putea, dat fiind impedimentul scaunului lui Martin, dincolo de care Martin, răsucindu-se cu fața spre spatele mașinii, se apăra lovind

„botul de câine” al lui Liam cu o revistă făcută sul, pe care o scosese din geantă.

— Câine rău! Câine rău! striga Martin în timp ce Karen conducea în liniște, iar Sarah, așezată în spatele lui Karen, încerca să-i zărească fața în oglinda retrovizoare, dar se vedea numai pe ea.

Expresia ei sumbră a dezgustat-o și s-a forțat să râdă cu o energie nebună la bufoneriile lui Martin și Liam.

Karen a oprit în parcare de la Mama's Big Boy și au intrat înșiruiți, mai întâi Karen, care nu s-a uitat la nimeni și nu a vorbit cu nimeni, apoi Martin și Liam, împingându-se și înghiontindu-se, și la urmă Sarah, către care Martin și Liam făceau grimase și clovnerii. La rândul ei, Sarah se simțea ca o oglindă pentru ei, râzând cu un râs care nu era al ei, deși avea să devină, și-a spus ea. Nu voia să imite înfumurarea rănită a lui Karen, linia aplatizată a gurii ei.

— O masă pentru patru persoane, i-a zis Karen persoanei care i-a întâmpinat cu o piruetă.

— Pe aici, le-a strigat aceasta. O să aveți nevoie de scaune înalte, drăguță? Nici măcar de înălțătoare?

— looo vreau înălțătooooo! a zis Liam.

În separeu, Karen s-a așezat prima. De parcă erau la întrecere, Martin s-a strecurat lângă ea, împingând-o în peretele interior al separeului.

— Mii de scuze! a strigat el. Ești rănită? Trebuie să-ți luăm pulsul - o să fiu blând. *Rece ca gheața*. E vreun doctor aici? Poate un dietetician autorizat? Liam, mototolește șervețelele astea să faci un foc, cred că inima lui Karen nu mai bate...

— Dă-mi *drumul*! a zis Karen râzând, pentru că nici măcar ea nu putea să reziste asaltului înfocat al lui Martin.

Dar cu Karen era altfel decât când Sarah oglindise ilaritatea lui Martin și a lui Liam. Sarah știa că ea copiasse,

În timp ce Karen cumva își revendicase propriul loc. Pentru Karen nu mai conta că era și Sarah acolo.

Sarah a ajuns să stea față în față cu Karen. Liam, lângă Sarah, stătea față în față cu Martin, pătruns de rolul lui de contrast, complotist și bufon al lui Martin.

— Știi că Liam avea un trac mortal? i-a zis Martin lui Karen. Știi că eram nevoit să-i spun să-și aducă pantaloni de schimb în serile în care avea spectacol?

— Îi plăcea să mă vadă jucându-mă de-a costumatul, a zis Liam.

— În caz de *accidente*.

— Vrei să zici ca atunci când ți-ai prins cucul în fermoar, Martin? Nu-ți face griji, Karen, nu a rămas decât cu o deformare minoră.

— Să vezi ce deformare minoră îți dau eu ție!

Nici Sarah, nici Karen nu puteau să concureze cu așa ceva și nici nu fuseseră invitate. Dar Karen nu avea decât să-și îndrepte atenția asupra lui Martin. El îi dăduse rolul de a-l privi, la fel cum lui Liam îi dăduse multiplele lui roluri, iar lui Sarah, rolul de recuzită mută, pe care o folosea pentru a-l certa ocazional pe Liam.

— Biata Sarah s-a plictisit de moarte! a zis Martin. O să se întrebe de ce a venit cu noi în loc să-și vadă de distracția aia obraznică pe care o plănuise.

— Doar o luam pe mama cu mașina, a început să explice Sarah.

— Devotată mamei ei, la fel ca tine, Liam, și totuși *eu* sunt cel care descoperă aceste lucruri în comun. De ce nu stați de vorbă să vă cunoașteți mai bine? Trebuie să fac eu tot?

Simțul umorului sau ceea ce trecea drept așa ceva; o rafală de insulte și aluzii derutante; schimbarea rapidă a subiectului, replicile nepăsătoare și ilogice, reacția comic de extremă. Sarah se crezuse mereu înzestrată cu astfel

de talente. Nu fusese ea o apropiată a domnului Kingsley în pauza de prânz? Dar virtuozitatea conversațională a lui Martin – sau poate energia lui insistentă de a domina situațiile sociale – o depășea complet. A devenit tăcută și chiar proastă în prezența acesteia. A încercat să adopte atitudinea pasivă de spectatoare a lui Karen, care, cel puțin pe moment, părea să aibă mai multă demnitate decât ezitățile ei, dar refuzul lui Karen de a-i întoarce privirea, de a-i recunoaște prezența, de a o primi sub orice formă în tovărășia ei părea să-i zădărnicească efortul de a-i copia comportamentul față de Martin și Liam. De când devenise elevă la CAPA, Sarah avea adesea coșmarul clasic în care trebuia să iasă pe scenă fără să-și știe replicile, sau măcar ce rol avea, sau măcar piesa și, deși situația aceasta nu avea teroarea abjectă a acelor vise, era la fel de paralizantă.

Cu toate acestea, Sarah a vorbit, a râs, a mâncat jumătate de sendviș, chiar a flirtat cu Liam – cel puțin, dacă s-ar fi privit de la o masă alăturată, ar fi părut că face toate aceste lucruri. Ajunseseră la Big Boy pe la cinci și acum era aproape șapte.

— Fir-ar, trebuie să mergem la cumpărături, a zis Martin. Haideți, haideți! Ce le-ai spus oamenilor, Liam? Șapte jumate sau opt?

— Nu știu, a răspuns Liam. Cred că am zis doar după șapte.

— Ești un mare idiot sau poate ești un visător, un visător frumos, iar noi toți suntem visul tău frumos.

— Și atunci de ce semeni așa de mult cu cel mai rău coșmar al meu?

— Ați avut vreodată coșmarul ăla, a încercat Sarah, în care jucați într-o piesă, dar nu ați făcut niciodată repetiții și nici măcar nu știți ce piesă este?

Făcuse chestia pe care o disprețuia cel mai tare, încercase să le imite accentul. Adunându-și puterea de a rosti cuvintele, nici măcar nu își putea folosi propria voce.

— Da! a strigat Liam de parcă tocmai ghicise răspunsul la o ghicitoare ce-i aducea un premiu. Tot timpul, fir-ar al naibii! Țsta e *cel mai rău* coșmar al meu!

— Un alt lucru remarcabil pe care îl aveți în comun. Uite, Sarah, îl scoți la suprafață. Cred că voi doi ar trebui să cumpărați băutura, iar eu și Karen ne ocupăm de gustări, dar să nu stați toată noaptea. Am întârziat deja și nici măcar nu știm dacă am întârziat pentru șapte jumătate sau pentru opt, fiindcă Liam este remarcabil de idiot.

— Unde mergem? I-a întrebat Sarah pe Liam când au rămas singuri, spintecând aerul arctic al supermarketului cu căruciorul zdrăgănit, de parcă erau un cuplu tânăr care împingea un căruț de copil.

Separat de Martin, Liam devenise tăcut, intens de atent la ea și frumos pe măsură; o privea împingând căruciorul de parcă era vrăjit. O clipă, după întrebarea ei, a părut să-i studieze cuvintele pe platoul minții lui, ca și cum nu era sigur cum să le consume.

— La noi, a zis el.

— Adică acasă la domnul Kingsley?

— Da. Acasă la Jim. Și la Tim. Nu trebuie să uit. Tim și Jim, Jim și Tim. Crezi că s-au plăcut pentru că numele lor rimau? Și poartă aceeași măsură la pantaloni.

Liam a chicotit, arătându-și dinții compromiși – de și-ar ține gura închisă.

— Nu știam că dau petrecere.

— Berea asta îți place? Ar trebui să luăm una dintre cutiile astea mari, lui Martin îi plac lucrurile mari, americane...

Sarah a înțeles că urmau să cumpere alcool.

— Ai un act de identitate? Care dovedește că ai peste optsprezece ani?

— Crezi că o să-mi ceară să dovedesc că am peste optsprezece ani?

Liam a chicotit din nou, poate la gândul că cineva l-ar crede minor – totuși, venise aici, cu trupa lui Martin, ca un fel de elev onorific de liceu. Nu credea că seamănă cu unul? Dar nu credea, și-a dat Sarah seama. Sub luminile neiertătoare ale magazinului, pielea lui era ușor uzată, colțurile ochilor, ușor ridate. Sau poate nu fluorescența magazinului, ci absența lui Martin ca termen de comparație era cea care făcea ca vârsta lui Liam să fie brusc vizibilă. Oricum, Liam a zis ca și cum i-ar fi auzit gândurile:

— Nu contează. Plătește Liam și pe el nu-l ia nimeni drept puști.

— Câți ani are?

Sigur că știa că el era mai în vârstă – vârsta vag superioară a profesorului –, dar cât de în vârstă nu putuse niciodată să ghicească. Nu putea să-l asemene, ca vârstă, cu ceilalți adulți din viața ei.

— Câți ani are Martin? Are patruzeci, în pana mea, nu? Labagiu bătrân.

Cuvintele au fost spuse cu afecțiune. Pentru a-și masca surprinderea, Sarah a făcut o întoarcere nesăbuită cu căruciorul în direcția opusă, acum, că era încărcat cu Miller High Life și Bartles & James. Patruzeci de ani însemna mult mai în vârstă decât crezuse ea, deși nu era sigură nici ce crezuse, nici cum se simțea, fiind astfel contrazisă.

La casă, Martin a plătit pentru bere, vin, chipsurile de cartofi și covrigei, în timp ce Sarah, Karen și Liam s-au furișat afară din magazin de parcă nici nu-l cunoșteau. Hohote de râs – ale lui Martin – și o volubilitate neinteligibilă – a casierului – i-au urmărit prin ușile

automate, care s-au închis în spatele lor și s-au deschis din nou pentru Martin, care împingea căruciorul zdrăngănit.

— Toți în țara asta sunt fete? a întrebat el în timp ce împingea căruciorul prin parcare, spre mașina lui Karen. N-am întâlnit în viața mea atât de mulți pe invers. Predau la voi la școală, servesc la mese în restaurantul ăla de burgeri, încasează la magazin...

— E din cauza cartierului, l-a întrerupt Sarah.

Ceva din comentariul lui Martin a provocat un avertisment tăios în propriul răspuns, dar, de îndată ce și l-a auzit, Sarah a ezitat.

— Țsta este cartierul homosexualilor, a clarificat ea și de data asta a părut că-și cere scuze. Adică, nu doar homosexuali - e cartierul artiștilor, dar aici locuiesc o mulțime de homosexuali. Este pe locul patru în topul celor mai mari comunități de homosexuali din țară, a adăugat ea nejustificat, după New York, San Francisco și - nu sunt sigură care e a treia.

— Ai vrea să ți-o tragă Batman pe la spate, Liam. Se pare că Sarah e specializată în sodomitică. De unde știai, Sarah, că chestia asta e *exact pe gustul lui*?

— Vărul meu e homosexual. A locuit aici pe vremuri, a răspuns Sarah, fără să înțeleagă și să fie auzită, fiindcă Liam, care sărise în spatele lui Martin și îi smulsese ochelarii, urla și agita ochelarii în aer, în timp ce Martin se învârtea cu tot cu Liam ca un titirez, dând amplu din brațe pentru a-și scoate în evidență deficiența de vedere.

Fără ajutor, Karen a descărcat conținutul căruciorului în portbagajul Volkswagenului.

— Mămicile voastre știau că școala voastră se află în a patra comunitate de poponari din America? Ai grijă la biciclete, Liam, o să mi le spargi.

— Dar tu știai, Martin? Pun pariu că da. Și mie mi-ai zis că n-o să am nevoie de protecție pentru fund.

Tot drumul până la domnul Kingsley așa au ținut-o, deși nici unul nu putea să strige suficient de tare cât să acopere exploziile bâlbâite ale motorului de Volkswagen. Făcea o larmă ca a invaziei germane pe străzile secretoase, crepusculare, din cartierul domnului Kingsley, lumea bizar de subacvatică în care treceai instantaneu după ce ieșeai din bulevardul țișător de luminat. Era o lume străină, silențioasă, cu peluze nesfârșite căptușite cu umbre pe care globuri de stejari pereni și azalee pluteau ca niște vapoare. Mașina fără amortizor de zgomot a lui Karen gonea prin ea plină de dispreț, iar Sarah îl zărea deja pe domnul Kingsley în picioare, la marginea propriei peluze catifelate, urmărindu-le apropierea cu pumnii în șolduri și cu expresia aceea de care Sarah se temea cel mai tare, de silă lipsită de surprindere. Dar când au dat colțul de după care se vedea casa lui, nu era nici urmă de domnul Kingsley, ci doar câteva mașini familiare parcate. Una era a lui Joelle. Una, a lui David. Karen a parcat în fața mașinii lui David.

Când a coborât de la volan, Karen s-a uitat direct la Sarah pentru prima dată în seara aceea. Nu cu prietenie, ci cu o curiozitate rece. Sarah știa că voia să vadă cum mașina lui David are asupra ei efectul ușor violent pe care îl poate avea o mașină staționată.

— Nu intri? a întrebat-o Karen.

Martin și Liam au scos în grabă băutura și gustările din portbagaj și au dispărut prin lateralul casei, spre pădurea fermecată din curtea din spate a domnului Kingsley, cu terasa, pergola și luminițele ei vrăjite. Sarah a privit înainte, dar tot vedea mașina lui David de parcă ar fi avut ochi în ceafă, vedea fantoma lui David și pe-a ei împreunate ca niște șerpi în interiorul ei întunecat.

— E prietenul tău sau ceva? a întrebat Sarah despre Martin, și ca să-și alunge gândurile, și ca să evite întrebarea lui Karen.

Karen s-a îndepărtat de mașină și a trântit portiera, ceea ce o obligă pe Sarah să împingă în față scaunul șoferului și să-și deschidă singură portiera sau să se cațere prin capota deschisă. Ambele opțiuni ar fi făcut-o să arate ca o proastă neîndemânatică, așa că a rămas în mașină și i-a întors lui Karen privirea neprietenoasă.

— Prieten? a pufnit Karen. Suntem doar amici.

— Cred că mama ta se bucură că ești *amică* cu un tip de patruzeci de ani din Anglia, a zis Sarah, sperând să o șocheze pe Karen cu vârsta înaintată a lui Martin, la fel cum Liam o impresionase pe ea.

Dar Karen a răspuns doar:

— Da. De asta nu mai stăm pe la mine.

Zicând asta, Karen i-a întors spatele și a traversat peluza.

De îndată ce Karen a ieșit din câmpul ei vizual, Sarah s-a cocoțat afară din mașină pe partea dinspre trotuar, ferindu-și privirea de mașina lui David, de parcă ar fi orbit dacă ar fi văzut-o. A stat atât de aproape de capota mașinii lui David, încât ar fi putut să-și așeze palma pe ea. A fost cuprinsă de convingerea amețitoare că David era în mașina lui, doar la un pas distanță, privind-o, și că acesta fusese motivul pentru privirea rece a lui Karen. Pe urmă, Sarah a înțeles că nu doar David stătea în mașină, privind-o, ci David și fata nouă de pe locul din dreapta. Englezoaica Lilly, raporta bârfa înconjurătoare. David și Lilly stăteau în liniște urmărind-o pe Sarah crispată la gândul mașinii lui David, incapabilă măcar să se uite la ea. Sarah s-a răsucit brusc spre ei, cu buzele strânse a dispreț. Mașina era goală. Ca și cum asta ar fi avut de gând de la început, a deschis portiera mașinii lui David și s-a strecurat

Înăuntru. El nu o încuia niciodată; să o încuie ar fi însemnat că îi păsa de ea. Mașina, pe vremuri atât de curată și mirosind a nou, era acum o țintă sordidă a abuzurilor. Scaunul din dreapta șoferului și spațiul pentru picioare erau înțesate cu cărți și gunoaie, sticle goale, pachete goale de țigări, spectrele răsucite ale unor tricouri murdare de bumbac. Scrumiera dădea pe dinafară și răspândea nori de cenușă urât mirositoare în toate direcțiile. Telefonul zăcea strangulat de propriul fir, cu butoanele de aprindere stinse. Până recent, Sarah știa, telefonul funcționase. David se lăudase atât de mult cu el, dând numărul atâtor oameni, încât până și Sarah îl învățase. Toată școala își petrecea timpul sunându-l pe David în mașină. Telefonul părea să fi fost omorât în bătaie, poate lovit de bordul crăpat. Singura dată când Sarah mersese cu mașina lui, interiorul acesteia încă nu fusese marcat de nepăsarea de băiat. Acum, din el se revărsa disperarea unui bărbat matur. Sarah a întins mâna spre mânerul scaunului și l-a lăsat de tot pe spate, cu tot cu ea. Noaptea tăcută a dispărut din vedere și Sarah nu a mai zărit decât pielea cu care era căptușită armura aceasta infectă a băiatului pe care îl iubise.

Cu fața lipită de una dintre scobiturile cusute ale scaunului de piele, și-a împins pumnul în menghina coapselor, mașina vibrând atât de tare de dorința sau de durerea ei, încât mișcările ei ar fi trebuit să fie vizibile din afară.

— Sarah? a strigat-o Liam cu o voce cam prea subțire, pierzându-se în depărtare.

Probabil era undeva lângă intrarea în casă, de unde vedea decapotabila lui Karen cu plafonul coborât și, evident, goală, și mașina lui David, tot aparent goală. Doar nu avea să traverseze peluza ca să se asigure că Sarah nu își zdrobea clitorisul de un pumn strâns până la albire pe

scaunul din dreapta al mașinii fostului ei prieten, cu speranța că va avea genul acela de orgasm în care simți că plăcerea îți este smulsă din rădăcini: o pedeapsă pentru plăcere, precum și un final al ei.

Cu toate acestea, Sarah a înmărmurit, cu inima galopându-i în piept, în cap, în vîntre. Mirosul străduinței ei singuratice s-a răspândit în fuioare prin mașină, ca o secreție nedorită și rușinoasă, picăturile de urină ale fricii sau picăturile de sînge din nas ale misterului.

El nu a mai strigat-o. Un sunet înfundat, poate ușa închizându-se la loc, apoi liniște. Ceasul din mașina lui David arăta 19:42. La 19:48, Sarah a ridicat scaunul în poziția inițială și a ieșit din mașină ca și cum ar fi părăsit locul unei crime.

Ușa de la intrare a casei domnului Kingsley era descuiată. Nici Liam, nici altcineva nu stătea în foaierul domnului Kingsley, cu plăcile sale de teracotă și păpușa bizară de dimensiunea unui om care se presupunea că reprezintă o „sculptură moale” și cu indicatorul său ruginit Mobil, cu un cal înaripat, agățat ostentativ sub propriul reflector. Sarah a urcat repede treptele din față până la primul etaj, cel cu mochetă elegantă, de-a lungul căruia erau înșirate afișe și fotografii; s-a închis în baie, s-a spălat pe mâini și pe față și și-a refăcut dermatograful și rujul. Când a ieșit, Liam stătea în capătul holului cu o atitudine de indecizie. Părea ușor aplecat în față, cu mâinile atârîndu-i în lături, cu încheieturile prea lungi pentru mâneci. Impresia aceasta de infirmitate a trecut când el a zărit-o și, din nou, a arătat atrăgător și tânăr, iar ochii lui spectaculoși au strălucit de carismă.

— Ești misterioasă, nu-i așa?

— Am fost să cumpăr țigări, a mințit ea.

Zâmbetul a rămas pe fața lui Liam, dar acum era acolo de prea mult timp. Juca un rol, și-a dat ea seama, și voia o

instrucțiune, dar nu o primea. Aceasta era trăsătura ciudată care plutea în jurul frumuseții lui, o ceață sau o deviere, când părea că rămâne în urma propriilor acțiuni și că se întreabă cum au fost.

— Nu e imensă casa asta? s-a oferit ea să-l ajute.

Recunoștința lui a părut să-i dea un sens.

— E ditamai castelul, să dea naiba, nu-i așa? Hai să ne ascundem! Îi aud pe ceilalți.

Apucând-o de mână, a tras-o în sus pe treptele abrupte spre mansardă – pe jumătate serios, de parcă viețile lor depindeau de asta, pe jumătate ridicol, de parcă „hai să ne ascundem” era o temă de improvizație pe care tocmai o primiseră. Camera strălucitor de frumoasă de la mansardă, pe care Sarah și-o amintea din seara în care îl descoperise pe Manuel, era acum la fel de murdară ca – ce? I-a luat o clipă să înțeleagă familiaritatea murdăriei. Camera era la fel de murdară ca mașina lui David, pe care tocmai o părăsise. Întinderea impresionantă a podelei lăcuite și farmecul scump al plafonului și lucarnelor joase erau de nerecunoscut din cauza mormanelor împrăștiate de haine murdare urât-mirositoare, a teancurilor alunecoase de ambalaje de mâncare comandată, nenumărați soldați căzuți din armatele lui Miller și Coors⁶. Continuând s-o țină de mână, Liam a tras-o prin mizeria împrăștiată fără mai multe muștrări de conștiință decât o capră care ar traversa pământul pe care s-a născut. Stăteau la fereastră dinspre partea îndepărtată a camerei, alături de unul dintre paturi. Dându-i drumul la mână, Liam a deschis fereastră cu o grijă exagerată, aproape fără zgomot, și și-a făcut o mână pâlnie ca să arate că trag cu urechea. Odată cu aerul umed al serii, în cameră a pătruns și un murmur de voci: discuții și râsete amestecate, înăbușite de distanță și de frunze. Un grup se ascunsese în

⁶ Marcă de bere din Statele Unite.

jungla cosmetizată din curtea din spate a domnului Kingsley. De la înălțimea mansardei, componența grupului, contururile sale, cuvintele individuale erau la fel de imposibil de distins ca frunzele tuturor tufelor și copacilor ce umpleau lejer aerul de dincolo de fereastră, ca o movilă de pene negre. Uitându-se afară, Sarah a văzut din loc în loc străluciri aprinse de la luminițele de exterior. Dispăreau, se aprindeau din nou, dacă din cauza vântului prin copaci sau a mișcărilor oamenilor, nu știa. Apoi, vocea lui David a răsunat până la ea, la fel de clar ca și cum el, și nu Liam, ar fi stat lângă ea. Vocea groasă, sarcastică, a lui David a făcut un soi de glumă și i s-a răspuns cu râsete ameteite de alcool. În clipa în care i-a auzit vocea, pieptul lui Sarah a părut să se umple cu același întuneric înaripat în care privea: o masă zdrobitoare și imponderabilă de durere și dorință. De la distanța aceea, nu descifrase cuvintele rostite de el și, cu toate acestea, i-a luat o secundă să-și dea seama de asta; vocea lui în sine păruse atât de acidă, încât aproape că tresărise la auzul ei.

— Toți sunt afară, a zis Liam. Toată gașca noastră și David.

După o clipă, a adăugat:

— A fost prietenul tău sau doar ne-a mințit?

Sarah avea gura prea uscată să poată vorbi confortabil.

— Nu a fost niciodată prietenul meu.

— Dar îi plăcea de tine?

— Nu știu.

— Sigur că-i plăcea.

Prostește, a răbufnit fără să gândească:

— De ce?

Acum el avea să creadă că ea-i cere complimente, când, de fapt, ea chiar voia să știe *de ce* m-a iubit David – ceea ce era modul laș de a-l întreba pe David *De ce nu mă mai*

iubești? Sigur că Liam, vorbind cu ea, a presupus că și ea vorbea cu el.

— Pentru că ești drăguță, de asta.

A rostit replica frumos și un fior a străbătut-o la suprafață, în timp ce în adâncuri continua să pândească David, întrebarea fără răspuns.

— Încetează! a zis ea crispându-se.

— Ba ești. Atât. De. Drăguță. Știi de cine-mi amintești? a exclamat el de parcă, în sfârșit, găsea răspunsul la o dilemă. *Sade*. O știi?

— Nu semăn cu ea.

— Ba da, a zis Liam desfătându-se cu chipul ei până când a părut că se simte la rîndul lui jenat.

Și-a mutat privirea și, aplecându-se în afară pe geamul deschis, a adus o farfurioară cu mucuri de țigară. După ce s-a pipăit peste tot, a scos un pachet de Drum și foițe și s-a așezat pe pat.

— Vrei un pai?

— Nu vrei să coborâm în curte?

— Cu restul? Nu. Nu.

A lăsat pachetul de Drum și a tras-o de încheietură ca să se așeze și ea lângă el.

— Nu, a șoptit el cu ardoare. Vreau să rămân aici cu tine.

Când și-a îndesat limba în urechea ei, ea a icnit și de repulsie, și de surprindere și și-a răsucit capul ca să-i ia limba în gură, o poziție mai puțin jenantă și chiar mai puțin plăcută. A simțit gustul amar de ceară din propria ureche și s-a împins mai mult în el, cu speranța să-i șteargă gustul. Era o luptă dificilă să răspundă limbii lui, care lovea și se smucea sălbatic; indiferent ce făceau, limba lui și a ei păreau să se înfrunte violent, în scopuri total opuse, fiecare încercând să o înlăture pe cealaltă din cale. Cu un geamăt agonizant, Liam le-a răsucit trunchiurile încolăcite

până când a zdrobit-o de suprafața inegală a saltelei și tot pieptul lui Sarah s-a golit de aer când Liam, chinându-se din greu să-și dea jos jacheta, s-a lăsat cu toată greutatea pe ea. În cele din urmă, și-a aruncat jacheta cu vehemența unui nebun care scăpa din cămașa de forță și, în același timp, ea a tras aer cu un efort atât de disperat de a-și umple la loc plămânii, încât a scos un zgomot ca un chițait sau un țipăt. Când a auzit-o, Liam s-a ridicat deasupra ei sprijinindu-se pe palme și i-a zâmbit sincer în față, interpretându-i țipătul ca pe un semn de excitație.

Și, într-un fel ciudat, era excitată. Toate semnele fizice ale ardorii lui Liam o stânjeneau și o șocau. El dădea din mâini și din picioare; membrele lui excesiv de albe și păroase păreau înfipite în lujerul inexplicabil de ridat al erecției lui, pe care a luat-o în pumn și a părut să o strângă roșie spre ea, pentru că-i trăsese în jos pielea care o acoperea. Sarah nu mai văzuse niciodată, nici nu-și închipuise un penis necircumcis; probabil s-a holbat la el, spre și mai marea lui încântare. Dar aceste ieșiri fizice consternante erau însoțite și de unele verbale, care o făceau să se cutremure de uimire. El vorbea constant, în cea mai mare parte incomprehensibil, însă ce reușea ea să înțeleagă din murmurele lui era absolut murdar. Vocea i se ridica și cobora pe măsură ce trăncănea, ca vocea unui băiat răutăcios și vesel care a găsit un roman pornografic și îl citește cu voce tare. Iar cuvintele pe care le folosea! Cu atât mai murdare cu cât erau eufemisme pe care le-ar putea folosi o mamă afectată în timp ce își șterge bebelușul gras. Îi zicea „cuc” – „O, cucul meu intră! – intră! – atât de moale udă cucul meu e în păsărica ta *moale udă strâmtă moale fierbinte*” – Nimic nu ar fi putut fi mai puțin suav – nu o atingea, mai degrabă trăgea, împungea, lovea, strângea, de parcă trupul ei era un fel de jucărie – și totuși Sarah s-a auzit, cu o notă tot mai înaltă de protest sau o

sirenă de avertizare, „Nuuuuu, nuuu, nuuu”. Și plăcerea oribilă, îngrămădindu-se să iasă din ea ca o floare de carne cu petale mari, musculare, ca niște limbi, cu deschiderea ei enormă, agonizantă, a copleșit-o în așa măsură, încât nici măcar nu i-a mai simțit „cucul” sau vreo altă parte a lui în sau pe lângă ea, de parcă el se micșorase până când ajunsese doar o picătură și fusese absorbit de mare în inundația plăcerii ei nedorite.

Revenindu-și, s-a trezit sufocată sub greutatea cărnii umede. Sutienul ei, tricoul și geaca de blugi îi erau ridicate sub brațe, lăsându-i sânii la vedere; blugii și chiloții erau trași la glezne; genunchii stăteau deschiși; era încă încălțată cu ghetele negre ascuțite. Fundul ei, ud și rece, i se părea lipit de o baltă de mazăge. Peste umărul lui Liam, a văzut ușa camerei care nici măcar nu era închisă și l-a împins cu așa o forță, încât Liam a căzut de pe marginea patului pe resturile de gunoarie.

— Nu ți-a plăcut? a exclamat el.

— Ușa e *deschisă*!

Ah, nu era nemulțumită, doar fermecător de timidă!

Agreabil, a alergat până în capătul opus al camerei ca să închidă ușa, chiar dacă abia mai conta acum – și fereastra, prin care cu doar câteva minute înainte auzise vocea lui David, era încă deschisă. Ce auzise noaptea despre ea, s-a întrebat în timp ce trăgea frenetic de haine, ca să și le așeze la loc, evitând eforturile lui slabe de a o încolăci din nou, săruturile lui pline de salivă și laudele.

— Doamne, ești *atât* de drăguță! s-a minunat el iar și iar, ca un prost de-a binelea.

Ea și-a dorit ca el să se îmbrace odată, să-și acopere pieptul palid, subțire, și sfârcurile roz aprins. Însă el părea să se simtă foarte confortabil, șezând cu picioarele încrucișate pe teancul de hârtii murdare, cu penisul epuizat căzut între picioare ca un vierme rănit.

— Nu crezi că ar trebui să coborâm? I-a implorat ea.

— Dacă vrei ceva de băut, pot să trag o fugă și să ne aduc niște beri.

— Doar că - dacă urcă cineva?

Că ușa fusese deschisă - umilirea de neconceput a expunerii părea tot mai la limită evitată, privind în urmă, de parcă, dacă trăgeau destul de timp, trecutul putea fi rescris și scena îngrozitoare putea totuși să aibă loc. Cât de des avea să mai facă asta? Să și-o tragă cu cineva în public? Măcar de s-ar îmbrăca și el odată!

— Dar Jim nu e *aici*. Credeai că e *aici*? E la operă, cu Tim. O să fie plecați câteva ore.

— El și Tim nu sunt acasă?

— Nu! a râs Liam.

— Dar ei știu că noi suntem aici?

— Suntem musafirii lor! Avem voie să fim aici.

În sfârșit, își trăgea hainele pe el, făcându-se atrăgător la loc, pe măsură ce-și acoperea carnea. Cu cămașa pe jumătate îmbrăcată, a tras-o spre el și, încă o dată, și-a împins limba ascuțită și lacomă pe gâtul ei.

— Știai că am fost nebun după tine? a întrebat el răgușit. M-am masturbat zi și noapte cu gândul la tine. Aproape că l-am scos din minți pe bietul Martin.

— O, Doamne!

A râs fals și s-a răsucit din îmbrățișarea lui. El a încercat să-i tragă mâna în pantalonii lui abia încheiați, dar, făcând pe cocheta, ea a scăpat și a fugit pe ușă și în jos pe trepte până la etajul unu. Un murmur de voci și muzică a răzbătut până la ea din capătul opus al casei. În timp ce se îndrepta spre sursa acestuia, Liam a prins-o din urmă, cu privirea aceea de devotament la care ea tânjea din partea lui David.

— Te ador, i-a șoptit Liam când au intrat, purtând cu ei un miros înțepător, ciufuliți și evidenți, în bucătărie.

Acolo erau Joelle, Theodosia, Lilly, Rafe și încă o mână de elevi populari de-a noua, pe care Sarah nu-i văzuse vreodată cu Joelle, și împărțeau cu toții un *joint*. Joelle s-a uitat la Sarah de parcă era pe puntea unui vas care se îndepărta de docuri spre un orizont glorios vag; iar Sarah s-a văzut pe sine, în privirea neabătută a lui Joelle, abandonată pe docuri, micșorându-se până când ajungea cât un punct și dispărând.

— Ce-avem noi aici? i-a zis Rafe lui Liam. Unde-ai fost maestre Candide? Ți-ai făcut lecțiile?

— Am aranjat casetele porno în ordine alfabetică. Sunt incredibil de multe.

— Vai, Doamne! a zis Rafe, scoțând brusc fumul pe gură. Ați aflat de porno? Nu se mai termină. Martin ne-a zis că el credea că a pus 8½ de Fellini și, când colo, a dat peste niște domni care-și băgau reciproc pumnii în fund.

— Nuuuuu! au strigat popularii de-a noua, acoperindu-și fețele, gurile sau urechile.

— Martin e un mare mincinos, știa exact ce casetă a pus, a zis Lilly stârnind râsete.

— Mi-am auzit cumva onorabilul nume? a zis Martin apărând în pragul dinspre curte, cu părul murdar chiar mai ciufulit decât al lui Liam. V-a fost dor de mine, dragilor?

— Ziceam numai ce pervers ești.

— Ei, ia fiți cuminți! Și scoateți drăcia aia de *joint* afară.

Karen nu era cu Martin, iar Sarah nu o vedea nicăieri. Discret, Sarah a încercat să străpungă întunericul, căutându-i pe Karen sau David când a ieșit afară în curte. Avea palma udă și rece de la sticla de bere pe care o ținea în mână. Se simțea încurcată de palma lui Liam, care părea lipită de partea de jos a spatelui ei. Tânjea să se elibereze de atingerea lui și, în același timp, simțea o nesfârșită recunoștință pentru obstacolul pe care îl puneă, ca un scut, între ea și Joelle, între ea și perspectiva de a se

întâlni cu David. Nici nu s-a gândit bine la asta că s-a temut ca nu cumva Liam să se răzgândească și, de frică, l-a apucat de mână și, la rândul lui, l-a simțit strângându-i mâna recunoscător. Pe urmă, au fumat în foișor cu Simon și Erin O'Leary, care se agățau unul de celălalt cu disperarea uimită a iubiților, atât de copleșiți de dorință, încât nici măcar nu pot face primul pas spre a o rezolva; ar fi putut să intre în casă și să și-o tragă în oricare dintre cele câteva camere neocupate, la fel cum tocmai făcuse Sarah, fără să vrea, dar ei nu vedeau simplitatea acestei soluții. Îmbrățișarea lor le albea încheieturile degetelor. În foișor mai erau și Colin și Cora, Cora care fusese cazată la Pammie și renunțase la ea și se mutase la Karen. Sarah a vrut să o întrebe pe Cora unde este Karen, dar Colin și Cora, spre deosebire de Simon și Erin, se sărutau, frecau și pipăiau, fără să le pese că au public. Și Rafe era acolo, persiflându-se murdar cu Liam, cu un braț agățat pe după Katrina de la Dans. Fiecare dintre englezii veniți în vizită se cuplase la scurt timp după sosire, nici unul dintre aceste cupluri nu era vreo noutate, fusese chiar timp pentru despărțiri și trădări – numai adulții, Liam și Martin, rămăseseră în afara dansului, amuzați de el, scutiți; „futălăi mici în călduri”, așa le zisese Martin. Dar acum, Liam o alesese pe Sarah – ea simțea această informație emanând prin beznă, modificându-i statutul, deși, în ce fel, încă nu-și dădea seama. Iar Martin? „Suntem doar amici”, zâmbise Karen disprețuitor. Sarah și-a adus aminte cum stătuse în același foișor cu Julietta, Pammie și Greg Veltin, toți trei uniți într-un cerc al bucuriei, în care Sarah nu a putut să se înlănțuie, deși ei își întinseseră brațele spre ea. Dragostea lor ea o respinsese din reflex, din cauza simplității ei, a erupției ei directe, netălmăcite, din inimă, sau din măruntaie, sau de oriunde vin astfel de sentimente. Sarah nu mai avea astfel de sentimente. Iat-o

acum în brațele ca de caracatiță ale unui bărbat a cărui putere de atracție trebuia să și-o impună ca să o observe și pentru care nu simțea nimic decât, acum, o responsabilitate incomodă, așa cum îi lăsa dăre de salivă și îi gemea dorința nestăvilită în ureche.

Rafe și Katrina, Simon și Erin și Cora și Colin nu se mai deranjau să se tachineze sau să fumeze, ci doar se străduiau, cu gurile și limbile, să se înghită reciproc și își apropiau vintrele și își loveau brațele de pereții de neclintit ai foișorului. Când Sarah a tresărit la sărutul lui Liam, el a alunecat în mod plăcut spre gâtul ei, unde s-a hrănit ca un câine înfometat și știrb. În afară de umezeală și, prin urmare, frig, corpul lui Sarah nu înregistra alte senzații. Fixând întinericul de dincolo de foișor, în timp ce Liam scheuna și îi sugea tendoanele de pe gât, a zărit profilul lui David trecând, îndepărtându-se, de parcă, deși între ei erau doar câțiva metri de aer, nu mai făceau parte din aceeași lume. Încă de când ajunsese, își forțase puterea intuiției să stabilească un soi de contact cu David, iar acum el trecea atât de aproape de ea, încât ar fi putut să întindă mâna și să-l atingă. A deschis gura, dar nu a ieșit nici un sunet. Cu toate acestea, David s-a întors și privirea lui a căzut asupra lui Sarah, așezată pe podeaua foișorului, cu gura lui Liam ca o ventuză pe gâtul ei, cu mâna lui Liam frământându-i sânul insensibil. Privirea lui David a trecut nemiloasă peste ea și pe urmă el a dispărut înspre casă. Sarah s-a smuls din îmbrățișare și s-a ridicat în picioare.

— Trebuie să mă duc la baie, a zis ea și a fugit.

În casă, blaturile din bucătărie erau pline de sticle și pungi, sistemul audio fusese lăsat să cârâie între două posturi de radio, straturi de fum atârnavă în aer, dezintegrându-se lent unde fuseseră depuse de persoane necunoscute care trecuseră pe acolo. Toate camerele în care a căutat Sarah erau goale. Cu toate acestea, era

sigură că era cineva în casă. Corpul îi revenise la viață, emoția se revărsa din ea ca un val care atingea toate suprafețele și ridica și cea mai mică dovadă, făcând-o să plutească la lumină. Înaintând pe holul de la parter până în capăt, Sarah și-a lipit palma de o ușă ușor întredeschisă, a împins-o și acolo i-a găsit pe Martin și David, cocoșați sub contorsiuni mute de râs. Fețele lor încrețite erau roșii. La intrarea ei, s-au îndreptat cu efort și au tras aer adânc.

— O, Doamne, a zis David, ia chestia aia de lângă mine.

Camera în care îi găsisese era un dormitor imens și slab luminat, în care se afla un pat mare acoperit somptuos cu satin violet atât de închis, încât părea aproape negru. Patul părea că iese din perete ca o limbă și pe el erau îngrămădite perne de toate mărimile, dar toate făcute din același satin violet închis, ca o recoltă de vinete. Lumina de la cele două veioze enorme de sub jaluzelele dungate abia dacă era mai puternică decât o lumânare. Partea îndepărtată a camerei dispărea în draperie.

— Ia uite cine a venit! Prinde! a zis Martin și, când a întins brațele spre el, într-o supunere prostească, în mâini i-a aterizat un obiect.

David i l-a smuls rapid.

— Doamne! N-o pune să-l atingă!

— Sunt sigur că este foarte curat. Sunt sigură că le fierb după fiecare utilizare.

Scuturându-se de râs, Martin s-a aruncat pe pat și a început să scotocească printr-un sertar din noptieră.

— Poate Sarah preferă altă culoare? Puțin mai lung sau mai gras? Mai ascuțit?

— Ce e? I-a întrebat pe David în timp ce Martin îi arunca lui David încă unul din obiecte.

— Ești bolnav, în pana mea!

David încerca să-i vorbească de sus lui Martin, dar însăși dorința de a-i vorbi de sus lui Martin era o garanție că nu

putea. La Sarah nu voia să se uite, nu voia nici să atingă chestia aia, orice ar fi fost, dar se ferea de ea ca un băiețel sperios, așa că Sarah, enervată, a înșfăcat-o de pe covor.

— *Pe bune*, lasă aia din mână! i-a strigat David.

— O, ce rușine! a zis Liam, privind de după cadrul ușii. Martin și-a băgat iar nasul în cutia cu jucării.

— Vrei să știi ce e? a întrebat-o Martin, brusc serios. Vai, David, nu-i nevoie să sari la arme, ești în siguranță cu mine. Chiar ți-a plăcut de el?

Întrebarea era pentru Sarah, fiindcă David fugise din cameră, îl pierduse din nou.

— Aș vrea să știu care e secretul lui. Probabil emite ceva substanțe chimice. Lilly e nebună după el, zice că nu se mai întoarce în Anglia, rămâne aici să și-o tragă cu David tot restul vieții. Dar tu, dragă Sarah, ești mult prea matură pentru Liam, ca să nu mai zic de un labagiu cu caș la gură cum e David. Vino să stai lângă mine. Și tu, Liam. Veniți aici, copii.

Ca în transă, Sarah s-a așezat lângă el pe patul de culoarea vinetelor, nevăzând altceva decât pe David și Lilly, mâinile lui David cu degete boante și fața ascuțită, pământie, a lui Lilly și gura ei îndârjită și dornică. Liam a sărit pe pat și a tras-o în poala lui, așa că picioarele lui Sarah atârnavă deasupra podelei.

— Mă simt ca Prospero care îi binecuvântează pe Miranda și Ferdinand, a zis Martin scotocind în sertar. Ia dă-mi-l pe ăla, Sarah. Dă-l încoace.

— Mai întâi zi-mi ce e, a spus Sarah, răsucindu-l ca Martin să nu ajungă la el.

— Obrăznicătură ce ești! a zis Martin.

Cât de capabilă era deodată să facă asta - să interpreteze un rol complet, în timp ce își ascundea complet eul real, care nu-i făcea nici un bine. Nerușinată și agilă, l-a ademenit pe Martin, a aruncat și a prins chestia

din cauciuc milimetric față de mâna lui Martin, a simțit sub fund erecția insistentă a lui Liam, care o strângea și mai tare în poală. Și în tot acest timp, ea era de fapt cu David, cu eforturile lui stângace deasupra lui Lilly, pe care le făcea ca să scape de ea, de Sarah, și care nu aveau să-i reușească. Indiferentă la bărbații stupizi pentru care juca un rol, indiferentă la împunsătura din fundul ei, indiferentă la chestia care îi căzuse în mână, indiferentă la cameră, ea se concentra asupra lui David. Nu o să meargă, i-a spus ea calm.

— Sarah, s-a auzit vocea domnului Kingsley în camera în care se lăsase brusc liniștea. Te rog să-mi dai aia și să pleci acasă.

Liam s-a ridicat de sub ea, iar Sarah a alunecat din poala lui pe propriile picioare. Domnul Kingsley stătea în fața ei, cu mâna întinsă, și ea a așezat obiectul în palma acestuia, uitându-se în ochii lui și, în același timp, dincolo de umărul lui, în ochii soțului său, Tim, care rămăsese în prag, ca o umbră a domnului Kingsley.

— Norocoșilor! Cred că a fost cel mai scurt *Das Rheingold* din istorie, a zbierat Martin de parcă doar prin volum putea să-i transporte afară din cameră.

— Tim nu s-a simțit bine, a zis domnul Kingsley, aruncându-i lui Sarah o privire care parcă îi vorbea direct.

Dintre toți, tu ar fi trebuit să știi mai bine.

— Am avut o mică neînțelegere, a urlat Martin iar.

Nu era vorba de neatenție, a înțeles Sarah, ci de respingerea ostilă a circumstanțelor. În afară de vocea lui Martin, în casă nu se mai auzea absolut nici un sunet. Până și pârlitul radioului cu frecvența greșită încetase cu ceva timp în urmă.

— Ai mei au venit să mă caute, a strigat Martin, după care prietenii lor au venit să-i caute pe ei. Au devenit de nedespărțit cu toții.

— Sarah, a repetat domnul Kingsley, te rog să te duci acasă.

Când ea a ieșit în grabă din cameră, Tim a prins-o de mână.

— Ai cu ce să pleci, drăguță? a șoptit el.

— Da, a răspuns ea sau poate a încuviințat din cap sau poate nu a zis nimic; și-a smuls mâna din a lui și a alergat pe hol și afară pe ușă.

Toate mașinile dispăruseră de lângă trotuar. Toate urmele petrecerii dispăruseră ca în spatele unui fermoar, lăsând numai respirația ei sonoră și zgomotul cizmelor ei alergând pe stradă. Cel mai mult se temea că Mercedesul domnului Kingsley va trage lângă ea și el îi va arunca privirea aceea scârbită, dar nesurprinsă, însă probabil că și-o și dorea, așa de însuflețit o urmărea viziunea. Nimeni, nici domnul Kingsley, nici Martin, nici Liam, nici Karen, nici David, nici altcineva al cărui corp era, așa cum părea că ar trebui să fie mereu corpurile, încastrat într-o mașină nu a apărut din întuneric să cuprindă corpul aparent gol, sigur pierdut, ca niciodată vulnerabil al lui Sarah în îmbrățișarea corespunzătoare și viteza obișnuită de deplasare a unei mașini. Sarah a alergat, așa cum nu mai alergase niciodată, pe străzi nepotrivite pentru pietoni, străzi fără trotuare și unde indicatoarele erau la distanță mare sau lipseau cu desăvârșire. Cartierul domnului Kingsley era un labirint sinuos și ea s-a pierdut aproape de îndată ce nu i-a mai văzut casa. În curând, a fost prea obosită și prea conștientă de sunetul pe care îl făceau ghetetele ei pentru a continua să alerge, dar pasul îi era ușor și speriat. În orașul acesta, numai cei foarte săraci și infractorii care făcuseră vreun soi de greșală în timpul comiterii vreunei infracțiuni mergeau pe jos. Sarah s-a gândit cu dor și furie la mașinuța ponosită a mamei ei, atât de intim de familiară. Ar fi făcut orice ca să aibă propria mașină. S-ar fi

prostituat, sau ar fi jefuit, sau ar fi omorât dacă asta ar fi însemnat să aibă propria mașină. De când o luase de la capăt cu economisirea salariului de la patiserie, nu cumpărase absolut nimic și, dacă ajungea la o mie două sute de dolari, era sigură că putea alege o mașină bună; citea *Auto Trader* în fiecare săptămână cu o atenție obsesivă. De mult își ordonase visurile: Broscuță Volkswagen, MG, Alfa Romeo, în orice caz, ceva decapotabil. Întotdeauna se găseau decapotabile mici, frumoase, străine, de vânzare pentru aproximativ o mie două sute de dolari în *Auto Trader*, „pentru că mașinuțele astea sunt greu de întreținut, sunt inutile”, zisese mama rănită și cinică a lui Sarah, care, în ciuda experienței ei superioare de viață, nu știa nimic despre cum să trăiască.

Și atunci, brusc, Sarah s-a trezit înapoi pe bulevardul larg, zgomotos, puternic luminat și a văzut firma Mama's Big Boy strălucind în depărtare. Era o distanță pe care o mașină putea să o parcurgă într-o clipită, dar lui Sarah, în pas vioi, i s-a părut că i-a luat vreo zece minute. A mers pe la marginea parcarilor, nu pe porțiunile de iarbă de la marginea trotuarului, ca să arate ca cineva care se îndreaptă spre mașină, nu ca cineva care merge pe stradă, dar chiar și așa câteva mașini au claxonat-o când au trecut pe lângă ea, ca și cum ar fi vopsit-o cu o dungă de zgomot. O avertizau, sau râdeau de ea? Nu știa, dar a încercat să meargă și mai repede, cât de repede putea fără să pară că aleargă. În holul de la intrarea în Mama's Big Boy, și-a vărsat portofelul cu monede pe toată podeaua încercând să găsească fise pentru telefon. Degetele ei inutile, ca niște hot dogi lipiți de mâini. Când, în sfârșit, a reușit să sune la telefonul din mașina lui David, s-a temut că sunetul apelului se va opri. David era cu siguranță parcat undeva, cu englezoaica Lilly frecându-se de poala lui, cu cortina ei de păr blond lovindu-i pe amândoi în față, cu

genunchiul ei stâng ca un piston neuns scârțâind pe marginea scaunului lui David și, cu fiecare scârțâit, aproape dărâmând telefonul din suport. În orice clipă, futaiul laborios din partea din față a mașinii lui avea să răspundă fără să vrea la telefon, iar atunci Sarah avea să audă ceea ce deja vedea și auzea mult prea clar – în schimb, a auzit un mesaj standard, pe care se pare că David nu se sinchisise să-l personalizeze. A închis. Nu era nici măcar unsprezece. La Mama's Big Boy se apropia ora cea mai aglomerată, când oamenii care fuseseră deja undeva și oamenii care încă mergeau undeva se întâlneau. Nu era nici o masă liberă, așa că s-a așezat la tejghea, uitându-se la meniurile laminate uriașe.

— Iar tu? a întrebat-o chelnerul care o servise și cu trei ore înainte, când a trecut pe lângă ea cu cafea ținută la distanță în ambele mâini.

Din fericire, nu servea el la tejghea, nu mai avea să i se adreseze, să o întrebe: „Unde sunt băieții ăia cu accent?” Avea bani numai pentru o porție de cartofi prăjiți și o cafea și, când i-a sosit comanda, gusturile contrastante, cel de cartofi grași și fazi și cel înțepător, i-au umplut în egală măsură gura cu saliva avertizoare dinainte de a vomita. Nu putea să stea pe scaun la tejghea mai mult de o oră, aveau o regulă împotriva pierderii de vreme pe acolo, dar era posibil nici să nu reziste așa de mult. La un moment dat, mai târziu, s-a dus la baie să se clătească și să-și privească fața de nerecunoscut, iar când s-a întors, cartofii și cafeaua de care nu se atinsese dispăruseră și pe scaunul ei stătea altcineva, care studia meniul. Când a surprins privirea chelnerului, el a dat din mână nepăsător și i-a întors spatele.

Aproape de miezul nopții, cu siguranță voia ca David să răspundă, nu-i păsa dacă o avea pe Lilly în poală, dar nici de data aceasta nu a răspuns. Poate că acum dormea.

Poate că acum toată lumea dormea. Mama ei, în patul ei singuratic; mașina mamei ei, care Sarah încă simțea că ar putea să apară – încerca să îi transmită telepatic să vină la ea, ca un animal loial –, în garajul ei. Tim al domnului Kingsley, care nu se simțise bine la operă, dormea, iar Liam, a cărui invazie încă o simțea ca pe o durere surdă și umedă între picioare, dormea. Domnul Kingsley și Martin – ei unde erau? Lăsaseră liniștea și disprețul să se instaleze între ei și se retrăseseră în capete opuse ale casei? Și unde era Karen? Până în momentul acela, lui Sarah nici nu-i trecuse prin cap că, la urma urmei, ar putea fi nevoită să-și petreacă noaptea la Karen. Se așteptase ca Martin și Liam, a căror idee fusese să o deturneze, să-și asume răspunderea pentru impuls ca și cum nu ar fi fost deloc un impuls, ci un plan rațional – de parcă, așa cum CAPA găzduia trupa, Martin și Liam aveau s-o găzduiască pe ea, să o păzească și să-i facă rost de o cameră – într-un hotel? – și să-i cumpere micul dejun și s-o aducă la timp la școală dimineață. Se așteptase la asta pentru că ei erau adulți. Totuși, se dusesse cu ei pentru că nu se comportau ca niște adulți, așa că nu înțelegea acum dacă ei o părăsiseră sau dacă fusese ea proastă să se aștepte la altceva.

Erau cinci Wurtzel în cartea de telefoane, dar numai unul într-o zonă familiară. Sarah a format numărul și, în ciuda orei târzii, a răspuns o voce târăgănată, de fumătoare, care nu suna surprinsă neplăcut.

— Karen?

— Sunt Elli. Karen cred că a adormit deja. Pot să-i transmit un mesaj.

Sarah nu era pregătită pentru asta. A șovăit, s-a scuzat, a reușit să nu plângă, și totuși nu a închis telefonul vocii nesurprinse.

— Sarah, a spus vocea lui Elli Wurtzel după ce Sarah îi mărturisise gătită unde se afla și în ce situație. Vreau să

rămâi la telefon până când vine un taxi. O să fie un taxi portocaliu cu albastru, pe care scrie Metro Cab. S-ar putea să dureze puțin, dar o să vină sigur. Să nu-mi dispari, altfel va trebui să o sun pe mama ta și poliția. Bine? Înțelegi?

— Da, a răspuns Sarah.

— Ești beată, draga mea?

— Nu.

— Drogată?

— Nu.

— Nu-i nimic dacă ești, vreau numai să fiu sigură că nu o să pleci de acolo înainte să ajungă taxiul.

— Nu plec.

— Să aștepți înăuntru, draga mea. Nu sta afară în parcare de una singură.

În privința aceasta, Sarah nu era de acord. A așteptat afară, în parcare, departe de ochii chelnerilor care, simțea ea, o urmăreau și vorbeau despre ea. Aproape de ora unu dimineața, în parcare a intrat o mașină portocaliu cu albastru, pe care scria Metro Cab, condusă de un bărbat cu barbă și păr lunguț șaten, care a întrebat „Sarah?”, apoi i-a făcut semn să urce. I-a căutat privirea în oglinda retrovizoare.

— Bună! Eu sunt Richard. Nu pun ceasul, pentru că Elli o să mă plătească direct. E o prietenă.

— Bine, a răspuns Sarah.

Nu mai mersese niciodată cu taxiul. Nici măcar nu-și dăduse seama că orașul ei avea taxiuri. În copilărie, urmărise o emisiune TV despre taximetriștii din New York. Ceasul avea legătură cu felul în care plăteai.

Au mers înapoi pe bulevard, toată iarba aceea moartă, sticla zdrobită, gunoiul împrăștiat, asfaltul crăpat, o varietate granulară inepuizabil de vie pe care Sarah pășise epuizată într-o clipă. Taxiul a intrat pe autostradă și a suierat în noapte, coborând cu două ieșiri înainte de

cartierul lui Sarah, înspre vest, printre case în stil fermă, fără etaj, ușor dărăpănate, așa cum erau peste tot în oraș cu excepția cartierelor bogate, ca al lui David și al domnului Kingsley, sau a cartierelor sărace, ca al lui Sarah și al mamei ei, sau a cartierelor în care trăiau oameni și mai săraci decât Sarah și mama ei; din ce știa Sarah, toți ceilalți aveau astfel de case. Chiar și Sarah și mama ei locuiseră odată într-o casă exact ca aceasta, când părinții lui Sarah erau încă împreună. Richard a intrat pe aleea unei case întunecate, pe treptele căreia stătea o femeie minionă cu păr lung, șaten, îmbrăcată într-un halat de baie dantelat, fumând o țigară. La vederea mașinii, femeia s-a ridicat repede și i-a ieșit în întâmpinare.

— Mersi, i-a zis lui Richard, aplecându-se cu un cot pe geamul deschis al șoferului, de parcă era miezul zilei. Îți rămân datoare.

— Îți trimit factura, l-a auzit Sarah pe Richard, după care au râs amândoi.

Sarah a coborât din mașină pe partea opusă lui Elli și mașina s-a îndepărtat.

În casă, aerul părea făcut din somn. Totul era cald, stătut, umed. Sarah auzea răsuflările grele ale adormiților; urmând-o pe Elli printr-o cameră de zi cu covor pufos, luminată slab de strălucirea ceasului digital al unui aparat video, Sarah a văzut că unul dintre cei adormiți, căzut cu fața în jos pe o canapea, cu un picior întins și un braț atârându-i pe podea, era Liam.

— Aici sunt, a șoptit Elli, întorcându-se unde Sarah rămăsese ținută și luând-o de mână de parcă se pierduse pe întuneric.

Au lăsat în urmă crepusculul camerei de zi, au trecut prin întunericul aproape complet al holului cu multe uși închise și au intrat pe ultima, de sub care strălucea un fir de lumină aurie.

— Avem casa plină în noaptea asta, a zis Elli după ce a închis ușa în spatele lor.

Tărăgănarea ei era răgușită și amuzată, de parcă nici o circumstanță nu putea să o tulbure. Au rămas amândouă în picioare în dormitorul ei înțesat de lucruri, haine, și ursuleți, și perne stivuite într-o asemenea cantitate, încât mobila de dedesubt abia se mai vedea. O veioză cu un șal cu ciucuri prins de abajur arunca o lumină difuză pe pozele înrămate cu o Karen mult mai mică, cu obraji rotunzi, și un băiețel rotofei a cărui față semăna cu a lui Karen. Păpuși, fleacuri și cărți erau îngrămădite pe rafturile mult prea încărcate: *Zodiile, Totul despre tarot, Rețete pentru o sănătate alimentară*.

— Asta ar trebui să-ți vină, a zis Elli trăgând cu efort o pijama dintr-un sertar prea plin pentru a se deschide cum trebuie.

După ce pijamaua a fost scoasă, Sarah a văzut că avea volănașe și ciucurași ca niște bile colorate.

— Am luat-o pentru Karen, dar nici nu vrea să audă de ea, iar pentru mine e prea mare. Eu port treizeci și șase. Of, draga mea! Ce s-a întâmplat? E vorba despre un băiat? Ești *atât* de drăguță! Karen nu te pomenește niciodată; înțeleg de ce. Du-te la duș acum. Vezi că ai gel de duș acolo.

Strângând în mână pijamaua cu ciucurași, Sarah s-a închis în baia minusculă, o pădure cu lumânări, pudre și creme, în care toaleta, chiuveta și cada crescuseră accidental, ca niște ciuperci, prin vegetația florală parfumată. Așezându-se pe toaletă, a deschis dușul și a lăsat zgomotul lui să-i ascundă hohotele. Dragostea era un fel de eroare chimică. Sub duș, a potrivit treptat apa de la foarte caldă la foarte fierbinte până când a avut senzația că îi arde pielea și l-a simțit pe microscopicul Liam – unde își frecase greoi pieptul de al ei, lăsând dâre de

transpirație caldă, unde își lăsase scuipatul strecurându-și limba în canalele urechii și de-a lungul gâtului ei, unde o mânjise cu unsoarea degetelor lui și o umpluse cu ceea ce ea spera să uite că el numea „caimac”, un alt eufemism care sugera putoarea bolnăvicioasă, cearșafurile nespălate, petele ascunse și rușinea – curățat și clătit de pe ea, ca organisme mici și păroase dintr-o reclamă la un detergent, absorbite în scurgere în ciuda protestelor lor. Fiecare particică din corpul ei tânjea după anihilarea apei calde și a săpunului. A găsit gelul de duș, dar nu voia să folosească buretele creț de pe el, care evident era des folosit de Elli și părea prea personal, așa că, până la urmă, și-a turnat gelul de duș în căușul palmei și a încercat să și-l întindă cât mai bine pe ea. Și-a spălat părul de două ori, râcâind tare scalpul. Pe urmă, i s-a părut că poate a stat în baie prea mult. Când s-a strecurat înapoi în cameră, Elli stătea ghemuită pe pat, cu o tavă lângă ea, pe care îngrămădise câteva borcănase. A afișat un zâmbet vesel și frumos, pe care Sarah s-a trezit că i-l întoarce. Avea o aluniță mică pe obraz. Părea machiată complet, chiar dacă era așa de târziu.

— *Așa!* a zis ea veselă. Arăți mult mai bine.

Elli a bătut ușor cu palma pe saltea și a mutat tava ca să-i facă loc. Lui Sarah nu-i venea să creadă că Elli era mamă, cu atât mai puțin mama lui Karen. Cu grijă, a urcat în pat, dorindu-și ca pijamaua să fie mai lungă. Acasă, dormea într-un tricou pe care scria 97Rock, care îi ajungea până la genunchi.

— Îmi dau seama că ai inima rănită, a spus Elli.

Sarah a început să râdă și, în schimb, s-a trezit plângând. Și-a acoperit ochii cu o mână și a simțit un șervețel împins în cealaltă mână.

— Să nu-ți fie jenă, draga mea. Ai noroc dacă ai inima rănită. Asta înseamnă că ai fost cu adevărat îndrăgostită.

Tare aş vrea să-ţi citesc în cărţile de Tarot, dar cred că ar trebui să dormi, de îndată ce-ţi iei vitaminele. Iei vitamine?

— Ă, nu. Nu cred.

— Ar trebui. Corpurile noastre au nevoie de aşa ceva. Şi corpul tău are şi mai mare nevoie, din cauza stresului şi a durerii. Trebuie să-ţi ajuţi corpul să-şi revină. În mare parte, durerea pe care o simţi este *fizică*. ăsta e un lucru foarte important. O să-ţi facem amestecul de vitamine şi mâine, după ce îşi fac efectul, o să vorbim despre cum te simţi şi, dacă e nevoie, o să-l modific. Pe urmă o să-ţi pregătesc destule pentru o săptămână şi o să-ţi scriu o listă şi o să poţi să-ţi le cumperi singură.

În timp ce vorbea, Elli deschidea borcan după borcan, le scutura ca să scoată capsule şi tablete de toate mărimile şi culorile, din care se ridica un miros neliniştitor de chestii moarte şi uscate. Mirosul i-a amintit lui Sarah de peşterile acelea pline de murdărie, de sub o cupolă formată din rădăcini de copaci, în care părea adesea să se întâmple ceva, fie magic, fie sinistru, în poveştile pe care le citea în copilărie. Elli crease un caleidoscop de culori spălăcite pe tavă, care părea la fel de uşor de înghiţit ca un morman de pietriş.

— Stai dreaptă, a zis ea dându-i lui Sarah un pahar cu apă. Relaxează-ţi complet gâtul. Aşa o să se ducă mai uşor.

A fost un proces lung şi greţos să înghiţă tot. Unele capsule conţineau o pudră aurie, bej sau verde măslinie, unele tablete aveau gust de mucegai sau de sare şi îi absorbeau umiditatea din gură de parcă ronţaia cretă. Ierburi, minerale, spori esenţiali şi elemente ale pământului. Mecanic, Sarah şi-a udat gura, a pus o pastilă de pe tavă în partea din spate a limbii, şi-a relaxat muşchii gâtului şi a înghiţit, în tot acest timp Elli vorbind cu vocea ei muzicală, neobosită.

— Eu îi spun mereu lui Karen cum fetele și băieții, femeile și bărbații se maturizează într-un ritm atât de diferit – este dovedit științific că o fată de șaisprezece ani, ca tine, și un băiat de șaisprezece ani pot părea fizic de aceeași vârstă, dar *din punct de vedere chimic* – și nu uita că emoțiile și gândurile noastre sunt alcătuite din substanțe chimice – fata aceea de șaisprezece ani și băiatul acela de șaisprezece ani sunt la niveluri complet diferite. Din punct de vedere emoțional, intelectual, fata este cu câțiva ani înaintea băiatului. Aia care arată gelatinoasă este ulei de pește, știu că miroase urât, dar îți lubrifiază creierul. *Foarte* importantă. Chiar și dacă ai lua-o numai pe asta, te-ai simți mai calmă imediat. Și adevărul este că băieții nu recuperează decalajul niciodată. Nu de tot. Uite, de exemplu, tatăl meu, bunicul lui Karen. Omul ăsta are cincizeci și opt de ani și abia dacă este mai matur decât fratele mai mic al lui Karen, Kevin. De fapt, Kevin are mai multă parte feminină în el, fiindcă suntem cu toții un amestec. Când vorbesc despre bărbați și femei sau despre fete și băieți, simplific, pentru că toți suntem un amestec de masculin și feminin, deși majoritatea femeilor sunt mai feminine și majoritatea bărbaților sunt mai masculini, dar lucrurile nu sunt în alb și negru, deloc. Tatăl meu este un bărbat foarte masculin și este ca un animal îmbinat cu un copil. Kevin o să i-o ia înaintea la cincisprezece ani, sunt convinsă de asta. Dar tipul tău, băiatul care te-a rănit – bănuiesc că în el domină partea masculină. Îl cunosc? Este unul dintre colegii tăi? O, draga mea, nu, nu vorbi despre asta. Uneori ajută să vorbești, alteori asta nu face decât să înrăutățească lucrurile. Hai, culcă-te acum.

Pentru că Sarah se trezea la șase în fiecare dimineață, șapte zile la rând, și apoi o lua de la capăt. Capul i-a zvâcnit în față, poate că bărbia chiar i-a lovit pieptul,

paharul de apă gol i-a căzut din mână, a simțit mâinile mici și fine ale lui Elli rostogolind-o, trăgând pătura și cearșafurile de sub ea, patul a continuat să se miște încă vreo câteva momente, veioza a continuat să lumineze, dar Sarah abia simțea, abia vedea, nici măcar când clicul veiozei a adus întunericul absolut, nici când mișcarea săltată a patului s-a oprit și a fost înlocuită de o presiune care o încercuia.

— Pot să te iau în brațe, draga mea? s-a auzit șoapta imperturbabilă a lui Elli. Biata de tine, așa de obosită...

Într-adevăr, Sarah era prea obosită să răspundă sau să tresară sub atingerea învăluitoare a colegei ei de pat.

Exercițiu de încredere

Karen stătea în fața librăriei Skylight din Los Angeles, așteptându-și vechea prietenă, autoarea. Vechea ei colegă de clasă din liceu, autoarea. Ar fi însemnat să presupună

prea mult dacă i-ar fi zis „prietenă”? Ar fi însemnat să accepte prea mult dacă ar fi spus „Karen”? „Karen” nu este numele lui „Karen”, dar „Karen” a știut, când a citit numele „Karen”, că la ea se referea. Contează pentru cineva, în afară de „Karen”, care este numele adevărat al lui „Karen”? Nu numai că nu contează pentru nimeni altcineva, dar simplul fapt că acest lucru contează pentru „Karen” probabil va avea consecințe negative asupra imaginii lui „Karen”, la fel cum atât de multe dintre trăsăturile lui „Karen” au consecințe negative asupra imaginii lui „Karen”. Așadar, „Karen” nu va insista să-și dea numele adevărat sau numele adevărate ale altora, deși i-ar plăcea să precizeze, ca să se știe, că înțelege de ce a fost ales numele „Karen” pentru ea. Cu scuze pentru toate femeile pe nume Karen, „Karen” nu este un nume sexy. Este prea recent pentru a avea un farmec retro, dar nu destul de recent pentru a fi o noutate. Este un nume fără rezonanță. Îți dă impresia de banal, dar nu este destul de banal, ca „Ana”, un nume atât de banal încât expresia „Banala Ana”, în contradicție cu sensul său, are rezonanță, rimează și sugerează o banalitate romantică, expresia „Banala Ana” îi face pe oameni să zâmbească. În schimb, „Karen” nu are astfel de asocieri. „Karen” nu este drăguță, sau deșteaptă, sau înșelător de banală până când își dă jos ochelarii. „Karen” este un nume de album de liceu, o umplutură, o față cu o coafură deloc ieșită din comun și cu o față pe care ai uitat-o. Numele meu nu este și nu a fost niciodată Karen, dar o să fiu Karen. Nu sunt meschină. Vedeți: am scos ghilimelele.

Karen stătea în fața librăriei Skylight din Los Angeles, așteptându-și vechea prietenă, autoarea.

Nu era meschină, nu fusese niciodată meschină, nu a avut niciodată destulă stăpânire de sine sau destul sine ca să-și permită să fie meschină, pentru că meschini sunt cei

care au ceva în exces. Cu toate acestea: ar vrea să precizeze, ca să se știe, că alegerea numelui ei, a acestui nume Karen cu care s-a resemnat, nu este singurul lucru pe care îl înțelege. Înțelege și multe altele, la fel de ușor cum ai trage o linie de la o coloană de lucruri din stânga la o coloană de lucruri din dreapta, încrucișându-le ca pe niște suturi care leagă coloanele una de alta. Mai ții minte asta de când erați copii? În coloana din stânga ar putea fi imagini, iar în coloana din dreapta ar putea fi cuvinte, dar perechile nu sunt ordonate, ci amestecate, și trebuie împerecheate. Nu este greu. Dacă m-ați cunoaște – dacă ați cunoaște-o pe Karen – sau pe oricare dintre ei, ați putea face asta. De fapt, schema este aproape prea simplă – din respect pentru „adevăr”? Din cauza unei lipse de imaginație? E mai bine sau mai rău că este atât de ușor de spart codul? Sarah și David sunt oamenii care, în mod evident, trebuie să fie, numai numele le-au fost schimbate, și nici măcar așa de mult – numele noi au spiritul adecvat, își reflectă fidel obiectele, de fapt, sunt atât de oportune încât nici nu sunt necesare, abaterea lor de la adevăr este atât de ne semnificativă încât ar putea la fel de bine să fie adevărul pe care l-au înlocuit. Și domnul Kingsley este persoana care, în mod evident, trebuie să fie domnul Kingsley; și noul lui nume are spiritul adecvat. Dacă s-au făcut anumite revizui colorate ale caracterului său, acestea nu au rolul de a deghiza persoana reală, deși deghizează ceva. Acel ceva însă nu ține de Karen să-l demaște; ea nu este aici ca să expună fără avertisment. Pammie, spre deosebire de domnul Kingsley, nu este o persoană reală, ci modul în care creștinismul lui Karen a fost ridiculizat. Julietta este modul în care creștinismul lui Karen a fost admirat. Joelle este intimitatea dintre Karen și Sarah, negată și transferată unei persoane reale foarte asemănătoare cu Joelle, cu care Sarah nu a fost, de fapt,

prietenă. De ce să i se dea durerea unei prietenii destrămate lui Joelle, de ce să i se ia lui Karen? Motivele ar putea fi de ordin psihologic. De ce Karen să fie necreștină, iar creștinismul ei ridicol să fie transpus în Pammie și creștinismul ei admirabil, în Julietta? Motivele ar putea fi de ordin artistic. Toate acestea sunt doar speculații; Karen nu este genul care să pretindă că are o înțelegere superioară a unor persoane pe care le-a cunoscut când era mică și cărora pe urmă le-a întors spatele și pe care apoi le-a folosit după bunul ei plac. Nu că aş arăta cu degetul. Asta ar însemna să fiu meschină.

Karen stă în fața librăriei Skylight din Los Angeles, așteptându-și vechea prietenă, autoarea. Karen are treizeci de ani, aceeași vârstă ca vechea ei prietenă, autoarea. Nu a mai văzut-o pe vechea ei prietenă, autoarea, de când aveau amândouă optsprezece ani. În cei doisprezece ani care au trecut de atunci, lui Karen i s-au întâmplat multe. O mare parte o constituie terapia, iar restul poate fi descris în termeni derivați din terapie. Aceasta este o tendință de care Karen este conștientă și pentru care nu se scuză. Măcar știe de unde provine limbajul ei. Dacă totuși Sarah – de exemplu – ar întreba ce a făcut în ultimii doisprezece ani, Karen ar evita terminologia de terapie când ar răspunde, la fel de atent cum obișnuia să evite discuțiile despre Isus. Ar face asta ca să fie luată în serios de o persoană lipsită de credință. Deși Karen nu doar că nu o place, dar nici nu o respectă pe persoana aceasta lipsită de credință, rușinea străveche i-ar cotropi credința, nevoia de credință – *credința* ei în credință – ca o pată și, la fel ca în trecut, Karen s-ar da drept o persoană necredincioasă. În privința aceasta, nu s-a schimbat. Ei, una, alta, ar zice ea. Am lucrat mai mult ca șef de serviciu, asistentă personală, organizatoare personală, chestii de genul ăsta – probabil n-ai știut asta în

liceu, dar sunt extrem de organizată [râde]. E un fel de blestem, nu pot să văd ceva fără să-l fac mai eficient. Cred că este o reacție la mama mea [râde]. Dar e drăguț, ca job. Oamenii mă angajează să le organizez lucrurile, pot să-mi aleg clienții, să-mi fac singură programul. Se plătește bine. Îmi rămâne o grămadă de timp să călătoresc. Eu și fratele meu - nu știu dacă-ți aduci aminte, am un frate - tocmai am făcut o excursie în Vietnam și Laos. Da, a fost uimitor. Frumos.

Zicând lucrurile acestea, dacă le va zice, Karen va fi conștientă de modul înșelător de nepremeditat în care scoate în evidență aspectele cele mai de invidiat din viața ei. Va fi atât de conștientă de eforul de a cultiva invidia, încât va fi greu de crezut că Sarah nu este la fel de conștientă, în ciuda multiplelor dovezi ale incapacității lui Sarah de a înțelege sentimentele ei, ale lui Karen. Printre sinonimele lui „multiplu” se află „generos”, „copios” și „abundent”, dar nu și, conform acestui dicționar anume, „voluminos”, care, la rândul său, are ca sinonime „mare”, „imens”, „spațios”, „încăpător” și... „amplu”. Uneori, sinonimia funcționează numai într-un sens. Dicționarul ne spune că „voluminos” provine din cuvântul latinesc *voluminosus*, care înseamnă „cu multe file”, care vine din cuvântul latinesc *volumen*, sul, care, dacă inversăm direcția iar, ajunge în Evul Mediu să devină cuvântul „volum”, care înseamnă un sul de pergament pe care s-a scris. Oricine poate căuta informații despre lucrurile acestea. Ușurința unei persoane de a folosi cuvinte nu este, de fapt, o iscusință, un dar sau un talent; înseamnă numai că persoana respectivă deține un dicționar. Așa cum am fost noi crescute - prin „noi”, vreau să zic eu și Sarah; prin „crescute”, vreau să zic că ni s-au dat ideile care contau cel mai mult pentru noi, și nu părinții noștri au făcut asta, ci profesorii și prietenii -, talentul era singura

religie, singura bază pentru credință care nu era luată în răs. Talentul era un lucru divin întrupat în oameni și ori îl aveai, ori nu, ori erai binecuvântat, ori nu. Indiferent de răspuns, îl venerai. Dacă erai binecuvântat cu talent, îl venerai folosindu-l și nici un păcat nu era mai grav decât să-ți irosești talentul. Dacă nu erai binecuvântat cu el, îl venerai slujindu-i pe cei care îl aveau. Și făceai bine să fii recunoscător, nu gelos. Karen și Sarah, fetelor, voi *știți* că fără voi nu am putea să intrăm pe scenă, sunteți două magiciene ale garderobei, norocul nostru că faceți parte din echipa de costume! Dădea Sarah audiție în fiecare an, chiar dacă avea vocea unei broaște când cânta? Da, dădea. Dădea Karen audiție în fiecare an, ea, care cânta solo în corul bisericii? Da, dădea. A fost vreuna din ele distribuită vreodată, măcar într-un rol mic, măcar o dată în cei patru ani? Nu, niciodată. Au fost membre permanente ale acelei majorități misterioase, cei destul de talentați încât să fie admiși la școală, dar nu și să devină vedetele ei. Ei trebuie să fie fundalul pe care să strălucească vedetele. Trebuie să fie bucuroși să facă asta și să nu aibă niciodată resentimente, deși admiterea la școală păruse o promisiune care era repetată în fiecare an și apoi încălcată din nou. În fiecare an, unul dintre cei care păreau să piardă în permanență era distribuit pe neașteptate într-un rol principal, ceea ce și întreținea speranța, și creștea umilirea. În clasa a douăsprezecea, a fost tipul pe care o să-l numim Norbert. *Norbert*. Karen se întorsese deja la lumea dansului din copilărie cu vârf și îndesat, deși în loc de balet făcea dans modern și se prefăcea că se uită disprețuitor la teatru. Alesese teatrul la paisprezece ani: doar o copilă, alesese o artă menită pentru copii. În clasa a douăsprezecea a fost binevoitoare în privința lui, bucuroasă să dea o mână de ajutor cu costumele, pentru ca toți copiii de la Teatru să se simtă bine. Sigur că ei ar

trebui să știe că ea va studia dansul modern la facultate. Sarah a făcut cam aceeași figură, dar cu scrisul. Mâzgăleli, mâzgăleli, mâzgăleli – tot făcea Sarah cea tristă în Caietul ei solemn. Singura diferență a fost că Sarah a reușit, fiindcă a ținut mai jos și a ales un talent pe care oricine putea să-l simuleze, cu uneltele potrivite. Încearcă și simulează dansul: nu se poate. Artele adevărate presupun disciplină, presupun să sculpezi mușchii și să-i legi de oase. Nu am mai dansat din facultate, pentru că sunt realistă și am înțeles suficient de devreme că nu o să fiu dansatoare profesionistă, la fel cum nu o să fiu actriță profesionistă, pentru că, deși sunt foarte suplă, sunt și prea scundă și prea lată. Poate că ar fi trebuit să fiu înotătoare, în fine. Cum ziceam, Karen nu a mai dansat de un deceniu, dar străinii tot văd dintr-o privire că pe vremuri dansa la modul serios, văd asta în postura ei, așa de impregnat e dansul în ea, atât de mult a muncit la asta.

Munca ei grea asupra mușchilor și oaselor ei. Fără treburile altora târâte aici pentru a face ceva să pară *amplu, generos, copios, abundent* sau *voluminos*.

Venisem la librărie cu intenția de a mă așeza în public. Mi-am închipuit cum mă va observa Sarah, poate de îndată ce se va apropia de microfon sau poate după ce va începe deja să citească. Oricum, mi-am închipuit că, atunci când mă va recunoaște, efectul asupra vocii ei va fi ca atunci când băteam în platanul pick-upului în timp ce ascultam discuri. Acul ei va sări și apoi va cădea la loc, iar ea se va prefăce că va continua, dar ar fi pauza aceea mică, fisura aceea în continuitate. Poate că doar eu și ea vom observa, dar nu aveam nevoie să observe și alții, de fapt, nu voiam să observe și alții. Nu urmăream să atrag atenția publicului, să-mi fac din mulțime un instrument. Când eram copii, sau elevi, sau ce eram noi în locul acela pe care îl vom numi CAPA, am fost învățați că un moment de

intimitate nu are sens decât dacă face parte dintr-un spectacol. Modurile în care ne plăceam, și ne uram, și ne invidiam, și ne agresam, și ne pedepseam unii pe alții nu păreau niciodată satisfăcător de reale dacă nu erau urcate pe scenă de domnul Kingsley la Exercițiile de încredere, iar el alegea foarte puține dintre momentele noastre. Sarah și David, ar trebui să fie evident pentru oricine, au fost invidiați de noi toți pentru atenția pe care au primit-o. De fapt, prin asta au devenit ei vedete, altfel de vedete decât cele distribuite în roluri principale, dar, pe termen lung, mai puternice. Să fii vedetă în toată regula la CAPA era un demers idealist, pentru care trebuia să ai dinți albi și drepți, să fii în stare să cânti și să te încadrezi într-un întreg set de idei despre viață pe care noi eram prea tineri în momentul acela să le recunoaștem drept idei, sau, cum s-ar spune, un sistem de valori. Spre deosebire de majoritatea, eu fusesem crescută într-un sistem de valori religios, dar nici măcar eu nu am recunoscut la vremea aceea faptul că statutul de vedetă la CAPA era tot un sistem de valori, nu viața, pur și simplu. Modul diferit în care David și Sarah au devenit vedete a fost un indiciu despre un univers alternativ, unde totul era inversat, iar descoperirea, dragostea și succesul erau înlocuite cu distorsionarea, deconectarea și eșecul. Acesta era spectacolul în care ei aveau rolurile principale. Exercițiile pe care domnul Kingsley îi obliga să le facă, mi-am dat seama de asta după mulți ani, erau un fel de pornografie. Voiam numai să spun că m-am hotărât să nu o surprind pe Sarah în fața unui public. Am hotărât asta nu din bunătate față de ea. Pur și simplu nu voiam să-i acord o superioritate morală.

Încă ceva, înainte de reîntâlnirea dintre Karen și Sarah. În povestea ei, Sarah ia prietenia reală dintre Sarah și Karen și o transformă într-o prietenie dintre Sarah și Joelle.

La fel, ia sfârșitul real al acelei prietenii și îl transformă într-un spectacol urmărit de colegii lor, un Exercițiu de încredere. Dar nu a fost așa. Moartea prieteniei noastre a fost privată. Relația muribundă s-a desfășurat la distanță, dar în clipa morții am fost față în față, doar noi două. Era prima mea zi înapoi la școală după o pauză. Îmi petrecusem toamna și iarna din clasa a unsprezecea la o școală religioasă și nu o mai văzusem pe Sarah de la începutul verii. Sarah își petrecuse vara în Anglia cu iubitul ei mult mai în vârstă. Reușise să facă asta plecând cu mașina mamei ei, fără permisiune, după ce se certase cu aceasta fiindcă nu o lăsa să călătorească în Anglia, trecând pe roșu și lovind o camionetă care venea din sens opus, distrugând mașina și alegându-se cu răni nefatale, dar suficient de impresionante. De îndată ce a ieșit din spital și pașaportul ei a fost gata, a plecat în Anglia și nu s-a mai întors decât cu o zi înainte de începerea școlii. Știam detaliile acestea pentru că mama o dusesese toată vara cu mașina pe mama lui Sarah la magazin și la doctor, dat fiind că Sarah distrusese mașina și mama ei nu-și permitea să-și ia alta. Mama lui Sarah avea un handicap, lucru pe care, nu știu de ce, povestea lui Sarah nu îl menționează.

Ajunsesem devreme la școală în prima mea zi înapoi ca să pot parca în parcare din față, unde nu erau multe locuri, pentru că voiam să-i evit pe toți cei pe care îi cunoșteam, iar ei parcau în spate. Era ianuarie și aerul era chiar rece, umezeala lui era rece și umezeala rece a făcut o ceață care în amintirea mea a înmuiat lumina, așa că mă simțeam ascunsă și cumva singură, ca și cum chiar voi izbuti și să trec prin prima zi de școală fără să văd vreun cunoscut, chiar dacă era o școală mică și aceiași oameni în fiecare an, și nu aveam nici o șansă să nu-i văd pe toți în prima oră. Dar până și numai și câteva minute fără să-i văd pe toți ar fi contat. În parcare din față erau mașinile

profesorilor, dar nu era ocupată nici pe jumătate. Planul meu era să stau în curtea fumătorilor, în care se ajungea prin cantină, pe niște uși de sticlă, deci nu era un loc bun în care să mă ascund, dar măcar de acolo puteam să văd cine vine. Știam că nu am unde să mă ascund și tot ce puteam face e să văd cine vine, dar pe urmă am tras de ușa grea de la intrarea în școală și am dat nas în nas cu Sarah. Părea să iasă. Era șapte patruzeci și cinci dimineața, cu patruzeci și cinci de minute înainte de prima oră. Nu mai era nimeni altcineva, nici un alt sunet; toți adulții erau în cancelarie sau închiși în sălile lor de clasă.

Sarah avea o ținută punk ce se voia neglijentă, dar în care se vedea de la o poștă că pusese mult efort. Efortul de a lucra toate lunile acelea la patiserie ca să facă bani, efortul de a distruge mașina mamei ei pentru ca aceasta să fie prea speriată să mai încerce să o controleze, efortul de a traversa oceanul pentru a-și petrece vara cu un bărbat mult mai în vârstă, efortul de a se descurca pe Carnaby Street și a alege exact hainele potrivite, fără să știe ce înseamnă fiecare alegere. Ținuta ei era formată din bocanci Doc Martens și ciorapi de plasă negri, găuriți, blugi decorați tăiați și un tricou cu alb, negru și roșu, pe care un tip cu țepi rânjea un „Bă!”. Avea părul scurt și își conturase puternic ochii. Înăuntrul conturului, ochii ei nu păreau mai mari, așa cum sperase probabil, ci adânciți față de restul feței, de parcă își pusese o mască. De sub masca ei de dermatograf, m-a văzut pe mine, persoana pe care spera cel mai mult să o evite, la fel cum ea era persoana pe care eu speram cel mai mult să o evit, astfel că, gândind și acționând în același fel, eforturile noastre s-au anulat reciproc. Și imediat privirea ei s-a înăsprit de furia pe care o simțim mereu față de persoana care ne strică ideea pe care ne-am făcut-o despre noi înșine.

Nu știu ce a văzut ea în privirea mea. Povestea ei nu arată privirea mea, nici nu o descrie prin altcineva sau poate că da și eu mă amănesc atât de tare singură, încât nici nu o recunosc. Este posibil. Ce ar fi trebuit să vadă ea era acuzare directă, ceea ce nu durează mult să transmiți. Ne-am uitat una la alta suficient. Nu cred că ne-am oprit din mers, eu intram, ea ieșea, pe aceeași ușă. Toate sentimentele pe care le avuseserăm una pentru cealaltă, și care muriseră lent pe durata verii aproape natural, la fel cum flacăra unei lumânări se stinge când nu mai are aer, s-au aprins și s-au schimbat brusc în altceva în loc să se stingă. Dar prietenia noastră se sfârșise.

Karen stătea în fața librăriei Skylight din Los Angeles, așteptându-și vechea prietenă, autoarea. Vechea ei prietenă, autoarea, ajunsese la librărie cu mașina înainte cu vreo cincisprezece minute și stătuse în fața magazinului în același loc în care stătea acum Karen. Vechea ei prietenă, autoarea, aruncase o privire în librărie și apoi una spre ceasul de mână, de parcă aștepta pe cineva sau ceva sau de parcă ascundea o ezitare, prefăcându-se că așteaptă pe cineva sau ceva. Pe urmă, de parcă acel cineva sau ceva ajunsese sau ezitarea încetase, a intrat în magazin. În acest timp, Karen privea de la o cafenea de vizavi. La cafenea, și Karen așteptase pe cineva sau ceva și ezitase. O așteptase pe vechea ei prietenă, autoarea, și senzația – oricare ar fi fost aceea – revederii fostei ei prietene, autoarea. Senzația fusese precisă și satisfăcătoare. Fusese o presiune bruscă pe stern, o presiune care însemna entuziasm, și spaimă, și anticipare, și reținere, toate la un loc, dar cu emfază pe entuziasm și anticipare. Karen se pricepea foarte bine să-și analizeze și să-și identifice sentimentele. Își exersase această abilitate mulți ani. Senzația de presiune pe stern fusese și ca foamea, un îndemn la acțiune, spre deosebire de alte

senzații similare care, în ciuda faptului că erau similare, erau complet diferite, nu îndemnuri la acțiune, ci avertismente împotriva ei. Ezitarea lui Karen așteptase acest semnal și, odată ce l-a primit, ezitarea ei s-a sfârșit, ea s-a ridicat și a plătit cafeaua, apoi a traversat strada să intre în librărie, dar înainte să facă asta, a apărut o nouă ezitare, cea legată de statul în public. Așa cum am zis deja, Karen intenționase să se așeze în public dacă se ducea la lectură, dar stând în fața librăriei, uitându-se prin vitrinele mari la toate celelalte persoane sosite devreme, care forfoteau pe acolo și se uitau la rafturi, Karen s-a gândit la toate lucrurile acelea menționate mai sus despre public, și demonstrațiile de putere, și superioritatea morală și a hotărât să nu se așeze în public, ci să rămână afară, pe trotuar, unde nu ar părea nelalocul ei, fiindcă era destulă agitație pentru un trotuar din Los Angeles, întrucât acesta era unul dintre rarele cartiere „pietonale” cu care Los Angeles se mândrește așa de mult. Karen locuise în Los Angeles timp de șapte ani, perioadă care se încheiase cu câțiva ani în urmă, dar fratele ei încă locuia aici, ea încă venea de câteva ori pe an, încă se simțea acasă aici. Era tot pe teritoriul ei, cum se zice. Karen mai intrase în librăria aceasta și înainte, dar nu cumpărase nimic. S-a sprijinit nonșalant de vitrina de sticlă, punându-și palmele căuș în jurul ochilor pentru ca lumea dinăuntru să devină vizibilă. Soarele apunea, lumina lui de foc revărsându-se dinspre partea cu cafeneaua a străzii, pictând în auriu părțile solide ale fațadei librăriei Skylight Books, transformând vitrina într-o oglindă orbitoare și desenând niște dreptunghiuri aurii imense în interior, pe podeaua de beton și sus, pe rafturile care împânzeau tot locul în unghiuri afectat artistice pentru a forma un fel de labirint. Karen știa că, din cauza luminii care bătea din spatele ei, putea să-și lipească fața de vitrină și să fie doar o formă

întunecată pentru cei dinăuntru. Acesta era un avantaj la care nu se așteptase. Prin labirintul de rafturi cu cărți, vedea partea librăriei în care se țineau lecturile. Un pupitru era așezat cu fața la câteva rânduri de scaune pliante. Unii oameni se așezau deja, alții continuau să se plimbe. Unii dintre cei care se plimbau țineau în mână gânditori teancuri de cărți pe care le descoperiseră deja, în timp ce alții priveau gânditori la indicatoarele subțiri agățate pe pereți, care descriau cărțile de dedesubt. Artă. Umor. Eseuri. Recomandări. Ficțiune. Cuvintele de pe indicatoare formau un sistem, subînțelegându-se că oamenii care cumpărau din magazin erau cu toții de acord asupra semnificațiilor diferitelor cuvinte. Cu o zi înainte, când sosise în Los Angeles, Karen se dusese la o drogherie și, printre indicatoarele de pe culoare care descriau ce conținea fiecare culoar – „Îngrijire pentru păr”, „Tuse și răceală”, „Cosmetice” – era unul pe care scria „Intimitate personală”. „Intimitate personală” era modul în care anumite articole erau categorisite în drogheria respectivă. „Artă”, „Umor”, „Eseuri”, „Recomandări” și „Ficțiune” erau moduri în care anumite cărți fuseseră categorisite în librărie. „Un autor de ficțiune” este modul în care vechea prietenă a lui Karen, autoarea, se categorisește pe sine. O categorie este un mod de a defini, în timp ce o definiție, conform dicționarului, este o afirmare a sensului exact al unui cuvânt. Dicționarul ne spune că ficțiunea este literatură sub formă de proză, care descrie evenimente și oameni imaginari, este o invenție sau o închipuire, spre deosebire de faptele reale. Dicționarul ne spune că imaginarul există numai în imaginație. Logica ne spune că ceea ce există numai în imaginație nu există în realitate sau în starea de fapt, despre care dicționarul ne spune că sunt același lucru.

După ce soarele a coborât dincolo de clădirile de vizavi, interiorul magazinului a arătat mai luminos și Karen a putut vedea pupitrul și scaunele fără să stea prea aproape de vitrină. Acum se sprijinea de stâlpul de iluminat de pe stradă, știind că în felul acesta nu putea fi văzută dinăuntru, unde, în sfârșit, un bărbat slab și palid, cu o perdea de păr pe față, a venit la pupitru, a vorbit puțin timp, apoi a dispărut din peisaj. Pe urmă, la pupitru a venit Sarah. Și pe fața ei cădea o perdea de păr; avea gura fină și întunecată ca o mobilă scumpă. În liceu, Karen și Sarah făcuseră cu părul lor tot ce le trecuse prin cap, mai puțin să aibă grijă de el. Îl decoloraseră, îl răseseră, îl făcuseră permanent, îl vopsiseră, așa cum fac fetele când să se vandalizeze pare cel mai bun mod de a dovedi că trupurile lor le aparțin. Sarah părea să fi învățat că și îngrijirea scumpă era un mod de a dovedi că trupul ei îi aparține. Fiecare centimetru din suprafața ei era ireproșabil. Nu putea fi accidental faptul că părul ei cu cărare într-o parte era doar puțin prea scurt ca să rămână ancorat, să nu-i cadă pe față, de fiecare dată când mâna ei dreaptă, cu o mișcare sfioasă, îl dădea după urechea dreaptă. Ea îl dădea după ureche; el cădea, acoperindu-i fața. Ea îl dădea după ureche; el cădea. Karen s-a întrebat dacă acest tic era strident pentru persoanele dinăuntru, care o auzeau pe Sarah citind, sau dacă sunetul vocii ei făcea ca gestul să fie mai puțin perceptibil.

Peste un timp, prin geam s-a auzit slab sunetul aplauzelor. Pe urmă, aparent au fost întrebări. Sarah nu și-a mai înclinat capul spre pupitru, ci s-a uitat direct la public, astfel că perdeaua de păr a rămas într-o parte și nu a mai trebuit dată după ureche. Sarah a ascultat cu atenție, a încuviințat din cap, a vorbit și a zâmbit de câteva ori. Arăta mai puțin timidă și teatrală, mai relaxată și inteligentă. Zâmbetul, care fusese întotdeauna unul

dintre atuurile ei, părea, și el, cumva îmbunătățit, la fel ca părul. Sarah avea genul acela de față care, când nu lua o anumită expresie, părea preocupată, îngrijorată sau furioasă. Nu știai ce gânduri îi trec prin minte la un moment dat, dacă îi trecea vreunul, dar de multe ori părea că poți să le vezi și că sunt ostile. În liceu, anumiți profesori, cei susceptibili și iuți la mânie, îi spuneau mereu lui Sarah să-și șteargă expresia aia de pe față, ceea ce părea să o surprindă sau să o jignească – ochii i se măreau și îi străluceau de parcă erau umezi –, așa că te întrebai dacă „expresia aia” nu cumva însemna „nimic”, nu gânduri ostile, ci nici un fel de gânduri. Când Sarah zâmbea, toată nesiguranța aceasta despre gândurile ei dispărea. Dar nu zâmbea des sau, mă rog, pe vremuri nu zâmbea des.

După un al doilea ropot de aplauze, oamenii au început să se ridice de pe scaune și să forfotească din nou. Bărbatul slab și palid a condus-o pe Sarah la o masă acoperită cu o față de masă albă și cu teancuri ordonate de cărți. Sarah s-a așezat la masă cu atitudinea stângace a cuiva care se știe urmărit îndeaproape făcând un lucru obișnuit, așezându-se, așa că a încercat să facă asta ca și cum, de fapt, n-ar fi fost urmărită, ceea ce a făcut-o și mai mult să pară că interpretează un rol – că interpretează modestia, la fel ca atunci când își dădea întruna părul după ureche. Cineva i-a întins lui Sarah un marker și în fața mesei s-a format un rând de persoane care voiau autografe, așa că Sarah a dispărut dincolo de rândul de oameni care așteptau să aibă un moment cu ea. Acum s-ar putea să vă pierdeți răbdarea dacă mă răzgândesc din nou, dar adevărul este că, după ce m-am hotărât să nu mă așez în public, nu am știut cum să o abordez. Cred că mă gândisem că o să plece din magazin la fel cum venise și că o să fim amândouă acolo, pe trotuar. Soarele apusese, în

sfârșit, era seară și lumina portocalie, bolnăvicioasă, a felinarului stradal dădea impresia că trotuarul era privat, poate prea privat. Nu mă instalasem în publicul ei. Nu spărsesem al patrulea zid pentru satisfacția mea, dar cu rândul era alt aranjament. Promitea fiecărei persoane o întâlnire privată, dar respectând regulile întâlnirilor publice. De genul toată lumea zâmbește și nimeni nu fuge. Toate aceste gânduri au dus la o ezitare îndelungată, în timpul căreia toată lumea din magazin care, la fel ca mine, ezita dacă să se așeze la rând sau care cumpăra o carte înainte să se așeze la rând, s-a așezat la rând, așa că, atunci când Karen a intrat în librărie și s-a așezat la rând, a fost ultima. O clipă, lumina puternică din magazin, orbitoare după penumbra de pe trotuar, a făcut ca decizia de a intra să i se pară o greșeală. Adesea, cele mai simple percepții, de exemplu senzația de orbire când intrăm într-un loc puternic luminat după ce am stat o oră în întuneric, duc la gânduri inexacte – am făcut o greșeală –, care duc la un sentiment – anxietate – care amplifică gândul. Unul dintre autorii preferați ai lui Karen, pentru că, deși Karen nu prea citește ficțiune sau genul de cărți care se pot găsi într-o librărie ca Skylight Books, ea citește totuși foarte mult și are cunoștințe solide despre câteva subiecte, a scris o carte care, după ce Karen a citit-o, a ajutat-o să-și analizeze stările emoționale la fel de clar de parcă ar fi trecut prin niște prisme care nu doar că le făceau vizibile, ci le și descompuneau în părțile componente. Odată ce poți face asta, este greu să nu-i vezi pe ceilalți ca pe niște orbi. Experiența cu condescendența credinței religioase ajută cumva la corectarea supraestimărilor propriei persoane. Categorisirea în moduri pe care le simte logice, așezarea laolaltă a lucrurilor asemănătoare ajută oarecum, iar faptul că ea poate să facă asta este motivul pentru care este bună în munca ei. În timp ce aștepta la rând,

care era format în întregime din persoane care o priveau intens pe Sarah, oameni care refuzau până și să se uite fugitiv unii la alții pentru că nu voiau să creadă că ar putea exista și altcineva care avea aceeași conexiune specială cu Sarah, pe care o formase citindu-i cartea, Karen a avut timp berechet să-și scoată propriul exemplar din cartea lui Sarah. Încă avea semnul de carte la pagina 131, comemorând punctul în care își atinsese sfârșitul, după părerea lui Karen. Dacă, așa cum va afla cititorul, Karen nu avea nici o problemă să-i închidă ușa în nas mamei ei când aceasta încerca să o viziteze, cu siguranță nu avea nici o problemă să închidă copertele unei cărți în care mama ei apărea, însă Karen era eliminată în majoritatea aspectelor importante.

Pe măsură ce rândul înainta, o tânără angajată a librăriei avansa în sens invers. În mâna fiecărei persoane câte un post-it și, dacă era nevoie, câte un pix.

— Dacă doriți ca Sarah să vă dea autograf, vă rog să vă scrieți numele pe post-it exact așa cum vreți să-l scrie, apoi folosiți post-itul pentru A MARCA PAGINA pe care vreți să vă dea autograful. Majoritatea oamenilor aleg pagina cu titlul. Dacă vreți să vă scrie doar prenumele, SCRIEȚI DOAR PRENUMELE. Dacă vreți să scrie dedicația pentru altcineva, SCRIEȚI NUMELE PERSOANEI RESPECTIVE. Dacă este pentru o zi de naștere sau altă ocazie, scrieți ZI DE NAȘTERE sau ocazia respectivă pe post-it. Mulțumesc! Are nevoie cineva de pix? Nu, păstrați post-itul. Folosiți-l ca să marcați pagina pe care vreți să vă dea autograful. Așa poate să deschidă cartea direct acolo. Este alegerea dumneavoastră, dar majoritatea oamenilor aleg pagina cu titlul. Are nevoie cineva de pix? O, ia uite, ce organizată sunteți!

În timp ce sistemul de economisire a timpului era explicat iar și iar absolut fiecărei persoane din rând, Karen

scoasese un bloc de post-ituri și un pix din geantă, scrisese „Karen” pe un post-it și lipise marcajul la marginea paginii cu titlul. Și da, am folosit ghilimele pe post-it. Am vrut ca Sarah să le folosească în autograf.

— Am avut propriile post-ituri, i-a zis Karen angajatei, care purta un ecuson pe care scria „Emily”.

Efortul zelos de a-i economisi lui Sarah poate o jumătate de minut la fiecare autograf demonstra că propriul timp al lui Emily era lipsit de valoare pentru ea.

— O, aveți ediția cartonată! a zis Emily.

Cum Karen era ultima la rând, nu mai era nimeni în spatele ei care să aibă nevoie de un post-it sau de explicații despre sistem. Emily a mai zăbovit pe lângă Karen în timp ce, cu pași minusculi, se apropiau de masa albă. Karen nu a făcut nimic care să încurajeze zăbovirea ei.

— *Ador* designul ediției cartonate! a continuat Emily ca și cum Karen fusese cea care făcuse coperta. Adică, a vrut Emily să clarifice, și cea broșată e foarte drăguță. E pur și simplu o carte superbă pe dinăuntru și pe dinafară. Ați citit-o deja?

— Da, a zis Karen, interpretând întrebarea în sens larg, fără vină.

Dar nu părea să existe o modalitate simplă prin care să-și limiteze răspunsul la asta. Emily părea să soarbă fiecare cuvânt al lui Karen. Părea să intuiască un fel de relație specială dintre Karen și carte sau poate era doar încă unul dintre gândurile inexacte ale lui Karen.

— Foarte atent, a adăugat Karen pentru a compensa jumătatea de adevăr fără sens, de care Emily nu va afla niciodată.

Asta a făcut-o pe Karen să se gândească la o problemă pe care o avea de mult timp, și anume că încerca să-i mulțumească pe ceilalți, chiar și pe străini, fără să aibă

vreun motiv. Sperase mereu că, recunoscând și documentând această problemă, avea s-o lase în urmă, dar până acum nu funcționase așa.

— O, uau! a zis Emily foarte mulțumită. Un fan adevărat!

— O, Doamne!

Vocea lui Sarah, până acum melodioasă și artificială și vagă asemenea zgomotului alb, a scăzut brusc într-un registru mai grav, de parcă, în timp ce cânta fără rost, râgâise. De la a doua până la penultima persoană din rând, s-au întors toate ca o cortină trasă în lături, lăsând-o la vedere pe Karen. Era momentul pe care îl așteptase Karen și, distrasă de Emily, angajata librăriei, îl ratase. Sau mai degrabă, nu îl văzuse. Îl auzise. Dar ea ar fi vrut să-l vadă. Ar fi vrut să o vadă pe Sarah expusă într-o clipă de panică. În schimb, a văzut-o ridicându-se rapid din spatele mesei albe și eliberând zâmbetul acela orbitor scump la vedere. Prin „orbitor”, vreau să spun extrem de impresionant, frumos sau capabil, dar mai vreau să spun și așa de strălucitor că te orbea temporar. Este o formă iterativă a verbului „a orbi”, în sensul de a face pe cineva să nu mai gândească sau să nu mai acționeze cum trebuie. În liceu, bărbatul pe care îl numim domnul Kingsley ne-a dat celor de cincisprezece ani să interpretăm melodia intitulată *Razzle Dazzle* la audiția pentru spectacolul *Chicago* (muzică de John Kander, versuri de Fred Ebb). Sarah, care nu avea voce, s-a făcut de rușine la probă. Karen, care avea voce, a cântat bine, dar se pare că i-a lipsit o altă calitate necesară pentru a fi distribuită în spectacol. *Razzle Dazzle* este un cântec cinic despre cum să scapi nepedepsit după ce ai comis o crimă. Sarah s-a ridicat de la masa albă, orbitoare cu zâmbetul ei scump la vedere, măsurabil în megawați, și înainte să poată face Karen un pas înapoi, Sarah a cuprins-o de umeri și a tras-o

spre ea într-o îmbrățișare, cu masa între ele, în timp ce persoana pe nume Emily schelălăia:

— Trebuia să-mi dau seama că sunteți prietene vechi!

Deși era fostă balerină și avea un echilibru excelent, Karen aproape că s-a dezechilibrat în timpul acestei îmbrățișări stângace, care aproape ai crede că a avut exact acest scop. Aproape dezechilibrându-se, Karen aproape că nu a putut să gândească sau să reacționeze cum trebuie. Aproape s-a simțit dezavantajată. Dar acesta era un gând inexact.

Am știut dintotdeauna că voi fi printre cei care vor pleca de aici. Că era talentul, că era voința, ceva tot avea să mă ducă departe de orașul meu natal. Probabilitatea de a pleca din oraș după absolvire era un alt mod în care CAPA clasifica oamenii. Toată lumea presupunea că vedetele vor pleca. Toată lumea presupunea că cei din fundal vor rămâne. De fapt, Sarah a fost excepția de la regulă. Sarah era o actriță slabă, o cântăreață și mai slabă și o dansatoare inexistentă, dar ne-am dat seama că va pleca, așa respinsă și deprimată cum se prefăcea, cu obiceiurile ei autodistructive care erau cele mai bune exerciții de actorie și cu hainele ei punk destrămate. În clasa a douăsprezecea, când a fugit țipând pe holul teatrului, fluturând scrisoarea de acceptare de la Brown, nimeni nu a fost surprins. Abia când am fost eu acceptată la Carnegie Mellon a fost toată lumea șocată. Dar eu știusem că o să scap de acolo cumva, în timp ce atât de multe dintre vedetele care ar fi trebuit să facă asta – Melanie, care stătuse zâmbind în visul ei privat în timp ce eu mă târam pe jos în jurul ei ca să-i închei pantofii cu cataramă din *My Fair Lady*, sau Lukas, care își arunca pe jos cămașa din *Music Man* în fiecare seară, pentru că știa că eu o s-o ridic și o s-o calc – au ajuns bumeranguri. Cu cât mai departe se

aruncau, cu atât mai repede aterizau înapoi de unde începuseră.

Eu nu am fost dansatoare de top la Carnegie Mellon, dar când am renunțat, nu am fugit acasă, am făcut opusul. M-am dus oricum la New York, chiar când toți colegii de școală care studiaseră la Universitatea din New York și chiar la Julliard plecau din oraș. În New York era „prea greu, prea scump, prea multă singurătate”, dar eu nu mă așteptasem niciodată ca în New York să fie ușor, sau ieftin, sau să-mi fac prieteni. Nu fusesem niciodată vedetă și nu mă așteptam să fiu tratată ca atare. M-am descurcat bine în New York. Aveam un job, aveam un loc în care trăiam singură. Și pe urmă, într-o noapte, am deschis ușa apartamentului și am dat de mama într-o haină de blană artificială până la glezne, nouă-nouță, pe care un bărbat i-o cumpăraseră ca să-i țină cald sufletului ei sudist în vremea rece din New York. Își găsisse pe cineva care să o aducă la New York și zâmbea ca o fetiță obraznică de cât de isteată era, chiar sărind pe preșul de la ușă. Am plecat imediat. M-am mutat la Los Angeles, unde fratele meu termina școala. Mamei i-a luat trei ani să se desprindă de bărbatul din New York și să se combine cu unul din Los Angeles; până când m-a prins ea din urmă, eu deja fusesem cuprinsă de o schimbare neașteptată. Voiam să mă duc acasă. Iubeam orașul acela și mi-era dor de el. Voisem să plec doar pentru că mama locuia acolo, iar acum nu mai era cazul. Așa că i-am spus fără urmă de ambiguitate ce se va întâmpla dacă mă va urmări iar și i-am zis și fratelui meu să facă la fel, dar el nu a putut. Mama uitase mereu de el, crescându-l cu genul acela de neglijare benignă care îl făcuse să o vrea mai mult în loc să-și dea seama că este toxică. Mama și fratele meu încă locuiesc în LA, în timp ce eu locuiesc în orașul pe care toți trei îl considerăm acasă. Când îmi vizitez fratele, el nu-i spune mamei că mă duc.

Când vine el la mine, nu-i spune că pleacă. Se preface că are deplasări în interes de serviciu. Și, chiar dacă sunt tristă că asta îl întristează pe fratele meu, ceea ce s-ar întâmpla dacă mama ar intra în contact cu mine ar fi mai rău decât tristețea aceasta, și amândoi știu asta.

După ce m-am mutat acasă, m-am întâlnit adesea cu persoana pe care o numim David. Plecarea lui în stil bumerang durase mai mult decât a lui Melanie, mai puțin decât a mea. Se întorsese în orașul nostru de doi ani. Deschisese o companie de teatru care pune în scenă cele mai sumbre și mai tulburătoare piese la care se putea gândi David, în aceleași locuri în care ne duceam să ascultăm muzică în liceu, în ghețăriile ruginite sau în depozitele abandonate sau în cluburile dărăpănate. David picase examenele la actorie la Northwestern, așa că se mutase la scenaristică și eșuase și acolo, pentru că nu termina niciodată piesele pe care le începea, pe urmă se mutase la regie și se dovedise foarte bun la asta. Oamenii veneau să vadă spectacolele regizate de el, chiar dacă erau sumbre și tulburătoare și puse în scenă în locuri incomode. Persoana pe care o numim domnul Kingsley a devenit un membru obișnuit al publicului și pe urmă un donator regulat, iar mai târziu, când compania lui David s-a pus cum trebuie pe picioare și a solicitat statut de organizație non-profit și granturi, a devenit chiar membru al consiliului consultativ. Când îi vedeai pe domnul Kingsley și pe David stând împreună la unul din evenimentele lui David de strângere de fonduri, domnul Kingsley bând orice vin roșu era la îndemână dintr-un pahar de plastic, iar David bând orice bere „pentru muncitori”, ostentativ de ieftină, care era la îndemână, dintr-o doză, amândoi vorbind intens de parcă erau complet singuri în sala aglomerată și gălăgioasă despre piesa sumbră și tulburătoare pe care o regiza David în

momentul acela, vedeai doi membri ai aceleiași Frății a elitelor din arte.

Când eram elevi, domnul Kingsley nu a explicat niciodată această Frăție a elitelor așa cum explica mereu ideea de vedetă, prin tot ce încerca să ne învețe, și toate modurile în care nu ne ridicam la înălțimea așteptărilor. Ideea de vedetă, de a-ți cultiva talentul și de a-l elibera în lume organiza tot ce făceam – dar ce nu ne-a spus niciodată era că Frăția elitelor din arte organiza statutele de vedetă. Domnul Kingsley era clar unul dintre membri. Acest lucru era ciudat și chiar amuzant numai dacă stăteai deoparte și observai că exista o frăție, cu membri și reguli, și nu o ordine a lucrurilor lăsată de Dumnezeu. În perioada în care compania lui David s-a pus cum trebuie pe picioare și a solicitat statut de organizație non-profit și granturi, Karen i-a ajutat cu competențele ei organizatorice, dacă acest lucru nu a fost deja ghicit. Ea era cea care ținea frâiele întregii companii, deși nu a căutat niciodată recunoaștere sau măcar vreo plată. Se bucura să contribuie astfel la succesul lui David. Atât de puțini dintre colegii lor reușiseră, atât de puțini dintre ei deveniseră vedete – dar, dintre toți, David cel cinic crease un spațiu, chiar acolo, în orașul lor natal, pentru ambiția supraviețuitoare. Acum, puștii de la Teatru se duceau direct de la absolvirea CAPA la audițiile date de David, iar domnul Kingsley l-a angajat pe David ca „artist invitat” să predea „seminarul” de regie. Karen și-a donat serile și weekendurile pentru „biroul” și „contabilitatea” companiei, precum și evitării unui fiasco aproape fatal înainte de sosirea ei, din cauza neachitării impozitului. David, ca să-și arate recunoștința, a insistat să vină și ea la o gală de strângere de fonduri, la care a târât-o până la domnul Kingsley, care s-a luminat și a dat din cap și a făcut

conversație cu ea, în timp ce încerca grațios, deși fără succes, să ascundă faptul că habar nu avea cine e ea.

Karen era mulțumită, i-a zis lui David, că a renunțat să mai apară pe scenă. Era la fel de mulțumită ca el. Dar David, poate din cauză că de-a lungul anilor căpătase obiceiul de a flata înflăcărat artiștii, ca pe singura monedă în care îi putea plăti pe toți oamenii cărora le datora bani, nu a vrut să creadă așa ceva.

— Ei, hai! a zis el. Ai intrat la Carnegie Mellon. Spre deosebire de mine, tu chiar te pricepi la cântat. Poți să dansezi step, ce dracu'!

— Sunt groaznică la step.

Asta era adevărat. Din cauza limitărilor aduse de tipul ei de corp, menționat mai sus, stepul era o alegere imperfectă. La step, la fel ca la balet, trebuie să fii deșirată; numai dansul modern se potrivește unei dansatoare cu constituția unei înotătoare.

— Futu-i, numai o dansatoare de step zice „Sunt groaznică la step”. Erai bună. Mai ții minte când a trebuit să cântăm cu toții *Razzle Dazzle*? Ne-ai dat clasă.

— Nu mi-a dat nici un rol.

— Nici mie nu mi-a dat nici un rol.

— Iar acum tu ești regizor, iar eu sunt contabilă ta. Totul este așa cum trebuie să fie. Nu trebuie să-mi spui că sunt o vedetă nedescoperită doar pentru că nu poți să mă plătești.

— Aveai o energie sumbră pe scenă - nu-ți da ochii peste cap! Țin minte. Nu aveai zâmbetul ăla stupid, ca în reclamele la pasta de dinți.

— Încetează.

— Din punct de vedere al regiei, nici nu-mi vine să cred ce lipsă de talent era în clasa noastră. Sigur că estimarea noastră privind talentul propriu era exagerată, dar chiar dacă ții cont de asta, tot aveam un deficit. Uită-te la școala

asta de-a lungul timpului: în toată istoria ei, o singură persoană a devenit celebritate mondială și ea a venit la școală mai puțin de trei săptămâni, așa că nu prea putem să spunem că-i de-a noastră. Dar sunt câțiva oameni care au apărut pe un panou publicitar deasupra la Sunset Boulevard o dată sau de două ori în carierele lor, iar noi am produs unul din ăștia să zicem că de două ori pe deceniu. Pe urmă sunt cei care au reușit să-și plătească facturile ca actori – uneori îi vezi la televizor, deși nu ies niciodată în evidență. Avem câte unul din ăștia poate o dată la doi ani. Pe urmă sunt cei care ar fi trebuit să reușească măcar cât să primească regulat de muncă, dar au avut ghinionul naibii. Sunt și din ăștia câțiva în fiecare an și eu le dau roluri în producțiile mele, cu atât mai bine pentru mine. Dar clasa noastră nu a avut pe *nimeni* nici măcar în categoria asta – cu excepția ta.

— Mă pui în categoria celor cu ghinionul naibii? Mai degrabă aș fi în categoria celor fără talent.

— Vino să dai probă săptămâna viitoare. Haide! De ce dracu' nu?

E posibil să fi scos un râset răgușit sau să mă fi strâmbat, ceea ce voia să însemne: Ești ridicol sau Eu sunt ridicolă și, oricum, nu iau asta în serios. E posibil să fi coborât de pe scaunul de la bar fără grabă, să-mi fi plătit consumația, să fi zis noapte bună. În liceu, deși eram în aceeași clasă terminală la Teatru, eu și David nu am fost niciodată prieteni. Legătura noastră cu Sarah era mai degrabă o falie decât o punte. Dar acum, că amândoi locuim din nou în orașul natal, conversații de genul acesta aveau loc adesea între noi. David era obsedat de trecut, și nu doar de anumite părți din el. Toți, cred că putem afirma asta, ne fixăm pe anumite lucruri din trecutul nostru, poate dorindu-ne să fie din nou cum erau, poate dorindu-ne să ne întoarcem ca să le schimbăm.

Oricum ar fi, fixarea aceasta pe anumite părți din trecut pare destul de comună. David ducea tendința la extrem. *Întreg* trecutul lui îl obseda. Trecutul era ca o țară din care era exilat și orice vestigiu din el, chiar și eu, era fascinant pentru el. David părea să se fi hotărât, foarte devreme în viață, că anii cei mai buni trecuseră deja și toate realizările actuale cu compania lui de teatru îl interesau doar pentru că erau o legătură cu trecutul lui. Eu îl interesam doar pentru că eram o legătură cu trecutul lui. Eram o ocazie să vorbească despre trecutul lui, chiar despre părți din trecutul lui care nu îl interesaseră pe vremea aceea, dar îl interesau acum. Și astfel își amintea de cutare sau cutare lucru pe care îl făcusem sau vorbea despre talentul meu nerecunoscut, pentru că astfel obținea ceea ce-și dorea cel mai mult: un pasaj, oricât de indirect, către trecutul propriu. Ar fi făcut asta cu oricine din trecut. De fapt, și făcea. L-am auzit deseori implicat în același gen de conversații cu alte relicve ale acelor ani, care se întorseseră în oraș.

Aceste conversații despre trecut aveau loc întotdeauna într-un bar căruia îi ziceam Barul – toată lumea îi zicea Barul –, deși avea un nume adevărat. În orașul nostru erau o mulțime de baruri, așadar nu exista un motiv evident pentru care acest bar confortabil, dar obișnuit, să fie cunoscut drept Barul. Nu era un loc în care să fi mers în liceu, deși existase și pe vremea aceea, emanând aceleași vibrații de crăsmă prietenoasă, previzibilă, unde se adunau clienții după muncă, pe care le emana și acum, diferența fiind că pe vremuri acestea păreau inadecvat de plictisitoare, pe când acum păreau adecvat de plictisitoare. Măcar în această unică privință, David se rupsese de trecut. În Barul acesta, și nu într-unul din barurile în care băuse în trecut, îi plăcea să stea și să povestească despre trecut.

Spre deosebire de David, eu petreceam foarte puțin timp la Barul. Ca să fie clar, petreceam foarte puțin timp cu David. Pregătirea cererii de finanțare, repararea fiascoului cu impozitul, ambele voluntare, prezența ocazională la o gală unde nu eram recunoscută de domnul Kingsley, conversațiile despre talentul meu nerecunoscut la tejișeaua barului din Barul erau lucruri care se întâmplau poate o dată la două luni și constituiau doar o fărâma din viața mea. Majoritatea timpului mi-l petreceam muncind pentru clienți care mă plăteau sau lucrând la casa pe care o cumpărasem. De asemenea, mergeam la terapie și începusem să mă formez, la rândul meu, ca terapeut. Nu beam. Niciodată nu băusem mult și apoi era o perioadă din viața mea în care eliminam lucruri, pe unele pentru că nu le toleram, pe altele pentru că nu aveam nevoie de ele; băutul era un lucru de care nu aveam nevoie. De obicei, seara îl sunam pe fratele meu să văd ce mai face și adesea îmi luam cina în timp ce-l ascultam pe el. Uneori, mă uitam la un film. Citeam mult: Istorie și Dezvoltare personală sunt categoriile mele. Întotdeauna mi-a plăcut să fiu singură.

Uneori însă îmi plăcea gândul de a fi cu oameni și atunci mă duceam cu mașina până la Barul, de obicei cu o carte, chiar dacă rareori apucam să și citesc, pentru că David era acolo. Aproape mereu aveam vreo treabă, vreo sarcină organizatorică cu care îl ajutam, care-l făcea să se întoarcă de la persoana cu care se întâmpla să bea atunci. David avea întotdeauna pe cineva cu care să bea, adesea un grup. De obicei, era o femeie care îl fixa pe David cu toată atenția, de parcă se gândea că va trebui să răspundă la un chestionar mai târziu, erau membri ai echipei de teatru și ai anturajului artistic mai larg și membri ai anturajului și mai larg de băutori, toți orbitând în jurul lui David, așezându-l în centrul lucrurilor. Chiar și când David era

singur la barul din Barul, așa cum se întâmpla câteodată pentru că intra într-o stare care îi ținea pe oameni la distanță la fel de eficient ca o ghioagă cu țepi pe care ar fi învârtit-o în jurul lui, tot în centru se afla. Prin asta vreau să spun că, și când respingea oamenii, ei rămâneau cu ochii pe el, din capătul îndepărtat al camerei, nerăbdători să-și găsească drumul înapoi spre el, să-i recâștige atenția. Când eram tineri, David avea o carismă stângace; știa că este atrăgător, dar nu știa în ce fel sau de ce. Mai mult de un deceniu de abuz dedicat din partea lui îi afectase fizicul și, când era obosit sau beat, fața lui arăta ca o minge de lut putrezit care fusese aruncată într-un zid. Cu toate acestea, carisma lui, pe care nu o mai puteai confunda cu fizicul lui, era și mai remarcabilă. Aproape că părea independentă de el. David cel fizic stătea cocoșat la bar, holbându-se într-un pahar, în timp ce carisma lui bântuia camera, respingând unii oameni, atrăgându-i pe alții. Karen era întotdeauna atrasă, din cauza utilității ei ca angajat fidel neplătit și a statutului ei de legătură cu trecutul.

În seara aceasta, așadar - o noapte de sfârșit de ianuarie, cu multe luni înainte de reuniunea lui Karen cu Sarah la librăria Skylight -, David stă singur la bar, cu corăbiile înecate, când Karen intră cu geaca de blugi încheiată până sus, un fular cu ciucuri răsucit de câteva ori în jurul gâtului, mănuși și o căciulă trasă bine peste urechi. E cât se poate de rece pentru orașul lor, ceea ce înseamnă prea frig pentru Karen, căreia nu-i place să recunoască faptul că nu se obișnuise niciodată cu frigul din New York, ci scâncea sub atacurile lui violente exact ca mama ei, numai că fără haina acesteia de blană artificială, lungă până la glezne. De afară, în timp ce trage de mânerul glacial al ușii, Karen nu vede interiorul barului, ci numai strălucirea luminilor lui, prin vitrinele mari care, de obicei,

îi expun pe oamenii de la barul Barului celor de afară, de pe trotuar, dar care în seara aceasta sunt glazurate din cauza condensului. Însă Karen nu este surprinsă, când intră, să-l găsească pe David imediat lângă ușă, pe scaunul de bar situat cel mai în dreapta, locul lui obișnuit. Când David nu este la repetiții, uneori ocupă scaunul acesta de la trei sau patru după-amiaza până la două sau trei dimineața. David este cel care tresare când o observă pe Karen, poate din cauza căciulii și a fularului. În timp ce ea și le dă jos și se apropie de bar ca să-și comande o Cola, David o recunoaște.

— Pfuai, băga-mi-aș! Tocmai mă gândeam la tine. Ți-l mai aduci aminte pe Martin?

Lui Karen, întrebarea i se pare interesantă, excelentă. Ca toate întrebările ei preferate, i se pare atât de simplă și de evidentă, încât, la început, faptul că David o întreabă așa ceva i se pare o prostie. Dacă și-l mai *aduce aminte* pe Martin? Dar acum, diferitele straturi ale întrebării încep să se decojească. Să și-l aducă aminte în ce fel, mai exact? Dicționarul ne spune că „a-și aduce aminte” înseamnă „a invoca ceva în minte, a-și aminti ceva uitat”. Ei bine, Karen nu l-a uitat niciodată pe Martin, deci în sensul acesta nu și-l aduce aminte. Dicționarul ne mai spune și că a-și aduce aminte înseamnă a păstra ceva în memorie. Fără să ne pierdem în detalii și să căutăm definiția pentru „memorie”, haideti să-l bifăm pe ăsta: da, își aduce aminte. În definiția aceasta, mai avem și „a păstra pe cineva în minte” – da –, „a da cuiva un cadou” – s-ar putea spune și așa, depinde de „cadou” –, „a trimite cuiva salutări” – nu în ultima vreme –, „a comemora pe cineva sau ceva”. A comemora: a-și aminti ceva *ceremonios*. Acest sens este brusc foarte atrăgător. Îi rămâne în minte lui Karen, așa cum se întâmplă cu multe lucruri. David, care are propriile probleme, una dintre acestea fiind că este prea deștept

pentru fiecare situație în care se bagă – este prea deștept pentru viața lui profesională, viața lui sexuală și, cu siguranță, pentru viața lui de bețiv, care îi ocupă cea mai mare parte din timp –, probabil ar aprecia această mică prelegere despre sensurile lui „a-și aduce aminte”, dar lui Karen nu i-ar plăcea să o țină, așa că zice numai:

— Sigur, mi-l aduc aminte pe Martin.

— Ia uitate! zice David și așază pe tejghea o știre decupată dintr-un ziar.

Bourne Courier-Telegraph, 4 octombrie 1997: „Profesor de top concediat din cauza unor acuzații”. Sub titlu sunt două coloane scurte cu text și o coloană scurtă cu fotografia alb-negru a unui bărbat cu fața îngustă, de dihor, cu părul deschis la culoare căzându-i peste ochi și urechi, o strungăreață îngustă, ochelari prea mari care nu erau la modă nici măcar acum zece ani, sacou și cravată probabil împrumutate și care nu stau bine pe el. Chiar și fără beneficiul culorii, îți dai seama că are pielea prea albă și dinții prea galbeni. Fotografia pare mai veche decât este, așa cum fotografiile oficiale – Karen presupune că este fotografia din albumul școlii, fotografia în genul „Cadrele noastre didactice” de pe peretele din cancelarie – nu arată niciodată ca în ziua în care au fost făcute, ci ca în ziua în care fundalul lor spălăcit a început să fie acoperit cu decenii de praf. Bărbatul, bineînțeles, este cel pe care aici îl numim Martin. Arată identic și deloc asemănător cu Martin pe care și-l amintește Karen. Karen nici măcar nu-și poate da seama, uitându-se îndelung la fotografia datată, dacă Martin de acolo este mai în vârstă sau mai tânăr decât Martin pe care l-a cunoscut ea. Martin din fotografie și Martin pe care Karen îl „păstrează în memorie” arată exact la fel și, în același timp, arată complet diferit. Acum Karen nu îi mai poate deosebi. Se întreabă dacă și-l aduce totuși aminte pe Martin sau doar l-a inventat, uitându-se

orbește la fotografia absolut ciudată și de nerecunoscut care arată exact ca Martin. Se uită de atât de mult timp la fotografie încât, atunci când David întreabă, „Gata?”, nici nu-și dă seama că se referă la citirea articolului. De citit nici nu s-a apucat încă.

— Gata, zice ea, referindu-se la ceva complet diferit decât ce întreabă David.

El ia hârtia și o pune deoparte. Degetele par să-i tremure. Pare să se chinuie, acum, că decupajul este pus deoparte în siguranță, să-și aprindă o țigară nouă. David este absolut speriat, aceasta fiind cealaltă față a unui tip blazat și imposibil de șocat; este căptușeala fragilă pe care costumul lui, imposibil de șocat, trebuie să o ascundă. Fără să o vadă el, Karen se îmbracă cu costumul blazat și imposibil de șocat al lui David. Va trebui să caute articolul la bibliotecă: este atentă să țină minte, să „păstreze în memorie”, numele *Bourne Courier-Telegraph*. Va trebui să cerceteze atent articolul mai târziu, oricât de mult și-ar dori să-l cerceteze atent acum. Dar nu este nevoie să-l cerceteze atent acum ca să-și facă o idee. Pe asta o are deja.

— De unde îl ai? întreabă ea.

— De la Jim, răspunde David, referindu-se la domnul Kingsley.

Așa de speriat este David, că nici măcar nu-și amintește că a vorbi prietenește, folosind prenumele, despre persoana căreia noi îi spunem domnul Kingsley, în cazul de față, „Jim”, este o treabă rezervată Frăției elitelor.

— Dar mai întâi am primit scrisoarea asta de la Martin, zice David.

David îi face semn rapid barmanului, este atât de disperat după ceva tare ca să poată explica, încât nici nu-și dă seama ce s-a întâmplat cu Karen. Nu observă cum costumul lui blazat, imposibil de șocat, alunecă de pe

Karen la mențiunea scrisorii de la Martin. Nu o vede pe Karen trăgând chestia aia la loc pe ea, așa că ratează șansa de a o tenta să mărturisească faptul că, după ce s-a mutat înapoi în oraș, deși își jurase că nu va face asta, tot s-a dus cu mașina la casa copilăriei ei și a bătut la ușă, pentru că o parte nebună din ea și-a imaginat, la mult timp după ce o așteptase, că sosise o scrisoare acolo pentru ea, dar, din fericire, nu era nimeni în casa copilăriei ei, așa că nu s-a mai dus niciodată înapoi.

Spre deosebire de Karen, David nu se așteptase niciodată să mai primească vești de la Martin. David nu petrecuse prea mult timp cu Martin în acele două luni, cu paisprezece ani în urmă. Nu ținuseră legătura după ce Martin și ceilalți plecaseră. Dar Martin, în scrisoarea lui, părea să știe tot despre succesul lui David. Poate că Martin chiar auzise cumva despre David și astfel își amintise că îl cunoaște. Sau poate și-l amintise pe David și, din cine știe ce motiv, se hotărâse să-l caute și să vadă ce se mai întâmplase cu el. Nu-ți puteai da seama din scrisoare, pe care o trimisese la căsuța poștală a companiei.

— Ai scrisoarea cu tine? întreabă Karen, întrerupând disertația îndelungată a lui David despre scrisoarea lui Martin, pe un ton posibil strident.

Karen ar prefera să vadă cu ochii ei scrisoarea aceasta, să o țină în mâini, decât să-l audă pe David descriind-o. Dar bineînțeles că David deja a uitat pe unde a lăsat-o. Nu contează, îi spune el lui Karen ca răspuns la supărarea ei evidentă. Își amintește perfect cuvintele din ea. Când David și Karen erau la liceu, David își tortura colegii de clasă recitând scheciurile lui Monty Python și cântecele lui Bob Dylan. Întotdeauna a avut o memorie impecabilă pentru cuvinte, care coexistă cumva cu o înțelegere absolut fragmentată a propriei vieți. Acesta este un fenomen psihologic sau neurologic care poate are un

nume pe care Karen ar putea să-l afle într-o zi, dacă va practica psihoterapia.

— M-a felicitat pentru tot ce am făcut cu compania, zice David. A fost foarte drăguț. Cred că a căutat cronici. Și pe urmă a zis: „Era și timpul să miște cineva lucrurile în orașelul ăla scorțos de-i zici casă. Mi-a părut rău că n-am făcut asta cu *Candide*, dar sunt încântat că ai reușit tu! Dă-le peste bot moraliștilor virtuoși – poate le deschizi naibii ochii.” Și pe urmă a zis: „Poate ai auzit că am și eu niște necazuri cu moraliștii. E chestia obișnuită – dacă nu găsesc imoralitate s-o demaște, atunci o inventează și funcționează la fel de bine.” Pe urmă a povestit că, în sfârșit, a găsit timp să termine de scris o piesă și a aranjat să o pună în scenă, el fiind și regizor, și actor în rolul principal, dar pe urmă „a apărut vânătoarea asta de vrăjitoare în care, din păcate, eu sunt vrăjitoarea”. Și pe urmă m-a întrebat dacă vreau eu să-i pun piesa în scenă. Cea pe care a trebuit să o anuleze.

Neînțelegând ce ar putea să însemne „necazuri de moralitate” și „vânătoare de vrăjitoare”, la început David a uitat de scrisoare câteva zile și și-a văzut de propriile proiecte de teatru, a creat mahmureli, apoi și-a revenit din ele. Pe urmă s-a întâlnit cu domnul Kingsley la o ședință sau undeva și l-a întrebat ce mai știe despre Martin. Domnul Kingsley a făcut o grimasă – genul de grimasă pe care o face o călugăriță când faptele celor răi sunt prea regretabile pentru a fi măcar discutate. Stând la bar cu Karen, cu palma pe plicul în care a băgat articolul pe care Karen vrea să-l mai vadă, dar nu vrea să admită că vrea să-l mai vadă, David afișează propria versiune a grimasei, ceea ce-i amintește lui Karen că David nu a eșuat ca actor din cauză că nu știa cum să joace. Măcar știe să se strâmbe. Așa beat cum e – sau poate pentru că e așa de beat –, imită foarte bine o călugăriță. O față agățată de un

cârlig și trasă în jos de o greutate – greutatea ticăloșiei care este prea regretabilă pentru a fi măcar discutată. Domnul Kingsley a refuzat să discute despre asta. A făcut grimasa și, peste vreo două zile – astăzi –, a lăsat articolul la biroul lui David. Dar cine sunt ticăloșii despre care domnul Kingsley refuză să discute? Este vorba despre Martin, sau despre acuzatorii lui Martin?

Deși nu este cunoscută pentru promiscuitate sau simțul umorului – de fapt, probabil lumea o crede și celibatară, și lipsită de umor –, Karen subliniază adesea în public că nu s-a culcat niciodată cu David. Să zicem că se întâmplă să se afle la Barul în aceeași seară în care acolo este și o persoană din anturajul mai larg al lui David, adică din cercul lui de băut, pe care nu a cunoscut-o și nici nu vrea să o cunoască, fiindcă ea și persoana cu pricina nu au nimic în comun. În astfel de situații, David, fără excepție, va insista să i-o prezinte pe Karen acestui bețiv întâmplător pe care îl știe doar vag. David, fără excepție, o va descrie pe Karen folosind expresii hiperbolice precum „una dintre cele mai vechi prietene ale mele pe lumea asta” sau „mă știe de mai mult timp decât oricine altcineva” sau „știe unde sunt îngropate toate scheletele mele”. Karen, fără excepție, îi va da replica „Sunt singura femeie din barul ăsta care nu s-a culcat cu el” sau „Sunt singura femeie pe care o cunoaște de mai mult de o săptămână care nu s-a culcat cu el” sau, și mai de impact, „Sunt singura femeie din orașul ăsta / regiunea asta / zona asta metropolitană care nu s-a culcat cu el”. David, fără excepție, se crispează vizibil când ea spune asta. Este ca și cum reputația lui de tip irezistibil pentru femei – în afară de Karen – este cumva nemeritată sau neplăcută pentru el. Karen nu a înțeles niciodată relația lui David cu sexualitatea lui, care, asemenea carismei lui, pare să se plimbe țănoș prin lume independent de intențiile lui

David, făcând ce vrea ea. Și Karen, ori de câte ori face comentariul acesta, fără excepție, se crispează la rândul ei, dar pe dinăuntru, deoarece comentariul este compulsiv și nu vrea niciodată să-l facă și și-ar dori să nu-l facă. Este posibil să sugereze strugurii acri, de parcă ar vrea să se culce cu David, lucru neadevărat. Sau este posibil să pară răutăcios sau superior față de alte femei. Și oricum ar părea, nu este necesar. Cu toate acestea, mereu spune asta, mereu se crispează; și David îi dă de fiecare dată ocazia să o spună, mereu crispându-se. De ce? Ce îi împinge să facă asta?

Până în seara în care i-a arătat articolul decupat, Karen ar fi spus că David o prezenta mereu din cauza obsesiei lui față de trecut. Și ar fi spus că ea făcea mereu comentariul acela din cauză că o enerva obsesia lui față de trecut. Dar în seara cu decupajul din ziar, Karen s-a întrebat dacă toată povestea avea cumva legătură nu cu trecutul, chestia pe care David o aducea mereu în discuție, ci cu sexul, chestia pe care Karen o aducea mereu în discuție. Poate insistența lui Karen că nu avusese nici o treabă cu viața sexuală a lui David însemna că, de fapt, Karen avea un interes personal în viața sexuală a lui David, cu calitatea ei epică discutată de toată lumea, de parcă David era vedeta vreunei emisiuni TV pe care Karen o urmărea de decenii fără opțiunea de a o opri.

În seara aceea, în Barul, când au început să vorbească despre „vânătoarea de vrăjitoare” pornită împotriva lui Martin, lui Karen nu i-a trebuit mult să suspecteze că David nu era tulburat de gândul că Martin ar putea să fie un animal de pradă. Mai degrabă David părea tulburat de gândul că femeile mințeau în legătură cu Martin, o persoană pe care David, după atâția ani, o vedea ca pe un model și un fel de coleg spiritual, un exemplu de cum credea David că ar trebui să fie un artist al teatrului. În cei

paisprezece ani de când nu-l mai văzuseră David și Karen, Martin rămăsese să predea la aceeași școală. Rămăsese profesorul necuviincios, exemplar, care întotdeauna câștiga premii și întotdeauna era pe punctul de a fi concediat. Rămăsese tipul pe care elevii îl numeau „cea mai mare influență din viața mea” sau „singura persoană de la școală care stabilea o *conexiune* cu copiii” sau vreo altă astfel de hiperbolă. Își dusesese elevii nu numai la CAPA, atunci, demult, ci prin toată lumea, le oferise oportunități pe care nu și le imaginaseră niciodată, le lărgise orizonturile, îi învățase să creadă în ei și așa mai departe. Toate aceste informații reieșeau din articol, pe care David părea să îl vadă nu ca pe o posibilă versiune a unei realități posibil de necunoscut, ci ca pe o simplă fereastră în viața cuiva pe care David abia dacă îl cunoștea, al cărui trecut îl atingea magic pe al său – cu alte cuvinte, o persoană magică. Karen știa că David văzuse întotdeauna anularea lui *Candide* ca pe o dovadă a ipocriziei – sau, ca să folosesc cuvântul lui Martin, a „scorțoșeniei” – acestui „orășel” căruia David și Karen îi zic casă. Karen a ghicit după aceea că anularea lui *Candide* avusese un rol, alături de Beckett și Northwestern, în modul în care David se vedea pe sine acum: un rebel al teatrului, care se mândrea să-și jeneze publicul care plătise bilete. Cum Martin îi pregătise drumul, probabil David considera articolul o dovadă a faptului că lumea o luase razna, din moment ce aceia care mințeau răzbunător erau recompensați, iar profesorul și artistul care rostea adevărul era distrus.

— Nu crezi că s-a culcat cu elevele lui? I-a întrebat Karen în cele din urmă.

Karen își dăduse seama că orice ar fi spus în momentul acela ar fi distrămat costumul blazat, imposibil de șocat, pe care încă îl purta cumva, l-ar fi rupt în fâșii cauciucate. În astfel de clipe, o tehnică foarte utilă este să pui o

întrebare celeilalte persoane. Nu trebuie să fie o întrebare care să sugereze răspunsul, dar întrebarea lui Karen, recunoaștem, era piezișă. Tot ce putem spune este că încăperea era piezișă. Încercam să stau pe scaunul de la bar. Încercam să rămân o prietenă veche și dragă a lui David.

— Sunt sigur că s-a culcat cu elevele lui. Sunt sigur că *e/e* s-au culcat cu *e/*. Știau ce fac. *Noi* știam ce facem. Mai ții minte cum eram?

— Eram copii, a zis Karen cu grijă, de parcă David era cel care trebuia tratat cu grijă, care putea fi rănit de conversație.

Dar, deși își luase precauții, Karen tot a jignit. David a pufnit disprețuitor.

— N-am fost niciodată *copii*, a zis el.

Cititorul atent s-ar putea întreba ce s-a întâmplat cu Manuel. Oare Karen ne va dezvălui soarta lui? Și eu mi-am pus întrebarea asta. După ce am citit cât am citit din cartea lui Sarah, înainte să mă întâlnesc cu ea la librăria Skylight, m-am dus la biblioteca mea și am scos de acolo albumele anuale din liceu. Da, cititorule, le-am păstrat. Erau lucruri de calitate albumele alea. Titlul lor era: *În lumina reflectoarelor!* Cu semnul exclamării. Am dat – nu fără grijă – paginile rigide și lucioase. Puține inscripții stricau forțașul. Efuziunile pe care le conțineau acestea nu divulgau nimic neașteptat. Nu era scriitor printre cei care revendicaseră spațiu cu un pix colorat care să nu o fi considerat-o pe proprietara albumului „o fată drăguță”, „tare de treabă!”, menită să aibă altceva decât „un viitor strălucit”. Dă pagina, atunci; treci de prefața scrisă de nimeni altcineva decât David, care privea peste umăr, cu ultimele rămășițe de păr și îmbrăcat cu o tunică. Treci prin partea despre Administrație cu o strângere de inimă; doamnele acelea de la secretariat aveau mai multă grijă

de tine decât propria mamă. Treci prin Dans și muzică (instrumentală și vocală), prin Baletul de iarnă și Ansamblul de jazz cucerește Manhattanul! Teatrul este vedeta aici. Nu numai că este lăsat la urmă, dar are și cele mai multe pagini. Studiază-le pe toate: patru clase de elevi la Teatru în fiecare an timp de patru ani și încă există șansa ca ADN-ul lui „Manuel” să includă cromozomi din alt departament. Căutăm soarta lui Manuel în variile lui origini, fiindcă, deși nu voi susține că nu a existat nici un Manuel, garantez că nu a existat *un singur* Manuel. Din surse clare, număr cel puțin trei.

Primul Manuel a fost un elev la teatru, „hispanic”, cum apare în formulare, care nu avea nici un talent vizibil. C. nu era în stare nici să joace, nici să danseze, nici să cânte și nici să bată cuie în lemn. Nu putea nici măcar să lipească pene pe o pălărie. Ce căuta acolo? Nu eu trebuie să rezolv această dilemă, dar, oricare a fost motivul, nu a expirat. C. a fost colegul nostru timp de patru ani. A plecat așa cum a venit, neremarcabil. Nici nu a ieșit în evidență, nici nu a dispărut prematur. Deși nu a avut niciodată o prietenă sau un prieten cât am fost în școală, ultima dată când am auzit de el se căsătorise, intrase în afaceri, făcuse vreo doi copii și îi mergea foarte bine.

Al doilea Manuel a fost un elev de la Muzică vocală, tot „hispanic”, cum apare în formulare, al cărui nume s-ar putea să-l știți dacă ascultați operă. Este una dintre cele mai mari povești de succes ale școlii, iar vocea lui, la fel ca a lui Manuel la audiția aceea surprinzătoare, cu adevărat invocă legiunile îngerilor. Nu s-a declarat niciodată homosexual cât a fost la școala noastră, dar este cu siguranță. Talentul lui P. însă nu a fost descoperit la școală, ci cu ani mai devreme, în copilărie. Nici nu a fost un protejat – sau mai mult – al domnului King-sley. P. era mândria departamentului de Muzică vocală, atât de

dedicat operei profesionale de la vârsta de treisprezece ani încât nici măcar nu a catadicsit vreodată să dea audiențe pentru spectacolele de la școală. După școala noastră, și-a continuat studiile la Eastman și a avut o carieră fulminantă. L-am văzut în spectacol odată, în rolul lui Sharpless din *Madama Butterfly*, când locuiam în New York. Când s-a terminat, mi-a trecut prin minte să-l aștept la ușa artiștilor, împreună cu cele câteva alte persoane visătoare, toate cu buchete în brațe. Dar nu aveam de ce să-i solicit atenția. Eu auzisem de el, dar el nu auzise niciodată de mine. M-am hotărât să nu-l aștept și am plecat acasă.

Al treilea Manuel nu este o persoană, ci o observație. Nu este un aspect caracteristic al acestui personaj relația lui specială cu domnul Kingsley? Relația aceasta nu o înfurie pe Sarah atât de mult încât să provoace o rană cumplită, un soi ciudat de răzbunare?

Cititorul atent s-ar putea întreba și ce știa Karen despre răzbunarea ciudată a lui Sarah. Și, de data aceasta, mi-am pus aceeași întrebare. Văzusem lucruri pe care nu le înțelesesem? Știussem lucruri pe care cumva le uitasem? Răspunsul la prima întrebare: Mă îndoiesc. La a doua: Nici o șansă. Eu nu uit nimic niciodată. Dar felul în care Sarah reconstruise în carte luminile, scena și decorul era atât de fidel amintirilor mele, încât m-am tot învinuit că acțiunea mi se părea nefamiliară. Sarah mă transportase complet în cabina aceea de costume, cu suporturile suprasolicitate de costume, separate ca vai de lume de indicatoare făcute din cartoane ponosite de la cămăși. Fierul și masa de călcat, pălăriile lăsate pe jos. Da, exact. Toate astea, exact așa. Destul să mă facă să mă gândesc că și acțiunea nefamiliară trebuie să fie la fel de adevărată, și eu, pur și simplu, nu observasem. Dar nu: nu a dispărut nimeni în mod inexplicabil din clasa noastră de teatru - în afara

mea. Și nimeni nu a avut o relație specială, poate prea specială, poate atât de specială încât să dezlănțuie în Sarah o sete de răzbunare, cu bărbatul pe care am fost de acord să-l numim domnul Kingsley – în afară de Sarah.

Dar ați auzit deja totul despre relația aceea foarte specială. Sau nu?

Doi termeni care mi-au plăcut dintre cei mulți folosiți de psihoterapeutul meu au fost „proiecție” și „forță de rezistență”. Mi-au plăcut termenii aceștia pentru că erau atât de concreți în contextul terapiei și atât de cuprinzători în contextul vieții. Proiecție: chiar dacă nu faci tu terapie, vei fi de acord că, în ciuda reputației proaste, proiecția este creativă. Creează ceva sau mai degrabă pe cineva, o persoană care se presupune că are sentimentele care, în realitate, îți aparțin ție. În schimb, forța de rezistență este exact opusul creației, nu distrugere, ci anularea creației. Lipsa gândirii, lipsa sentimentului, lipsa acțiunii. Proiecția sau forța de rezistență: ceva sau nimic. Minciuna sfruntată sau adevărul gol-goluț care nu se învechește nici-odată. Nu există nici un Manuel sau există mai mulți. Sarah nu a făcut nimic din toate astea sau a făcut totul, chiar și lucruri pe care le atribuie altora. Karen nu a știut nimic sau a știut tot, mai puțin forma pe care o ia acum povestea. Sarah spune povestea aceasta pentru a dezvălui un adevăr ascuns sau pentru a ascunde adevărul sub o falsitate plauzibilă, amestecând faptele până devin irecognoscibile, cu logica visului.

Oare Sarah crede că povestea asta o face să apară drept o persoană bună, sau una rea? Văzută dintr-un anume punct de vedere, este o scorpie egoistă și dăunătoare. Văzută din altul, și-ar putea imagina că salvează pe cineva.

Dar în ceea ce privește adevărul sau falsitatea poveștii lui Sarah, puritatea sau imoralitatea motivelor ei de a fi

sinceră sau falsă, nu este treaba noastră să le determinăm sau să speculăm în privința lor. Ne cerem scuze pentru digresiune.

Nu la mult timp după seara aceea de la Barul cu David, Karen s-a dus la sucursala principală a bibliotecii publice și a făcut rost de propria copie a articolului din *Bourne Courier-Telegraph*. După ce l-a citit, convingerea legată de vinovăția lui Martin i s-a confirmat fără urmă de îndoială. Articolul era unul dintre acelea care foloseau o controversă locală pentru a investiga „războaiele culturale” mai ample. La școala de bun renume din Bourne, Martin câștigase an de an premii ca profesor pentru programul său de teatru, dezmințind în acest timp zvonurile că s-ar implica în „comportamente nepotrivite pentru un instructor”. Nici unul dintre zvonuri nu fusese vreodată dovedit. Receptivitatea la acestea părea să varieze în funcție de părerea despre utilitatea educației în arte. Părinții conservatori, care vedeau programul de teatru ca pe o pălăvrăgeală ce consuma atât de mult din timpul copiilor, cereau o anchetă și îl acuzau pe directorul școlii, un susținător al artelor, că apără un infractor sexual. Părinții progresiști, care vedeau finanțarea artelor ca pe victima unui asediu, cereau apărarea lui Martin și denunțarea unei vânători de vrăjitoare în care, din nefericire, el era vrăjitoarea. Dificultatea de a ști care parte avea dreptate era înrăutățită de elevi, care aproape de fiecare dată refuzau să vorbească și, atunci când vorbeau, nu se puneau de acord. În fine, cu un an în urmă, o elevă la teatru în vârstă de șaisprezece ani le spusese părinților că ea și Martin aveau o relație sexuală consimțită și plină de iubire și că era însărcinată cu copilul lui. Martin a negat, susținând că este doar profesorul fetei. Părinții fetei au angajat avocați și au cerut ca Martin să facă un test de paternitate. Martin a refuzat și a fost concediat – dar nu și

acuzat, dat fiind că eleva și-a retras plângerea. Deși, de la sfârșitul secolului al nouăsprezecelea, vârsta legală în Regatul Unit este șaisprezece ani, scria în articol, este o infracțiune dacă o persoană în vârstă de cel puțin optsprezece ani, care are o poziție de încredere (de exemplu, un profesor), are raport sexual cu o persoană în vârstă de cel mult optsprezece ani, întrucât această activitate abuzează de poziția de încredere. Școala, poate ca penitență pentru lipsa de reacții dinainte, a dat de știre prin rețelele de absolvenți că încearcă să găsească alte victime ale presupusului abuz al lui Martin. Ca acest lucru să nu sune a judecată de valoare, articolul se încheia cu un citat din declarația unui coleg de teatru al lui Martin: „Iată o persoană cu un talent incredibil, care și-a dedicat toată viața profesiei de dascăl, și asta e răsplata lui: concediat, cu reputația distrusă, totul pe baza unor zvonuri. Și vă mai mirați de ce nu predau oamenii talentați.”

Nu la mult timp după ce a citit articolul, Karen a făcut rost de un exemplar al piesei lui Martin, pe care el sperase să o producă și să o regizeze și în care intenționase să și joace rolul principal, până când intervenise vânătorearea de vrăjitoare, și a citit-o cu același interes pe care îl avusese față de povestea din ziar. A luat exemplarul piesei de la David. David, după ce a fost tulburat și șocat de veștile despre Martin, apoi jignit și revoltat, devenise, în cele din urmă, acrimonios și cruciat. Cruciada acrimonioasă a luat forma opusă tulburării și șocului și s-a manifestat la Barul, un loc ideal pentru a sta, a bea și a certa lumea că „s-a dus dracului pe câmpii”. Cruciada acrimonioasă s-a desfășurat pe scena teatrului lui David. Procesul acesta, de la a fi șocat pe un scaun de bar până la a duce o cruciadă pe scenă, era, de fapt, ciclul lui David, felul în care se rotea mereu roata lui. Mai întâi, David îndura pasiv

șocul. Apoi, după un anumit punct, pe măsură ce suferința îl energiza, David dezlănțuia o cruciadă pentru a-i șoca pe alții și a-i face să sufere, la rândul lor. Pe urmă, epuizat sau plin de remușcări sau ambele – pentru că de fiecare dată când se afla în faza de cruciadă ataca oamenii și îi supăra –, David se simțea din nou șocat și suferea. Clătiți, stoarceți, repetați. Dacă o să devin vreodată terapeut și David o să aibă vreodată bani, mi-ar plăcea să-l tratez. Mă interesează. El interesează pe toată lumea, ceea ce este mai mult decât se poate spune despre majoritatea oamenilor. Odată am auzit un comentator beat la Barul exprimându-și părerea că David avea succes cu femeile pentru că era atât de imprezvizibil, dar asta era observația unei persoane în stare de ebrietate. David este complet prezvizibil. Jumătate din timp este deprimat, cealaltă jumătate este înspăimântător de activ. Jumătate din timp suferă, cealaltă jumătate provoacă suferință. Laș profesioniștii din domeniul sănătății mintale să hotărască dacă aceasta este o tulburare bipolară ca la carte sau ceva mai nuanțat, dar pentru ceea ce ne interesează pe noi, nu trebuie decât să știți că acrimonia lui David – un cuvânt real, căutați-l în dicționar – legată de tratamentul lui Martin a dus la această cruciadă de a pune în scenă piesa lui Martin. David a recuperat scrisoarea pe care i-o trimisese Martin, turtită de traversele din mașina lui sau de cearșafuri sau de cafetieră. I-a scris lui Martin, tunând și fulgerând împotriva idioțeniei și nebuniei lumii și cerând un exemplar al piesei. E ușor de crezut că, atunci când Martin a primit scrisoarea lui, a fost foarte mulțumit. Astfel a început o corespondență transatlantică între acești membri îndelung separați ai Frăției elitelor din arte.

Karen era în biroul lui David în ziua în care piesa a sosit prin poștă. S-ar putea spune că urmărise piesa aceea, o pândise, la fel cum se ținuse la curent cu tot ce se

întâmpla în legătură cu David și Martin: șocul lui David care evoluase în cruciadă, recuperarea scrisorii de către David etc. Karen se ținuse la curent devenind indispensabilă pentru David, ceea ce era întotdeauna foarte ușor de făcut. David avea întotdeauna nevoie de câte o favoare administrativă și accepta întotdeauna cu repeziciune ajutorul altcuiva, fără să întrebe de ce s-ar oferi cealaltă persoană. David, cred, suferea de lipsa încrederii în sine, însă nu avea nici o problemă să creadă în importanța unică a muncii lui. Aceasta este o trăsătură distinctivă a membrilor Frăției elitelor din arte. De asemenea, David nu avea nici o problemă să creadă că această credință – în importanța unică a muncii lui – era împărtășită și de alții. Când propuneai să-ți dedici ore din viață unui proiect de-al lui David, nu erai niciodată în pericol să te întrebe de ce vrei să faci asta. David își mutase recent biroul din cauza unei neînțelegeri nefericite a instrucțiunilor împotriva incendiilor, iar Karen se oferise să despacheteze și să-i reorganizeze sistemul de îndosariere, pe care tot ea îl crease în urmă cu câțiva ani, dar pe care nimeni nu îl întreținuse între timp. Astfel, Karen a putut să se țină la curent cu corespondența dintre David și Martin și să citească piesa lui Martin pe îndelete. Nu erau surprize în corespondență, însă erau câteva surprize, cel puțin pentru Karen, în piesă.

Prima surpriză a fost că piesa era bună. Cel puțin lui Karen piesa i s-a părut bună. Nu pretinsese niciodată că este expertă în piese de teatru. Dar a citit-o repede. Asta părea un semn că este o piesă bună. Și faptul că s-a gândit mult la ea după aceea părea încă un semn că este o piesă bună. Piesa o surprinsese, însă îi păruse ciudat de familiară. Aceasta era a doua surpriză, că evenimentele din piesă păreau atât de familiare de parcă i se întâmplaseră lui Karen, dar într-o altă viață, o viață pe

care nu știa că o trăise, astfel încât piesa era un fel de versiune onirică, în care toate erau amestecate, dar păstrând un memento, ca un miros sau o pată.

Piesa se desfășura într-o cârciumă și, deși era plină de englezi care beau chestii englezești și spuneau lucruri care sunau englezești, decorul ar fi putut la fel de bine să fie Barul. Era același gen de loc în care se merge seară de seară. Patronul și barmanul - „Doc”, personajul pe care intenționa să-l joace Martin - este o figură taciturnă. În scena de început, obișnuiții cârciumii se ceartă din cauza unei cunoștințe care a băut până a crăpat și se întreabă dacă asta ar trebui să fie considerată sinucidere. Ei încearcă să-l facă și pe Doc să-și spună părerea, dar el nu vrea. Pe urmă intră o fată care pare să ceară de pomană. Este murdară, asexuată - publicul ar trebui chiar să creadă că ar putea fi băiat - și, de asemenea, mică și fragilă. În ciuda acestui fapt, sosirea ei îl înfurie pe Doc. Pentru prima dată, zice mai mult de două cuvinte. Strigă la fată și o dă afară. Toți ceilalți sunt jenați, dar treptat lucrurile revin la normal și discuția se reia. Scena se încheie.

Urmează o grămadă de scene despre Doc și clienții lui, care ilustrează rele sociale și dileme morale. Sunt bine făcute, chiar dacă deloc originale. Karen le-a citit absorbită, dar nu a simțit nevoia să-și facă notițe pe post-aturi. Așadar, o să sar la scena aproape ultimă.

Barul întunecat și pustiu este închis. Este patru dimineața. Dar auzim o cheie răsucită și în scenă intră Doc. Surpriză: cu el este Fata. Înainte păruse că sunt cunoștințe care se dușmănesc: patron și vagaboandă. Acum este clar că sunt mai mult de atât. În lista de personaje, nici unuia nu i se precizează vârsta. Doc este descris drept „trecut de prima tinerețe; poate că o viață diferită l-ar fi lăsat mai puțin cocârjat, mai puțin încruntat”. Fata este descrisă ca cineva care, „indiferent de vârsta la

care va ajunge, nu va înceta niciodată să arate ca un copil al nimănui". Ar trebui să poată fi luată drept băiat în tricoul și blugii ei murdari, cu sânii și coapsele încă nedezvoltate, dar asta înseamnă că are zece ani, doisprezece sau douăzeci? Fata stă la bar, în timp ce Doc se agită în spatele lui și iese și intră la loc pe o ușă dincolo de care vedem acum camera din spate, cam jalnică, cu linoleumul dezlipit, becul atârnat și patul de campanie. Aparent aici locuiește Doc. Doc așază o farfurie cu mâncare în fața Fetei, iar ea mănâncă. Par să reia o conversație de unde s-au întrerupt. Doc este furios pe Fată pentru felul în care trăiește. Publicul ar trebui să înțeleagă că în spatele strigătelor lui de mai devreme era îngrijorarea, nu acuzarea. Fata zice că Doc ar putea la fel de bine să fie furios pe el. Doc zice „Toți facem alegeri”. Fata întreabă „Așa să fie?”. Doc zice „Da, când putem, dar tu știi că eu nu pot”. Fata zice că nici ea nu poate să facă alegeri în locul lui; nimeni nu poate să aleagă în locul altcuiva. Aici Doc „se prăbușește fizic, sau moral, sau ambele” (ca să citez instrucțiunile de regie). Este un moment al socotelilor – dar pentru ce? „Nu vezi?” îi zice Doc Fetei. „Nu vezi că încerc să te răsplătesc?” „Egoist, ca de obicei”, zice Fata. „Te rog, draga mea”, zice Doc. „Te rog, fă asta pentru mine.” Nu se menționează nici o obiecție, dar se pare că Fata își termină mâncarea și se ridică. Ori Doc vine din spatele barului, ori Fata se duce în spate, fiindcă Doc „o cuprinde pe Fată într-o îmbrățișare violentă” (ca să citez instrucțiunile de regie). Doc este tatăl, sau iubitul Fetei? Sau amândouă? Piesa nu răspunde la aceste întrebări ale lui Karen.

Doc și Fata ies în camera din spate și ușa se închide în urma lor.

Din culise se aude o împușcătură.

Fata iese din camera din spate și pleacă de pe scenă.

Dar piesa nu s-a terminat. Luminile se aprind o ultimă dată. Este un parastas. Barul este acoperit cu o pânză neagră, sunt acolo o poză înrămată a lui Doc și o vază cu flori ofilite. Toți clienții obișnuiți ai barului, îmbrăcați cu jachete și cravate ieftine, stau la mese, bând și vorbind, la fel ca în prima scenă, numai că acum sinuciderea pe care o dezbat este a lui Doc. Toți au teorii diferite despre motivele lui și fac tot felul de afirmații pompoase despre sensul vieții. Deodată, liniște. A intrat Fata. Este îmbrăcată mai bine, în haine adecvate pentru biserică, deși par de mâna a doua și nu sunt mărimea ei. În ciuda aspectului schimbat, a intenției ei evidente de a aduce un ultim omagiu, toți clienții o atacă. „leși de aici, curviștino!” și „Du-te dracului, hoată ce ești!”, zic diverse voci. Fata nu are replici, dar nici nu pare să iasă. Piesa pare să se încheie cu ea stând acolo. Intră; este atacată cu insulte; și cuvântul

sfârșit

este tot ce mai rămâne.

Dar Karen, citind acel cuvânt, a văzut finalul clar, la fel cum Martin, scriind acel cuvânt, trebuie să-l fi văzut clar. Martin era și regizor, și dramaturg. Ceea ce putea părea că lipsește, din punctul de vedere al cititorului, era, de fapt, lăsat în seama regizorului și a actorilor. Karen a fost odată actriță aspirantă. Își amintește cum să umple toate golurile acelea.

În transa în care a căzut în timp ce citea, Karen nu era sigură cât timp trecuse. Și-a adus aminte că domnul Kingsley le spunea că, dacă pur și simplu îl citesc pe Shakespeare în ritmul în care îl joacă actorii, ar putea să citească piese întregi în vreo două ore. Acesta era genul de sfat presupus încurajator, dar, de fapt, critic și descurajator, pe care domnul Kingsley li-l dăduse constant, chiar dacă el nu citise niciodată, Karen era gata să pună

pariu, o piesă întreagă de Shakespeare în două ore sau măcar o piesă întreagă de Shakespeare în viața lui. Cu toate acestea, sfatul îi rămăsese în minte încă de atunci. O făcuse să creadă, evident greșit, că timpul de citire și timpul de joc trebuie să fie similare, când, de cele mai multe ori și, cu siguranță, de data aceasta, nu era cazul. Părea că îi luase doar câteva minute să parcurgă piesa și totuși aceasta avea peste o sută de pagini și era burdușită cu o tăcere invizibilă, nu doar din aceea care ia timp pe scenă. Era o tăcere copioasă pe scenă, care ar putea dura minute sau ore, dar era și o tăcere a sensului, un refuz de a arăta explicit faptele. Acest refuz Karen l-a simțit ca pe o provocare, deși i-a luat ceva timp de a avea sentimente și a încerca să le numească, înainte să găsească numele sentimentului. Provocare. O provocare foarte personală. Asta nu înseamnă că, pentru Karen, piesa era o provocare personală, ca un mesaj de la Martin, scrisoarea pe care o promisese, trimisă cu întârziere. Karen nu este nebună. Nu aude abajurul vorbind, nici nu citește mesaje în ouă. Înseamnă doar că a simțit, de la ea, pentru ea, a simțit o *provocare* puternică de a intra în tăcerile piesei și de a le rosti sensul.

Multe cuvinte sunt și substantive, și verbe. Ochi/ochi. Secera/secera. Altoi/altoi. O listă cu astfel de cuvinte, alcătuită pentru călătorul de afaceri străin, este afișată în panoul meu cu informații. Scopul ei este să arate nu numai versatilitatea cuvintelor, ci și faptul că în fiecare cuvânt accentul se mută de la o silabă la alta, iar sensul se mută de la obiect la acțiune. „Am Ochi buni pentru a oCHI.” „SEcera este un obiect folosit pentru a seceRA.” „Am un alTOI cu care voi altoI.” Propozițiile acestea pe care le-am dat ca exemplu sunt compuse de mine. Îmi place lista de cuvinte pentru că este ca o poezie monotonă și pentru că „regula” pe care o reprezintă se aplică numai cuvintelor

respective, în rest, este inutilă. Și „a avea audiție” poate fi folosit cu două sensuri, deși sună la fel. Cuvântul în sine înseamnă „puterea de a auzi” sau „auzire”, dar și „a da o audiție pentru altcineva”, o definiție circulară. În primul sens, provenit din verbul *audire*, a auzi, acțiunea îi aparține ascultătorului: David are audiții cu actorii pentru rolurile din piesă – el îi „aude”. Dar actorii, chiar și așa egomaniaci prost educați cum sunt, înțeleg când este vorba despre putere. Ei sunt motivul pentru care definiția circulară – a da o audiție pentru altcineva – a devenit cea mai populară: „Dau o audiție weekendul ăsta”, „Am dat audiție pentru rolul ăla”, „Am dat o audiție pentru el” etc. „Audiție” dramatizează lupta dintre subiect și obiect, dintre a face și a i se face.

Ura mea față de actori și rezistența la a fi una dintre ei mi-a complicat hotărârea pe care o luasem, după citirea piesei, că nimeni altcineva în afară de mine nu o va interpreta pe Fată. Am vrut să joc fără să fiu actriță și, cu siguranță, fără să trebuiască să joc ca o actriță. Dar nu mai puțin decât uram actorii, uram și oamenii care se credeau atât de buni, încât pur și simplu cereau un rol. Așa că, în zilele premergătoare audițiilor, nu i-am spus lui David că mă duc, nici nu i-am cerut pur și simplu să-mi dea mie rolul, nu am ales o secvență, nu am repetat-o, nu m-am împăcat cu faptul că o *să dau audiție* și nici cu ideea de a nu da audiția.

În dimineața audițiilor, am imprimat un monolog, dar nu l-am învățat. Nici măcar nu m-am uitat la el. M-am dus la clubul pe care David îl folosea ca teatru și am stat în mașină până când știam că se pregăteau să termine – fiindcă ajutasem cu programul, ca de obicei, făcându-mă indispensabilă pentru audițiile acestea la care David nu sugerase niciodată să merg și eu, aproape sigur uitând conversația noastră de demult despre marele meu talent,

pentru că fusese beat atunci. Stând în mașină, am fost surprinsă că nu aveam nici o idee despre ce urma să fac. Am încercat să dau audiție pentru mine. Am ascultat atent, dar nu am auzit nimic. Apoi, ca la un semnal, cam pe când Karen simțea că terminaseră, a ieșit din mașină și s-a dus repede înăuntru, unde o actriță tânără, minionă și drăguță conversa cu David, care era evident că tocmai avusese audiție cu ea sau poate renunțase la subiectivitate și o lăsase să dea audiție, după cum arăta fața lui ușor îmbujorată. Karen știa că audițiile îl stresează pe David, de parcă el era cel care avea ceva de dovedit. Poate că lucrul acesta i-a dat curaj. Luând un scaun, s-a așezat chiar în fața lui, insinuându-se în conversația lui cu actrița, care a ezitat și a zâmbit și, în cele din urmă, s-a dus să-și ia geanta, în timp ce regizorul secund al lui David și-a luat clipboardul și a dat pompos formularele de înscriere pe care Karen le imprimase.

— David aproape a terminat, dacă ne aștepți o secundă, a zis el, dar Karen nu l-a băgat în seamă și s-a concentrat numai asupra lui David.

— Nu crezi că pot să fac asta, a zis ea.

— Ce să faci? a întrebat David.

— Nu crezi că pot să fac asta, a repetat ea, exact la fel.

Lui David i-a picat fisa.

— Nu cred că poți să faci asta, a spus David.

— Nu crezi că pot să fac asta, a spus Karen.

— Nu cred că poți să faci asta, a spus David.

— Nu crezi că pot să fac asta, a spus Karen.

— Nu cred că poți să faci asta, a spus David.

— Nu crezi că pot să fac asta.

— Nu cred că poți să faci asta?

— Nu crezi că pot să fac asta, a confirmat ea, pentru că nu ascuți, fir-ar să fie, nu ai nici o audiție, nu ai nici un simț al auzului.

— Nu cred că poți să faci asta? a spus David furios.
— Nu crezi că pot să fac asta!
— Nu *cred* că poți să faci asta?
— Nu crezi că pot să fac *asta*!
— Ce dracu, se întâmplă? a strigat regizorul adjunct al lui David.

— Tacă-ți fleanca, Justin! *Nu* cred că poți să faci asta!

— Nu crezi că *pot* să fac asta?

„Scopul repetiției”, spusese odată domnul Kingsley, „este controlul textului. Oamenii strigă, țipă, își bagă unii altora mâinile între picioare, își smulg hainele... repetând același șir de cuvinte...”

Karen și David nu și-au băgat unul altuia mâinile între picioare, nici nu și-au smuls hainele. Au țipat însă, cu entuziasm din ce în ce mai mare. Karen a plâns, puțin, e adevărat, dar numai după ce a ajuns înapoi acasă. Repetiție/a repeta nu erau pe lista de verbe și substantive a lui Karen, dar ar fi trebuit să fie, fiindcă funcționează la fel: o acțiune, un eveniment sau altceva care este făcut din nou/a spune din nou ceva spus de altcineva. „Nu crezi că pot să fac asta”, repetată, înseamnă și „Sunt lucruri pe care aș vrea să le fac din nou”.

Am spus că David mă interesa. Sarah, nu. Sarah mă obseda. Nu folosesc cuvintele cu superficialitate. Țineți minte că cele două cuvinte nu reprezintă diferențe de intensitate. Dicționarul ne spune că a fi interesat de cineva înseamnă a fi „atent, preocupat sau curios”. Curiozitatea este o emoție prietenoasă, chiar o poziție morală. Cei pe care îi facem obiecte ale curiozității noastre sunt oameni despre care nu avem idei preconcepute sau pe care nu îi condamnăm. Nu ne temem de ei, nu îi disprețuim. Terapeutul meu, pe vremea când mergeam la terapie, mă îndemna adesea „să rămân curioasă” și era drăguț din

partea lui să încerce asta, chiar dacă nu a avut succes, pentru că e plăcut să te simți curios.

Curiozitatea în privința lui David, interesul față de el m-au făcut să mă simt ca și cum l-aș fi susținut, aș fi făcut o alegere. În schimb, obsesia față de Sarah era o formă de sclavie. „A obseda” vine din latinescul *obsessus*, participiu trecut al lui *obsidere*, din *ob-* (față în față sau în față) + *sedere* (a sta jos) = „a sta în față” (în sens literal) = „a ocupa, a frecventa, a asedia” (în sens figurat). Când spunem că suntem obsedați, spunem că suntem posedați, controlați, bântuiți de ceva sau de altcineva. Suntem împresurați, sub asediu. Nu putem alege. Eu eram obsedată de Sarah, adică ea mă obseda pe mine, existența ei mă priva de o calitate de care aveam nevoie pentru a mă simți completă și stăpână pe mine. Însă, dacă ați fi întrebat-o pe Sarah, ea ar fi răspuns că nu-mi făcuse nimic. Așa se întâmplă cu oamenii de care suntem obsedați. Ei ne-au *obsedat* pe noi, ne-au *verbuit tranzitiv*, dar nimeni nu ar putea fi mai surprinși ca ei.

Și atunci, cine o determină - obsesia? Spre deosebire de lucrurile pentru care am învinuit-o pe ea, pentru asta nu am învinuit-o pe Sarah. Nu am învinuit-o pe nici una din noi. Obsesia este o bântuire accidentală de către o persoană care nu știe că este fantomă. Eu știam că Sarah este fantoma mea, dar ea uitase și că eu exist.

Karen și Sarah, vechea ei prietenă, autoarea, s-au dus de la Skylight Books la un restaurant mexican scump și elegant, făcut din cearșafuri albe, imense, din pânză de in, precum caravana unui sultan, dacă sultanii mâncau mâncare mexicană. Faptul că în Los Angeles nu plouă niciodată li se imprimă în memorie vizitatorilor când văd sediile acelea de birouri care nu catadicsesc să aibă acoperiș. Palmieri în ghivece, banchete albe, insule de servit pentru personal, strălucind de pahare agățate și

cuțite de friptură, toate dispuse sub cerul nopții cu tente portocalii și cu una sau două stele vagi, neclare. Cabluri groase traversau în lung și în lat spațiul de deasupra capetelor, formând o rețea din care atârnavu instalații luminoase și lampioane, precum și cearșafurile albe, imense, din pânză de in, menite să separe aerul nopții în regiuni „private” de luat masa astfel încât, pentru o persoană trează, senzația era că este înconjurată de rufe puse la uscat ale unui uriaș. Karen își dădea seama că Sarah avea emoții. Nici măcar „fața de ascultare” cea mai atentă, pregătită pentru cabinetul de psihoterapie, a lui Karen nu putea să o determine pe Sarah să schimbe viteza cu una mai mică. Sarah ajunsese deja aproape de fundul paharului de daiquiri și Karen, în timp ce Sarah vorbea, i-a făcut semn chelnerului să mai aducă un daiquiri și încă un pahar cu ce bea Karen, o limonadă simandicoasă din limete, fără alcool, ce arăta ca suprafața unei peluze. Dat fiind că perspectiva unei persoane care nu bea alcool pare să fie unică, în special printre oamenii care citesc, dați-mi voie să intervin din nou și să observ că, din experiența mea, oamenii care beau alcool nu se abțin dacă sunt cu cineva care nu bea. Ba chiar beau mai mult. Cei care nu beau îi fac pe băutori să se simtă inconfortabil. Situația de care le este teamă – să se îmbete de față cu cineva treaz – este exact cea pe care o creează.

— Dar destul despre mine. Ce mai faci tu? a țipat Sarah la sfârșitul unei recitări lungi de lucruri neașteptate care i se întâmplaseră în turneul pe care îl făcuse cu cartea, dintre care nici unul nu putea să fie mai neașteptat decât faptul că unul dintre personajele ei apăruse, în carne și oase, să-i invadeze toate amintirile pe care le avea Sarah despre ea. Ce ai mai făcut în ultimii doisprezece ani?

— O, una, alta, a zis Karen, zâmbind pentru a arăta că nu simte că întrebarea aceasta a venit prea târziu pentru a

fi politicoasă și că ar putea nici măcar să nu fie sinceră. Am lucrat mai mult ca șef de serviciu, asistentă personală, organizatoare personală, chestii de genul ăsta – probabil n-ai știut asta în liceu, dar sunt extrem de organizată.

Râsetele lor au venit chiar la fix. Exact cum își imaginase, Karen i-a povestit lui Sarah despre excursia ei recentă în Vietnam cu fratele ei, ilustrându-și astfel viața fără griji și îndeustulată.

— O, Doamne, fratele tău! a zis Sarah, jubilând că își amintea existența acestei persoane. El ce mai face? Cu ce se ocupă?

Karen a răspuns la întrebările lui Sarah la fel cum ar fi vorbit despre fratele ei cu orice străin, menționând toate lucrurile cele mai previzibile și mai puțin remarcabile care s-ar putea spune despre cineva. Singur, locuia aici, în Los Angeles, se specializase în dreptul afacerilor. Fratele lui Karen, cu care avea în comun un chip și multe alte lucruri mai puțin vizibile. Karen știa că Sarah nici măcar nu se putea preface că lucrurile acestea negrăitoare despre fratele lui Karen erau exact cele la care se așteptase ea sau ultimele lucruri la care s-ar fi așteptat. Fratele lui Karen fusese atât de departe de interesele ei atunci, în trecut, încât Sarah se chinuia acum să îl includă în peisaj și chiar părea să creadă că însăși Karen s-ar minuna la sunetul numelui lui.

— Kevin, Kevin, Kevin, o, *Doamne!* a repetat Sarah, de parcă numele fratelui lui Karen era un fleac obscur. Îmi aduc aminte... o, Doamne! Avea un colier cu o lamă de ras și i se părea că e *atât de cool*, mai ții minte chestia aia?

Ținea minte Karen? Ținea minte Karen fiecare granulă din peisajul copilăriei pe care îl împărțise cu fratele ei, în care colierul cu lama de ras, dacă vă vine să credeți, nu era așa un reper major? Cu toate acestea, Karen a încuviințat și a zâmbit de parcă ea și Sarah țineau pasul pe

drumul amintirilor despre Kevin, iar colierul lui din lame de ras se răsucea și strălucea enorm deasupra lor, ca un soare.

În câte camere încape trecutul? În orașul lor natal, spațiul era ieftin. Chiar și casele săracilor aveau spațiu în exces; doar că erau construite ieftin. Apartamentul în care locuiau Sarah și mama ei, casa în care locuiau Karen și Kevin cu mama lor erau niște structuri mizerabile pline cu gândaci atrași de umezeală și cu mucegai, cu robinete și clanțe care cădeau, ferestre și uși care nu se deschideau sau nu rămâneau închise, dar nu erau niciodată îngrămădite, întotdeauna era spațiu, un spațiu umed, mai mare decât puteai umple decent. Karen și Kevin, înainte și după divorțul părinților lor, au avut întotdeauna camerele lor: camere enorme cu tavane joase, pătate, covoare moi, murdare și încâlcite, uși pliante de toaletă care ieșiseră de pe șine, ferestre glisante în cadre de aluminiu care se blocau și scrâșneau și adunau o rugină ciudată, albicioasă, ca niște depuneri de sare, care se luau pe mâini. Să ai o singură astfel de cameră era destul de rău, dar două, era criminal. Toată copilăria lor, Karen și Kevin migraseră dintr-o cameră în alta, rezistaseră ideii de a avea fiecare camera lui, înțeleseseră cu corpurile lor, dacă nu cu mințile, că două corpuri într-o cameră înving camera, dar un corp într-o cameră este învins. Și astfel fiecare continua să se strecoare în camera celui alt – se strecura, fiindcă toată copilăria lor existase întotdeauna cineva de părere că ei doi nu ar trebui să aibă aceeași cameră, indiferent dacă își exprima părerea direct sau nu. Înainte de divorț, tatăl și bunica lor aveau părerea aceasta. După divorț, o vreme mama lor a avut un prieten care avea părerea aceasta. În liceu, Sarah a avut părerea aceasta – nu conștient, pentru că Sarah nici măcar nu știa de camera pe care Karen și fratele ei o împărțeau adesea. Doar că lui

Sarah i s-ar fi părut bizar că, într-o casă cu patru dormitoare și trei locuitori, Karen putea să împartă o cameră cu fratele ei. Și astfel, Karen și Kevin, ca să nu i se pară bizar lui Sarah, s-au retras în camerele lor separate. Kevin, a înțeles Karen, fusese la fel de hotărât ca ea să nu sperie o prietenă atât de valoroasă ca Sarah. Era posibil ca Kevin – care avea doisprezece ani în anul în care Karen a cunoscut-o pe Sarah și încă avea nevoie de mărimi mari la blugi, era moale, palid, durduliu, stângaci și dezagreabil de timid – să fi simțit hotărârea aceea și mai mult. Kevin se holba la Sarah de după uși. Era posibil ca Kevin să fi cumpărat lama aceea de ras ridicolă, agățată de un lăntșor, cu banii păstrați din alocație, de la tutungeria din mall, cu speranța că va primi aprobarea lui Sarah.

Deci da, în versiunea lui Sarah a copilăriei lui Karen, Kevin abia exista, în timp ce în versiunile lui Karen și Kevin ale copilăriei lor, Sarah plana deasupra lor. Sarah se impresionase singură amintindu-și de Kevin, în timp ce Karen știa că era prea mult să spere că Kevin ar putea să o uite pe Sarah. Când Karen și-a rezervat călătoria la Los Angeles, intenționat nu i-a spus fratelui ei că venea în ziua aceasta anume ca să se intersecteze cu Sarah în turneul ei cu cartea. Nu avea încredere că nu o să vrea să vină și el. Nu avea încredere că nu o să contrazică viziunea ei despre Sarah, care era produsul unei munci analitice atât de extinse, cu propria viziune, care era întipărită în chihlimbarul unei îndrăgostiri din copilărie. Dar măcar Kevin avea o viziune despre Sarah, spre deosebire de Sarah, care nu avea nici o viziune despre el și pentru care faptul că-și amintise numele lui, băută fiind, era încă unul dintre lucrurile neașteptate care i se întâmplaseră.

— Kevin! O, Doamne! Deci voi v-ați mutat la LA împreună? Ce drăguț! Țin minte că erați foarte apropiați.

Da, erau, dar nu, nu-și amintea. Sarah nu-și amintea nimic de genul ăsta. Karen, comandându-i lui Sarah al treilea daiquiri, a zâmbit din nou.

— Am locuit amândoi aici o vreme și mi-a plăcut mult. Acum m-am întors acasă.

Sarah a ezitat un moment.

— Adică în orașul nostru?

— Casă, dulce casă.

— *Locuiești* acolo?

Vocea subțire a lui Sarah a scăzut cu o octavă. În sfârșit, uitase să se mai controleze, iar satisfacția aceea diabolică de a ști – nu neapărat de a-i păsa, dar de a ști –, pe care Karen și-o amintea atât de clar, se întorsese. Sarah păruse întotdeauna să *știe*. Nu să te știe pe tine, ci ceva ce tu voiai să știi. Acum părea să vadă orașul lor, aruncat pe o masă din apropiere ca pe niște castroane murdare de guacamole.

— Nu mi-am închipuit niciodată că o să locuiești acolo. Mai degrabă mi-aș fi închipuit că eu o să locuiesc acolo, dar nici asta n-am făcut vreodată. Cum e?

— E super. Nu mai e ca atunci când eram noi copii. Adică, locul ăla există încă, dar eu nu petrec mult timp acolo.

— Nu mi-a plăcut deloc să locuiesc acolo. Întotdeauna mă simțeam atât de lipsită de orice putere.

— Eram copii. Nu trebuia să avem putere.

— Tu aveai. Aveai mașina aia.

Cât de prezentă era pentru Sarah rabla aia de mașină a lui Karen din liceu! Era unul din lucrurile care o fascinau pe Karen la cartea lui Sarah, nemulțumirea aceea din cauza mașinii lui Karen. Era unul din lucrurile pentru care Karen rămăsese curioasă în privința lui Sarah, nu doar furioasă. Karen, dacă o lua razna în direcții freudiene, o plăcere vinovată, putea trage concluzia că, pe lângă invidia

evidentă a penisului (invidia falusului? Cunoștințele lui Karen despre Freud sunt destul de prăfuite, nu uitați că a studiat dansul), este vorba și despre o invidie evidentă din cauza tatălui, mașina lui Karen reprezentând rolul tatălui lui Karen în viața ei, care, deși minuscul, a fost mai mare decât rolul tatălui lui Sarah în viața lui Sarah, din moment ce Sarah nu și-a cunoscut tatăl și nici măcar nu știa unde locuiește. Aici am putea înțelege „tată” ca pe orice formă de grijă masculină. De exemplu, prietenia specială a lui Sarah cu bărbatul pe care îl numim domnul Kingsley și sfârșitul misterios al acelei prietenii. Un alt exemplu ar fi interesul lui Sarah față de mașina lui David. Telefonul acela la care el nu răspundea, dezordinea aceea de pe scaunul din dreapta șoferului. Orgasmul acela pe care Sarah și-l provoacă singură, masturbându-se, pentru că David nu este acolo. Totul legat de mașina aceea reprezenta promisiunea încălcată a lui David de a avea grijă de Sarah, de parcă David era mai mult – sau *ar fi trebuit* să fie mai mult – decât un puști adolescent dat peste cap. De ce era *David* responsabil pentru ea? Unde erau adulții din viața lor? Ca la un semnal, Sarah a întrebat:

— Te întâlnești cu careva?

Și, prin „careva”, Karen știa că Sarah se referă la David și a simțit satisfacția nopții sosind exact când intenționase, ca un tren care ajunge în gară la timp.

— Mă întâlnesc des cu David. De fapt, lucrăm la ceva împreună.

Încă una dintre observațiile lui Karen despre oamenii care beau este că beția lor nu se acumulează constant, ca zăpada care se depune. Are văi și vârfuri de confuzie și de claritate relativă. Deși confuzia se înrăutățește constant, iar claritatea relativă se încețoșează constant, continuă să existe astfel de momente în care persoana beată ajunge

Într-un vârful și crede că vede. Se simte sigură că nu este chiar așa de beată. Acolo se afla Sarah, când a venit vorba despre David. Sarah nu mai vorbea subțire, nu mai era agitată, nu mai emana un entuziasm fals, era înmuiată până la oase. Probabil se simțea stăpână și în siguranță între zidurile fortăreței ei. Dacă este posibil să vezi preocuparea de sine a unei persoane ciocnindu-se cu curiozitatea ei, să-i vezi natura interioară și pe cea exterioară intrând în coliziune, atunci am văzut asta în Sarah. Am văzut cum dorința ei puternică de a vorbi despre David s-a întâlnit cu dorința puternică de a afla despre un nou David de la mine. Mai devreme, uitase să se controleze. Acum, pentru el, se lăsase singură la o parte.

— Spune-mi despre el, a zis ea.

Una dintre dificultățile pe care le-am avut la terapie este capacitatea mea de a-mi aminti totul până în cele mai mici detalii. Toată viața, am avut o memorie impecabilă. Toată viața, oamenii au observat, nimeni mai mult ca mama. Când eram foarte mică, mama se lăuda cu memoria mea. Era modul acela lipsit de griji în care mă folosea pe post de listă când mergeam la cumpărături. Închipuiți-vă: eu, la patru sau cinci ani, iar Kevin, care abia începea să umble, îndesat în locul de pe căruțul de cumpărături. Culoar după culoar, turuiam tot ce ne trebuia la bucătărie până la ultimul fleac. Nu mai aveam lapte și pâine, aveam trei ouă, aveam un piept de pui congelat în frigider, cutia de bicarbonat de sodiu era goală, era numai o cutie de biscuiți sărați. Mă întreba cât zahăr mai e în bol sau în ce stare era salata când erau și alți oameni prin preajmă, sperând de fiecare dată că vor face vreun comentariu, iar când făceau, o lua razna. „Credeți-mă, știe și acum cât timp am dat cu aspiratorul.” [Râsete apreciative.] „Credeți-mă, nu-i deloc distractiv când copilul tău nu uită

niciodată că i-ai promis înghețată – vara trecută!” [Și mai multe râsete apreciative.] Mai era și modul acela mai puțin lipsit de griji în care mă folosea în războaiele cu tatăl meu sau, mai târziu, cu iubiții ei. „Ești *sigur* că vrei să-mi zici asta? Karen ne ascultă.” „Karen, te rog *să-i aduci aminte* lui Paul ce a promis să facă.” Pe măsură ce am mai crescut totuși, mama a încetat să mai facă paradă cu memoria mea. A încetat să se laude cu ea sau să-și lovească dușmanii cu ea. În schimb, a început să o uzeze. Memoria mea fusese dovada absolută a lucrurilor pe care voia să le demonstreze, dar, în mod ciudat, nu-mi servea și mie ca dovadă. Poate că îmi aminteam un incident, sigur, dar *nu îl înțelegem*. Cineva care avea creierul atât de aglomerat cu informații banale, precum numărul aproximativ de grame de pastă de dinți rămase în tub, nu știa, în realitate, ce *însemnau* lucrurile. Mama mai întâi mi-a exploatat memoria, pe urmă mi-a insultat-o, dar concluzia la care am ajuns nu s-a schimbat. Memoria mea era cea mai intimă parte a sinelui meu și trebuia să o protejez.

Terapia poate părea o revizuire a memoriei. Poate părea că-ți salvezi viața distrugându-ți povestea și scriind una nouă. Poate părea că terapia nu vrea să-și ia labelle murdare de pe tine. În cel mai bun caz, terapia cere o umilitate inconfortabilă de la persoana care își amintește totul în cel mai mic detaliu și, în cel mai rău, îmi poate aminti de mama – diferența fiind că terapia vrea adevărul emoțional, în timp ce mama fuge țipând de orice emoție sau orice adevăr care nu îi aparțineau. Era și Sarah la fel, așa cum presupusesem întotdeauna? Un lucru pe care îl știam despre Sarah încă din liceu era că memoria ei era mult sub medie. Uita lucruri tot timpul, din orice categorie. Uita unde își lăsase geanta, haina sau rujul în clipa în care își lua mâna de pe obiectul respectiv. Uita ce teme avea sau dacă le făcuse. Uita de ce se certase cu cineva și ce se

spusese. Rezultatul uituceniei ei – sau motivul? – ar putea fi „darul ei imaginativ” de a rescrie trecutul, dar asta însemna că avea șanse mai mici sau mai mari să perceapă adevărul emoțional al altei persoane? Dacă uitase adevărul meu emoțional – presupunând că îl știuse vreodată – era acum cu atât mai dornică să-l afle? Sau avea doar să mi-l împrumute pe al ei, așa cum ar fi făcut mama, și să ignore orice nu se potrivea?

Karen ar fi crezut că a doua variantă – sau ar fi crezut că ar fi crezut asta. Dar când Sarah și-a început cel de-al patrulea daiquiri, Karen și-a dat seama că se schimbase ceva. Nu era vorba doar despre nivelul de alcool al lui Sarah. Sarah, care fusese atât de evident de șocată și de îngrozită în librărie când apăruse Karen – care, în acel moment, fusese perfect conectată la adevărul emoțional al situației, și anume disprețul pe care i-l purta Karen –, se acomodase acum cu o înțelegere nouă, frauduloasă, creată de Karen, cu toată încrederea oarbă a unui copilăș. Înțelegerea aceea nouă, frauduloasă era că între Sarah și Karen nu apăruse nici o ruptură. Fuseseră mereu prietene. Nu încetaseră niciodată să se iubească, doar se depărtaseră una de alta. Și Karen și-a dat seama că știuse în tot acest timp că Sarah, cu toată carisma și frumusețea și cunoașterea ei, care nu era același lucru cu conștientizarea, era esențialmente uitucă, nesigură, neîncredătoare în instinctele ei și dornică de laude și acceptare. Iar Karen și-a dat seama că știuse în tot acest timp că Sarah, dacă avea ocazia, îi va ignora adevărul emoțional dacă i se oferea o falsitate emoțională care o făcea să se simtă mai bine. Și Karen și-a dat seama că slăbiciunea aceasta a lui Karen era un lucru pe care ea, Karen, contase. În ciuda îndoielilor ei autodenigratoare că se dusesse la Skylight Books fără un plan, Karen și-a dat voie să admită că avusese un plan încă de la început.

— Tare mi-ar fi plăcut să-i văd fața când ai apărut tu la audiții, a zis Sarah cu înflăcărare.

Auzise deja despre noua piesă a lui Martin – mai puțin despre vânătoria de vrăjitoare împotriva lui Martin – și despre producția lui David – mai puțin despre cruciada lui David – și despre decizia obraznică, distractivă a lui Karen de a răspunde invitației prefăcute a lui David de a da audiție pentru el, chiar dacă nu și despre forma pe care o luase audiția. Karen o făcuse pe Sarah să râdă de folosirea istească de către David a șarmului său ca metodă de plată. O, da, Sarah își amintea asta bine. Darul lui David de a te face să simți că numai *el* îți vede talentele. Deși seara era răcoroasă, Sarah se înroșise și din cauza alcoolului, dar și, mai ales, din cauza amintirii lui David și a plăcerii de a vorbi despre el. Cu toate acestea, în noua ei încredere fericită în prietenia cu Karen, nu a neglijat să insiste că aceasta *este* talentată.

— Adică, David are dreptate, tu *ești* bună, a zis ea, dar cred că și tu ai dreptate – că ți-a zis să te duci la audiții pentru că îi place să facă pe tipul ăla nemaipomenit, care te susține. De asta îmi pare așa de bine că te-ai dus. Deci cum a fost?

Karen s-a prefăcut surprins-amuzată – nu menționase deja?

— Am luat rolul.

Sarah a țipat și a ridicat brațele în aer.

— După toate rahaturile alea despre talentul meu nerecunoscut, cred că a fost nevoit să mi-l dea mie, a spus Karen.

Asta era falsă modestie. Nu uitați că rolul – singurul rol feminin din piesă – era scris pentru o femeie care „indiferent de vârsta la care va ajunge, nu va înceta niciodată să arate ca un copil al nimănui”. Nu uitați că personajul este destul de zvelt să fie confundat cu un

băiat. Karen este minionă și într-o formă excelentă, dar, de când a împlinit zece ani, nu a arătat niciodată „ca un copil al nimănui”, nici nu a fost confundată cu un băiat. Actrița aceea tânără și drăguță pe care Karen a șters-o din memoria lui David – ea fusese un copil al nimănui. Dar până la urmă David i-a dat rolul lui Karen, spre marea lui surpriză, nici din milă, nici din vină. Fizicul ei, deloc ideal, era dovada că avea ceva mai bun.

— Tu cu Martin n-ați fost împreună? o întrebase David pe Karen la Barul, după ce îi spusese că îi dăduse ei rolul, spre marea lui surprindere.

Karen își mijise ochii la el, de parcă nu se așteptase la întrebare – ceea ce nu era adevărat – și aceasta i se părea de foarte prost gust.

— Bine, zisese David, dar fă-mi o favoare. Nu lua legătura cu el înainte de prima repetiție. Vreau să văd ce față face. Pun pariu că o să putem folosi asta pentru când vine prima dată Fata în barul lui Doc.

— Deci el e Doc? a confirmat Karen nonșalant.

— Normal, ce dracu'? I-am zis că nu produc nimic dacă nu-l joacă el pe Doc. Abia aștept să văd ce față face când te vede.

— Și eu, a răspuns Karen.

La restaurantul mexican în aer liber, Karen nu a intrat în detaliile acestea cu Sarah, nici măcar în detaliile despre faptul că juca și Martin în piesă. Dar când Sarah a întrebat:

— Crezi că e vreo șansă să vină și Martin să vadă spectacolul?

Karen a răspuns:

— David pare sigur că o să vină.

Și a urmărit-o pe Sarah mai întâi rezistând, apoi cedând tentației.

— Dacă el poate să vină din Anglia, pot și eu să vin de la New York. *Trebuie*. Nu am văzut nici unul dintre spectacolele lui David.

— Chiar ai vrea? s-a mirat Karen. Începem în mai puțin de trei săptămâni.

— Chiar aș vrea, a răspuns Sarah.

Strălucea ca un lampion, de parcă deja absorbea adorația uimită a lui David la sosirea ei neașteptată pentru spectacol.

— Notează datele pe șervețelul ăsta. Îmi rezerv biletele de avion când mă întorc la hotel.

— Dar vorbești serios? a insistat Karen.

— Sigur că vorbesc serios! Nu pot să nu vin. La spectacolul lui David? În care joci tu?

— Pentru că - dacă vorbești serios...

— Ce?

— Nu, e o nebunie.

— Zi-mi!

— Mi-a venit o idee nebunească - să nu te simți jignită. Doar că... mai ții minte de câte ori am fost în echipa de costume? Personajul meu se schimbă o singură dată. Nici măcar nu trebuie să se întoarcă repede pe scenă.

Sarah și-a acoperit gura cu o mână, abia înăbușindu-și un țipăt. A trebuit să-și dea mâna la o parte ca să vorbească iar.

— O să fiu costumiera ta! O să te îmbrac pe tine!

Mamele mai calcă rufe? Sau, mai bine zis, oamenii mai calcă rufe? Dar recunoașteți, mamele, nu oamenii, călcău rufe. Chiar și mama lui Karen, târându-și picioarele în halatul ei cu volane la gât și în papucii de casă cu toc și puf, călcău rufe. Masa de călcat întinsă în permanență pe picioarele în formă de X, cu husa argintie întinsă bine pe elastic. Lui Karen, întinsă pe jos sub masă, încrețitura aceea elastică îi adusese aminte de propriile scutece, care,

În amintirea cu pricina, erau într-un trecut recent. Karen avea probabil doi sau trei ani, era întinsă sub masa de călcat, privind în sus la elasticul încrețit care ținea materialul fin, argintiu, la locul lui. Probabil Kevin era bebeluș, dând din picioare într-un țarc sau trăgând un pui de somn în leagăn. Tatăl lui Karen încă locuia în casă, iar mama lui Karen îi călca niște cămăși. Le stropea cu apă dintr-un bidon, la fel cum stropea tigaia chiar înainte să gătească cina, dar mirosul apretului pulverizat încins de fierul de călcat îi face lui Karen o foame mai mare decât mirosul mâncării. Fierul, așezat pe pata de apret umed, pare să o mănânce, cu un sfârâit și un șuierat satisfăcut. Iar mama ei, visând cu ochii deschiși în timp ce-și îndeplinea sarcina casnică, de parcă nimic nu putea fi mai romantic, era mama pe care o aștepta Karen, mama pe care va încerca întotdeauna să o găsească. În cabina de costume de la CAPA, când Karen a redescoperit sprayul cu apret fierbinte, sunetul și mirosul lui au ținut-o mulțumită de-a lungul tuturor acelor spectacole în care ea se ocupa de costume, mulțumită că îmbrăca pe altcineva pentru scenă. Apretul fierbinte o seda. Îi amintea siguranța străveche a copilăriei pierdute. Și le unea pe ea și pe Sarah într-o armonie în care călcau costume. Acum, acele după-amiezi pe care și le-au petrecut într-o cabină de costume care, la vremea aceea, o făcuseră pe Karen nostalgică după copilărie, sunt, la rândul lor, o amintire străveche din copilărie. Nostalgia este un „sentiment de tristețe, de melancolie față de trecut”. Provine din cuvintele grecești *nostos*, a se întoarce acasă, și *algos*, durere.

După atâția ani de la prima lui sosire, Martin s-a întors. A fost întâmpinat la aeroport de David, care l-a găzduit în apartamentul lui îngrozitor. Karen știa că astfel de aranjamente erau *de rigueur* în Frăția elitelor din arte, dar

tot s-a întrebat cât de bine se va simți Martin pe canapeaua lui David, după apartamentul pentru oaspeți al domnului Kingsley. Karen, indispensabil de utilă, a angajat un serviciu de curățenie să fumizeze și să dezinfecteze apartamentul lui David înainte de sosirea lui Martin, câștigându-și, ca de obicei, recunoștința lamentabilă a lui David. Tot Karen a fost cea care a rezervat călătoria lui Martin, a completat documentele pentru grantul de artist vizitator oferit de stat, a întocmit comunicatul de presă prin care anunțau producția și a actualizat website-ul teatrului. În nici unul dintre aceste demersuri, Karen nu a făcut public faptul că artistul vizitator sosea trăgând după el urmele unui scandal. Nimeni din compania de teatru a lui David nu a discutat despre scandal. Până în momentul acela, din câte își dădea seama Karen, în afară de ea, David și domnul Kingsley, nu mai știa nimeni. Presupusele infracțiuni ale lui Martin nu îl urmăriseră până în acest oraș american în care petrecuse o vreme, cu peste zece ani înainte. Dar nici nu era nevoie – s-a gândit Karen –, autoarea ar dori să-și îngăduie un adverb și să scrie – senin. Da, Karen se simțea senină gândindu-se la Martin, pregătindu-se pentru sosirea lui. „Senin” înseamnă „calm, netulburat, liniștit” și adesea se referă la vremea din larg. Martin a traversat oceanul, dacă pe vreme senină sau nu, nu avem de unde ști. Când a fost întâmpinat de David la aeroport, Martin ar fi putut fi șocat de transformarea fizică a lui David. La treizeci de ani, David putea fi luat drept un bărbat de aproape cincizeci de ani. Era chel, fruntea, fălcile și umerii erau căzuți, de parcă făceau obiectul unei gravitații mărite, barba îi creștea mai repede decât reușea el s-o radă, se îngrășase și avea paloarea unui băutor-fumător înrăit care nu petrecea timp afară decât ca să intre și să iasă din mașină. Văzându-l pe David, Martin ar fi putut să simtă că trecutul era mai îndepărtat decât

crezuse el. Avea să simtă la fel și la vederea lui Karen? Avea să o recunoască pe Karen?

Piesa era pusă în scenă într-un fost depozit, care acum găzduia un bar în jumătatea din față și un „spațiu de spectacole” în jumătatea din spate, semnalizată cu platforme prost construite și cu țevi atârinate cu lanțuri de tavanul înalt de care erau prinse un asortiment de reflectoare la mâna a doua cu cabluri uzate și suspensii încrețite. Cortine negre, mâncate de molii, salvate din vreun teatru antic, dispărut, transformaseră imensul depozit prăfuit într-un soi de labirint de spații care trebuiau conectate la margini, dar nu-ți dădeai seama unde. Oamenii se rătăceau mereu încercând să găsească toaleta sau să iasă din nou afară. Se încurcau așa de mult în cortinele negre care păreau să marcheze o ieșire sau o intrare, dar nu era așa, încât uneori trebuiau salvați după ce strigau după ajutor. Barul era o potcoavă imensă din placaj, aproape fără scaune. Din cine știe ce motiv, erau doar o mână de scaune înalte de bar, fiecare din ele cu câte un băutor cocoșat și necomunicativ atașat permanent. În rest, erau fotolii și canapele, evident salvate de la gunoi, răspândite pe podeaua de ciment. În seara primei lecturi, în seara din prima zi întregă a lui Martin în oraș, Karen a sosit devreme și a aranjat mobila în cerc, a adunat câteva scrumiere, chiar l-a convins pe barman să-i dea un urcior cu apă și niște pahare. Bine, avea emoții. Nu mai era senină. Dar erau emoții previzibile și gestionabile. Sursa lor era evidentă, iar durata lor avea să fie scurtă. Nu știm niciodată, atunci când viața ne aduce din nou împreună cu cineva, cât de apropiate vor fi poveștile noastre. Spre deosebire de prima lor întâlnire, când ea se simțise atât de bătrână, dar, de fapt, fusese atât de tânără, Karen era acum suficient de bătrână să înțeleagă faptul că era posibil ca, pentru Martin, să nici nu fi existat

o poveste. Era posibil ca – pentru persoana aceasta care nu doar că o atinsese, ci o deformase – să nu fi existat nici o senzație a contactului. Era posibil ca el să nu o recunoască. Dacă o recunoștea, era posibil să nu-și amintească nici măcar un detaliu din vechea lor relație. Dacă își amintea, era posibil să nu țină minte aceleași detalii. Dacă ținea minte, era posibil să nu și le aducă aminte în același fel. Dar Karen avea nevoie de foarte puține ca să măsoare diferența și să se ajusteze.

Ceilalți patru actori au sosit primii și au făcut stângaci conversație cu Karen. Toți aveau sub douăzeci și cinci de ani și erau neliniștiți din cauza lui Karen, a cărei poziție în ierarhia jocului nu o înțelegeau. Pe Karen nu o interesa câtuși de puțin să explice. Ar fi putut să converseze cu ei și în somn. Pentru ea, ca și pentru povestea aceasta și pentru piesă, ei erau complet periferici. Au apărut nepoftiți numai în acest paragraf deoarece David întârzia; David îi chemase la șapte și jumătate, iar el și Martin, îi spusese David lui Karen, veneau la șapte, pentru că David era nerăbdător să observe nestânjenit reuniunea dintre Martin și Karen. Dar David a întârziat, fără să-și dea seama, ca de obicei. A intrat în spațiul prăfuit, întunecos, imens cu mersul lui bombastic, care întotdeauna, chiar și în obscuritatea amurgului, arăta cât de conștient era de rolul lui de impresar, cât de profund simțea plăcerea și nerăbdarea de a face lucrurile să se întâmple – în acest caz, reuniunea dintre Martin și Karen. Rezultatul putea fi disconfort sau încântare, dar, oricum, el făcuse asta și avea să o exploateze în piesă și să facă să se întâmple și mai multe. Acesta era punctul de vedere tipic egoist și nu complet greșit al lui David, și anume că momentul acela avea legătură numai cu el. Punctul lui de vedere îi convenea lui Karen. O păstra pe ea invizibilă.

— Ta na na, ia uitați cine s-a întors în SUA! a zis David în timp ce Martin, ciudat de mic, cu mâinile înghesuite în buzunare, umerii prea ridicați, ținea pasul cu el, afișând un zâmbet afectat triumphiular, în colțul căruia atârna o țigară.

David i-a zărit pe actori.

— Voi ce dracu' faceți aici?

— Le-ai zis să vină la șapte jumate. E opt fără un sfert, a zis Karen.

— *Karen*, tu ești? a exclamat Martin cu emfaza extremă a încântării.

Și-a smuls țigara din gură. S-a oprit brusc, dar tot corpul părea să se aplece spre ea, mai ales zâmbetul. Cu toate acestea, ochii îl contraziceau. Fuseseră o scânteiere și o nervozitate în ei. O analizare panicată a opțiunilor, alegerea rapidă a entuziasmului. David, cu privirea abia întorcându-se dinspre actori, a ratat momentul cu totul.

— Da, eu sunt, a zâmbit Karen.

— Arăți fantastic, să mor eu! a spus Martin.

— Mulțumesc.

Karen a acceptat acest omagiu cu aroganța trunchiată extrem de demnă pe care o observase odată la o actriță care interpreta o membră a familiei regale britanice într-o producție de televiziune din *Masterpiece Theatre*. Mama lui Karen adorase *Masterpiece Theatre* cu adorarea supusă a unei persoane care se crede cultă, dar, în realitate, este atrasă de costume. Ani la rând, Karen disprețuise adorarea supusă a mamei ei și, cu toate acestea, continuase să urmărească serialele, simțindu-și mama în măruntaie, ca pe un vierme. Apoi, într-o seară, a văzut un episod cu o actriță care interpreta o membră a familiei regale britanice care a privit de sus un bărbat și a rostit un „Mulțumesc” înțepat la complimentul acestuia. A rostit replica de parcă se ținea de nas și, de asemenea, de parcă îi dădea

bărbatului un cadou extraordinar și avea să fie jenată dacă el arăta recunoștință. Era o antipatie tandră atât de complicată în felul în care a rostit-o, iar Karen, care probabil era la facultate pe vremea aceea, se gândise la Martin, da, chiar așa, la el. Se gândise la cât de diferit era din cauză că era britanic și se întrebase dacă existaseră coduri pe care ea nu le înțelesese. Iar acum, iat-o rostind acel mic „Mulțumesc” afectat și pândind un răspuns. Ce vedea? Privirea lui zburătăcea prin cameră ca la un meci de ping-pong. Părea să știe că ieșirile nu erau ușor de găsit. Emoțiile lui Karen s-au schimbat din ceva care fierbea și scotea bule în ceva răcoros, țeapăn și strălucitor. Noua stare s-ar putea numi încredere, din latinescul *credere*, „a avea încredere”, și cine dintre noi n-a observat că oamenii care au încredere tind să o inspire și altora. Privirea lui Martin juca ping-pong; avea toate motivele să fie în gardă – la urma urmei, venise cu scandalul după el. Dar avea și toate motivele să-și anihileze propriile instincte și să profite de orice urmă de încredere, acolo unde o putea găsi. Sigur că Martin voia să revină la normal. Ce infractor nu vrea asta? Iar micul „Mulțumesc” orbitor al lui Karen era atât de plin de disprețul cuiva care știe, încât Karen părea cumva că flirtează și se vedea că zâmbește. Karen l-a urmărit pe Martin revenindu-și și răspunzându-i cu zâmbetul lui de nevăstuică/crai. Până și David, care s-a acordat la starea de spirit cu o fracțiune de secundă prea târziu, a crezut că există un *frisson* între ei și a fost mulțumit. *Frisson* este un cuvânt franțuzesc care înseamnă „fior sau emoție puternică” și nu prea a fost folosit în țara aceasta până la sfârșitul anilor 1960. Pe urmă, odată cu revoluția sexuală, oamenii au avut nevoie de el sau au vrut să aibă nevoie de el. Mama lui Karen, care purta neglijouri și în timpul zilei, adora cuvântul *frisson*.

Karen, încă zâmbind, l-a lăsat pe Martin să o pupe pe amândoi obraji, ceea ce el a făcut certându-l agitat pe David.

— Fir-ar, nu mi-ai zis că o să ne întâlnim cu Karen!

— Ți-a spus că eu joc rolul?

Când a auzit asta, Martin a trebuit să se prefacă mult mai entuziasmat, atât de mult, încât aproape că a ieșit prin tavan – dar asta era încrederea lui agitată care îl convingea că, de fapt, Karen flirta cu el, că, de fapt, totul era în regulă. Astfel Karen a putut să vadă că, în ciuda grijilor și îndoielilor ei, povestea lui Martin și povestea ei coincideau.

Prefăcându-se că nu era așa, s-au așezat amândoi și și-au spus minciuni inutile despre ultimii doisprezece ani din viețile lor, în timp ce actorii tineri au suplimentat urciorul de apă cu câteva urcioare de bere.

După aceea, s-au așezat cu toții și au citit piesa.

— Doc abia dacă vorbește în primul act, a observat David pe urmă, dar publicul trebuie să-și formeze o părere despre el – care explodează mai târziu.

— Ce naiba, doar e rolul meu, aş putea să-mi dau multe replici, a zis Martin, stârnind râsul tinerilor actori.

David a mai vorbit despre caracterul subversiv al lui Doc, iar Martin l-a întrerupt cu comentarii ca „Nu-i doar un nătărău jalnic?”, deghizându-și cu pricepere față de tinerii actori admiratori și de David nevoia nevrotică de a primi complimente nesfârșite pentru complexitatea personajului său, sub falsa modestie mascată ca deprecieri de sine făcută în spirit de glumă. Era o lasagna abilă de stări emoționale și toată lumea a mâncat-o și i-a dat lui Martin înapoi exact ce voia: mai multe râsete, însoțite de proteste că personajul lui nu era „nătărău” deloc, ci un om de rând și poate chiar un Isus.

Pe lângă disecarea aberațiilor de nivel înalt ale lui Martin, care a avut efectul bine-venit de a o face să se simtă mai puțin rușinată de eul ei mai tânăr, care îl considerase atât de strălucit, Karen s-a distrat încercând să ghicească exact cât timp le va lua bărbatilor să o observe stând acolo, fără să contribuie cu vreun cuvânt la conversație. Dar ei beau cu toții bere, iar ea nu, așa că nici măcar nu erau pe aceeași lungime de undă.

— Cred că ar trebui să vedem arma în primul act, a întrerupt ea. Cum spune Cehov. Dacă o să auzim o armă în actul doi, atunci trebuie să o vedem în primul act.

— De fapt, el spune că, dacă o vedem în primul act, atunci trebuie să tragă până în actul doi. Dar e același lucru. Bună observație, Karen.

— Pot să mi-l închipui pe Doc, gen, căutând ceva pe sub bar la un moment dat și pur și simplu trântind arma pe bar ca să nu-l mai încurce, a remarcat unul dintre actori.

— Toți proprietarii de baruri au armă, a spus altul.

— E adevărat? a întrebat Martin. Al naibii de tipic pentru americani! În Anglia nu e așa.

— Bine ai venit în America!

— Poate scoate arma când apare Fata prima dată, o trânteste pe bar așa, gen, „Șterge-o de aici, că dacă nu...”

— Îmi place asta, zice David. O să avem nevoie de o armă de recuzită, dar oricum ne trebuia. Sunetele de armă înregistrate sunt nasoale.

— Mă ocup eu de asta, a zis Karen.

Cei patru actori tineri aveau de gând să mai rămână ca să vadă o trupă care cânta mai târziu, așa că David, Martin și Karen au ieșit ca un trio pe strada în ruină, cu plăci crăpate de beton dintre care creșteau ierburi și pe care se aflau alte foste depozite ce nu fuseseră încă transformate în baruri/spații de spectacole. La câteva străzi distanță erau șine de cale ferată, pe partea greșită - la propriu - a

acestora întinzându-se întreaga zonă; pe partea dreaptă, la o distanță de câțiva kilometri dincolo de un teren absolut pustiu, se vedea forma ordonată a centrului, unde semafoarele funcționau. David ar fi putut să parcheze oriunde, peste tot era o mare parcare, însă el își lăsase mașina exact în spatele mașinii lui Karen pe strada pustie, așa că, în drum spre mașini, au mers cu toții împreună. Mașina sport a lui David, cu telefonul, nu mai era de mult. La mașina lui actuală, geamul de pe partea șoferului era înlocuit cu un sac negru de plastic pentru gunoi. Nici decapotabila mult invidiată a lui Karen nu mai era de mult. Acum Karen conducea o mașină practică, imaculată, pe care David a recunoscut-o doar pentru că o văzuse atât de des. Trotuarul crăpat și strada pustie se întindeau spre un orizont nevăzut. Deasupra lor, se întindea o infinitate neagră. Aici, pe partea greșită la propriu a șinelor de cale ferată, nu exista destulă poluare luminoasă pentru ca ceața roz-portocalie ce constituia cerul de noapte al orașului să coboare deasupra lor ca o pătură liniștitoare. Gestul lui David de a parca în spatele mașinii lui Karen era unul sociabil, asemănător animalelor de turmă care se înghesuie unele în altele când se lasă seara, pentru a resimți mai puțin întunericul și frigul. Asta a făcut-o pe Karen să se întrebe, în timp ce își descuriau mașinile, dacă nu cumva era mai puțin încrezător în propria judecată decât lăsa să se înțeleagă. „Chiar dacă își făcea de cap cu elevele”, spusese David în urmă cu doar câteva seri, „nu este o crimă, ce dracu’. Standardele noastre au devenit atât de exagerate. Nu putem să conducem fără să purtăm centura de siguranță și nu putem să ne futem decât dacă zice guvernul că e în regulă? Știm că au fost toate de acord.”

— De unde știm? întrebuse Karen pe tonul acela al ei de nu-te-contrazic-sunt-doar-curioasă.

— El zice că au fost de acord și n-ai decât să mă dai în judecată, dar până acum nu mi-a arătat nimeni vreun motiv bun ca să nu-l cred. Acum, după ani sau un întreg deceniu, ele zic că nu au fost de acord. De ce, mă rog?

— Nu știu. Asta nu demonstrează că mint.

— Dar *tu*? Orice s-a întâmplat între voi, tu n-ai fost o victimă neputincioasă. I-ai dat cheile de la mașina ta. S-a mutat în *casa* ta.

— Toate astea sunt adevărate.

— Nu ai fost vreo victimă neputincioasă, insistase David. Era o feroare ciudată în vocea lui când vorbeau despre Martin.

— Puteai să pleci, puteai să-l dai afară! Domnul Kingsley l-a dat afară și l-ai primit tu la tine. Dacă a fost cineva neputincios, atunci Martin a fost.

— Nu te contrazic, spusese Karen.

Nu, ea nu era vreo victimă neputincioasă. Nu era treaba lui David să hotărască asta, dar întâmplător era adevărat. Totuși, în seara aceea, el voise să dovedească ceva, iar în seara aceasta, pe când își descuriau mașinile, cu Martin stând acolo și trăgând din țigară de parcă viața lui depindea de asta și prefăcându-se că admiră priveliștea oribilă, Karen l-a simțit pe David nesigur că reușise să dovedească acel ceva. Iar când David se simțea nesigur, nu avea pace până când nu obținea asigurări de la ceilalți.

— Vii la Bar? a întrebat David cu o insistență prost camuflată.

— Sucul e prea scump. Mă duc acasă, a zis Karen.

— Vino, Karen, nu am apucat să stăm ca lumea de vorbă, a zis Martin cu o insistență prost mimată.

Atât de evidentă era dorința lui ca ea să plece, încât aproape că ar fi rămas doar ca să-i facă lui în ciudă. Dar nu.

Tatăl meu a fost tâmplar. „La fel ca Isus”, ca să-l citez pe el. Tot la fel ca Isus, tatăl meu avea o mulțime de alte talente. Era electrician, instalator. Orice e necesar ca să construiești o casă, tatăl meu se pricepea să facă. După ce s-a despărțit de mama, tot mai venea pe acasă în weekend ca să facă tot felul de treburi, mai mărunte sau mai importante: să repare țiglele de pe acoperiș, să curețe jgheburile, să schimbe cablul ventilatorului de pe tavan, să desfunde toaleta. Nici măcar asta mama nu putea să facă singură. După ce mama s-a combinat cu Ron, primul dintr-o serie de iubiți, tata nu a mai venit. Nu că Ron ar fi știut cum să repare ceva, dar mama nu voia ca Ron să se simtă prost din cauza competenței îndârjite a tatălui meu. Lucrurile care erau reparate erau lucrurile pe care învățasem eu cum să le repar, observând, dar nu puteam să țin pasul cu deteriorarea casei. Când am ajuns la liceu, casa se întorcea deja în natură. Iarba din curte crescuse înaltă până la mijloc, iar în jgheaburi apăruseră rădăcini de stejari. În timp ce curtea noastră lua în stăpânire casa, casa tatălui meu lua în stăpânire curtea. Adăugase o terasă și prelungise bucătăria, își transformase garajul de două mașini într-o cameră în care se uita la televizor și construise un șopron uriaș ca să aibă umbră pe aleea de mașini. În weekenduri, mă duceam cu rabla mea acolo și lucram amândoi la ea. Nu exista nimic la care să nu se priceapă: motor, caroserie, chiar salvase niște scaune de piele pentru interior. Nu vorbeam mult, nu ne spuneam ce simțim sau gândim. Eu și tata – asta este povestea pe care mi-o spun; cine știe cum ar fi povestea lui – suntem prea asemănători ca să fim apropiați. Sunt amândoi extrem de competenți, amândurora ne place să fim lăsați în pace, amândoi am avut o slăbiciune pentru mama și ne urâm din cauza asta. Repet, este posibil ca tata, dacă îl întrebați

despre mine și el, să spună ceva complet diferit, deși este mai probabil să nu spună nimic.

Când eram mică, tata ne-a întreținut ocupându-se cu tâmplăria și cu meșteșugitul, dar la un moment dat, a început să construiască decoruri și să facă luminile pentru operă și a intrat în sindicatul mașiniștilor. Asta ne-a asigurat mâncare și haine mie și lui Kevin, slujba lui tata de la operă și decența lui față de noi, chiar dacă mama, și atunci, ca și acum, abia dacă muncea și cheltuia pensia alimentară cu iubiții ei. Tata lucra la concerte rock și filmări, cam la orice avea nevoie de lumini, dar cel mai des își încasa salariul de la operă, teatrul din centru și scena de vară din parc – toate scenele existente, convenționale, pe care David le desconsidera. David, care crescuse cu mai mulți bani decât oricine altcineva din școala noastră, disprețuia profund locurile acelea, care – zicea el – ofereau diversiune culturală pentru bogătanii interesați de propria persoană. Pe de altă parte, tatăl meu, care a crescut sărac și nu a mers niciodată la facultate, ar fi disprețuit spectacolele agitatoare ale lui David, dacă s-ar fi deranjat să afle de ele, ceea ce nu se întâmpla. Când i-am spus tatălui meu, care îi cunoaște pe toți recuzitorii din sindicat din oraș, că am nevoie de o armă cu gloanțe oarbe pentru un spectacol de-al lui David, tata a scos pufăitul acela care dă de înțeles că râde.

— Ce spectacol e, *Revoluția marxistă*? De fiecare dată când văd un interviu cu puștiul ăla în secțiunea de Arte, îi insultă pe bogați, dar văd că n-are nici o problemă să le ia banii. Are și el îngerii lui, la fel ca toți ceilalți.

Deși tata este creștin, prin „înger” nu înțelegea un mesager al lui Dumnezeu, ci o persoană bogată care donează bani pentru a susține teatrul lui David.

— Da, e o dilemă. În fine, mă gândeam că tipul ăla Richie ar putea să mă ajute.

Richie era un recuzitor prieten cu tata.

— O armă de recuzită sau una cu gloanțe oarbe?

— Una cu gloanțe oarbe. Se trage cu ea.

— Păi folosiți arma de recuzită și un efect sonor bun.

— Tată, nu sunt eu regizorul.

— N-aș avea încredere în persoana asta cu o armă cu gloanțe oarbe. Cine e recuzitorul lui? De unde știi că are habar ce face?

— *Eu* sunt recuzitorul lui. Și știu ce fac.

— Doar pentru că nu are gloanțe nu înseamnă că nu e periculoasă. Tot are cartuș și praf de pușcă. Nu-i de joacă cu ea. Așa a murit puștiul lui Bruce Lee.

— Acolo a fost o descărcare defectuoasă.

— Pentru că ăia din echipa de recuzită au fost idioți. Trebuie să știi ce faci.

— Știu, tată.

— Sigur că știi. Eu de idioți îmi fac griji.

— Păi n-o să-i las s-o atingă, am zis eu.

Am hotărât să iau și o armă de recuzită, și una cu gloanțe oarbe de la Richie – pentru siguranță, am căzut noi de acord. Am luat chiar două modele diferite, ca să nu poată fi confundate. Arma de recuzită era o imitație de Colt cu mâner de lemn. Ca orice armă de recuzită, era o jucărie care părea reală și care nu făcea nimic. Arma care trăgea cu gloanțe oarbe era o Beretta complet neagră. Nici măcar nu am dus-o la depozit până la repetiția generală. Arma de recuzită a fost cea pe care am folosit-o la repetiții, pe care am ținut-o în mână când, în culise, eu și Martin interpretam ceea ce publicul urma să audă, nu și să vadă. Martin stătea într-un scaun, iar eu stăteam în picioare lângă el, cu arma de recuzită în mână, îndreptată în jos, dar nu spre el. Sugerasesem să punem la punct detaliile scenei în culise, pentru siguranță, și ăsta era exact genul de detaliu pe care David îl iubea și în care

credea pentru autenticitatea pe care ar fi transmis-o. Doc care se afunda în fotoliu, Fata luându-și poziția lângă el, depărtând picioarele, pregătindu-se.

Din locul acela, stând în picioare lângă Martin așezat, privirea ei cădea mereu asupra aceluiasi lucru, locul de pe capul lui Martin de unde ieșea urechea. Legătura dintre cap și ureche părea puțin prea vagă. Karen îl pierduse pe Martin original, care se păstrase în memoria ei perfectă până la liniile gălbui de pe unghii. În seara lecturii, când venise și se ghemuise lângă David, preț de o clipă cei doi Martin se suprapuseseră tremurând, mai mult asemănători decât diferiți, dar tot purtând urmele timpului scurs din trecut până acum. Tocmai diferența minusculă dintre Martin de acum și Martin din trecut făcea totul să fie atât de ciudat. Tocmai diferența enormă dintre Karen de acum și Karen din trecut, diferența șocantă dintre David de acum și David din trecut și doar diferența minusculă, evidentă doar pentru un cunoscător, dintre cei doi Martin făcea totul să fie atât de ciudat. Destul de ciudat încât să crezi că nu l-ai cunoscut deloc pe Martin în trecut. Martin original, deja atât de greu de demonstrat, era absorbit de Martin de acum și nici măcar Karen, cu memoria ei perfectă, nu putea să-l scoată din nou afară.

Și totul și toți au cooperat să-l ajute pe Martin să îl înlocuiască pe Martin. Toți au zâmbit și au fost de acord, fără să fie atât de proști încât s-o spună în cuvinte, că scandalul raportat în *Bourne Courier-Telegraph* probabil nu s-a întâmplat. Domnul Kingsley, care odată îl dăduse pe Martin afară din casă, a venit la repetiții numai zâmbete și i-a strâns mâna lui Martin. Martin a fost normal, încântător, așa cum sunt majoritatea oamenilor, dacă le dai o șansă, și m-am simțit bine, recunosc sincer, să iau parte la normalizarea lui, să mă las dusă de curenții predominanți, să nu fiu ratata rănită sau pasionata de istorie, singură și

nebună. M-am simțit bine și mi-am dat voie să mă simt bine. Am apreciat repetițiile – am apreciat permisiunea pe care mi-au dat-o de a nu mă gândi la Martin. Repetând replicile cu Martin, fiind „cuprinsă” de Martin „într-o îmbrățișare violentă”, mergând împreună cu Martin și cu ceilalți la Bar pe urmă, pentru prima dată în ani de zile, în sfârșit, nu m-am mai gândit la Martin. În sfârșit, mi-a ieșit din cap și s-a dus să se așeze în partea opusă a camerei, cu rânjetul lui de dihor și cu vârfurile îngălbenite ale degetelor, și cu genunchii noduroși și părul neîngrijit, și, chiar dacă îl vedeam stând acolo, realitatea lui nu mă deranja.

Când a fost publicată cartea lui Sarah, cu un an în urmă, David a devenit maniac în cruciada lui pentru ea, de parcă o scrisese chiar el sau, poate mai exact, de parcă avea un copil care se dovedise incredibil de precoce și dotat cu toate calitățile lui David, pe care David le iubea, și cu nici una din cele pe care le ura, iar copilul acesta, genul acesta de distilare a geniului lui David, scrisese cartea. Prima campanie a lui David a fost să convingă CAPA să prezinte cartea pe marchiză, acolo unde se anunțau de obicei producțiile principale de teatru; în vitrina mare de sticlă, chiar după ce intrai în școală; și pe website-ul nou-nouț, încă în construcție. S-ar zice că acesta era demersul unui nebun, având în vedere descrierea pe care i-o făcuse Sarah școlii, pe care unii ar fi considerat-o negativă, iar alții, o mușamalizare, o diferență pe care noi n-o vom analiza, însă se pare că administrația de la CAPA a fost prea uimită de asocierea sa cu un Autor Publicat pentru a mai citi cartea și a trage propriile concluzii, așa că David a reușit. După aceea, David a început o campanie de a convinge *Trib* și *Examiner* nu doar să publice cronici ale cărții lui Sarah, ci să facă niște articole mari, senzaționale, pe prima pagină a secțiunii, despre ea. O fi fost David un

tip care conducea o mașină cu un sac negru de plastic pe post de geam în dreptul șoferului, dar era și un promotor iscusit al propriei munci, care de-a lungul anilor construise relații foarte utile cu redactorii artistici de la ambele publicații și, astfel, și această campanie a avut succes. Sarah putea crede că Sarah l-a angajat pe David să-i facă publicitate independentă, dar, de fapt, David și Sarah nu se mai văzuseră din liceu, la fel cum Sarah și Karen nu se mai văzuseră din liceu sau cum Karen și David nu se mai văzuseră din liceu până când Karen s-a mutat înapoi în orașul lor și l-a găsit pe David acolo. De la David auzise Karen prima dată de cartea lui Sarah. O smulsese din rucsac și i-o aruncase cu zâmbetul acela cunoscător pe față – buzele strânse, fața strâmbată de efortul ratat de a-și ascunde veselia răutăcioasă – pe care îl avea mereu când se simțea răzbunat. În ce privință îl răzbuna pe David cartea lui Sarah? „Talentul” ei la scris, pe care poate că el credea că l-a descoperit sau încurajat? Importanța lui pentru ea, măsurată după numărul de pagini dedicate eului lui fictiv și după numărul mult mai mic de pagini devotate altor persoane fictive ai căror analogi ar fi putut primi mai multă atenție? Karen a presupus că era vorba de a doua variantă, dar mai târziu, spre marea ei surpriză, David i-a spus într-o noapte, după repetiții, că el nici măcar nu citise cartea lui Sarah. Asta era la un an după publicarea cărții și cu doar câteva zile înainte ca Sarah să fie surprinsă de Karen în turul ediției broșate. David a părut surprins de surprinderea lui Karen.

— Nu sunt un cititor, i-a amintit el, de parcă ea ar fi trebuit să știe asta. Citesc piese de teatru și ziare.

— Dar erai așa de mândru și entuziasmat de ea! Adică, gen, ai hărțuit oamenii să-i facă publicitate.

— Sigur că da. E cartea lui Sarah. Și pentru tine o să fac la fel, când o să-ți îndeplinești marea ambiție, oricare ar fi ea.

— Eu nu am nici o mare ambiție.

— Rahat! Te-am convins să vii la audiții!

Ca de obicei, David îndruma conversația înapoi către realizările lui, satisfacția de sine coexistând cu nesiguranța și ura de sine. Probabil din cauza nesiguranței și a urii de sine, crezuse Karen la început, nu citise el cartea. Numai groaza de a descoperi ceva umilitor putea fi suficient de puternică pentru a contracara curiozitatea narcisistă arzătoare pe care sigur o simțea David știind că Sarah scrisese despre anii lor petrecuți la CAPA și, astfel, după câte se putea presupune, despre el. Cu toate acestea, s-a dovedit că el nici măcar nu știa că divulgarea umilitoare de care s-ar fi putut teme, dacă ar fi avut vreo urmă reală de conștiință de sine, fusese evitată de Sarah din motive pe care Karen nu va încerca să le ghicească. Chiar și dacă ar fi fost făcută acea divulgare, Karen tot și l-ar închipui pe David mai degrabă devorându-și portretul decât ratând ocazia.

— Nu vrei să știi cum apari tu în ea? Nu vrei să vezi cum te descrie pe tine? I-a întrebat Karen.

— Nu sunt eu. E *ficțiune*.

— E rândul meu să zic: Rahat! Toată chestia asta cum că ficțiunea nu ar fi adevărul este o minciună.

— Deci să înțeleg că ai citit-o.

Nu era relevant pentru conversația aceasta că citise numai jumătate. Ideea era că disciplinata de Karen nu reușise să reziste, în timp ce impulsivul David, da.

— Sigur c-am citit-o, l-a repezit ea. Încă sunt șocată că tu nu.

— Și *tu* cum apari în ea? *Tu* cum ești descrisă?

Veți fi surprinși să aflați că nu a avut un răspuns imediat. Și ea a fost surprinsă. Toți anii aceia în care muncise ca să-și numească sentimentele, coborând pe scara definiției din dicționar până în mormântul prăfuit și întunecat al originii unui cuvânt, și tot nu putea să găsească un cuvânt pe care să i-l spună lui David.

— Incompletă, a zis ea după așa de mult timp încât David probabil și uitase întrebarea.

A râs prea amuzat, de parcă fusese spirituală.

În seara aceea de la restaurantul-caravansera mexican, Karen i-a povestit lui Sarah despre campaniile frenetice ale lui David pentru cartea ei, ceea ce nu intenționase să facă. Așa cum am spus deja, Karen nu știa, odată ajunsă la Skylight Books, în seara aceea, ce anume o să facă, în afară de a se îndemna să fie entuziasmată de reuniune și de a răspunde în consecință. Cu toate acestea, chiar dacă nu știa ce va face, erau lucruri pe care știa sigur că nu le va face. Cu siguranță, nu va alimenta convingerea lui Sarah în arcul dramatic superior al vieții ei descriind devotamentul maniacal al lui David pentru promovarea cărții ei. Și totuși, nici nu conveniseră bine că Sarah va fi costumiera lui Karen, că ea i-a și spus:

— Cred că o să însemne mult pentru David că te implici într-unul dintre spectacolele lui. A fost așa de entuziasmat când a apărut cartea ta, că s-a comportat ca un copil. A aranjat să fie afișată pe marchiza de la CAPA.

— *Serios?* a zis Sarah părând stânjenită.

Încă un punct pe lista ei cu chestii ciudate care i s-au întâmplat în turneul cărții: dovada nedorită că locul acesta despre care a scris chiar exista.

— „Citiți romanul apreciat de critici al unei absolvente CAPA, disponibil în toate librăriile!” Da, a făcut tot ce a putut. Nu ți-a povestit? Credeam că ți-a scris.

— Habar nu aveam. Nu, nu mi-a scris niciodată. Speram s-o facă.

Asta nu sunase convingător.

— Ai fi putut să-i scrii tu lui.

Sarah s-a strâmbat ca un copil. Era clar beată, anxietatea și plăcerea illogică arzându-i puternic în obraji. Îi era groază să audă despre David, dar tânjea să audă mai multe despre devotamentul lui David.

— Speriată, a zis ea cu o voce de fetiță la perspectiva de a-i scrie lui David.

Karen i-a aruncat o privire de genul nu-fi-prostuță.

— De ce?

— Că poate cartea l-a enervat.

Ce ar fi putut să-l enerveze? Revizuirile și exciziile cărții păreau gândite să menajeze sentimentele lui David. Dar Karen nu a spus asta, cu atât mai puțin că David nici măcar nu o citise.

— Glumești? Este așa de mândru să fie personaj fictiv.

— Deci i-a plăcut?

— A adorat-o. Dacă e ceva ce nu i-a plăcut la ea e că nu ai scris despre el și mai mult.

Râsul lui Sarah s-a risipit; subiectul nu mai putea fi evitat.

— Iar tu?

— Eu?

— Mi-am făcut griji că poate ți s-a părut ciudat să citești cartea asta. Prea familiar.

— Ți-ai făcut griji pentru asta? a zis Karen pe un ton mirat. E adevărat?

— Da, mi-am făcut. Adică, îmi fac. Adică, și acum sunt îngrijorată,

Dinspre Sarah a erupt din nou un râs agitat.

— Păi nu mi s-a părut deloc ceva familiar. Adică, ai schimbat *o grămadă*. Nu crezi? Dacă îți făceai griji că aş putea să mă recunosc în cartea ta, nu m-am recunoscut.

A mințit Karen aici, omițând niște lucruri? Doar s-a exprimat literal. Am zis că m-am recunoscut ușor în povestea lui Sarah: recunoscut în sensul că m-am „identificat”. Nu am recunoscut în sensul că „am confirmat validitatea”. Nu am recunoscut în sensul de „am acceptat”.

Sarah nu a recunoscut genul de recunoaștere la care m-am referit eu, așa cum știam că o să se întâmple. Chipul lui Sarah a înflorit de ușurare.

— Nici nu știi ce ușurată sunt! a zis ea.

Între timp, printre fete, în mod surprinzător, nu casa lui Joelle, ci aceea a lui Karen Wurtzel devenise sediul general. Observați cum, unică printre toți copiii de la CAPA, toți copiii englezi, și chiar în contrast cu Martin și Liam, Karen primește un nume de familie. Unul urât, care sună ca o mâncare nemțească. În poveste, acesta are efectul de a o face să pară nefamiliară și distantă, neinvitată la petrecere. În afară de „Wurtzel” însă, fraza este aproape în întregime adevărată, cu câteva minciuni prin omisiune, ca grosul celor scrise de Sarah. Probabil nu contează pentru nimeni în afară de Karen că mama ei fusese cea care transformase casa într-un refugiu de dormit, nu doar prin permisivitate, ci printr-o campanie susținută. Începuse cu musafira oficială a lui Karen, a cărei denumire, la fel ca în cazul celorlalți, nu ne vom obosi să o schimbăm din Lara, îndepărtând-o de Karen cu confidențe și țigări și stând toată noaptea trează la televizor. Odată ce și celelalte englezoaice au început să vină pe acolo, mama, pe care putem să o numim Elli – numele i se potrivește –, le-a încurajat stocând mereu frigiderul cu băuturi fructate și aluat de biscuiți. Elli împărțea sfaturi

despre dragoste și sex, le împrumuta trusa ei de machiaj, accesoriile pentru păr și hainele. Semnele zodiacale erau explicate. Cărțile de tarot erau consultate. În scurt timp, dormitorul lui Karen găzduia în fiecare noapte o petrecere în pijamale la care mama ei era oaspetele de onoare, iar Karen era cel mai puțin bine-venită. Karen s-a dus să doarmă în camera lui Kevin, ceea ce i-a atras batjocura și disprețul fetelor. Și așa, Karen a luat ture suplimentare la job după școală, și-a setat alarma extrem de devreme dimineața, pleca pur și simplu, dispărea ori de câte ori englezoaicele aveau nevoie să fie duse cu mașina.

Elli a încercat să aplaneze situația ducând fetele la școală dimineața în drum spre muncă, dar nu putea să-și ia liber ca să le ia de la școală când terminau orele. O adunătură de oameni – David, diverși băieți dintr-a unsprezecea și a douăsprezecea cu care începuseră să iasă englezoaicele, chiar și un taximetrist ciudat pe care Elli îl amăgea, care îi făcea diverse servicii în speranța că o să se culce cu ea – luau fetele de la școală și le duceau unde voiau ele după ore, iar de acolo, noaptea târziu, acasă la Karen. Era o bătaie de cap pentru toată lumea, îi enerva pe toți, Karen cu mașina ei adecvată ar fi putut oricând să le ducă pe fete unde aveau nevoie dacă n-ar fi fost așa o javră posomorâtă și hipersensibilă.

Așa stăteau lucrurile, când într-o zi, spre sfârșitul turei, Karen a ieșit din depozit și l-a văzut pe Martin stând dincolo de vitrina fluorescentă. A fost extrem de surprinsă și de stingherită. Îl văzuse de multe ori pe Martin la CAPA, dar nu vorbise niciodată cu el, așa marginală cum era, așa neobservată în circumstanțe sociale cum era. Se simțea îngrozită la gândul că Martin știe că ea își petrece după-amiezile aici, pompând iaurt înghețat asemănător cu excrementele în conuri vechi de napolitane. Cu un an înainte, când tocmai împlinise cincisprezece ani, Karen se

dusesse la o „noapte albă” la biserică și se sărutase cu un băiat care își împinsese atât de tare bazinul în coapsa ei dezgolită încât îi zgâriase pielea, iar pe urmă o fată râsese de ea că are „urme de covor” în locul greșit. Acea era experiența sexuală a lui Karen de până atunci. Când a ieșit din depozit și l-a văzut pe Martin, Karen a presupus că el era acolo întâmplător. A presupus că îi plăcea iaurtul înghețat. Când el a zis că e acolo ca s-o vadă pe ea, e foarte posibil ca ea să fi rămas cu gura căscată de șoc. Dar pe urmă, totul a fost clarificat.

— Fetele m-au pus să vorbesc cu tine despre faptul că nu vrei să le duci cu mașina, a spus el.

Karen nici măcar nu terminase de roșit cu o plăcere nedumerită că el era acolo să o vadă pe ea, când tot sângele a trebuit să schimbe viteza și să o inunde cu umilință furioasă.

Dar pe urmă el a tras de manetă în direcția opusă.

— Le-am zis să-și țină gura. Nu ești șoferița lor, ce dracu’! Le-am zis „Dacă nu sunteți în stare să stați în casele care vi s-au alocat, nu puteți să faceți crize că nu vă plimbă cineva cu mașina.”

— Așa le-ai zis? a exclamat Karen.

— Era să nu le iau în excursia asta. Ar fi trebuit să știu că o să fie niște musafire îngrozitoare. Deci ăsta e cel mai bun iaurt înghețat din țara ta, nu? Ar trebui să încerc și eu?

Uite așa le-a dat deoparte pe fete și s-a situat de partea ei. Karen l-a servit cu un con de iaurt înghețat, cu care supraviețuise în primele ei două săptămâni la job și de care acum i se făcea greață numai mirosindu-l. A refuzat când el a încercat să plătească. Între timp, colegul ei se întorsese din spatele magazinului și își lega șorțul. Tura ei se terminase.

— Cu ce ai ajuns aici? l-a întrebat ea când au ieșit împreună.

El terminase deja conul. Parcarea sfărâmicioasă a micului centru comercial liniar era goală, cu excepția mașinii ei și a mașinilor colegilor ei.

— Am venit pe jos, a ridicat Martin din umeri.

— *Ai venit pe jos?* Nimeni nu merge pe jos.

— Eu da. Și mi-a luat o grămadă de timp. Sper că nu trebuie să mă și întorc pe jos.

— Deci acum sunt șoferița *ta*.

Martin a zâmbit șmecherește.

— Uite o idee deșteaptă. O să le spun fetelor că nu poți să le duci cu mașina pentru că trebuie să mă duci pe mine. Așa, nu pot să se supere pe tine.

— Nu-mi pasă dacă se supără pe mine, a mințit Karen.

— Dar îmi pasă mie.

Derulați. Închipuiți-v-o pe Karen devenită spirituală datorită atenției acestui bărbat spiritual care presupune că și ea este spirituală, ca el. Și este! Sau măcar, cu el, așa se crede. Închipuiți-vă cum se plimbă cu mașina. Zi după zi, ore întregi de mers cu mașina. Evitarea fetelor răzbnătoare și a mamei ei, ale cărei manevre le-a deturnat, este un joc pe care ei îl câștigă automat prin simplul fapt că formează o echipă. Karen îi arată lui Martin toate locurile din oraș care i se par ei speciale. Martin nu o face să se simtă naivă din cauză că nu observă că absolut fiecare din locurile acestea se află într-un parc înconjurat de birouri. Este genul acela de oraș posedat numai de frumusețe artificială, „iazuri” făcute de mâna omului, traversate de poduri din beton pe sub care apa curge într-un verde înspăimântător și orbitor din spoturi montate sub apă ca prin magie, care cumva nu electrocutează rațele ce trăiesc acolo. Grădinile ornamentale decupate sub formă de litere care compun numele conglomeratului multinațional, al cărui sediu central este înconjurat de aceste tufișuri și iazuri, aruncă umbre opace pe iarba

confortabilă, tunsă scurt. Deasupra, în vârful turnului corporației, un far se leagănă în cercuri toată noaptea, de parcă s-ar afla la mai puțin de un kilometru jumătate de vreo coastă și ar trebui să avertizeze navele. Sub corpul lui Martin, corpul lui Karen prinde viață așa cum nu a mai făcut-o vreodată, nici la „noaptea albă” când băiatul i-a zgâriat pielea de pe coapsă cu erecția lui îmbrăcată în blugi, nici sub pătură, când citea pasajele erotice din *Pasărea spin* și se împungea singură. Este posibil să nu fi contat deloc dacă era Martin sau colegul ei de la magazinul de iaurt, al cărui nume istoria nu-l păstrează. Este posibil ca prima dragoste, în ciuda importanței care i se dă, să fie doar împreunare, cu idei atașate. Martin, după cum ne arată retrospectiv, era costeliv, mirosea a scrumieră și avea gust tot așa, avea unghii galbene, dinți galbeni și albul ochilor tot galben. În chiloți, unde mâna lui Karen a fost îndemnată să intre, creștea o ciupercă rece și umedă. Chiar și în întunericul aproape complet al umbrei grădinilor ornamentale, penisul lui Martin părea dezgustător de palid și de ud. Dar asta era dragostea, o zarvă nebună pentru a primi recunoaștere. Conta că persoana care descătușa ecluzele lui Karen era mult mai în vârstă – chiar mai în vârstă decât știa ea? Conta că era un mincinos? Conta că el era experimentat, iar ea nu era deloc? Conta că, după ce i-a deschis ecluzele, „lacul, râul, rezervorul etc.” lui Karen nu s-a mai umplut niciodată la loc, ca să păstrăm metafora ecluzelor? Karen s-a gândit la asta, credeți-o. Știe că nu este o victimă specială, pentru că a fost inițiată de un bărbat mult mai în vârstă care, după cum s-a dovedit, nu a ținut la ea. Știe că este ceva foarte banal; e de ajuns numai să vezi câte povești/piese/filme s-au făcut pe tema asta. Ea l-a vrut. În ignoranța și lipsa ei de experiență, i s-a părut frumos, versat, cinstit și de încredere, iar acum, cu cunoștințele și

experiența ei, vede că era urât, provincial, duplicitar și nedemn de încredere; chiar crud. Adevărul rămâne că ea l-a vrut. Faptul că l-a vrut înseamnă că a ales. Nu are dovezi împotriva lui, este foarte conștientă de asta; acesta este și motivul pentru care și-a ținut gura și a ținut totul pentru ea. „Vânătoarea de vrăjitoare” împotriva lui Martin este pornită de femei care insistă că au dovezi, dar ce anume este diferit la ele? Atitudinea lui Karen în privința lor este violent de amestecată. Ar putea să le ia apărarea față de David, dar în sinea ei le disprețuiește pe femeile acestea tinere care au luat o decizie proastă și acum vor să dea vina pe altcineva.

În povestea lui Sarah, Karen și Sarah abia dacă se cunosc. Sarah ajunge în mașina lui Karen, acasă la Karen și chiar în patul mamei lui Karen în mare parte întâmplător. În etica prieteniei, acest lucru înseamnă că nu îi datorează lui Karen nimic, pentru că nu sunt prietene; dar în realitate, așa cum am spus deja, lucrurile au stat altfel. Erau prietene. Sarah era cea mai bună prietenă pe care o avusese Karen vreodată, iar Karen, pe vremea aceea, era singura prietenă a lui Sarah care avea mașină, nu că aș vrea să sugerez că acesta a fost motivul lui Sarah de a păstra prietenia. În povestea lui Sarah, Karen nu este de acord cu relația lui Sarah cu Liam, văzând-o ca pe o intruziune. Probabil există un adevăr psihologic în asta. Fetele sunt complicate. Rareori se iubesc fără să se și urască. Adesea reacționează la diferența dintre situațiile lor cu invidie, chiar dacă diferența, lucrul acela pe care prietena îl are și ele nu, este ceva ce nici măcar nu voiau înainte. Când Sarah a început să se vadă cu Liam – felul în care s-a întâmplat fiind mult mai simplu și mai inevitabil decât se arată în povestea lui Sarah, pentru că Sarah și Karen erau tot timpul împreună, iar Martin și Liam erau tot timpul împreună, așa că Sarah era aproape obligată să fie

cu Liam din moment ce Karen era cu Martin – Karen chiar a simțit invidie. La prima privire, Liam era mai arătos decât Martin. Iar Sarah avea întotdeauna vreo combinație sau mai multe, în timp ce Karen nu avea niciodată. Dar invidia a fost trecătoare. În primul rând, Liam nu era așa de arătos cum sugerează povestea lui Sarah. Este adevărat că avea ochi frumoși și o structură osoasă interesantă. Dar avea dinții urâți, așa cum ei aveau cu toții dinții urâți, iar mărunțul lui Adam îi ieșea prea mult în afară. Așa cum se descrie în text, avea o energie foarte ciudată. În ceea ce privește energia ciudată a lui Liam, vă rog să reveniți la povestea lui Sarah. În această privință, este impecabilă, nemiloasă, practic recunoaște că Liam era un înlocuitor/cineva cu care încerca să-și revină pentru că celelalte combinații mai prestigioase/precoce eșuaseră. Deci Karen a suferit de invidie, pentru că, pentru scurt timp, se bucurase să fie ea cea cu combinația, dar invidia nu a trecut pur și simplu, ci a fost ștersă, eliminată de plăcerea mai mare de a ieși la dublă întâlnire cu cea mai bună prietenă. Karen nu a fost doar dispusă, ci bucuroasă să se plimbe cu Martin, Sarah și Liam în mașina ei. Karen nu a fost doar dispusă, ci bucuroasă să îi privească, cu Martin, pe Sarah și Liam îndepărtându-se agale spre umbra grădinilor din parcul birourilor.

În ultima seară, în timp ce se îndreaptă spre casă dinspre parc, ținuta lui Karen este pătată de iarbă, iar vederea îi este încețoșată de lacrimi. Dimineată, fără adunarea planificată inițial la școală, unde directoarea, pe care ați cunoscut-o ca doamna Laytner, să le mulțumească pentru că „și-au împărtășit arta dincolo de ocean”, englezii vor pleca, în sfârșit. Domnul Kingsley îi va urca în trei taxiuri și îi va trimite la aeroport fără măcar să îi salute din mână, deși poate afișează zâmbetul lui cu buzele strânse, albe. În ajunul plecării, parcat în fața casei domnului

Kingsley, Martin cuprinde capul lui Karen cu brațele și îi mângâie părul cu degetele pătate de nicotină, zicând „Of, fata mea dulce!”. Acest comentariu romantic rămâne un punct de cotitură în viața sexuală a lui Karen. A doua zi, Karen și Sarah, conștiente de tragedia lor, chiulesc de la școală. În schimb, se duc la un birou de pașapoarte din centru. Cum au șaisprezece ani, „acordul părinților” este „obligatoriu” pe cererile lor de pașaport, dar incredibil de ușor de falsificat, mult mai ușor decât să-și falsifice actele ca să-și cumpere bere. Ce poziție ciudată, de nici laie-nici bălaie, a luat guvernul ăsta! Mama lui Karen nu este doar la curent cu planurile lui Karen, este în culmea fericirii. Aproape că i le strică cu entuziasmul ei. Mama lui Sarah este la polul opus fericirii, dar am menționat deja lucrul acesta. Sarah își plătește singură biletul, mama lui Karen o ajută pe Karen cu al ei, avertizând-o să țină escapada aceasta secretă față de tatăl ei. Plecarea este peste șase săptămâni, de îndată ce se termină anul școlar. În timpul acesta, Sarah primește scrisori de la Liam aproape din două în două zile. Scrisorile sunt entuziaste și stupide, ca scrisorile unui câine. Se întind pe pagini întregi, detaliind evenimente cum ar fi o mașină care a intrat într-un gard viu, iar șoferul a fost nevoit să iasă pe portiera din spate, pentru că cea din față era blocată de o creangă. Când nu detaliază astfel de incidente, scrisorile trăncănesc despre cât de drăguță este Sarah și cât de nerăbdător este Liam să se vadă din nou. Cu fiecare scrisoare nouă, Karen vede că interesul lui Sarah pentru Liam scade tot mai mult. Nici măcar Karen, care la început căuta în scrisori menționări ale lui Martin, nu mai suportă să le răsfoiască acum. Între timp, Karen primește ocazional vederi amuzante de la Martin, care nu par să corespundă cu scrisorile ei către el, deși este clar că le-a primit. „Bună, Karen! Mersi pentru casetă. Super mix! Ce face lumea din SUA?”

În zilele dinaintea zborului, Sarah locuiește cu Karen. Zice că mama ei a dat-o afară, deși Karen se îndoiește de asta. Având în vedere dizabilitatea mamei lui Sarah, Karen crede mai degrabă că Sarah pur și simplu a plecat. Mama lui Sarah sună tot timpul la ea acasă, Elli trage telefonul la ea în cameră și închide ușa, dar Karen nu are nevoie să audă ce discută. Elli joacă rolul adultului, exprimându-și înțelegerea față de mama lui Sarah pentru cât de încăpățânate sunt fetele, promițându-i mamei lui Sarah că o va da pe brazdă pe Sarah. De îndată ce închide telefonul, Elli uită de mama lui Sarah până data următoare când sună telefonul. Pe Elli nu o interesează decât să le ajute să-și facă bagajele. Sună la biroul dezvoltatorului imobiliar unde lucrează ca recepționeră ca să anunțe că este bolnavă și le duce pe fete să-și cumpere ce le mai trebuie. O eșarfă bună: amândouă ar trebui să aibă o *eșarfă de mătase cu adevărat drăguță* cu care să-și prindă părul sau pe care s-o poarte la gât. Karen nu a purtat în viața ei o eșarfă de mătase drăguță. Și o jachetă subțire simpatică, pentru că acolo se face frig, nu e ca aici, mai știți când englezii și-au adus numai haine nepotrivite? Prin jachetă subțire simpatică, Elli nu înțelege jacheta jerpelită de blugi a lui Karen, ci ceva ca blazerul bărbătesc al lui Sarah, cu căptușeală de mătase castanie, care se vede când sufleci mânecile. Sarah are un stil vintage pe care Elli îl adoră; ore în șire, Sarah și Elli probează hainele lui Sarah, assemblează ținute diferite, cântăresc avantajele unui articol față de un altul, blazerul, puloverul bătrânesc cu nasturi, fusta pepit, pantalonii kaki de la magazinul armatei. O singură valiză, fetelor: călătorii sofisticăți au bagaj puțin. Elli nu a ieșit niciodată din țară. Este posibil să nu fi călătorit niciodată cu avionul. Karen nu știe de unde a scos Elli regulile astea despre eșarfe de mătase și bagaj puțin. Nici Karen nu a mers vreodată cu avionul. Imediat

după ce părinții ei au divorțat, Sarah s-a dus cu avionul să-și viziteze tatăl de câteva ori înainte ca el să dispară de tot.

— Singură? țipă Elli.

— Te lasă în grija unei stewardese. Nici măcar nu-mi amintesc drumurile alea cu avionul.

— Ce noroc pe tine să călătorești cu cineva experimentat, îi zice Elli lui Karen.

La aeroport, Sarah arată că și-a însușit ideea aceasta cum că ar fi călătoria mai experimentată. Este nesuferită, explicându-i lui Karen lucruri cum ar fi că nu trebuie să-și piardă cartea de îmbarcare și să se asigure că are trusa de machiaj în geanta de mână, pentru că nu va putea să ajungă la bagaj înainte să aterizeze în Londra. Privind acum în urmă, Karen este dispusă să recunoască posibilitatea ca Sarah să fi avut emoții, la fel de multe ca ea. Este posibil ca emoțiile lui Karen să fi luat forma superiorității autoritare față de prietena ei, făcând-o să-i spună prietenei ei genul de lucruri pe care și persoanele nevorbitoare de limbă engleză ar fi putut să le înțeleagă singure la aeroport, pe urmă, odată ce avionul a fost în aer, să-i spună prietenei ei lucruri despre Londra pe care și ea le știa doar din vederi. „Carnaby Street e strada pe care se întâlnesc toți punkerii. E o Hard Rock Cafe și mai e Piccadilly Circus, care e super mișto. Nu mă interesează Big Ben – e doar un ceas.” Planul era ca Liam și Martin să le întâmpine la Heathrow – Heathrow era numele aeroportului, dar nu spuneai niciodată „Aeroportul Heathrow”, ci numai „Heathrow”, a informat-o Sarah cea experimentată pe Karen cea neexperimentată – și să stea cu toții la un hostel, orice ar fi fost asta, poate nici măcar Sarah nu era sigură, iar după ce terminau de vizitat Londra, să ia un tren spre Bournemouth, orașul în care

locuiau Martin și Liam, de fapt. Ce se întâmpla după aceea rămânea obscur.

Karen, așezată la fereastră, își lipește fața de geam. Sticla este rece ca gheața, la atingerea ei îi dau lacrimile. Vede o noapte atât de neagră cum nu și-a imaginat niciodată acasă, unde cerul nopții este mereu pâcios. Avionul vibrează și vâjâie în timp ce zboară, ceea ce o alarmează pe Karen, pentru că pare că se sforțează prea tare. Nu vrea să caute alinare la Sarah. Nu vrea să-i dea satisfacția asta. Sarah fumează, ascultă muzică pe walkman, prefăcându-se că citește. Privindu-le pe amândouă din viitor, pe Sarah ținând stângaci cartea cu o mână, țigara cu cealaltă, ca o femeie ce avea de trei ori vârsta ei; pe Karen rozându-și colțul degetului mare, fără să știe de urma circulară, roșie, lăsată pe frunte de geamul rece, mi se face milă de ele. Ca o stewardesă fantomatică ce plutește pe culoar, privesc în jos spre cele două fete adolescente, la Sarah, care nu-l iubește pe Liam, și la Karen, care nu este iubită de Martin, și sunt copleșită de o melancolie care este aproape compasiune. Este aceeași tristețe în ele. Dar în momentul acela, privind în bezna de la care nu-și poate lua ochii în ciuda faptului că este atât de înspăimântătoare, Karen are numai resentimente față de Sarah. Pentru că, în zilele dinaintea plecării, Karen nu a primit nici o veste de la Martin, nici măcar o vedere amuzantă. Nu se pune problema să nu-și dea seama că ea se duce acolo, iar Martin știe tot ce știe Liam, și Sarah vorbește despre planurile ei cu Liam de parcă ar fi și planurile lui Karen cu Martin, și nu sunt? Karen crede asta pentru că Sarah crede asta. Sarah crede asta pentru că Karen crede asta. Karen nu i-a dat nici un motiv lui Sarah să nu creadă, nu i-a menționat tăcerea lui Martin. Karen a lăsat-o pe Sarah să aibă această impresie greșită și acum o urăște și o învinuiește pe Sarah pentru ea, ceea ce sigur

că nu e corect, dar Karen este speriată și jenată și, în plus, în momentul celui mai mare risc pe care și l-au asumat împreună, prietenia lor a dat greș. Este bolnăvicioasă, stricată. De fapt, așa este de câteva săptămâni, dar Karen a preferat să dea vina pe Elli pentru că lucrurile i se păreau greșite, numai că acum Elli nu mai e cu ele și senzația a rămas. După o oră de zbor, Karen trece peste Sarah fără vreo explicație, dă buzna în toaleta de mărimea unei cabine de telefon și vomită pe chiuveta cât o scrumieră. Karen se holbează la fața vernil-cenușie din oglindă. Are nevoie de toate șervețelele din suport ca să curețe toată voma. Îndeasă șervețele pline de vomă în toaletă, apasă mânerul, apoi sare speriată în spate la auzul unui vuiet de aspirare, înțelegând că a deschis o supapă în avion și că voma ei a căzut în mare. Retrospecția fluidizează călătoria de nouă ore și dă amploare tuturor semnelor ce prevesteau damnarea. Karen cea de șaisprezece ani chiar știa, în timpul zborului, ce se va întâmpla? Ea și Sarah chiar au stat una lângă alta într-o tăcere glacială, conștiente că prietenia lor se sfârșise? Probabil că nu. Au fost idei care au dat naștere unor sentimente și sentimente care au dat naștere unor idei, dar au fost și multe chicoteli, țigări fumate, notițe în jurnale și cântece ascultate la același walkman. Aproape niciodată nu știm ce știm decât după ce știm. Noaptea s-a scurs în goană pe lângă ferestruica rotundă și, când linia de foc s-a arătat la răsărit, Sarah s-a lipit de Karen, părul ei permanent aspru gâdilând obrazul lui Karen, și au privit răsăritul soarelui până când lumina a fost atât de puternică, încât nu s-au mai putut uita. Ultima oră a zborului a fost dedicată refacerii solemne a machiajului.

La Heathrow, după ce s-au așezat la toate cozile și li s-au ștampilat pașapoartele – fiorul de atunci a rămas neegalat, Karen îl simte și azi, senzația aceea că viața ei

tocmai devenise mai bogată decât fusese viața mamei ei; dacă ar putea să nu rămână în urmă, dacă ar putea să meargă mai departe, ar fi mereu mult mai în față – o mulțime îngrijorătoare striga și flutura pancarte cu nume de dincolo de o balustradă lungă. Și iată-l și pe Liam, cu frumusețea aceea telegenică pe care o avea uneori în lumina reflectoarelor sau în fotografii, ștersă complet de paloarea ca burta unui pește, de coșurile lui, de membrele pe care și le mișca întruna, ca un păianjen, și de mărul lui Adam prea ascuțit, ca o erecție a gâtului. Și se uita frenetic de la stânga la dreapta și agita o pancartă pătrată din carton pe care scria SARAH, iar când a zărit persoana care se potrivea cu numele, a rămas nemișcat, cu gura căscată de uimire, de parcă nu crezuse niciodată cu adevărat că ea va veni. Arăta ca un copil care tocmai primise dulciuri. Atât de nestânjenită și pură era bucuria lui. Și, deși tehnologia de citire a gândurilor nu a fost încă inventată, pentru a cita un terapeut spiritual pe care l-a cunoscut odată Karen, ea era gata să pună pariu în momentul acela că gândurile lui Sarah erau atât de preocupate cu ce pământău neatrăgător era Liam, în ciuda ochilor și structurii lui osoase, și cu cât de departe era el de idealul ei romantic, pe care ea încercase să creadă că el îl întrupează, și cu cât de puțin voia să-l lase să-și bage limba în gura ei, încât nici măcar nu a putut să vadă bucuria pură de pe fața lui, pe care ea o stârnise. Ceea ce este păcat, fiindcă mulți dintre noi nu suntem niciodată priviți în felul acesta.

În primele momente de confuzie, când ieșeau pe poartă și încercau să ajungă la Liam prin mulțime, nu a fost evident că Martin nu era acolo. Încă părea posibil ca el să parcheze mașina sau să cumpere cafea sau să se întoarcă de la toaletă. Liam a înșfăcat-o pe Sarah de mijloc, sărind întruna, astfel încât s-au lovit stângaci unul de altul, apoi

Liam și-a băgat limba în gura lui Sarah până când Sarah l-a împins până la lungimea brațului.

— Stai! Stai! lasă-mă să mă uit la tine! a zis ea de parcă voia să-i privească chipul și nu să scape de limba lui din gura ei.

Atunci Liam a zărit-o pe Karen, părea că pentru prima dată.

— O, uau, Karen! Ai venit! a zis Liam. Credeam că Martin ți-a scris? Despre rolul lui? A primit un rol la teatrul de vară...

— Adică nu-i aici? a întrebat Sarah. Ce dracu' zici acolo?

— Mi-a spus, a intervenit Karen fără să plănuiască să spună asta. Adică, a spus că este luat în considerare pentru un rol. Probabil că scrisoarea în care îmi spune că a primit rolul este încă pe drum spre casa mea.

Karen l-a simțit pe Liam privind-o confuz. Era evident că Martin primise rolul, dacă exista cu adevărat un rol, cu mai mult timp înainte. Dar Liam era prea prost ca să-și dea seama că ea minte. Era chiar mai prost decât Karen.

— Oricum, e tare c-ai venit! a zis Liam sincer. O să ne distrăm cu toții de minune...

— Dar *unde* e Martin? a cerut Sarah să știe. Karen nu poate să se ducă unde e el?

— E în *turneu*, Sarah. Nu pot să mă țin după el în turneu!

— Chiar ți-a spus că s-ar putea să fie în turneu? Cum de *mie* nu mi-ai zis asta? Ai bătut tot drumul ăsta și el nici măcar nu-i *aici*?

— Sunt sigur că pe mama nu ar deranja-o să stea și Karen, a încercat Liam să întrerupă.

— *Mama* ta? a întrebat Sarah.

Era interesant, de fapt, cum starea emoțională principală a fiecăruia în acel moment era deghizată ca o emoție diferită. Repulsia lui Sarah la reuniunea cu Liam a

luat forma revoltei din cauza lui Martin. Pasiunea lui Liam pentru Sarah a luat forma îngrijorării pentru Karen. Iar umilirea insuportabilă a lui Karen, la care se așteptase de la început și la care nu se așteptase deloc, a luat forma lipsei oricărei emoții, a indiferenței.

— Tot vreau să văd Anglia, i-a spus furioasă lui Sarah. Nu mai face așa mare chestie din asta. Trebuie să mă duc la toaletă.

La toaletă, Karen a vomitat din nou, dar cum se simțise prea rău ca să mănânce în avion, a vomitat numai o mîzgă limpede, urât-mirositoare. Nu ajunsese până într-o cabină și simțea privirile și auzea pașii călătorilor din Heathrow care o ocoleau, în timp ce ea se sforța și râgâia peste chiuvetă și se stropea cu apă rece pe față. Oare Martin știa cumva? Mereu s-a întrebat. În ciuda evidentelor lui defecte de caracter, îi rămăsese în minte ca un zeu-măscărici ciudat, malițios și omniscient. În cele din urmă, Karen a ieșit din toaletă. Își simțea ochii frecați cu sare. Avea o senzație nesfârșită că tocmai a fost lovită în stomac.

Karen, Sarah și Liam s-au dus la un hostel, unde, într-o cameră ca o celulă de închisoare, Karen s-a întins pe patul de jos cu fața la perete și valiza la picioare, ca să simtă dacă cineva încearcă să i-o fure, și a avut un somn febril, în timp ce Sarah și Liam au făcut ce or fi făcut, au avut ce aventură or fi avut, au transformat vederile din mintea lui Sarah într-o parte a vieții ei. Mai târziu, Sarah o să fie genul de persoană care face referiri la Trafalgar Square și la U2 în Cardiff și la cârnăciorii cu piure. Mai târziu, Sarah o să meargă acasă la Liam în Bournemouth și o s-o cunoască pe mama lui, care se uită la BBC și întinde extract de drojdie pe pâine prăjită și îi dă totul mură în gură lui Liam, de parcă ar fi rege, și lui Sarah, de parcă ea ar fi noua lui soție, regina, și care pare să nu aibă habar că

Sarah este încă la liceu. Mai târziu, Sarah o să afle că Liam a fost „în șomaj” toată viața de adult și este foarte mulțumit cu asta și mai târziu Sarah o să se despartă de Liam și o să se întoarcă la Londra singură și o să locuiască iar la hostel și cumva o să facă rost de un job la un club de noapte ca chelneriță și mai târziu Sarah o să cunoască la club un tip care o s-o ia cu el să vadă U2 în Cardiff și de care o să se piardă în dezordinea creată la intrarea în arenă pentru locuri în față, iar mai târziu Sarah nu îi va mai trimite lui Karen astfel de vești, fiecare timbrată atât de tipător cu siluete de culori diferite ale Reginei, fiindcă Karen nu îi răspunde niciodată. Karen nici măcar nu citește scrisorile decât după mulți ani, și nici măcar atunci nu este sigură de ce le-a mai citit. În Londra, Karen a zăcut în patul de jos din camera ca o celulă a hostelului și a îngenunchat în spatele ușii de pe hol pe care scria „Toalete”, icnind deasupra WC-ului, și a stat pe scaunul de vinilin murdar din biroul hostelului în timp ce un tip robotic din Germania se chinuia să facă un apel internațional cu taxă inversă pentru ea. Pat suprapus, toaletă, telefon. Asta a fost Londra.

Karen și Elli reușiseră să păstreze escapada secretă față de tatăl ei, însă, când a răspuns la telefon, acesta nu a fost așa de surprins sau de confuz pe cât s-ar fi așteptat ea la aflarea veștii că fiica lui e în Londra, bolnavă, fără bani și singură. Sunetul vocii lui, lipsită de emoții, dar nu rece, trăgându-se puțin, lucru pe care cumva ea nu-l observase până atunci, ieșind din telefon și intrând în urechea ei când stătea pe scaunul din biroul hostelului în Londra, marchează începutul vieții adevărate de adult a lui Karen, dacă aceste lucruri pot fi marcate. Karen așa speră. Genul acesta de claritate istorică i se pare folositoare. În momentul respectiv, Karen nu ar fi putut să explice decizia de a-și suna tatăl, nu mama, dar făcea parte din începutul

acela al vieții adevărate de adult, paradoxal, din moment ce era o decizie de a nu mai lua decizii, de a căuta o judecată superioară, de a recunoaște că exista așa ceva. Viața adevărată de adult a lui Karen a început când a recunoscut că este o copilă și și-a amintit că, spre deosebire de mama ei, și tatăl ei o vedea tot ca pe o copilă. Să-l sune pe tatăl ei însemna să facă lucrurile în felul lui, dar măcar el avea un fel. Măcar el avea un fel de a face lucrurile și voința de a se ține de el. Karen s-a lăsat în mâinile lui. Tot drumul înapoi spre America nu și-a amintit nimic, nu a reținut nimic și nu a invocat nimic. Acum era o călătoare experimentată: a făcut totul cu o minte complet goală. Tatăl ei o aștepta în aeroport cu burta închisă în cămașa de lucru și cu mâinile mari și păroase împreunate dedesubt. Uneori, Elli îi zicea tatălui lui Karen „țărănoiul dracului” cu mare dispreț, dar tatăl lui Karen avea resurse. În acea primă noapte, nu i-a spus nimic, doar a lăsat-o să doarmă în camera mică și tristă care era mereu rezervată pentru rarele vizite pe care le făceau ea și Kevin și care nu era decorată decât cu portretele lor de la școală, din absolut toți anii mai puțin unul (clasa întâi pentru Kevin/clasa a treia pentru Karen – Elli uitase să comande pachetele), înrămate și aliniate pe perete. Lambriul de pe pereți și mocheta de pe podea, tatăl lui Karen le fixase și le montase singur. Patul făcut în stil milităresc, în care Karen aproape că nu putea să intre, atât de strâmt era aranjată lenjeria. Apoi mirosul puternic de detergent i-a provocat o durere de cap și a ținut-o trează. Lucrurile de genul ăsta nu o deranjaseră niciodată până atunci. A doua zi, vizita la doctor. După ce s-au întors acasă, tatăl lui Karen i-a tăbăcit fundul gol cu cureaua, așa cum făcuse când ea și Kevin fuseseră foarte mici, înainte de divorț. La toate acestea se așteptase și chiar sperase. Tatăl lui Karen a lăsat-o să se ducă la loc în pat după

aceea, a adus un scaun pliant și s-a așezat pe el, privindu-și încheieturile degetelor până când Karen s-a oprit din plâns. În cele din urmă, a întrebat:

— Cine-i tipul?

— Doar un tip care a venit în vizită din Anglia.

— El știe?

— Nu.

— Și n-ai putut să-l găsești când te-ai dus acolo?

— Nu.

— Nu știi unde poți să-l mai cauți?

— Nu.

Toate astea erau doar o formalitate. Tatăl lui Karen nu voia să aibă de-a face cu tipul la fel cum nici Karen nu voia.

— Locul ăla e la o oră cu mașina de aici. Au cursuri ca să nu pierzi anul la școală. Și biserică, bineînțeles. Este o organizație religioasă. O să se ocupe ei de tot. Și de adopție.

— Bine, a zis Karen.

— Nu e cine știe ce lux, dar este sigură și curată. Nu îți trebuie un hotel.

— Știu, a zis Karen.

— Nu e ieftin, dar nici n-ar trebui să fie ieftin. Pentru bebeluși. Nu e vacanță.

— Înțeleg. Îmi pare rău, a zis Karen și era adevărat.

Într-un mod bizar, era locul perfect pentru a-și lua adio de la Dumnezeu. La un moment dat, fără să observe, Karen încetase să mai creadă în El. Așa că, pentru ea, să locuiască undeva unde lumea vorbea întruna despre El avea ceva drăguț și sentimental. „Îți mulțumim tare mult, Karen, pentru dragostea necondiționată pe care ai demonstrat-o cercetând voința Domnului pentru viitorul copilului tău” era genul de lucru pe care toată lumea, de la meditatoarea de matematică la asistenta socială și la

femeia de serviciu, îl zicea ori de câte ori avea ocazia. Și, deși înțelegea că aceștia erau oameni care o pupau în fund eufemistic pentru că nu făcuse avort, tot era plăcut să i se mulțumească și să fie lăudată tot timpul, de parcă era cu adevărat „darul lui Dumnezeu”, o altă expresie populară. După cum spusese tatăl ei, nu era „lux”, dar, de fapt, semăna mai mult cu un hotel decât orice alt loc în care locuise Karen vreodată. Erau vase cu flori adevărate și muzică liniștitoare despre Isus și mai multe legume și fructe decât știa Karen că există. Acolo a mâncat primul ei kiwi, de exemplu. După mulți ani – de fapt, recent – Karen a înțeles că fusese atât de cocoloșită la organizația aceea, pentru că organizația era o fermă unde creșteau copii albi, creștini, fără probleme de sănătate, lucru atât de rar și atât de căutat pe piața de adopții acum. Chiar dacă ar fi înțeles asta atunci, tot nu s-ar fi bucurat mai puțin de vremea petrecută acolo.

La exact o lună după Crăciun, așa cum a observat toată lumea, de la obstetrician la asistenta socială, de parcă asta demonstra istețimea lui Karen, Karen a născut. Bebelușul a fost fetiță. Starea emoțională din travaliu nu poate fi păstrată în minte sau invocată, deși evadarea alunecoasă de la final, când parcă iese un pește, se dovedește, într-adevăr, memorabilă. Când bebelușul ei a fost curat, cald, uscat și înfășurat într-o pătură, Karen l-a ținut în brațe și l-a mirosit și s-a gândit: „Nu o să-mi amintesc niciodată mirosul ăsta.” Și avea dreptate, nu și l-a amintit niciodată. Întotdeauna este doar o iluzie, ca un vis. Mai târziu, a fost o ceremonie de rugăciuni, în care Karen a mai fost lăudată puțin pentru creștinismul ei altruist, manifestat în alegerea vieții. După aceea, bebelușul ei a fost luat pentru a fi reunit cu familia lui definitivă, oricare era aceea.

Peste două săptămâni, Karen s-a transferat înapoi la CAPA. S-a dus la școală cu mașina ei veche, sosind devreme ca să poată parca în parcare din față, unde nu erau multe locuri. Voia să îi evite pe toți cunoscuții, iar ei parcau în spate. Era frig și umezeală și umezeala rece a făcut un fel de ceață ușoară care, în amintirea ei, a înmuiat lumina, așa că se simțea ascunsă și cumva singură, de parcă chiar avea să reușească și să treacă prin prima zi de școală fără să trebuiască să se întâlnească cu vreun cunoscut. Numai că era o școală mică, aceiași oameni în fiecare an, și nu avea nici o șansă să nu-i vadă pe toți în prima oră. Dar chiar și câteva minute fără să-i vadă pe toți ar fi contat. În parcare din față erau mașinile profesorilor, dar nu era ocupată nici pe jumătate. Planul lui Karen era să stea în curtea fumătorilor, în care se ajungea prin cantină, pe niște uși de sticlă, deci nu era un loc bun în care să se ascundă, dar măcar de acolo putea să vadă cine vine. Știa că nu are unde să se ascundă și tot ce putea face e să vadă cine vine, dar pe urmă a tras de ușa grea de intrare în școală și a dat nas în nas cu Sarah. Karen și Sarah s-au uitat una la alta destul de mult timp. Nici una nu s-a oprit, Karen a intrat, Sarah a ieșit, aceeași ușă.

După cum a scris Martin piesa, Fata nu trebuie să se schimbe rapid de costumație. Dacă țineți minte, în penultima scenă, Fata și Doc ies de pe scenă, în cămăruța din spate pe care am văzut-o înainte prin ușa întredeschisă și care știm că este casa sordidă a lui Doc. Doc și Fata închid ușa în urma lor, după care este o pauză, se aude împușcătura, se sting luminile; pe urmă se aprind din nou luminile peste toți clienții obișnuiți ai lui Doc, care stau în bar și îl comemorează, și abia după ce spun ei câteva replici apare și Fata, în hainele de înmormântare. Decorul însă se schimbă repede: pe întuneric, actorii care

Îi interpretează pe obișnuiții barului se duc la locurile lor, mașiniștii așază portretul lui Doc, niște flori ofilite și o pânză neagră pe tejghea etc. Fata are timp mai mult decât suficient, între intrarea cu Doc în camera din spate și reapariția ei, ca să își schimbe hainele. Așa că invitația lui Karen pentru Sarah, de a-i fi costumieră, pe lângă faptul că a fost o inspirație de moment, a fost și o gafă prostească. Karen nu avea nevoie de o costumieră, iar Sarah nu va avea nevoie de ajutor să înțeleagă acest lucru. Dar în săptămânile de după întâlnirea lui Karen cu Sarah la Skylight Books și înainte ca Sarah să sosească pentru a-și prelua sarcina sentimentală/a avea experiența distractivă, de dragul vremurilor de altădată, pe care i-a oferit-o Karen, deși nu exista pentru a fi oferită, punerea în scenă a piesei a trecut printr-o serie de evoluții care aproape v-ar putea convinge de puterile supranaturale ale lui Karen. Mai întâi, decoratorul lui David a creat o fereastră în ușa către camera din spate a lui Doc, cu o jaluzele trasă peste ea, așa că atunci când Doc și Fata intră în camera din spate și închid ușa, un reflector le proiectează umbrele pe jaluzele și scena împușcării poate fi văzută cu ajutorul umbrelor. În al doilea rând, David a hotărât că, atunci când se aprind la loc luminile, Fata să fie deja pe scenă, abia vizibilă pentru public, chiar dacă nu și pentru clienți, astfel că în momentul în care pășește în lumină, clienții să-și dea seama că i-a auzit. Asta însemna că hainele lui Karen nu puteau fi schimbate decât după ce se stingeau luminile și că trebuia să termine înainte să se aprindă la loc. Avea să fie o schimbare rapidă.

— O să ai nevoie să te îmbrace cineva, a zis David.

Karen a așteptat întâlnirea de la Bar de după repetiție ca să-i spună lui David că o s-o ajute Sarah.

— Vine *Sarah*? a strigat David.

— M-am văzut cu ea luna trecută în LA. Ne-am gândit că ar fi distractiv dacă ar ajuta și ea la spectacol, a mințit Karen stângaci.

David stătea puțin prea drept, privind fix în jos de-a lungul nasului și ținându-și țigara într-o parte, în afară. Când David era insultat, îți aminteai cât de periculos de arătos fusese la optsprezece ani. Ochii îi străluceau ca pentru a-ți aminti că nu ar fi trebuit să-i uiți.

— Sarah nu a văzut nici măcar un spectacol făcut de mine.

— De asta. A zis că ar trebui să-l vadă pe ăsta și chiar să ajute în vreun fel, a continuat Karen să improvizeze necinstit, simțind o adevărată repulsie față de situația aceasta pe care tot ea o crease și în care trebuia să susțină o prefăcătorie în ceea ce o privea pe Sarah, ca să-l înmoaie pe David.

Încă o dată, Karen și-a amintit preocuparea de sine sufocantă a lui Sarah și David, care nu ratau nici o ocazie de a se vedea drept protagoniști ai unei drame extraordinare, chiar și când nu mai ținuseră absolut deloc legătura timp de aproape treisprezece ani.

— De ce pe ăsta? Pentru că joci tu în el?

— *Nu*, pur și simplu pentru că și-a dat seama că e momentul să vadă un spectacol făcut de tine. Faptul că joc și eu în el e doar un interes suplimentar.

— Când ai reluat legătura cu ea? Din câte țin eu minte, la sfârșitul anului școlar, nici nu mai vorbeați.

— Eram în liceu, a zis Karen cu indiferență.

Poate nu era corect din partea lui Karen să-i vadă pe Sarah și David ca pe niște narcisiști gemeni, fiecare fixat pe imaginea veche a celuilalt și văzând în persoana iubită nefericită din adolescență o parte pierdută din el însuși pe care încă o voia înapoi. Poate nu era binevoitor din partea lui Karen să-i vadă pe Karen și pe David în felul acesta,

pentru că starea emoțională prezentă era una de nerăbdare, resentiment și dispreț. Karen nu avea loc pentru emoțiile nerezolvate ale altor persoane, pentru că nu avea loc nici pentru propria lipsă de generozitate. Karen suferă, la rândul ei, pentru că vrea să fie empatică și nu poate. Tot ce poate face este să păstreze o separare sănătoasă și adesea nu poate face nici măcar atât. Eșecurile lui Karen în materie de empatie sunt atât de răsunătoare, încât descoperă că nu-i poate privi pe David și Sarah când David, coborând din rabla lui de mașină, și Sarah, coborând din mașina lui Karen, se confruntă pe bucata crăpată de trotuar din fața barului/spațiului de spectacole unde, în sfârșit, în seara aceasta va avea loc repetiția generală. Când a luat-o pe Sarah de la aeroport, Karen a lăsat-o pe ea să facă toată munca – să zâmbească forțat cu entuziasm, să o îmbrățișeze fără ezitare, să pălăvrăgească și să se minuneze non-stop – în timp ce, în intimitatea pe care i-o asigură neparticiparea, Karen a disecat cu răceală fiecare tresărire a eforturilor neobosite ale lui Sarah. Dar când Sarah a dat ochii cu David peste întinderea pavajului zdrobit, Karen a întors privirea. Ceea ce s-a petrecut între ei într-o clipă a copleșit-o pe Karen. S-a simțit rușinată ca martoră.

Pe urmă, clipa a trecut și David, cu vechiul mers încă vizibil sub noua greutate, a traversat spațiul dintre ei și a cuprins-o pe Sarah în brațe într-un gest exagerat de entuziast, excesiv de familiar, iar Sarah a scos un râset strangulat, exagerând strangularea pentru efectul comic, și a zis:

— Atenție! Nu mă strânge prea tare. Sunt însărcinată! iar David s-a îndepărtat de ea de parcă ar fi fost ars. Am aflat imediat după ce ne-am întâlnit în LA, i-a zis Sarah lui Karen. Mahmureala mea de a doua zi a fost – ei bine, a durat mult mai mult decât de obicei.

— Cred că asta răspunde și la întrebarea ce vrei să bei, a spus David. Adică, e și un bar în local.

— Ah! Apă sau suc ar fi grozav.

— Grozav! Bine, a spus David și, întorcându-se pe călcâie, a traversat strada și a intrat în clădire de parcă Sarah comandase ca băutura să-i fie adusă acolo, pe trotuar.

— Felicitări! a zis Karen când au intrat.

— Sunt abia în opt săptămâni. Nu aveam de gând să zic nimic, dar cumva mi-a scăpat. Mi-era teamă să nu scap ceva mai rău.

— Sunt sigură că David te-ar fi iertat. Au vomitat destui pe el la viața lui, a zis Karen.

Înăuntru, nici urmă de David. Karen a lăsat-o pe Sarah cea radioasă să fie lingușită de Martin și și-a croit drum prin labirintul de cortine negre, prin întinderile vaste, întunecate, ascunse ale depozitului și a ieșit pe ușa din spate, spre vechea rampă de încărcare. David era acolo, așezat pe rampă cu spatele la perete, fumând și holbându-se la vârfurile bocancilor.

— Te simți bine? l-a întrebat Karen.

— Nu, a răspuns David. Adevărul e că nu mă simt bine.

Karen s-a așezat pe rampă lângă David, ceea ce nu intenționase să facă. Voise să intre și să-l lase pe David singur. Spunându-și să nu se gândească prea mult la asta, l-a îmbrățișat pe David și, la atingerea ei, el s-a prăbușit brusc, după care s-a redresat cu o smucitură, scoțând un sunet groaznic, ca de animal prins în capcană. Cum tot corpul i se scutura și zdruncina, era greu să fie ținut în brațe. Karen ar fi vrut să-i dea drumul, cu vinovăție, dar nu a trebuit să se dojenească decât de câteva ori înainte ca el să se scuture singur de ea, fără furie, ca să ajungă la pachetul de țigări din buzunar. Înainte de a-și aprinde

țigara, s-a șters neglijent pe față cu poalele largi ale tricoului vechi.

— Hai dracului să facem repetiția asta! a zis el, ridicându-se.

Sarah a urmărit primul act stând singură pe al patrulea rând, în timp ce David și-a văzut de repetiție. Însă era încă acolo, a observat Karen: tensiunea aceea, ca un cablu întins între ei, de care, dacă nu erai atent, puteai să te împiedici. Karen s-a întrebat cum de asta putea încă să o deranjeze. Pentru că o excludea? Pentru că se afirma atât de tare drept o condiție umană mai importantă decât a oricui altcuiva? David era mereu în mișcare, tropăind pe platforme spre panoul de lumini sau urcând pe scenă sau așezându-se pe locurile din margine ca să verifice traiectoria privirii, în tot acest timp lăsând urme de fum de țigară și stropind cu bere pe podea, dar indiferent unde se mișca, își ținea privirea ferită de Sarah, astfel că știa că își făcuse ochi în ceafă sau în lateralul umerilor, oriunde era nevoie de ei, pentru a întinde cablul acela pe calea cea mai directă. Întreaga sală a fost făcută ferfeniță, iar repetiția a fost un dezastru, cu semnale ratate, replici greșite, probleme tehnice și nimeni, poate cu excepția lui Karen, Sarah și David, nu a știut de ce. După ce a început al doilea act și Sarah a dispărut în culise cu costumul lui Karen, ultimele fărâme din concentrarea lui David s-au dezintegrat și el și-a târșăit picioarele de colo-colo cu a patra sau a șasea bere, ca un somnambul.

— David? David? îl striga maestrul de lumini. Țsta e semnalul pe care îl voiai?

— David? David? îl striga maestrul de sunet. La ce cântec te refereai?

— David? David? îl striga decoratorul. Ar trebui ca Doc să tragă jaluzeaua în jos?

Karen adusese pentru prima dată arma încărcată cu gloanțe oarbe și și-a dat seama că vor trebui să schimbe din nou detaliile scenei cu împușcătura. Ținând pistolul Beretta cu vârful în jos și degetele departe de trăgaci, a urcat pe scenă și și-a mijit ochii spre reflectoare.

— David! a zis ea și a simțit cum toți oamenii haotici din sală, care forfoteau fără lider, și-au întors brusc capetele, atenți.

— Aoleu, nu trage! a zis cineva, stârnind râsete firave.

— Trebuie să fie mai mult spațiu între capul lui Martin și armă. Când stau pe locul marcat, uită-te din stânga și din dreapta, ca să fim siguri că umbrele cad cum trebuie.

— Credeam că e o armă cu gloanțe oarbe.

— Este, dar tot are un cartuș cu praf de pușcă în el. Ți se face zgomotul de împușcătură și unda de șoc. Așa că să nu vă prostiți cu ea îndreptând-o spre cap sau chiar spre altcineva. Eu o să țintesc pe lângă capul lui Martin, înclinat, pentru siguranță, dar umbrele ar trebui să arate ca și cum l-aș ținti pe el. Zi-ne dacă se aliniază.

— Dacă nu te superi că întreb, a zis Martin, sunt în vreun pericol?

Martin intrase pe scenă ca să întrebe asta pentru efectul comic.

— Ai grijă să n-o enervezi pe Karen! a zis cineva.

Ca persoană responsabilă fără glumă de armele de foc, Karen a ignorat replica.

— Chiar dacă nu există un proiectil în arma asta, cel mai sigur mod în care poate fi mânuită o armă cu gloanțe oarbe este să ne prefacem că este reală. Eu o să trag spre stânga scenei, așa că nu vreau să stea nimeni în stânga scenei atunci. N-aveți ce căuta acolo. Costumele sunt în dreapta, recuzita e în dreapta, toți actorii își fac o ultimă apariție în scenă din dreapta. Bine? Nimeni să nu stea în stânga scenei.

— Ascultați! a zis David.

Pentru că o parte atât de mare din camera din spate a barului se va vedea prin ușa deschisă, dar și pentru că David a insistat, decoratorul a amenajat camera cu un raft mic cu cărți îngălbenite, o scrumieră plină, un dosar murdar din lateralul căruia ies hârtoagele neglijate ale unei mici afaceri suferinde, o plită cu un cablu zdrențaros, câteva conserve de supă, o pereche de șosete gri cu găuri mari în vârf, atârând peste capătul patului de o persoană. În sertarul mesei șubrede, pe care nici măcar cei din primul rând nu îl pot vedea, niște cutii de chibrituri pline pe jumătate, creioane roase, mărunțiș adunat, un *Playboy* vechi zdrențuit și o trusă de buzunar pentru cusut. Pe Karen, trusa de cusut a fost cea care a marcat-o, când a deschis sertarul să se uite înăuntru. Parcă propria competență singuratică și neiubită era ascunsă în cutia aceea de plastic zgâriată.

Martin s-a așezat în scaunul lui Doc de la masa lui Doc; Karen a rămas în picioare în lateral; instrumentul de luminat prins de o țevă își turna lumina fierbinte deasupra lor și le arunca umbrele pe jaluzeaua coborâtă de la geam. Ținând Beretta cu arătătorul echilibrat ușor pe piedica trăgaciului, Karen a țintit. Ea stătea în dreapta lui Martin. Martin stătea cu fața spre sală; la auzul împușcăturii, el trebuia să se prăvălească spre stânga. David a strigat la Karen să se mute cu câțiva centimetri mai încoace sau mai încolo, să-și ridice sau să-și coboare brațul. Din cauză că stătuse întins atât de mult, brațul lui Karen tremura și ardea. Karen i-a strigat lui David că o să-i cadă brațul și, în cele din urmă, David a anunțat că e bine așa. Unul dintre mașiniști a ieșit din culise și a desenat un cerc în jurul scaunului, al picioarelor lui Martin și al picioarelor lui Karen, pe urmă a marcat cu un X locul de pe peretele ascuns spre care țintea Karen. Dacă ea, Martin și

scaunul rămâneau în locurile marcate, iar ea țintea spre X, umbrele se aliniau văzute din orice loc din sală.

— Hai s-o facem! a strigat David, iar Karen, așezând Beretta înapoi pe masă și frecându-și umărul, s-a întors pe scenă, trecând pe lângă Sarah, care a prins-o de mână.

— Ești așa de bună! i-a șoptit Sarah când Karen a privit-o întrebător.

— Trage de-adevăratelea de data asta, a zis David.

— Cineva ar trebui să le spună celor din bar că tragem cu gloanțe oarbe, a zis Karen.

O idee bună, au fost de acord cu toții. Cineva s-a dus.

În scurta pauză, cineva a zis:

— E bine că suntem la mama naibii, unde nu ne aude nimeni.

Altcineva a zis:

— La mama naibii... nimeni nu aude arma cu gloanțe oarbe.

Altcineva a zis:

— În spațiu... nimeni nu aude glumele tale proaste.

Pe urmă au fost gata să înceapă. Pentru prima dată, jucând scena, Karen a simțit presiunea panicii crescând, ca și cum cutia ei toracică urma să explodeze. Undeva departe, în adâncul unei gropi, gura ei rostea replicile, dar ea nu auzea ce spunea, nu știa ce replică urmează. Avusese coșmaruri cu așa ceva. Probabil le spusese pe toate; Martin/Doc a cuprins-o „într-o îmbrățișare violentă” și, pentru prima dată, deși făcuseră asta de nenumărate ori, i-a simțit corpul sfrijit, îmbătrânit, încins de la efort și puternic, iar propriul corp, zburlit și vălurit din cap până în picioare.

Pe urmă, au intrat în camera din spate, Karen, în rolul Fetei, oprindu-se în prag pentru ca publicul, când vor avea unul, să poată vedea hotărârea întunecându-i chipul ca o masă de nori de furtună. David spusese asta despre norii

de furtună cu câteva săptămâni în urmă. Spusese că vrea ca publicul să știe că Fata a luat o hotărâre, chiar dacă publicul nu știe ce hotărâre e aceea. Comentariul lui i-a amintit lui Karen că David gândește în metafore. La început, David voise să scrie și să regizeze propriile piese, nu să regizeze piese scrise de alții. Din nou, Karen a simțit presiunea panicii din interior împungându-i coastele și habar nu avea dacă transmisese norii de furtună ai hotărârii cât timp stătuse în prag. Nu știa dacă închisese ușa, astfel ca jaluzeaua/ecranul să fie la locul stabilit. Nu știa dacă stă în locul marcat, cu brațul la înălțimea corectă și în unghiul corect în timp ce țintea orbește X-ul și, de undeva în afara corpului ei, a apăsât pe trăgaci, smucindu-se în spate din cauza reculului și a zgomotului care era mult mai puternic și mai surprinzător decât zgomotul unei arme adevărate. Martin a căzut de pe scaun în lateral, ca un sac de cartofi, iar luminile s-au stins. Arma a căzut din mâna lui Karen pe podea.

— Doamne! a zis Martin de jos. Ce ai scăpat adineaori pe jos a fost arma?

Karen simțea că se prăbușise pe dinăuntru la fel cum arma se prăbușise pe podea.

— Mda, scuze, a zis ea smucind arma de pe jos când s-au aprins luminile.

— Hai să mai facem scena o dată, cu schimbarea costumului! a strigat David, ceea ce însemna „A fost perfect, haideți dracu' să continuăm și să terminăm”.

— Trebuie să o încarc la loc ca să mai trag o dată, a spus Karen. Încarc numai câte un glonț orb odată, pentru siguranță.

Toată lumea a stat în jurul mesei de recuzită, urmărind-o în timp ce a deschis cilindrul să se asigure că era goală camera cartușului, apoi a încărcat cartușul nou și a apăsât cilindrul înapoi în locaș. Făcând gesturile acestea pe care

le mai făcuse de multe ori înainte și pe care avea încredere absolută că știe să le facă, Karen și-a simțit mâinile tremurându-i neascultătoare și și-a dorit ca ei să nu o urmărească așa de îndeaproape. Doar nu făcea operație pe creier, ce naiba? Ca să le distragă atenția, și lor, dar și sieși, Karen a vorbit în timpul manevrelor, la fel cum făcuse Richie.

— Trebuie să te asiguri întotdeauna că cilindrul este gol după fiecare folosire. Reguli de bază pentru siguranță. Degetul tău nu are ce să caute lângă trăgaci și nici lângă piedică decât atunci când ești gata să tragi. Nu îndrepta niciodată pistolul spre nimeni, chiar dacă este descărcat. Nu apăsă niciodată pe trăgaci, chiar dacă este descărcat. Cel mai sigur lucru în situația noastră este ca nimeni în afară de mine să nu atingă pistolul ăsta cu gloanțe oarbe. Eu o să-l aduc la spectacol și o să-l iau de la spectacol, eu îl aduc pe masa de recuzită și îl iau de aici, eu îl încarc și îl curăț. Nimeni altcineva nu trebuie să-l atingă, chiar dacă doar încearcă să ajute. Așa se întâmplă accidentele.

După aceea, Martin, Karen și arma s-au întors la locurile lor. Karen în rolul Fetei a stat din nou cu Martin în rolul lui Doc pe scenă, sub luminile orbitoare ale reflectoarelor. Și-au rostit replicile din nou. El a îmbrățișat-o violent din nou. Statul în prag, norii de furtună, închiderea ușii, găsirea marcajelor, ridicarea armei. Martin și-a acoperit urechile cu mâinile.

— Ce-i asta? a strigat David din sală. De ce faci asta? Te *vedem*, omule! Doc ar trebui să aștepte moartea!

— E al dracu, de tare, speri să surzesc?

— Cred că are dreptate, s-a trezit Karen zicând. Am făcut asta o dată și știu cum e, hai să revenim la „pac” în restul repetiției, altfel surzim cu toții.

Lui David nu i-a convenit. A urcat pe scenă, a deschis ușa decorului și a rămas acolo aruncându-le o căutătură urâtă.

— Tu ești experta în siguranță. Eu cred că ar trebui să te obișnuiești să tragi cu ea de-adevăratelea la repetiție. Tre' să iasă perfect în spectacol.

— M-am obișnuit. O să iasă perfect. Avem unghiul, am simțit reculul. E mai puțin sigur să trag cu chestia asta de fiecare dată când repetăm.

— Înainte nu erai de părerea asta.

— Nu mă gândisem bine.

— Ce să zic? Tu ai arma în mână.

— Atunci hai să luăm o pauză de cinci minute ca s-o descarc iar.

— Fir-ar a dracului! a zis David.

După aceea, a contat și mai mult ca schimbarea costumului să se facă repede. Karen și-a amintit de schimbările rapide de costum la care ajutase cu ani în urmă, când erau la școală, intimitatea rece pe care o simțea când îi deschidea fermoarul lui Melanie, îi scotea rochia trăgând-o în jos, până când se aduna ca o băltoacă la picioarele ei, îi lăsa rochia nouă, strânsă ca o gogoasă, să-i alunece ușor peste cap și brațe în timp ce pășea afară din rochia veche, se lăsa în patru labe ca să-i apuce picioarele pe rând și să le împingă în pantofi, în timp ce ea își încheia nasturii, totul făcut cu sufletul la gură și pe întuneric. Era doar agitație, nu era nimic sexy, nu trebuia să te simți excitat sau ciudat când mânuiai grosolan corpul și hainele altei persoane, de parcă era o păpușă pe care nu o iubeai. Cu toate acestea, era sexy, excitant și ciudat sau poate că numai Karen se simțea așa, pe vremea când sentimentele lor erau atât de aspru supravegheate, încât aveai necazuri dacă nu te simțeai într-un fel anume la comandă, și tot necazuri dacă te simțeai în alt fel, care nu

fusesse comandat. Iar acum Sarah era cea care mânua corpul lui Karen pe întuneric, trăgându-i blugii în jos și aplatizându-i pe podea pentru ca ea să poată ieși repede din ei, Sarah era cea care îi încastra corpul lui Karen în rochia strâmtă, încheindu-i repede fermoarul în timp ce își trecea palma întinsă de-a lungul spatelui lui Karen, pentru ca fermoarul să nu-i ciupească pielea. Pantofi, poșetă, o cutie minusculă de pudră pe care Sarah o deschide ca să poată Karen să se rujeze. Rujul o transformă pe Fata pribeagă în ceva mai elegant și mai dur când reapare pe scenă peste câteva minute. Șaizeci de secunde și Karen a sărit în locul ei marcat cu bandă reflectorizantă. Au reușit din prima încercare. Karen are chiar timp să-și potolească bătăile inimii.

Cât și-a schimbat costumul, s-a mai schimbat ceva. S-a întâmplat tot repede și tot pe tăcute. Dacă din cauză că au avut de împărțit o sarcină sau că au făcut-o bine sau doar din cauză că au fost nevoite să-și atingă reciproc corpurile într-un mod prea eficient ca să le lase timp de gândire, cumva tensiunea dintre Karen și Sarah a dispărut. E ca și cum cineva a oprit o mașină de zgomot despre care Sarah nici nu mai ținea minte că este pornită. În timp ce David le dă instrucțiuni, Sarah iese din culise și se lasă să cadă pe scaunul de lângă Karen și nu i se opune, nu o bântuie, nu o asaltează, doar stă acolo. Pare obosită și ușor verzuie pe sub bronzul ei permanent. Karen încearcă să-și amintească obsesia ei față de Sarah, dar nu-și poate regăsi starea aceea emoțională. Pierderea ei e ca pierderea unui membru. Se simte ușoară, nu cu inima ușoară, ci ușoară de parcă tocmai a fost eliberată și lăsată să plutească aiurea în gol. În sfârșit, zice terapeuta interioară a lui Karen, mult mai ieftină decât una adevărată. În sfârșit, ai terminat să te mai târâi prin Sarah, să măsoari toate felurile în care nu ți-a fost o prietenă bună.

— Ești încântată că o să ai un copil? o întreabă Karen pe Sarah când repetiția se termină, într-un final, și toată lumea pleacă vorbind, roind, fumând și bând.

— Nu știu, răspunde Sarah. Am simțit că trebuie să am unul.

— Ai *simțit* că trebuie să ai unul? Sau te-ai *gândit* că trebuie să ai unul? Gândurile sunt adesea false. Sentimentele sunt mereu reale. Nu adevărate, doar reale.

— M-am gândit că trebuie să am un copil, zice Sarah după un scurt răgaz de gândire. Chiar nu știu ce simt.

— Eu am avut unul, zice Karen.

Sunt din nou afară acum, pregătindu-se să urce în mașina lui Karen ca să se ducă la Bar, unde Sarah se va preface că este atentă la Karen, deși va fi atentă numai la David, iar David se va preface că este atent la toată lumea, deși va fi atent numai la Sarah. De asta lasă Karen să-i scape secretul – pentru că vrea să întrerupă circuitul acesta al lui David și Sarah și, în sfârșit, să capteze ea atenția?

Nu. Îl lasă să-i scape pentru că asta face. Nu o întrebați: „De ce acum?” Întrebați-o: „De ce nu în fiecare clipă de până acum?”

Sunt de o parte și de alta a mașinii. Sarah se uită la Karen peste capotă, poate vrând să simuleze că a auzit greșit, așa cum fac oamenii uneori ca să câștige timp, când cred că ceea ce contează este felul în care răspund, și nu lucrul care a fost rostit. Cum să le spui că răspunsul lor nu contează, că, de fapt, nu este dorit?

— Te rog să nu spui nimic, zice Karen.

Propria voce îi sună aspră în urechi și este evident că pe Sarah o surprinde și mai tare. Ei, așa să fie atunci. Karen o privește pe Sarah chinându-se cu poziția ei nedorită – nu are cum să-și demonstreze bunătatea și grija, nu are cum să-și nege disconfortul și vina. Se privesc atât de mult

timp peste capota mașinii încât ceilalți actori, și Martin, și David, și tehnicienii vin pălăvrăgind pe trotuar și momentul le este luat, nu atât se încheie, cât se oprește. Și asta o mulțumește pe Karen, fiindcă nimic nu se încheie în sensul de „a încheia definitiv” din latinescul *concludere*. Nimic nu face asta.

Întotdeauna am adorat premierele. Când eram mică, înainte să se despartă părinții mei, mergeam cu mama și cu Kevin la premierele de la teatrul în aer liber din parc și stăteam pe o pătură, mâncând sendvișuri cu unt de arahide și exclamând entuziasmați de fiecare dată când pe scenă se întâmpla ceva la care meșterise tatăl meu. Dacă o suprafață plană aluneca pe scenă din spațiul cu scripeți de deasupra sau dacă un element de decor era împins pe roțițe din culise sau chiar dacă apărea un con de lumină, dacă era ceva la care lucrase el, aplaudam de parcă tocmai își făcuse apariția vedeta spectacolului. Abia dacă dădeam atenție actorilor sau poveștii. Întreaga producție părea un mesaj codat pentru noi, de la tata, care ne confirma importanța, locul nostru special pe dealul care constituia cea mai mare parte din decorul teatrului, cu iarba culcată la pământ de toate celelalte pături și toate celelalte coșuri de picnic răspândite sub cerul rozaliu al serii.

Încă de atunci, tot caut același mesaj secret, aceeași confirmare că eu contez cel mai mult pentru oricine trimite mesajul. Sunt sigură că toți căutăm acel mesaj, deși unii oameni par să-l primească atât de devreme, încât nu își dau seama că este un mesaj. Nu se întreabă cine l-a trimis. Atât de solidă este propria importanță. Dar eu nu am fost niciodată așa și mă îndoiesc că voi fi vreodată așa. Odată ce ești suficient de în vârstă să recunoști un gol în tine, este prea târziu ca golul acela să mai fie umplut.

Cabina femeilor din bar/spațiul de spectacole era o debara a personalului de serviciu cu un bec dezgolit, dar, deși eu eram singura care o folosea, pentru că eram singura femeie din distribuție, când am deschis ușa, am aprins becul dezgolit și am găsit un buchet într-o vază, nu m-am gândit că este pentru mine decât atunci când am citit bilețelul. Nu aveam prieteni în orașul acesta în care mă născusem și crescusem. Tatălui meu îi spusese că sunt recuzitoarea lui David, nu că apar pe scenă, pentru că nu voiam să vină la spectacol. Dacă în public se află cineva care știe cine ești, asta îți aduce cu siguranță aminte că joci un rol, iar eu nu voiam să știu că joc un rol.

Pe bilețelul din buchet scria: „Fermecătoarei Karen, de la norocosul ei partener de scenă. Mult noroc! Martin.” Când am citit bilețelul, am înțeles că Martin nu uitase niciodată. În ultimele câteva săptămâni, mă convinsesem singură că el uitase tot ce se întâmplase între noi, dar acum știam că nu era adevărat, și asta era cumva mai greu de digerat decât gândul că uitase.

Florile, de fapt, erau superbe. Karen și-a afundat fața în ele și a închis ochii. Era un gest foarte timid, pe care îl văzuse făcut de actrițe la televizor și în filme, dar pe care ea nu avusese niciodată șansa să-l facă. Apoi Karen s-a îmbrăcat cu blugii ponoșiți și hanoracul cuiva fugit de acasă, și-a aplicat machiajul, care consta în multă pudră cenușie, care să o facă să arate flămândă și nesănătoasă. Dar nu se simțea flămândă, se simțea plină. Deja juca un rol. A rămas în debara cât de mult a putut, pentru că nu voia să se întâlnească cu nimeni altcineva. Ar fi vrut să poată face singură spectacolul.

S-au auzit bătăi în ușă. Era Sarah. Sarah s-a strecurat înăuntru și a închis ușa în urma ei. Sarah se înfrumusețase pentru premiera acestui spectacol în care ea făcea pe costumiera, în culise, preț de un minut. Exact ca atunci

când erau tinere, Sarah făcuse eforturi să se înfrumusețeze în stilul cuiva care nu făcuse nici un efort. Purta blugi drepți cu tăieturi mari pe genunchi, bocanci de motor, o bluză tăiată și petrecută făcută din material de hanorac, ce îi cădea pe un umăr ca să lase la vedere breteaua sutienului, ca în ținuta din *Flashdance*, și niște cercei țigănești uriași. Părul era pieptănat cu cărare făcută mult în lateral, astfel încât o mare parte din el îi cădea pe față. Poate că ținuta ei era un omagiu adus anilor optzeci. Arăta la fel ca în liceu, doar că mai bine, pentru că osatura feței devenise mai definită. Karen spera că David nu o văzuse încă, altfel avea să zacă mort de beat în cabina de lumini înainte de pauză.

— Domnul Kingsley este pe lista de invitați! a zis Sarah revoltată, de parcă până și el ar fi trebuit să înceteze să mai existe odată ce ea se prefăcuse că scrie despre el.

— Vine mereu la spectacolele lui David. Sunt prieteni buni.

— Cum se poate așa ceva? Cum poate David să vorbească măcar cu el? „N-o să am pace până când nu plângi” – mai ții minte asta?

— I-a spus asta lui David, nu ție.

— Asta nu înseamnă că sunt mai puțin furioasă.

— Încearca să-l ajute pe David să-și acceseze emoțiile și poate că a funcționat. David a devenit regizor și e foarte bun și adoră meseria asta. L-am auzit numindu-l pe domnul Kingsley mentorul lui.

— Ești ultima persoană de la care m-aș fi așteptat să creadă ceva orbește.

— Ce cred eu orbește? a întrebat Karen, pentru că poate să facă pe proasta la fel de bine ca oricine altcineva, în special când discută despre persoana numită aici „domnul Kingsley”.

Sarah i-a aruncat lui Karen o privire din aceea.

— Domnul Kingsley face parte din ceea ce ți s-a întâmplat, a zis Sarah, ca și cum Karen merita să fie dojenită pentru că nu cerea socoteală trecutului.

— Și eu care credeam că face parte din ce ți s-a întâmplat ție.

— Nu știu despre ce vorbești, a zis Sarah după o foarte scurtă pauză.

— Chiar te așteptai să fii de acord cu felul în care ai schimbat povestea? Cu David, e altceva. El nici nu a știut și, cumva, nici acum nu știe. Dar hai să fim serioase! „la pauză cinci minute, drăguță”? Ce frumos, cum ai păstrat tu asta și i-ai mai pus și o fundiță!

— Serios nu știu despre ce vorbești, a repetat Sarah, care niciodată nu știuse să se prefacă pentru a ieși dintr-o încurcătură.

Spre deosebire de ea, Karen știa că o să fie bună. Simțea asta. În seara aceasta, era premiera ei.

— Cinci minute! a strigat cineva de afară, bătând puternic în ușa debaralei/cabinei.

— Du-te la locul tău, a concediat-o Karen pe Sarah, întorcându-i spatele.

Nimic nu te face mai tare să te simți în siguranță decât să urmărești un spectacol din culise. Poate credeți că este o chestiune care ține de educație, de copilăria lui Karen la teatru, pe care ea o menționează așa de mult, dar oricine poate fi făcut să se simtă în siguranță ascuns în culise, privind spectacolul dintr-o parte, din afara circuitului pe care îl formează actorii și publicul. Căldura circuitului te încălzește, dar nu cere nimic de la tine. Lui Karen îi plăcea la nebunie faptul că intra atât de târziu pe scenă în primul act, pentru răstimpul lung pe care i-l lăsa ca privitoare din culise, dar nu se simțise niciodată atât de imaterială și liberă ca în seara aceasta, pregătită să urce pe scenă și, între timp, o ființă de o curiozitate pură, care lumina

necunoscutul întunecat. În toate aceste săptămâni de repetiții, ignorase intenționat faptul că Martin era autorul piesei, dar acum piesa îi vorbea cu vocea lui și a înțeles ceva despre el. De ce, întrebau actorii de pe scenă, se omorâse prietenul lor? Și de ce nu? Întrebau ceilalți, care se certau cu ei. Era sinele lui, pe care el putea să-l păstreze sau să-l distrugă. De ce ar trebui obiceiurile sau, Doamne ferește, legile să interfereze cu modurile în care dispunem de sinele nostru?

Pentru că nici unul dintre noi nu e singur pe lumea asta. Ne rănim unii pe alții.

De ce să fie altcineva rănit de alegerile pe care le fac eu pentru sinele meu?

Atunci când faci o alegere, alegi și pentru altul. Ne suprapunem. Ne încâlcim. Ești rănit fără să vrei.

Ce prostii! Cei care s-au încâlcit cu mine au ajuns așa pentru că așa au vrut. Dacă eu mă împușc, au fost avertizați.

Cine i-a avertizat?

Simplul fapt că știau că eu nu sunt *ei*.

Lumea se împarte în *eu* și *nu eu*, așa i-a spus terapeuta lui Karen. Este o lecție greu de învățat. Chiar și peste vocea terapeutei ei, care îi vorbește în minte, Karen a auzit semnalul pentru intrarea ei și a pășit pe scenă, în lumină. Corpul ei era firul care electrocuta și actorii de pe scenă, și publicul din sală. A reușit. A simțit aerul sfârâind și a simțit o curiozitate de a răspunde cu propria energie. S-a întâmpnat electrizarea aceea care poate avea loc în spectacole când fiecare sine din cameră s-a suprapus peste celelalte și și-a trimis șocurile prin spațiile de aer. Actul s-a încheiat, iar în culise, de parcă era sub un dom de sticlă izolat fonic, Karen a încărcat arma cu gloanțe oarbe și a pus-o la locul ei. Sarah s-a întors în culise strălucind și gesticulând din degete și mișcându-și gura în

moduri asociate cu nerăbdarea și entuziasmul, dar indiferent ce spunea ea, Karen a ales să nu o audă. Karen nu avea nevoie să vorbească cu costumiera ei. Luminile s-au stins la sfârșitul pauzei și s-au aprins din nou la începutul actului, scenele premergătoare scenei ei au venit și au trecut și apoi Karen a stat în picioare uitându-se la Martin prin ochii Fetei care stătea în picioare uitându-se la Doc și Karen a înțeles rana care îi lega și a știut că și Martin o înțelegea. Martin/Doc „a cuprins-o într-o îmbrățișare violentă”.

În ușă, s-a uitat în gol spre sală, în timp ce publicul se crispa din cauza norilor de furtună ce se formau pe fața ei. Ușa închisă, Martin pe scaunul lui, Karen în locul ei marcat, lumina puternică le arunca umbrele pe jaluzeaua trasă. Joc al umbrelor. Karen a ridicat arma, a țintit și a tras. Cu un urlet găuit și un țipăt, Martin a căzut de pe scaun cu coapsele strânse și cu mâinile acoperindu-și șlițul și, căzut pe jos, a continuat să țipe și să se zvârcolească. Karen a deschis camera cartușului, s-a uitat în cilindru, a apăsat camera la loc în locaș, a țintit și a tras din nou. Acum, Sarah era pe scenă cu ei, în „camera” lui Doc din spatele barului și țipa, la rândul ei, deși nu la fel ca Martin. „O, Doamne!” țipa Sarah și „Doctor! Avem nevoie de un doctor!” – murmurele obișnuite de fumătoare ale lui Sarah erau acum ascuțite și subțiri, în timp ce vocea cântată și obosită de obicei a lui Martin devenise un geamăt grav. Din sală, scrâșnet de scaune, bufnituri de picioare și voci ridicate, apoi David, care a deschis ușa decorului pentru scurt timp și s-a uitat la ei înainte să plece strigând.

— Ce m-a enervat cu adevărat la ce ai scris, a încercat Karen să-i spună lui Sarah în timp ce Sarah îngenunchea țipând lângă Martin, de parcă Sarah avea o singură indicație de regie, dar avea de gând s-o facă cu toată dăruirea, este că ai scris atât de mult exact cum s-a

întâmplat și apoi ai omis chiar adevărul. De ce să faci asta? Pe cine crezi că protejezi?

— O, Doamne!

Martin se văita, chircit ca un fetus pe podea, un fetus care se învârtea ca o roată. Felul în care se zvârcolea de durere îl făcea să se învârtă cumva pe loc.

— Ce i-ai făcut? a țipat Sarah.

Ca de obicei, nu asculta.

— N-o să mori, l-a liniștit Karen pe Martin. Doar că nu o să mai fii la fel.

Exercițiu de încredere

Până la urmă, mi-a părut rău că m-am dus.

Îmi pare foarte rău. Poți să-mi spui de ce?

Era aglomerat. Au fost nevoiți să transmită simultan afară, în hol. Chiar și așa, au fost oameni care nu au putut

să intre deloc în clădire. Eu am intrat. Sosisem tare devreme. Aveam niște emoții, nu mă gândeam decât la ce o să spun. Pe urmă am ajuns într-o mulțime. Cred că erau patru sau cinci mii de oameni.

Asta poate să pară copleșitor.

Nu-mi păsa de el. Eu eram acolo pentru public. Doar că nu îmi închipuisem niciodată cât de mare o să fie. M-am simțit ca o proastă pe urmă. De parcă aveam vreo șansă să zăresc pe careva în mulțime. Sau de parcă altcineva avea vreo șansă să mă zărească pe mine.

Aveai emoții că te duci și ceea ce contează este că te-ai dus. Chiar dacă rezultatul nu este cel la care sperai.

Nu știu ce speram. Știu ce am zis că sper, dar chiar asta credeam? Eram îngrozită că o să se întâmple chiar așa. Și pe urmă am ajuns acolo și am văzut că nu era nici o șansă. Și asta m-a făcut să mă întreb dacă era ceea ce voiam cu adevărat. Dacă mă pregătisem pentru o dezamăgire la care, de fapt, speram.

De ce crezi că ai face asta?

Ca să-mi spun că fac ceva.

Păi faci ceva. Ai făcut o mulțime de lucruri și toate au fost lucruri foarte dificile.

Mersi. Cred că asta e tot pe azi.

Ăsta e tot timpul pe care îl vrei azi?

Mda, Mersi. De fapt, trebuie să ajung undeva în curând. Mersi că m-ați ascultat.

Sigur. Putem...

Claire a închis laptopul. Pe urmă a simțit, în mod absurd, că fusese nepoliticoasă. Nu era ca și cum îi închisese cuiva ușa în nas. Când o să deschidă laptopul din nou, o să găsească un memento să lase un bacșiș și o evaluare. Gândul acesta a făcut-o să deschidă laptopul din nou pentru a face operațiunea, pentru eventualitatea în care, așa cum bănuia ea, pentru cine știe ce motiv, se ținea evidența termenului în care plătea și evalua. Ca de obicei, a dat clic pe „30%” și pe „5 stelute”, care reprezentau nivelul de satisfacție opus celui simțit de ea. Ca majoritatea opțiunilor economice, aceasta nu funcționa.

După aceea, a închis laptopul din nou. Imediat, l-a deschis la loc pentru a evita blocarea ecranului, a închis fereastra prin care era invitată să programeze următoarea ședință și a redeschis fereastra cu pagina de Facebook a scolii. A pornit iar videoclipul cu omagiul. Așa cum cercetase mulțimea agitată, furioasă din după-amiaza aceea, simțindu-se din ce în ce mai scundă și din ce în ce mai mică și din ce în ce mai puțin capabilă să rămână pe poziții și să nu ajungă călcată în picioare chiar și înfiptă într-un scaun, la fel cerceta și acum profunzimile cadrului video, simțindu-se ca și cum nu ar fi văzut nimic. Chiar și când a apăsă pe pauză, pentru a parcurge fiecare milimetru imobilizat de imagine, tot nu a părut să vadă nimic.

Nu fusese aceeași clădire în care intrase ea cu aproape trei ani în urmă. Clădirea aceea îndesată și urâtă, cu ideile ei vechi și proaste despre ce ar putea părea modern, se părea că fusese deja declarată învechită în ziua în care îi deschisese ușile. Se pregătise deja terenul pentru clădirea imensă care urma să o înlocuiască. Ea nu știuse. Era posibil ca în hol să fi fost afișat un model arhitectural al „Viitoareii noastre case!”, de fapt, pare aproape sigur că

așa a fost, dar ea nu observase. Nu își dăduse seama că imobilul ar putea să dispară, că oamenii săi ar putea să dispară, că ea și-ar putea rata șansa. Când plecase în ziua aceea, cu aproape trei ani în urmă, cu siguranță fără să vadă modelul arhitectural al „Viitoareii noastre case!” afișat în hol în timp ce se năpustea orbește înapoi afară, Claire nici nu visase că aceea ar putea fi ultima ei șansă. Se gândise, bun, azi nu era ziua potrivită, dar ajunsese totuși undeva. Se oprise repede, dar măcar ajunsese undeva. Iar în altă zi, o să ajungă mai departe. Și o să continue să ajungă tot mai departe, puțin câte puțin, până când, în sfârșit, o să ajungă acolo, în locul în care încerca să ajungă. Nu-i trecuse niciodată prin minte că însăși clădirea în care era adăpostit răspunsul ei, pe vreo pagină îngălbenită sau în vreun fișet scârțâitor cu sertare sau poate doar în mintea rătăcitoare a vreunei persoane în vârstă, ar putea să dispară, pietrele ei cenușii urâte, demolate și aruncate la gunoi și debarasate pe plajă, pentru a deveni un recif fals pentru vreun proiect cu stridii.

Noua clădire, în care avea loc omagiul, era imensă, luminoasă, frumoasă, opusul vechii clădiri care arăta ca un buncăr, cu excepția marchizei ridicole. Noua clădire se întindea pe dealuri false care fuseseră construite la fața locului și apoi plantate cu ierburi deschise la culoare, specifice zonei, ce păreau scumpe. Părți din clădire, ca fațada, începeau la nivelul normal al terenului și erau înalte ca o catedrală, în timp ce altele, laterale, erau joase și, de la jumătate, fixate în pământ cu secțiuni din sticlă ce dădeau direct spre niște pajiști mici, artificiale, cu ierburi din acelea deschise la culoare, specifice zonei, care în cele din urmă se ridicau sub formă de trepte curbate și formau un amfiteatru în aer liber. Noua clădire, care semăna cu o stațiune ecologică certificată din vreun paradis nord-european, ca Finlanda, de fapt îi tăiase răsuflarea lui

Claire, comprimându-i dureros cutia toracică și plămânii. Faptul că existau astfel de clădiri, care acum funcționau ca școli, i se părea o bătaie de joc la adresa propriei copilării absolut adecvate. Claire absolvise liceul cu numai zece ani în urmă, dar imobilul o făcea să se simtă de parcă absolvise într-un secol trecut, în care lumea se gândea mult mai puțin la copii sau poate doar se gândea mult mai puțin la felul în care se gândea la copii. Clădirea aceasta emana o îngâmfare care, dacă Claire nu s-ar fi simțit deja rău din cauza îndoielii de sine, ar fi făcut-o să se simtă rău din cauza disprețului.

În ciuda timpului și banilor pe care îi dedicase anticipării acestui eveniment, nu crease atât un plan, cât nutrise o speranță că, dacă va reuși să vină aici, ceva se va întâmpla. Cineva – nu Claire – va spune ceva sau va face ceva sau va fi ceva și atunci Claire va ști ce să zică, să facă și să fie. Această speranță a lui Claire, dacă ar putea măcar fi numită astfel, era tipic de pasivă și de nesigură. Ca de obicei, Ascultătoarea ei îi subminase eforturile de a nu fi astfel, laudând-o cu calificative precum „curajoasă și hotărâtă” de a „crea condițiile pentru schimbare”. Cele câteva moduri firave în care își închipuise că va crea condițiile pentru schimbare le abandonase la sosire. Biroul, unde știa că șansele nu sunt prea mari, dar măcar era un punct de plecare, nu era deschis. Mulțimea, care în mintea ei semăna cu publicul de la cinema – vreo două sute de oameni așezați și nemișcați, care, fără să bănuiască nimic, se lăsau examinați îndeaproape –, s-a dovedit a fi un monstru care își tot schimba forma, fără cap sau coadă, un val crescând de mii de oameni. Cel mai rău dintre toate, scopul ei era tot neclar. Chiar dacă se apropia cumva, folosind instinctul sau magia, ce va face pe urmă? Claire și-a amintit de singura dată când adusese ideea în discuția cu mama ei, cu ani în urmă, când abia începuse facultatea.

Mama ei nici nu o certase, nici nu plânsese, ceea ce Claire nici nu avea motive să creadă că va face. Dar, fiind apropiate, Claire a simțit vibrația tristeții pe care mama ei nu reușea să o ascundă. „Mereu am știut că o să vrei să afli și așa ar și trebui”, spusese mama ei cu o voce falsă, stridentă. „Eu și tati nu putem fi totul pentru tine.” „Ba sunteți”, o contrazisese Claire, de parcă întreaga idee discreditată fusese, de fapt, a mamei ei. Asumarea ideii de către Claire fusese deja atât de fragilă, încât, în momentul acela, se bucurase că avea șansa să o renege. Măcar faptul că părinții ei erau totul pentru ea era o idee tare și liniștitor de adevărată. Părinții lui Claire o prețuiseră atât de mult, își organizaseră viețile complet în jurul ei, încât singurul lucru pe care nu i-l dăduseră era motivul pentru care tânjea după ceva mai mult – ceva atât de puternic, de unic, de nedefinit încât Claire era jenată și să-i spună unei Ascultătoare pe care o plătea cu ora numele pe care ea i-l dădea în sinea ei. Privirea: un graal pe care, în ciuda timpului îndelungat pe care și-l petrecuse închipuindu-și-l, nu putea nici să-l vadă, nici să-l descrie. Cine arunca Privirea, ce anume vedea când o Privea, acestea erau detaliile urgente pe care Claire le afla numai când avea loc privirea. Cu toate acestea, era sigură de senzația pe care o va avea: șocul electric de a fi recunoscută, de a fi, la rândul ei, obiectul unei căutări, singurul lucru care îi lipsise altcuiva.

În schimb, Claire s-a trezit în coșmarul acesta de agorafob în care întârzia nu curajoasă, așa cum ar putea susține Ascultătoarea ei, ci pentru că era imposibil să plece. Mulțimea înainta gemând ca un ghețar, ducând cu ea toți oamenii care țipau, se îmbrățișau și plângeau, și pe ea, până când forța acesteia a înghesuit-o pe un scaun. Acolo, bărbatul de alături – avea poate patruzeci de ani sau treizeci și cinci sau cincizeci, nu se pricepea deloc să

ghicească vârstele oamenilor care erau mai în vârstă sau mai tineri decât ea – a vorbit cu ea presupunând că locul ei era acolo, zicând „Nu-i așa că a fost îngrozitor?”, „Nu a fost de-a dreptul incredibil?” și „A auzit cine o să fie acolo?”, până când, în sfârșit, a fost întrerupt de stingerea luminilor și de glisarea unui ecran din tavan și de publicul care urla al dracu’, de parcă era la un concert rock. Pe ecran s-a proiectat, alb pe negru, ROBERT LORD, 1938–2013.

A început un omagiu foarte atent produs, care reușise să ia niște videoclipuri și fotografii de calitate proastă și să facă un atu tocmai din cât de proastă era calitatea lor. Cu cât mai grețose erau culorile și mai proastă rezoluția, cu atât mai perceptibilă devenea emoția din sală. Când a ajuns la începutul anilor 1980, abia mai puteai desluși sexul sau rasa sau vârsta cuiva în fotografiile neclare alb-negru, în timp ce fotografiile color ocazionale erau aproape insuportabil de nostalgice, de parcă dispăruse nu numai Robert Lord, ci și orice strălucire aparte avusese odată pentru elevii lui, orice aer mai bun respiraseră aceștia odată. Toți arătau atât de tineri și frumoși și bucușori, deși poate că era vorba doar de anxietatea lui Claire, care se grăbea să extragă posibilitatea din fiecare imagine înainte să se topească în următoarea. La început, anumite imagini suscitaseră explozii de aplauze sau strigăte de recunoaștere, dar în scurt timp, absolut fiecare imagine a suscitât explozii de aplauze sau strigăte de recunoaștere, până când au părut necesare strigăte continue din toți răunchii și bătaii din palme continue și amortitoare. Probabil Claire arăta la fel de copleșită și de fascinată ca toți ceilalți. Nu anticipase acest târâm suplimentar al posibilităților, fotografie după fotografie cu Robert Lord în mijlocul unei mulțimi schimbătoare de puști captivați în costume de dans sau ținute ridicole sau

ținându-și scenariul în dreptul fețelor. Dar Claire nu pe Robert Lord care își mângâia gânditor barba, sau își dădea jos ochelarii de pe creștet, sau se sprijinea pe spătarul unui scaun, sau demonstra un pas de step, sau își rotunjea gura într-un O lungit ca bărbat tinerel, apoi mai puțin tânăr, apoi mai în vârstă, apoi destul de în vârstă și, în cele din urmă, clar în vârstă, cu riduri adânci care coborau de la nări până la colțurile gurii, îl privea îndelung și devorator. Ceea ce Claire privea îndelung, cu globii oculari arzându-i de efort, era constelația mereu schimbătoare de puști adunați în jurul lui Robert Lord. Claire voia să vadă inima fiecărui chip pe vremuri tânăr. Avea convingerea irațională că nu va mai vedea niciodată videoclipul, că această oportunitate trecea atât de repede, încât, dacă doar clipea, o va rata. Sigur că a revăzut totul de câteva ori pe laptopul ei, fără să vadă mai mult decât a văzut prima dată. Luminile s-au reaprins și au început nesfârșitele mărturii și reprezentații *live*. Nici unul dintre vorbitori nu i-a atras atenția, dar chiar dinainte să sosească, simțise deja instinctiv că nu va fi printre vorbitori, ci printre spectatori, poate o persoană dintre cele câteva mii adunate acolo. A oscilat între îndoiala absolută și siguranța absolută că trebuia să fie una dintre cele câteva mii. Evenimentul acesta era o plasă ce scosese la suprafață posibilități din depărtările și adâncurile trecutului – dacă nu aici și acum, atunci unde și când? Claire și-a rotit privirea, încercând să cuprindă toate fețele din mulțime. Dar mulțimea era atât de vastă, încât nici măcar nu părea formată din fețe. Era un covor viu ce nici măcar nu avea fire individuale. Asta fără să mai pună la socoteală gloata exclusă care fusese nevoită să se mulțumească cu transmisiunea *live*, îngrămădită în hol.

În cele din urmă, directoarea actuală, o femeie suplă și atrăgătoare, îmbrăcată cu o rochie neagră, strâmtă, fără mâneci, a luat cuvântul a doua oară.

— Cum faceți parte din îndrăgita noastră comunitate de absolvenți, cei mai mulți dintre voi știți deja că această clădire frumoasă exprimă atât de mult din viziunea lui Bob. Lucrând cu arhitecții și designerii noștri, precum și cu Fundația familiei Lewis, Bob s-a implicat în fiecare etapă a creării ei și este dificil pentru noi toți să îl pierdem chiar în pragul acestei noi etape uimitoare a istoriei școlii noastre.

Ceva din comentariul ei inversase curentul și Claire și-a dat seama că zgomotele acelea pe care ea le crezuse strigăte și ovații erau, de fapt, huiduieli. Nearătând surprinsă, femeia și-a lipit gura de microfon și vocea ei a răsunat, înecându-le pe celelalte.

— Conversația în jurul moștenirii lăsate de Fundația Familiei Lewis și în jurul drepturilor de numire ne-a angajat comunitatea într-un mod valoros pe termen lung. Dezbaterile și dezacordul sunt mărcile oricărei comunități inclusive.

— Bob ne-ar fi scutit de rahaturile astea! a strigat o voce bărbătească și nu doar capul lui Claire, ci toate celelalte s-au întors să cuprindă cu privirea rândurile dense din spațiul grandios, încercând să identifice perturbatorul.

— Și deși nu putem spune că moartea lui Bob are și o parte bună, a strigat directoarea cu hotărâre în microfon, cred că vorbesc nu numai pentru administrația școlii noastre și pentru Fundația Familia Lewis, ci pentru *întreaga noastră comunitate*, când spun cât de încântată sunt că noul nume al școlii noastre, la sugestia familiei Lewis chiar, nu va fi Școala de Arte Lewis, așa cum era planificat inițial, ci Școala de Arte *Robert Lord*.

În haosul de aprobare care a urmat, Claire abia a auzit ce s-a aplecat să-i spună colegul ei de scaun, deși răsuflarea lui fierbinte i-a năpădit urechea.

— Bob ar fi disprețuit căcatul ăsta. Să fie folosit în scopuri politice. Știi?

Claire a încuviințat energic și a continuat să încuviințeze energic în timp ce ghețarul de mulțime a schimbat direcția, mai întâi îmbulzind-o departe de colegul ei de scaun, care părea că se pregătește să-i ceară numărul de telefon, chiar dacă probabil, ea era sigură acum, era cu cel puțin douăzeci de ani mai în vârstă decât ea; apoi îmbulzind-o prin hol pe lângă imaginile enorme cu Robert Lord atârinate de firele înalte din bolta spațiului asemănător unei catedrale care avea să-i poarte numele; și, în cele din urmă, îmbulzind-o la loc pe ușă, unde ea ar fi putut să se oprească și să reflecteze, dar forța mulțimii nu s-a oprit, a continuat să o împingă pe trotuar și dincolo de parcare, până când a ajuns cu siguranță la marginile sale îndepărtate și apoi n-a mai făcut parte deloc din ea.

Vizitase clădirea veche cu aproape trei ani înainte, într-o zi de iunie. Alesese data cu grijă. Știa la fel de bine ca oricine care mersese la școală că iunie este ca tura de onoare a învingătorului de curse, când toată lumea își omoară timpul cu ceva. Sunase înainte să-și facă programare. Spusese că are întrebări despre program și repetase când secretara din birou întrebasese dacă este o viitoare elevă sau părinte? Membră a presei? Cunoștință cu domnul Lord? Domnul Lord era foarte ocupat.

— Am întrebări despre program, repetase ea.

A continuat să repete cele cinci cuvinte nu pentru că era curajoasă, ci pentru că era atât de emoționată, încât rămăsese blocată în rutina frazei. Secretara a lăsat-o să aștepte așa de mult timp, încât linia telefonică a revenit automat la apel. Vocea diferită care a răspuns de data

aceasta părea să nu știe că Claire nu sunase atunci, ci rămăsese în așteptare poate cincisprezece minute.

— O, sigur, drăguță, a zis a doua voce și i-a stabilit lui Claire o întâlnire la douăsprezece și douăzeci și cinci într-o vineri, probabil în pauza de prânz.

Înainte de întâlnire, nu știuse ce fel de om era el. Nu știuse că era o vedetă locală; nici măcar nu-i știuse numele. Pur și simplu avusese nevoie de directorul programului din motive personale, cu siguranță neobișnuite. Când prima secretară îi opusese rezistență, Claire nu fusese surprinsă, fiindcă de câte ori suna pe cineva avea impresia că deranjează. Însă, când a ajuns la clădire, a înțeles că fusese suficient de îndrăzneță încât să ceară să-l vadă pe regele ei.

Femeile din birou au făcut schimb de priviri sceptice când Claire a zis:

— Am venit la domnul Lord. Am programare.

— Aveți programare?

— La douăsprezece și douăzeci și cinci.

— Ați făcut-o cu una dintre noi?

— Nu sunt sigură. Am sunat...

— Cum se numește persoana cu care ați vorbit?

— Nu am întrebat...

— Suna a femeie în vârstă?

Claire ar fi zis că amândouă femeile aveau cincizeci de ani sau șaiszeci sau mai mult.

— Probabil a fost Velva, i-a spus una celeilalte dându-și ochii peste cap. Va trebui să-l sun pe domnul Lord să mă asigur că este în clădire, i-a zis ea pe ton de reproș lui Claire. Este ora lui de prânz și este *foarte* ocupat.

Pentru a-și ascunde fața înroșită, Claire s-a întors spre un mozaic de fotografii ce împodobeau peretele. Tineri cântau la trompetă, declamau, făceau șpagatul în aer. Majoritatea aveau tunsori și haine din trecut. În spatele ei,

Claire a auzit-o pe femeie murmurând la telefon și apoi strigând „Julie!”. A apărut o fată cu mijlocul gol, care a primit de la femeie o mască turnată din plastic, cu jumătate de față râzând, cealaltă jumătate plângând, pe care cuvântul „Vizitator” era acoperit cu paiete.

— Julie o să vă conducă în biroul domnului Lord, a zis femeia, întorcându-se la ecranul ei.

Tenișii fetei sub blugii ei strânși pe corp călcau impecabil de la călcâi la vârf, de parcă mergeau pe sârmă. După multe cotituri, s-au oprit în fața unei uși abia întredeschise și fata i-a dat masca lui Claire.

— Trebuie să o aduceți înapoi la birou când se termină vizita. Vreți să bat eu la ușă?

Acum, că se oprișe, lui Claire fata i se păru tare frumoasă. Machiajul ei natural și sprâncenele minunat arcuite păreau profesionale, aspectul unei vedete în timpul liber.

— E în regulă, a zis Claire. O să bat eu.

— L-ați mai întâlnit până acum?

— Nu.

— Îi luați un interviu sau ceva?

— Da, a hotărât Claire să răspundă.

— Ce tare! a zis fata lungindu-și gâtul puțin ca să tragă cu ochiul prin crăpătura ușii.

— Mersi că m-ai condus, a zis Claire și a așteptat până când, în sfârșit, fata s-a întors cu pas unduit pe hol.

— Tu ești Claire Campbell care voia să mă vadă? Începusem să cred că te-au pierdut, a zis el deschizând ușa.

A împins-o la loc, închizând-o, după ce ea a intrat și s-a dus înapoi la birou fără să dea mâna cu ea sau să se prezinte. Era acolo un scaun pentru vizitatori și ea s-a așezat pe marginea lui, în timp ce el s-a aplecat pe propriul scaun, și-a dat jos ochelarii de pe creștetul capului

ca o nicovală, i-a pliat și i-a pus pe birou. Nu era cum se așteptase ea. Nu ar fi recunoscut asta cu voce tare, dar se așteptase la un bărbat efeminat, cu papion și cu un afiș *Hello, Dolly!* înrămat pe perete. Nu la bărbatul acesta sculptat în granit, încruntat, cu fâșii negre dramatice în barba albă, ca de lup. Claire s-a holbat la încheieturile degetelor lui mari, bine legate. Întotdeauna era surprinsă să întâlnească astfel de bărbați efectiv masculini, cu ochii ca vârful de sabie și cu frunțile gânditoare și, la bătrânețe, cu toate neajunsurile fizice cumva cu atât mai amenințătoare, de parcă puterea lor nu se pierduse, ci doar fusese pusă la păstrare.

— Așa deci!

Dintr-un teanc de pe birou, a ridicat o hârtie roz cu mesaje venite în lipsa lui, s-a uitat la ea și a pus-o la loc, fără să-și pună și ochelarii. Un tic? Un spectacol?

— Aveai întrebări despre programul nostru.

Acesta era momentul pe care Claire îl repetase în minte de atâtea ori: nu bâlbâiala de la telefon pentru a face programare, nu rivalitatea neintenționată din prag cu Julie cea cu mijlocul dezgolit, ci acest moment de divulgare întârziată către acest bărbat care, în mintea ei, fusese atât de diferit. Chiar mai mult decât informații, se așteptase să primească înțelegere. Un interes binevoitor sau aproape încântare la perspectiva de a o ajuta. De ce crezuse ea că asta se va întâmpla? Pentru că îl crezuse homosexual, prin urmare sensibil?

— Nu sunt tocmai întrebări despre programul dumneavoastră. Am întrebări despre o persoană care cred că a fost înscrisă în el.

— Și cine ar putea fi persoana aceasta?

Claire se gândise mult cum să răspundă la această întrebare anticipată, dar în acel moment cuvintele i-au dispărut din minte. În schimb, a bâjbâit după dosar și i-a

întins foaia. El a lăsat-o cu mâna întinsă cât și-a desfăcut încet ochelarii, i-a pus la ochi și i-a aruncat o Privire pe deasupra lor.

— Vrei să citesc asta? a întrebat el, tot fără să ia foaia.

— Ar fi grozav, dacă ați putea. Cred că ar fi mult mai clar decât mine.

— Vrei să zici că părinții ți-au dat un nume greșit?

— Poftim?

— Claire. Ți-au dat numele Claire, a repetat el în timp ce ea se holba consternată la el.

Nu înțelegea cum de el putea să știe deja. Că avusese mai întâi un nume, apoi altul – dar pe urmă și-a dat seama că el nu știa asta. Îl interpretase greșit, dar era prea târziu să oprească senzația de a fi fost văzută, care, în loc să fie recunoașterea pe care o dorise dintotdeauna, a luat forma neplăcută a unui val de căldură pe sub hainele ei.

— Claire înseamnă „clar”, se chinuia el să-i explice.

— Corect! Adică știu asta. Vă înțelesesem greșit.

El i-a aruncat o ultimă Privire prelungită peste ochelari înainte să ia hârtia și să citească cuvintele pe care ea le știa pe de rost.

Fetița Evangeline, așa cum a fost cunoscută în acest mediu creștin iubitor în care și-a petrecut primele luni, s-a născut în ianuarie 1985 dintr-o mamă creștină sănătoasă, caucaziană, în vârstă de șaisprezece ani. Moștenirea mamei naturale pe linie maternă: scoțiană-irlandeză, multe generații în această regiune; pe linie paternă, germană, tot multe generații în această regiune. Mama mamei a urmat cursurile școlii de secretariat, tatăl mamei, școala profesională. Până acum, nici un membru al familiei nu a făcut studii superioare. În copilărie, mama a fost o fată sănătoasă, activă, care a demonstrat o dezvoltare normală. A participat sporadic la slujbele bisericești din cauza

divorțului, dar principiile creștine sunt dominante în ambele case. A demonstrat aptitudini timpurii pentru teatru și dans și a fost acceptată la cea mai renumită școală de arte din regiune; în timpul șederii ei la noi, s-a descris drept o actriță aspirantă. Sarcina a fost normală, copilul a fost dus la termen și nașterea a decurs normal. Despre tată se știe numai că este caucazian și creștin, sănătos.

I-a luat mult mai mult să-și ridice privirea de pe foaie decât i-ar fi luat până și unui cititor foarte lent. În cele din urmă, a întrebat:

— Și eu ce ar trebui să deduc din povestea asta?

— „Cea mai renumită școală de arte din regiune”: e școala asta.

— Oare? Din paragraful ăsta sărăcăcios nu reiese clar nici măcar la ce regiune se referă.

— Este regiunea asta.

— Oare?

S-a aplecat deasupra paginii din nou, chiar urmărind cu degetul fiecare rând.

— Ăsta este doar un extras din dosarul meu.

Claire s-a surprins răsucindu-și părul.

— Ce regiune e - restul dosarului o arată clar.

— O arată Claire.

— Da.

A încercat să zâmbească.

Poate că asta îl interesa pe el, mai puțin solemnitate din partea ei, mai mult haz. Întâlnirea devenise deja orientată spre ce voia el. Ca de departe, Claire și-a adus aminte că ea era cea care voia ceva.

— Întrebarea nu este despre ce regiune e vorba sau nici măcar despre ce școală e vorba, pentru că știu că este școala asta - nu ar putea fi nici o altă școală, a încercat ea.

Întrebarea este ce elevă a fost. De-a dumneavoastră. Ce elevă de-a dumneavoastră a fost mama mea naturală.

— Deci tu ești asta? Bebelușul Evangeline?

— Da.

Nu înțelesese nici atâta lucru? Punând-o să recunoască cu voce tare, parcă voia s-o rușineze. Dar era bătrân, și-a spus ea, chiar dacă nu părea bătrân, dacă bătrân însemna confuz sau slăbit. El nu părea deloc așa.

Când ea a zis da, el a ridicat ușor din sprâncenele încă în mare parte negre și foarte țepoase și le-a ținut așa, ridicate. Cu cât mai mult păstra poziția aceasta, cu atât mai multe sensuri părea să conțină. Unul dintre sensuri ar fi putut să fie *Nu la asta mă așteptam*. Altul ar fi putut să fie *Exact la asta mă așteptam*. Un altul ar fi putut să fie *Acum înțeleg de ce este persoana asta aici*. Și un altul ar fi putut să fie *Nu înțeleg și pace de ce este persoana asta aici*.

— Și ce te face să crezi, a zis el cu sprâncenele tot ridicate, că mama ta mi-a fost vreodată elevă?

Bătăile inimii lui Claire se acceleraseră, iar acum erau atât de puternice încât ea s-a gândit că pot fi auzite. Obrajii ei probabil deveniseră foarte roz. Broboane de sudoare îi gâdilau linia părului.

— Mama naturală, l-a corectat ea. Știu pentru că dosarul...

— Dosarul zice că a fost acceptată la cea mai renumită școală de arte din regiune. Nu spune că a mers la școala asta.

— Dar așa e. Sunt sigură.

— De ce? Și lucrul ăsta reiese foarte clar din altă parte a dosarului tău? Îmi pare rău, a zis el aproape cu blândețe, când ea nu a răspuns. Trebuie să-ți fie greu. Trebuie să fie tare greu să ai atât de puține informații despre ceva atât de important. Dar chiar dacă tânăra descrisă în această

pagină a fost elevă aici, și pare foarte îndoielnic că așa ar fi fost, eu nu aş putea niciodată să confirm.

— De ce? a întrebat Claire, simțind că el vrea să scape de ea din cameră.

— Nu aş putea niciodată să încalc confidențialitatea unui elev în modul acesta. Ca femeie, trebuie să înțelegi asta.

Când a ieșit din clădire, Claire s-a rătăcit. Sau, mai degrabă, nici nu știuse vreodată unde e și doar s-a îndepărtat și mai mult. S-a trezit stând într-o parcare din care mașina ei dispăruse, uitându-se în jos la o chestie hidoasă cu două fețe chinuite și cuvântul VIZITATOR format în cerculețe mici, metalice. În cele din urmă, a înțeles că ieșise pe o ușă aflată în partea opusă a clădirii față de cea pe unde intrase. Amândouă ușile arătau exact la fel.

În ziua în care i-a arătat dosarul ei lui Robert Lord, mama lui Claire se dusese de doar șase luni. La început, Claire își promisese că va aștepta un an înainte să facă ceva cu dosarul ei cu margini moi, cu surprinzător de puținele lui foi de hârtie, pe care tatăl ei i-l dăduse după înmormântare, stând cocârjat pe canapeaua „aia bună”, pe care mama ei nu-i plăcea să lase oamenii să stea, și făcând-o și pe Claire să se cocârjeze sub greutatea brațului lui.

— Mami a vrut să te încurajeze, a spus tatăl lui Claire. A vrut chiar să ajute. Doar că nu a știut niciodată cum.

Claire plânsese prea mult ca să răspundă, dar știuse că el îi spune adevărul. Mama ei nu plănuiise niciodată să se îmbolnăvească. Avea doar șaiszeci și șase de ani când a murit. Faptul că mama ei nu avusese șansa să-și dea seama cum să o ajute o întristase pe Claire atât de mult încât făcuse promisiunea aceea, dar în curând recunoscuse în sinea ei că a nu se atinge de dosar timp de

un an era un gest gol de semnificație. Prima dată când l-a citit, forța durerii ei a înspăimântat-o. Singura ei dorință articulată era ca mama ei să fie cu ea, să îl citească împreună, ca mama ei să fie de acord că persoana descrisă era o prietenă pe care voiau amândouă să o găsească.

Tatăl lui Claire crescuse la o fermă pe care tatăl lui o pierduse când el era adolescent, motiv pentru care se mutaseră în oraș, ceea ce fusese o catastrofă pentru tatăl lui Claire. În copilărie, deși dezinteresul ei pentru natură a fost constant, el îi povestea adesea înainte de culcare despre locurile lui preferate de la ferma familiei, despre pârâu, și hambar, și copacii umbroși. După moartea bunicului patern al lui Claire, în subsolul casei lui a fost găsit un „jurnal de la fermă”, maldăre de hârtii îndoite, șterse și îngălbenite pe care o mână înregistrase cu scris mărunț nașteri și morți de animale, recolte și evenimente meteorologice neobișnuite. A doua zi după ce Claire i-a arătat dosarul ei lui Robert Lord, s-a trezit extrem de devreme și s-a dus la centrul de copiere, deși era ziua ei liberă, ca să termine de dactilografiat, imprimat și legat jurnalul de la fermă pentru tatăl ei. Își propusese să facă asta de ani de zile. Pe urmă, s-a dus la casa în care copilărise și din care tatăl ei amenința că o să se mute, și a mâncat un castron de cereale în timp ce tatăl ei dădea paginile jurnalului nou-nouț și foarte lizibil, pe care ea chiar îl ilustrase cu niște fotografii din vestul Texasului, pe care le găsisese pe internet. În timp ce tatăl ei citea, gura lui a format o linie strânsă, semn pentru Claire că era atât de emoționat, încât se lupta să-și oprească lacrimile. „Mulțumesc, Boo-Boo”, a zis el după ce a dat și ultima pagină. Claire s-a întors în apartamentul ei și era încă abia nouă dimineața. Nu îi menționase tatălui ei vizita la Robert Lord. De fapt, de când primise dosarul de la tatăl ei, Claire

nu i-l mai menționase deloc. Înțelesese că, povestindu-i despre regretele mamei ei, tatăl ei spusese mai multe despre subiect decât ar fi făcut-o dacă ar fi fost după el. Acest refuz al tatălui de a aborda subiectul nu o deranjase niciodată pe Claire, în timp ce doar ambivalența mamei o torturase. Nici reacțiile ei diferite față de părinți nu o deranjau pe Claire, deși recunoștea cât de nedrepte erau.

Când a fost sunată de la un număr necunoscut, Claire a răspuns doar pentru că tocmai ieșea de la duș și nu vedea clar din cauza aburului. Vocea aspră care a întrebat de Claire Campbell a speriat-o cu cât de familiară și greu de recunoscut era. Se înfășurase într-un prosop, părul ei era un cuib ud. Nimeni nu o suna vreodată la ora aceea a dimineții, acum, că mama ei nu mai era. Când și-a dat seama cine e, prima ei reacție a fost să se teamă că îl jignise și mai tare. De unde avea numărul ei? Sigur că îl lăsase la biroul lui, când își făcuse programarea, dar nu și-a amintit această explicație limpede ca lumina zilei decât după aceea.

— Regret felul în care s-a încheiat conversația noastră, a spus el.

Părea nevoit să-și aplece vocea în telefon, la fel cum și-ar apleca un uriaș capul pe sub cadrul unei uși.

— Faptul că m-ai surprins la școală în felul ăsta mi-a lăsat puțin loc de manevră. Există niște protocoale stricte. Trebuie să înțelegi.

— Îmi pare rău, a zis ea tremurând. Nu știam unde să vă găsesc altfel.

— Vreau să te ajut. Dar astfel de chestiuni nu pot fi discutate la școală.

Au făcut un plan să ia prânzul împreună. Cu câteva ore înainte, când ea se întreba cu ce ar trebui să se îmbrace, el a sunat și i-a spus că și prânzul ar fi o idee proastă, dat fiind că era o persoană foarte ușor de recunoscut.

— În plus, eu și Sofie îți putem oferi o masă mult mai bună aici, acasă, decât am primi la Butera's. Și va fi mai ușor să stăm de vorbă.

Menționarea lui Sofie a alungat o neliniște de care Claire nici nu fusese conștientă până când s-a risipit, așa de asemănătoare era cu multe alte neliniști, dintre care cea mai predominantă era dacă va primi un răspuns sau nu. Preocuparea față de obiectul irezistibil al spaimei marginaliza orice altă îngrijorare. Acum, prânzul urma să fie cină. S-a dovedit că el locuia într-unul din rarele blocuri-turn cu propria parcare subterană, pe care ea nu a văzut-o decât după ce a parcat pe stradă. Un portar somnoros a îndrumat-o spre lifturi fără să-și ridice privirea de la semicercul de ecrane minuscule în spatele cărora stătea. Destinația ei era la ultimul etaj, al optsprezecelea - o noutate în acest oraș lăbărțat în care Claire nu știa pe nimeni care să locuiască într-o clădire cu mai mult de un etaj. La ieșirea din lift, a privit o clipă pe fereastra din hol la amurgul portocaliu și gri, apoi a sunat la ușă.

Claire și-o închipuise pe Sofie poate pufoasă, cu păr mățos și supusă, sau atrăgător de mândră și europeană, sau mulțumită de firea ei boemă, cu o bluză zdrențăroasă și multe șiraguri de mărgelile zdrăngănitore. Soție a marelui om, ea putea să existe numai ca reacție la el. Dar ce fel de reacție era ea? El a răspuns la ușă îmbrăcat cu o bluză neagră pe gât și pantaloni negri, cu părul încă bogat, ca un burete de sârmă, pieptănat pe spate de pe chipul de fontă. Claire a observat, fără să vrea, că barba fusese aranjată. Fâșiile acelea negru pe alb păreau proaspăt vopsite. Apartamentul frumos o tenta să se holbeze admirativ în toate direcțiile, un impuls pe care a încercat din greu să și-l controleze în timp ce își trecea privirea peste rafturile încărcate cu cărți și tapițeriile întunecate, măsuțele de lemn incrustate cu lespezi mici, plantele

extrem de mari care o atingeau cu vârfurile frunzelor cauciucate când trecea pe lângă ele. Se auzea muzică clasică. El a condus-o prin labirintul de lucruri cu aspect european – probabil Sofie era varianta europeană, cu un coc argintiu și brațe lungi, ca de hârtie, pe care atârnav brățări subțiri, de bun gust – într-o cameră de zi aflată în semi-întuneric din cauza vederii spre ceea ce părea a fi Memorial Park. O sticlă de vin deschisă și două pahare erau așezate pe o tavă. Claire a acceptat un pahar și s-a așezat, luând timid câte o înghițitură. Bea rareori, doar la petrecerile de la muncă, și vinul ăsta avea gust mai bun decât orice altceva cu care era ea obișnuită. Strângea piciorul paharului cu vârfurile degetelor. El ținea cupa în palma răsturnată, cu piciorul paharului trecut printre degete. Felul lui de a-l ține o deranja într-un mod greu de descris. El s-a așezat în fața ei, cum stătea cocoțată pe canapea, și, aproape fără să rostească vreun cuvânt, a privit-o în timp ce ea vorbea de parcă trebuia să vorbească pentru a putea respira, despre cât de frumos era apartamentul și cât de frumoasă era priveliștea și cât de neobișnuit era că el avea așa ceva, când toți cunoscuții ei locuiau la casă.

— Poți să scoți newyorkezul din New York, a zis el în cele din urmă, dar nu poți să scoți New Yorkul din newyorkez.

— Sunteți din New York?

— Sunt dintr-un orașel somnoros numit Bensonhurst, la origine. Dar am fugit de acolo acum mult, mult timp și călătoriile mele s-au oprit aici – unde a ta a început. Vreau să știu despre *tine*, Claire. Povestea mea nu este interesantă.

Multă vreme, a răspuns la întrebările lui. Era foarte priceput la a pune întrebări, mult mai bun decât ascultătorii online. Probabil așa trebuie să fie când ai un

terapeut adevărat. Chiar și camera, cu mobila ei intelectuală și vag străină, părea birou de terapeut. Vinul poate nu. El i-a umplut paharul în timp ce ea vorbea, din cine știe ce motiv, despre tatăl ei, care fusese obligat să iasă la pensie anticipat. A înțeles, fără să i se spună, că un oarecare cod la care el adera îi cerea să o cunoască înainte să o lase să se cunoască și ea, deși el se comporta de parcă răscolirea lui atentă prin viața ei va dezvălui ceea ce căuta ea, după ce propria răscolire nu reușise asta. De fiecare dată când ajungea la capătul unui răspuns, el strecura o nouă întrebare sub revărsarea ei de vorbe, așa că, fără să vrea, propria vorbărie continua să curgă neîntreruptă, deși chiar ea voia s-o întrerupă, să se oprească, în sfârșit, din a da răspunsuri și să-l întrebe ce are să-i spună. Pe urmă, el s-a ridicat abrupt și a spus:

— Ar trebui să mâncăm.

Nesigură, l-a urmat pe un coridor îngustat de biblioteci într-o sufragerie mică. Masa era deja așezată cu încă două pahare, încă o sticlă cu vin, mâncarea deja în castroane mari, puțin adânci.

— Ceviche, a spus el. Sper că mânânci fructe de mare? Sofie este un *chef* extraordinar, care se specializează în mâncăruri din Caraibe, de unde este ea. Dacă nu era ea, renunțam la mâncat de mult timp.

— Vine și Sofie la masă?

— Sofie? Sofie a plecat deja acasă. Credeai că Sofie este soția mea?

A părut foarte surprins că ea a putut crede așa ceva.

— Sofie este o sfântă care are grijă de casa mea. Îi datorez enorm, dar și dacă m-ar vrea, lucru de care mă îndoiesc foarte tare, căsătoria nu este o experiență pe care intenționez s-o repet.

— Ați fost căsătorit?

— Eu și cea mai recentă soție ne-am despărțit de îndată ce băieții noștri s-au făcut mari. Acum sunt însurați amândoi și asta pare să le placă mai mult decât ne-a plăcut nouă. Poate că înclinația sare peste o generație.

Aluzia aceasta la moștenirea genetică era cea mai bună ocazie pentru întrebarea lui Claire, însă, cumva, el nu a lăsat-o să profite de ea. Mai întâi, urmărind-o cu atenție riguroasă când a încercat mâncarea, de parcă se aștepta să nu-i placă și, în cazul acesta, să o certe. Pe urmă, mâncarea în sine, pe care o ținea ezitant în gură. Nu mai gustase niciodată ceviche și, până să-i explice el, între propriile îmbucături rapide, n-ar fi ghicit niciodată că era pește crud gătit cumva cu zeamă de limetă. Odată lămurite, stomacul și limba ei parcă s-au răcit și au înțepenit, ca și cum fuseseră, la rândul lor, gătite cu zeamă, fără foc. A avut nevoie de toată concentrarea ca să mănânce dând impresia că-i face plăcere. Nedescurajat de tăcerea ei, el vorbea acum animat despre festivalurile tradiționale din Caraibe, în același tip mâncând cu poftă.

— *Carnavaaaa!*, zicea el întruna, lungind ultima silabă. Ești palidă, a zis el, lăsând furculița cu un clinchet în castronul acum gol. Te simți bine?

— Poate e din cauza vinului, a recunoscut Claire.

Abia dacă băuse din paharul nou pe care îl turnase el când se așezaseră la masă. Îl tot ridicase la buze din politețe, dar când limba ei atingeia lichidul înțepător, gura i se inunda cu salivă ca un avertisment.

— Aer proaspăt? M-am gândit că ți-ar putea plăcea vederea de pe acoperiș. Am o terasă privată pe acoperiș.

Asta chiar suna a ceva ce i-ar fi plăcut cândva, în trecut.

— Bine, a zis ea și s-a ridicat clătinându-se, apoi l-a urmat din nou, urcând o scară scurtă și răsucită și ieșind pe o ușă care dădea în aerul cald și umed al nopții.

Asta i se părea întotdeauna un șoc mai mare decât scufundarea opusă într-un mediu cu climă controlată, curată și tăioasă. Prin aceasta din urmă, simțea întotdeauna că scapă de greutatea exterioară și se întoarce, înmprospătată, la sine, în timp ce, când ieșea afară, se simțea ca absorbită într-un esofag uriaș. Ușa s-a închis în urma ei, iar el s-a întors și, dintr-un singur pas, a lipit-o cu totul de ea, gulerul înalt al puloverului lui tricotat, nepotrivit pentru acel anotimp, zgâriindu-i triumphiul dezgolit al decolteului când i-a dat capul pe spate cu al lui, îndesându-și limba în gura ei. Era puternic pentru un bărbat pe care îl bănuia mai în vârstă decât tatăl ei. În timp ce ea își stăpânea reflexul de vomă la gustul de ceviche mestecat din saliva lui, el a înșfăcat-o de mână dreaptă și i-a împins-o în pantaloni, dincolo de cureaua și de elasticul chiloților.

— Acolo! a găfâit el, *acolo!*

I-a frecat mâna brutal de tăițelul umed de carne ce secreta o mazăgă caldă, dar nu se trezea la viață. În panica ei, Claire și-a dorit să se trezească la viață, era conștientă de un eșec și de consecințele posibil mai rele, în cazul acesta. S-a răsucit și s-a desprins, trăgând avid aer în piept de parcă, dacă își umplea stomacul cu aer, îl împiedica să-și verse conținutul. Și a funcționat, și-a stăpânit voma, rușinea la gândul că ar putea să vomite fiind atât de mare, încât nici nu i-a trecut prin minte că voma i-ar putea folosi ca armă.

— O, Doamne! țâțâia el, proptind-o din nou de ușă, în timp ce mâinile îi forfoteau ca niște păianjeni pe pielea ei. E în regulă... dragă Claire... e în regulă...

În sfârșit, găsimu-și o poziție bună, ea i-a tras un genunchi între picioare. Nu l-a nimerit cum trebuie, dar el s-a împleticit în spate și apoi a rămas așa, trimitându-i

priviri amenințătoare ca niște nori de furtună, pline de dispreț.

— Se pare că am avut o neînțelegere, a zis el cu răceală dojenitoare în timp ce ea găfâia sprijinindu-se de mânerul ușii de parcă tocmai terminase o cursă de înot. M-ai făcut să mă simt prost, a adăugat când ea a deschis ușa cu o smucitură.

— Îmi pare rău, a răspuns ea cu răsuflarea întretăiată.

Ridicând din umeri, a coborât treptele în fugă. Abia a găsit iar ușa de la intrare și aproape a plecat fără poșetă; în lift, a încercat să-și aranjeze bluza, fusta și părul cu mâna stângă, în același timp căutând ceva cu care să și-o șteargă pe cea dreaptă. Își adusese doar o poșetă mică, nu geanta obișnuită, și nu avea nici un șervețel. Când ecranul liftului a afișat parterul, și-a șters mâna de suprafața fibroasă din care erau făcuți pereții interiori.

În hol, portarul nu și-a ridicat privirea, ba chiar părea că se uită intenționat în jos, când ea a trecut în fugă pe lângă el. Trebuia să facă pipi, era o nevoie atât de acută încât avea senzația că o să facă pe ea acolo, în stradă. Doar la asta s-a gândit pe drumul spre casă. Cât de tare avea nevoie să facă pipi, cum nevoia îi străpungea creierul și bazinul ca o suliță și alunga orice altă senzație. A doua zi, a petrecut aproape patru ore și a cheltuit două sute de dolari „vorbind” despre asta cu o Ascultătoare și alcătuind un Plan – câteva Planuri –, dar Planurile se contraziceau între ele, la fel ca dorințele și emoțiile pe care fiecare dintre ele trebuia să le proceseze și să le îplinească. Cum să vorbească cu tatăl ei și cum să nu vorbească niciodată cu tatăl ei. Cum să-l înfrunte pe Robert Lord și cum să-l uite pe Robert Lord. Cum să ceară răspunsul și cum să nu mai întrebe sau să nu mai vrea să întrebe. Obsedată, Claire a cheltuit mult prea mulți bani și a câștigat prea multe Steluțe de fidelitate. Încercând să se

dezbare de acest obicei, și-a format apoi obiceiul mai puțin costisitor, dar, în anumite privințe, la fel de costisitor, de a verifica pagina de Facebook a școlii. În desele apariții ale lui Robert Lord acolo, căuta indicii pentru ce ar trebui ea să facă. Nici unul nu era decisiv, prin urmare, nu a făcut nimic. Au trecut trei ani. Multe momente importante din istoria școlii au fost postate acolo. Unul a fost moartea celei mai vechi membre a personalului școlii, secretara Velva Wilson. Altul a fost moartea celui mai vechi profesor al școlii, fondatorul Programului de teatru, Robert Lord. Claire s-a dus la omagiul lui și nu a aflat nimic nou. Când, într-un anunț ulterior pe Facebook, s-a explicat că decizia de a redenumi instituția Școala de arte Robert Lord fusese anulată din cauza unei „acuzatii credibile de abuz sexual din partea unei foste eleve”, Claire a renunțat, în sfârșit, să mai urmărească paginile de social media.

Dar înainte de asta, în ziua în care stătuse strângând în mână, fără să vadă, masca de comedie/tragedie în parcare încălșată...

...În cele din urmă, a înțeles că trebuie să facă drumul înapoi și, întorcându-se în clădire și pe holul principal, a intrat la loc în birou, unde părea că toată lumea ieșise la prânz, în afară de o femeie în vârstă, bondoacă și îmbătrânită, care nu fusese acolo mai înainte.

— Doar înapoiez ăsta, a spus Claire, arătând permisul de vizitator.

Femeia s-a retras cu o tresărire, ca înspăimântată.

— Dumnezeule! a exclamat ea.

Pe eticheta cu numele scria „Velva”.

— Doamne sfinte! Ia vino mai aproape!

Ca într-un vis, Claire s-a apropiat și bătrâna s-a ridicat cu greu în picioare. A întins o mână tare ca pielea spre obrazul lui Claire.

— Ei, dar tu ai peste douăzeci de ani.

Uimirea ei șoptită i-a stârnit repulsie lui Claire, înghețată sub atingerea ei.

— Douăzeci și cinci.

— Exact, a spus Velva triumfătoare.

S-a adâncit la loc în scaunul ei, privirea desfătându-se cu Claire.

— Cum îți zice, drăguță?

Era o întrebare așa de ciudată!

— Sunt Claire, a spus Claire brusc și, punând permisul pe masă, a ieșit pe ușa corectă, de data aceasta, în parcare unde era și mașina ei, ale cărei portieră, cheie și pedale le-a atacat cu mai multă forță decât era necesar, lăsând pietrele cenușii ale clădirii aceleia atât de departe în spate încât, abia după ce clădirea a dispărut, oamenii din ea au murit, iar numele lui Robert Lord a fost dat, apoi luat înapoi de pe clădirea nouă și modernă ce îi exprima viziunea, a înțeles și ea de ce bătrâna aceea se holbase așa la ea în urmă cu toți anii aceia.

Mai suntem recunoscuți dacă suntem văzuți de ochii care nu trebuie?

Dar atunci era prea târziu să se mai ducă înapoi și să rostească:

— Spuneți-mi numele ei.

Mulțumiri

Când scrii ficțiune e ca atunci când visezi; lucrurile recognoscibile și cele de neconceput, lucrurile lumești și cele monstruoase se întrepătrund în modurile cel mai puțin previzibile, până la urmă transformându-se în ceva cu totul diferit de viața reală, și totuși, sper, relevant într-un fel pentru viețile noastre umane. Experiența scrierii acestei cărți nu a fost un proces mai puțin ciudat și oniric decât este scrisul, în general, dar spre deosebire de mulți visători, eu am avut mult ajutor. Mulțumirile mele se îndreaptă către Rebecca Lowe, Jason Nodler și toți colegii și profesorii de la Liceul de arte vizuale și ale spectacolului din Houston, unde țin să subliniez că toate au fost în regulă, spre deosebire de CAPA cea cu susu-n jos din ficțiunea mea, și unde s-au format visuri, nu coșmaruri. Mulțumiri și lui Seth King și Semi Chellas pentru entuziasmul pe care l-au arătat încă de la început față de manuscris și pentru unele idei care au coagulat părțile visului. Mulțumiri, Lynn Nesbit, pentru îndrumare, Jin Auh, pentru că ai știut când a fost gata povestea și pentru că ai adus manuscrisul acasă, Barbara Jones și toți cei de la Henry Holt, pentru că ați făcut casa atât de primitoare, și MacDowell Colony, pentru spațiul și timpul valoroase. În fine, și cel mai important, mulțumesc, Elliot, Dexter și Pete.